

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 00

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 007-21/2025/92

Ljubljana, 16. 6. 2025

EVA : 2025-2330-0005

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o varni hrani in krmi – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji

S K L E P :

1. Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga zakona o varni hrani in krmi (EVA 2025-2330-0005) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.
2. Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da Predlog Zakona o varni hrani in krmi (EVA 2025-2330-0005), Predlog zakona o hrani (EVA 2025-2330-0004) ter Predlog zakona o kmetijstvu (EVA 2025-2330-0013) obravnava na isti seji zaradi njihove vsebinske povezanosti in potrebe po sočasni objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

mag. Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Predlog zakona o varni hrani in krmi

Sklep prejmejo:

– Državni zbor Republike Slovenije, – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, – Ministrstvo za zdravje Republike Slovenije, – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: (Navedite imena in priimke ter funkcije ali nazive.) – Vida Znoj, generalna direktorica UVHVVR, – Matjaž Guček, namestnik generalne direktorice UVHVVR, – mag. Ivan Ambrožič, vodja Sektorja za hrano in krmo, UVHVVR, – dr. Marjeta Recek, vodja Sektorja za varovanje zdravja, MZ, – mag. Mladen Šebek, Služba za upravno pravne zadeve, MKGP.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval noben zunanji strokovnjak ali pravna oseba.
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora: – Mateja Čalušič, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, – mag. Ervin Kosi, državni sekretar, MKGP, – Maša Žagar, državna sekretarka, MKGP, – Iztok Kos, državni sekretar, MZ, – Vida Znoj, generalna direktorica UVHVVR, – Vesna Marinko, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje, MZ, – Matjaž Guček, namestnik generalne direktorice UVHVVR, – mag. Ivan Ambrožič, vodja Sektorja za hrano in krmo, UVHVVR, – dr. Marjeta Recek, vodja Sektorja za varovanje zdravja, MZ, – mag. Mladen Šebek, Služba za upravno pravne zadeve, MKGP.
5. Kratek povzetek gradiva: Zakon se navezuje na zakonodajo EU na področju hrane in krme, ki na ravni EU spada v področje dela DG SANTE. Z zakonom se v celoti ureja področje varnosti hrane in krme, vključno s prehranskimi dopolnili, živila za posebne skupine ter materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živila, ki je trenutno urejeno v petih zakonih. S predlaganim zakonom se določajo: – pristojni organi za izvajanje zakona in pravnih aktov EU ter za izvajanje nadzora; – splošne določbe za pristojne organe in organizacije; – pogoji za dajanje na trg živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živila; – pravila za dajanje na trg živil in krme; – pravila za naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode; – posebne določbe za živila in krmo; – zahteve za prehranska dopolnila in živila za posebne skupine; – mikrobiološka merila za živila, zoonoze, ostanki farmakološko aktivne snovi in onesnaževala; – zahteve za materiale in izdelke, namenjene za stik z živila; – pravila za vstop v EU in izvoz živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živila; – zbirke podatkov; – pristojbine za izvajanje uradnega nadzora in stroški uradnega nadzora; – nadzor in kazenske določbe, – prehodne in končne določbe.

Zakon o varni hrani in krmu tako vključuje vsebinska področja, ki so trenutno urejena v Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti (ZVMS), Zakonu o kmetijstvu (ZKme-1), Zakonu o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom (ZZUZIS) ter Zakonu o krmu (ZKrm-1), določena področja pa ureja na novo. Na novo se v zakonu opredeljuje goljufive prakse, bolj podrobno določa pravila za opravljanje dejavnosti v zasebnih stanovanjskih hišah in prodajo živil na premičnih stojnicah izven tržnic, opredeljuje zakol živali za lastno porabo, porabo uplenjene divjadi za lastno domačo porabo lovcev ter pooblastila in odgovornost usposobljenih oseb za prvi pregled divjadi, doniranje krme ter uporabo živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA/NE
c)	administrativne posledice	DA/NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA/NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/NE
e)	socialno področje	DA/NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

Pričakuje se, da izvajanje Zakon o varni hrani in krmu ne bo imelo novih finančnih posledic za proračun. Prav tako zakon nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV: I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje): – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. II. Finančne posledice za državni proračun Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov: II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo: – proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep, – projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in				

– proračunske postavke. Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi. II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a. II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.			
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: (Samo če izberete NE pod točko 6.a.) Kratka obrazložitev Pričakuje se, da izvajanje Zakon o varni hrani in krmi ne bo imelo novih finančnih posledic za proračun. Prav tako zakon nima finančnih posledic za druga javno finančna sredstva.			
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin: <table border="1"> <tr> <td> Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. </td> <td> DA/NE </td> </tr> </table> Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE – Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.		Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	DA/NE
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	DA/NE		
9. Predstavitev sodelovanja javnosti: <table border="1"> <tr> <td>Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:</td> <td>DA/NE</td> </tr> </table> (Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.) (Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: 28. 1. 2025 (z rokom za odziv do 13. 4. 2025) Seznam deležnikov, ki so sodelovali pri javni razpravi: – Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS); – Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (GZS – ZKŽP); – GIZ mesna industrija Slovenija (GIZ); – Trgovinska zbornica Slovenije (TZS);		Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE		

- Zadržna zveza Slovenije (ZZS);
- Sindikat kmetov Slovenije (SKS);
- Združenje hribovskih in gorskih kmetij (ZHKGS);
- Zveza kmetov Slovenije;
- Kmečka iniciativa (KI);
- Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM);
- Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS);
- Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS);
- Obrtno podjetniška zbornica Slovenija (OZS);
- Biotehniška fakulteta (BF);
- Zdravstvena fakulteta (ZF);
- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ);
- Lovska zveza Slovenija (LZS);
- Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede (FKBV);
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje;
- Veterinarska fakulteta (VF);
- Nutris;
- Kmetijski inštitut Slovenije (KIS);
- Nacionalni inštitut za biologijo (NIB);
- Nacionalni laboratorij za okolje, zdravje in hrano (NLZOH);
- Institut Jožef Stefan (IJS).

Dodatno so svoja mnenja podali še: podjetje Petrol, podjetje Zdravo z glavo, Slovensko farmacevtsko društvo, društvo EKOCI, ZEFO center, Inštitut KON-CERT, Slovensko društvo za celiakijo, Skupnost občin Slovenije, društvo za celostno samooskrbo in zveza za živali.

Pripombe, predloge in mnenja so prispevale številne nevladne organizacije in združenja, društva ter strokovne organizacije. Prejetih je bilo več kot 200 pripomb, mnenj oziroma predlogov. Pripombe, predlogi in mnenja so vsebinsko zelo raznoliki, pri čemer deležniki do posameznih področij nimajo enakih stališč. Medtem ko nekateri želijo določitev številnih izjem za določene dejavnosti, drugi takim rešitvam nasprotujejo, saj menijo, da take izjeme vodijo v zapleteno in netransparentno zakonodajo ter ustvarjajo nelojalno konkurenco.

Določene pripombe so se nanašale na zahteve po dodatnih pojasnilih glede vsebine zakona ali so bile redakcijske narave, npr. predlogi za uporabo drugega termina, uporaba kratic, ...

Največ pripomb se je nanašalo na opredelitev lokalnega trga za manjše količine živil in krme, na odstopanja od obvezne registracije, na določitev odstopanj, ki jih omogoča zakonodaja s področja higiene živil, na določitev pogojev za opravljanje proizvodnje živil v zasebnih stanovanjskih hišah, na določitev obdobja minimalne reje živali pri zakolu živali za lastno domačo porabo, na zahteve za usposabljanje oseb, ki delajo v živilskih sektorjih, uporabo bivših živil za krmo in krmljenje živali vključno z izrazi, in predlogi členov za doniranje krme.

Prav tako, se je veliko pripomb nanašalo na vsebino členov vezanih na prehranska dopolnila, vključno z njihovim oglaševanjem ter prepovedjo dajanja prehranskih dopolnil osebam mlajšim od 12 mesecev.

Poseben sklop pripomb se je nanašal na člen, ki ureja izdelavo ocen tveganj. Različna živilska združenja so bila mnenja, da iz člena ni jasno razvidno, da se nanaša na ocene tveganja za potrebe pristojnih organov. Znanstveno strokovne organizacije pa so predlagale, da se jasno določi, katere organizacije so pristojne za izdelavo celovitih ocen tveganja na področju živil in krme in katere za izdelavo ocen varnosti oziroma ocen tveganja posameznih vzorcev živila ali krme.

S strani različnih društev, pa tudi s strani nekaterih nevladnih organizacij, so bili prejeti predlogi za dopolnitev zakona glede obveznega označevanja živil, ki vsebujejo gensko spremenjene organizme

(GSO), so proizvedena iz GSO ali z uporabo novih genomskih tehnik ter za določitev obveznega dodatnega označevanja živil, ki vsebujejo žuželke.

Za določene pripombe so bila pojasnila podana že na sestankih posvetovalne skupine ali dodatnih srečanjih za posamezna področja (npr. prehranska dopolnila, organizacije za izdelavo ocen tveganja). Večina bistvenih pripomb, ki so prispele od več različnih deležnikov, je v zakonu upoštevana.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Zahteve, da se vse izjeme, ki jih omogoča EU zakonodaja s področja higiene živil opredelijo v zakonu, ni mogoče upoštevati, saj se z zakonom določa splošne pravice in obveznosti oziroma dolžnosti. Natančneje se te pravice/obveznosti/dolžnosti ureja v podzakonskih predpisih (vlade, ministra), kar omogoča tudi večjo fleksibilnost v primeru sprememb/dopolnitev.

Zahteva za označevanje GSO živil in krme ter živil, ki vsebujejo insekte, ni bila upoštevana, saj je označevanje teh živil že urejeno z zakonodajo EU.

Enako velja tudi za zahtevo, da se v zakonu loči poimenovanje laboratorijskega mesa in izdelkov iz tega mesa, od poimenovanja mesa in izdelkov iz tradicionalno proizvedenih živali, ter da se prepove »mešanje« obeh vrst mesa. Laboratorijsko meso sodi med nova živila za katera velja skupna zakonodaja EU. Omenjena zakonodaja določa, da se v postopku odobritve novega živila določi tudi način označevanja, da se zagotovi ustrezno informiranje potrošnikov. Omeniti velja, da do sedaj laboratorijsko meso še ni bilo odobreno. Slovenija bo med postopki posameznih odobritev natančno spremljala tudi določitev pravil za označevanje takega mesa in se zavzemala, da bodo ti izdelki poimenovani tako, da jih ne bo možno zamenjati s tradicionalno proizvedenim mesom.

Prav tako nista bila upoštevana predloga za nacionalno ureditev pravil glede uporabe novih genomskih tehnik (NGT) in predloga za označevanje ter dajanje na trg teh živil, saj je v pripravi harmonizirana zakonodaja EU. Do sprejema te zakonodaje se za NGT v živilih in krmi uporablja zakonodaja o GSO, ki zahteva odobritev, obvezno označevanje in zagotavljanje sledljivosti v celotni verigi. Slovenija v postopku sprejemanja NGT zakonodaje na ravni EU zagovarja stališča, ki so bila sprejeta na vladi.

Ker gre v primeru GSO, NGT in novih živil (insekti v hrani, laboratorijsko gojeno meso) za področja, ki so oziroma bodo harmonizirana z EU zakonodajo, bi nacionalna ureditev lahko predstavljala oviro prostemu pretoku blaga v okviru enotnega notranjega trga EU, kot ga določa Pogodba o delovanju EU. Tudi če bi Slovenija na nacionalni ravni zakonsko omejila promet z določenimi živil ali uvedla strožje zahteve za označevanje, tega ne bi mogla uveljavljati kot splošno prepoved ali kot omejevanje dajanja na trg za izdelke, ki so zakonito na trgu drugih držav članic.

Na področju prehranskih dopolnil sta GZS in TZS predlagali črtanje določb, ki določajo prepoved dajanja prehranskih dopolnil na trg za otroke mlajše od 12 mesecev in prepoved oglaševanja in promocije prodaje prehranskih dopolnil, namenjenih otrokom od 12 mesecev do treh let, ki so določeni z namenom dodatne zaščite in varovanja zdravja ljudi, še posebej ranljivih skupin, kot so dojenčki. Razlogi, ki se jih zasleduje, so, da dojenje v prvih šestih mesecih zagotavlja optimalno zdravje in rast, nato dojenčki preidejo na raznovrstno prehrano, zato ne potrebujejo prehranskih dopolnil. Pediatri v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov predpisujejo uporabo vitamina D pri dojenčkih (kot zdravilo, za katerega se v okviru postopka dovoljenja presoja varnost, kakovost in učinkovitost) in presojujejo tudi o morebitnih drugih oblikah zdravljenja, povezanega s pomanjkanjem hranil. Omejevanje prodaje prehranskih dopolnil dojenčkom do 12 mesecev starosti temelji na previdnostnem pristopu, ko je vsakršno dodajanje snovi k običajni prehrani dojenčka povezano z veliko negotovosti glede kratkotrajnih, predvsem pa dolgoročnih učinkov, saj je varnost in kakovost prehranskih dopolnil v primarni pristojnosti proizvajalcev in se ne analizira vsaka serija kot to velja za zdravila.

Poleg tega zakon omejuje tudi razdeljevanje brezplačnih vzorcev prehranskih dopolnil, brezplačnih ali prehranskih dopolnil v katerikoli drugi obliki za promocijske namene

Dodatno takšna promocija (brezplačno razdeljevanje vzorčkov ipd.) spodbuja prodajo prehranskih dopolnil, katerih namen je dopolnjevanje prehrane in ne preprečevanje ali zdravljenje bolezni, kot jih velikokrat dojemajo potrošniki.

Prav tako sta GZS in TZS predlagali črtanje prepovedi oglaševanja začetnih formul za dojenčke, ki je določeno z namenom spodbujanja dojenja, kar je ena izmed prioritet nacionalne strategije na področju

prehrane.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
Mateja Čalušić ministrica	

**ZAKON
O VARNI HRANI IN KRMI**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Republiki Sloveniji področje varne hrane trenutno urejajo Zakon o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18; v nadaljnjem besedilu: ZVMS), Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23; v nadaljnjem besedilu: ZKme-1) in Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živali (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ; v nadaljnjem besedilu: ZZUZIS).

Področje varne krme pa je urejeno v Zakonu o krmi (Uradni list RS, št. 127/06 in 90/12 – ZdZPVHVVR; v nadaljnjem besedilu: ZKrm-1) in ZVMS.

Zaradi tega, ker področje varne hrane in krme ureja več zakonov ter zaradi njihovih številnih sprememb in dopolnitev je zakonodajni okvir nepregleden ter težko razumljiv tako za uporabnike kot tudi nadzorne organe, poleg tega so posamezne iste vsebine urejene v več zakonih. Nacionalni zakonodajni okvir je tudi zastarel, saj ni v celoti sledil dinamiki razvoja pravnih aktov Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ter spremembam v organizaciji organov pristojnih za nadzor na področju varnosti hrane in krme.

Vse navedeno je spodbudilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP), da predlaga nov Zakon o varni hrani in krmi, ki se navezuje na zakonodajo EU na področju hrane in krme, ki spada v področje dela DG SANTE.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predlaganega zakona je na enem mestu urediti področje varnosti hrane in krme, vključno s prehranskimi dopolnili, živali za posebne skupine ter materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živali. Novi zakon bo služil kot pravna podlaga vsem organom na področju varne hrane in krme, ne glede na njihove pristojnosti. S tem se zagotavlja učinkovit sistemski pristop na področju varnosti hrane in krme v celotni agroživilski verigi.

Področje varnosti živil in krme je v EU skoraj v celoti harmonizirano, kljub temu pa zakonodaja EU omogoča, da države članice pravila za posamezne dejavnosti opredelijo z nacionalno zakonodajo. V zakon se tako prenašajo obstoječe zakonske podlage za podzakonske predpise, vključno s pravnimi podlagami, ki omogočajo sprejem nacionalnih higienskih pravil za prodajo manjših količin živil na lokalnem trgu in nacionalna pravila za določena odstopanja od predpisanih zahtev za obrate in higienskih zahtev, določenih v zakonodaji EU na področju živil in krme. Na novo se v zakonu opredeljujejo goljufive prakse, bolj podrobno se določajo pravila za opravljanje dejavnosti v zasebnih stanovanjskih hišah in prodajo živil na premičnih stojnicah izven tržnic ter opredeljuje, kaj je poraba uplenjene divjadi za lastno domačo porabo lovcev. Z zakonom se tudi na novo omogoča doniranje krme in uporaba živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo.

Z zakonom se bistveno ne posega oziroma ne spreminja pravil ter sistema kot je urejen v trenutno veljavnih petih zakonih.

2.2 Načela

Predlog zakona upošteva naslednja načela:

- načelo potrebnosti pravnega urejanja: priprava zakona je potrebna za izvajanje pravnih aktov EU, ki urejajo varnost hrane in krme;
- načelo določnosti: predlagane rešitve so oblikovane jasno, razumljivo in nedvoumno, kar zagotavlja pravno varnost naslovnikov in omogoča enostavno izvajanje predpisa v praksi;
- načelo skladnosti s pravnim redom: predlagane določbe so usklajene z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije ter z mednarodnimi in evropskimi obveznostmi na področju varnosti hrane in krme;
- načela primerne ravni pravne ureditve: sistemska vprašanja in temeljne pravice ter dolžnosti se urejajo na zakonski ravni, medtem ko se tehnični in izvedbeni vidiki prenašajo na podzakonske predpise;
- načela normativne ekonomičnosti in preglednosti: predlog zakona vsebuje zgolj nujne rešitve za doseg zakonitega cilja, pri čemer se zagotavlja preglednost, strnjenost in enostavna uporaba določb v praksi;
- načela učinkovitosti in izvršljivosti: rešitve omogočajo učinkovito izvajanje zakonodaje in nadzora, kar vključuje ukrepe pristojnih inšpektorjev za zagotavljanje visoke ravni varovanja zdravja ljudi in interesov potrošnikov v zvezi z živili in krmo.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Zakon o varni hrani in krmi sistemsko ureja vse vsebine na področju varnosti hrane in krme, vključno s prehranskimi dopolnili, živili za posebne skupine ter materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živili. Bistveno ne posega oziroma ne spreminja pravil ter sistema kot je urejen v trenutno veljavnih petih zakonih.

Predlog zakona opredeljuje pristojne organe za izvajanje zakona in pravnih aktov EU, ki urejajo varnost hrane in krme ter za izvajanje nadzora na tem področju, pri čemer sledi opredelitvi delovnih področij posameznih organov na področju varne hrane in krme, kot so opredeljeni v Uredbi o organih v sestavi ministrstev.

V skupnih določbah so opredeljena splošna načela in postopki na katerih temelji odločanje na področju varnosti živil in krme. V ta namen se z zakonom določajo organizacije za izdelavo ocen tveganj, pravila za sprejem začasnih in nujnih ukrepov ter pravila za obveščanje, kadar obstaja utemeljen sum, da neko živilo ali krma lahko predstavljata tveganje za zdravje in živali ali gre za goljufive prakse. Določajo se nacionalne kontaktne točke za sodelovanje v sistemu hitrega obveščanja za živila in krmo (RASFF), mreži za upravno pomoč in sodelovanje (AAC) in mreži EU za boj proti goljufijam ter njihove naloge.

Predlog zakona na novo opredeljuje pojem goljufive prakse. Za razliko od neskladnosti s pravili živilske zakonodaje, morajo biti za goljufivo prakso izpolnjeni štirje ključni elementi: kršitev pravil ali zahtev, namernost, zavajanje in pridobitev premoženjske koristi. Pomembno je tudi, da so za goljufive prakse predvidene posebne, višje sankcije in da se o primerih goljufivih praks obvešča javnost.

Z zakonom se določajo splošna pravila, ki jih morajo izpolnjevati živila in krma, dana na trg, glede varnosti in skladnosti, pogoje za obrate za pridelavo, proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil in krme, vključno z njihovo registracijo oziroma odobritvijo, ter zahteve glede sledljivosti in označevanjem živil in krme. Določa se tudi zakonska podlaga, ki omogoča sprejem nacionalnih higienskih pravil in določenih odstopanj od predpisanih zahtev na področju higiene živil in krme.

V zakonu se določajo tudi pogoji za izvajanje dejavnosti proizvodnje živil in hrane v zasebnih stanovanjskih hišah, vključno z možnostjo prepovedi izvajanja dejavnosti in odvzemom registracije, če nosilec živilske dejavnosti ne omogoči izvedbe uradnega nadzora.

V poglavju o posebnih pogojih za živila in krmo so določene zahteve glede ostankov pesticidov, zahteve za predelavo, uporabo in dajanje na GSO živil in krme, ter pogoje pod katerimi se lahko neuporabljena hrana ponovno vrne v agroživilsko verigo kot krma. Zakon ureja tudi postopek potrjevanja nacionalnih smernic, ki jih pripravijo predstavniki iz sektorja živilske dejavnosti in sektorja krme.

V posebnem poglavju so urejeni pogoji za dajanje na trg predpakirane naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode, vključno s pravno podlago za pripravo podzakonskih predpisov.

Zakon ureja pravila za označevanje živil, vključno z označevanjem prehranskih in zdravstvenih trditev ter pravila za oglaševanje z namenom informiranja potrošnikov, ter podrobneje opredeljuje, kdaj živila ne izpolnjujejo zahtev glede varnosti. Določajo se pravila za zakol živali za lastno domačo porabo in porabo uplenjene divjadi za lastno domačo porabo lovcev in pooblastila in odgovornosti usposobljenih oseb za prvi pregled divjadi ter zahteve za prodaja živil na premičnih stojnicah izven tržnic in uporabo živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo.

Z zakonom se izvajalcem dejavnosti nalaga obveznost, da lahko na trg dajejo le obogatena živila, nova živila, obsevana živila in aditive, arome, encime ali živila nastala z uporabo teh snovi ter uporabljajo ekstrakcijska topila, ki so skladna s pravnimi akti EU. Urejajo se tudi zahteve za mikrobiološka merila, pravila za spremljanje in nadzor zoonoz, ostankov veterinarskih zdravil in onesnaževal.

Prehranska dopolnila in živila za posebne skupine, vključno s pravili za njihovo označevanje predstavljanje in oglaševanje, so urejena v posebnem poglavju. Prehranska dopolnila so namenjena dopolnjevanju prehrane, po obliki pa so podobna zdravilom. V nasprotju z zdravili, kjer državni organ preveri varnost, kakovost in učinkovitost, je za varnost in kakovost prehranskih dopolnil odgovoren izključno nosilec živilske dejavnosti (proizvajalec). Kljub temu pa za številne sestavine ni dovolj dolgoročnih raziskav, ki bi potrdile varnost in učinke na zdravje, še posebej pri ranljivih skupinah, kot so dojenčki. V tem poglavju so prenesene določbe iz Direktive 2002/46/ES, ki delno usklajuje področje prehranskih dopolnil v EU. Direktiva 2002/46/ES ureja seznam vitaminov in mineralov ter njihovih kemijskih oblik, vendar ne določa najvišjih dovoljenih količin teh snovi ali drugih sestavin v prehranskih dopolnilih. Poleg tega ureja označevanje prehranskih dopolnil. Zakon na predlog Nacionalnega inštituta za javno zdravje, nacionalno prepoveduje dajanje prehranskih dopolnil, namenjenih dojenčkom do 12. meseca, na trg, saj ni dovolj raziskav o kratkoročnih, predvsem pa dolgoročnih učinkih na njihovo zdravje. Ker so prehranska dopolnila namenjena dopolnjevanju prehrane in niso nadomestilo za uravnoteženo prehrano, zakon z namenom dodatne zaščite zdravja majhnih otrok in spodbujanja zdravih prehranskih navad omejuje njihovo promocijo v specializiranih prodajalnah, trgovini na drobno in v zdravstvenih ustanovah. Zaradi spodbujanja dojenja v skladu z nacionalnim programom o prehrani in telesni dejavnosti zakon določa popolno prepoved oglaševanja začetnih formul za dojenčke, kar dopušča Delegirana uredba Komisije 2016/127/EU.

Za zaščito potrošnikov zakon določa, da morajo biti predstavitve in oglaševanje prehranskih dopolnil oblikovani tako, da ne zavajajo potrošnikov in ne poskušajo zamenjati učinkov prehranskega dopolnila z učinki zdravila.

Ločeno poglavje ureja pridelavo, proizvodnjo, predelavo in distribucijo krme, vključno z medicirano krmo in posamičnimi krmili. Ureja se tudi označevanje krme in doniranje krme ter pravila za živalske stranske proizvode, ki so namenjeni prehrani ljudi, za proizvodnjo krme.

Zahteve in pogoji za materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, vključno s posebnimi ukrepi, se urejajo v posebnem poglavju.

V poglavju vstop in izvoz živil in krme so določeni pogoji, ki jih morajo izpolnjevati živila in krma, ki vstopajo v EU ali iz nje izvažajo, dokumentacija, ki mora spremljati pošiljke in obveznosti izvajalcev dejavnosti (najava pošiljke, plačilo pristojbine).

Z zakonom se urejajo tudi pravila glede upravljanja zbirk podatkov za potrebe tega zakona, pooblastila inšpektorjev za hrano, uradnih veterinarjev, zdravstvenih inšpektorjev in inšpektorjev za vino, ukrepi, ki jih lahko odreja in sankcije.

b) Način reševanja:

Sistemska vprašanja in temeljne pravice ter dolžnosti so urejene na zakonski ravni, medtem ko se tehnični in izvedbeni vidiki prenašajo na podzakonske predpise.

Z uveljavitvijo zakona bo prenehalo veljati 20 podzakonskih predpisov, 32 predpisov bo prenehalo veljati, vendar se bodo uporabljali do uveljavitve novih predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, 7 veljavnim predpisom pa se bo veljavnost podaljšala.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlagane določbe so usklajene z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije ter evropskimi obveznostmi na področju varne hrane in krme.

č) Usklajenost predloga zakona:

V postopku javne obravnave predloga besedila zakona je bil prejet širok nabor pripomb, ki so jih podali različni deležniki: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, GIŽ mesna industrija Slovenija, trgovinska zbornica Slovenije, Zadrúžna zveza Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Združenje hribovskih in gorskih kmetij (ZHKGS), Kmečka iniciativa, Zveza slovenske podeželske mladine, Zveza potrošnikov Slovenije, Čebelarstva zveza Slovenije, Obrtno podjetniška zbornica Slovenija, Biotehniška fakulteta, Zdravstvena fakulteta, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Veterinarska fakulteta (VF), Kmetijski inštitut Slovenije (KIS), Nacionalni inštitut za biologijo (NIB), Nacionalni laboratorij za okolje, zdravje in hrano (NLZOH) in Institut Jožef Stefan (IJS).

Dodatno so svoja mnenja podali še: podjetje Petrol, podjetje Zdravo z glavo, Slovensko farmacevtsko društvo, društvo EKOCI, ZEFO center, Inštitut KON-CERT, Slovensko društvo za celiakijo, Skupnost občin Slovenije, Društvo za celostno samooskrbo in Zveza za živali.

Pripombe so bile večinoma upoštevane. Za določene pripombe so bila pojasnila podana že na sestankih posvetovalne skupine ali dodatnih srečanjih za posamezna področja (npr. prehranska dopolnila, organizacije za izdelavo ocen tveganja).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Pričakuje se, da izvajanje zakona ne bo imelo novih finančnih posledic za proračun.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona se ne predvideva porabe dodatnih proračunskih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Na ravni EU je področje varne hrane in krme skoraj v celoti harmonizirano in urejeno z obsežnim sklopom zakonodaje. Predlog Zakona o varni hrani in krmi je predmet usklajevanja s pravom EU, saj se z . Pri prikazu ureditve na ravni EU je treba dodati vsaj še, da gre za izvajanje uredb in prenos direktiv, ni dovolj le navedba, da je predlog usklajen s pravnim redom EU

Avstrija

V Avstriji je pristojnost področja varne hrane in krme razdeljena med Ministrstvo za socialne zadeve, zdravje, oskrbo in varstvo potrošnikov (BMSGPK), ki je pristojno za živila, zdravje in zaščito živali, ostanke veterinarskih zdravil in živalske stranske proizvode (razen bioplinarn in kompostarn) ter

Ministrstvo za kmetijstvo, regije in turizem (BMLRT), ki je pristojno za krmo, zdravje rastlin, fitofarmacevtska sredstva in živalske stranske proizvode (bioplinarne, kompostarne).

V Avstriji področje varne hrane in krme urejajo trije zakoni:

- Zakon o zdravju in varnosti hrane (GESG);
- Zakon o varnosti hrane in varstvu potrošnikov (LMSVG);
- Zakon o krmi.

Živalske stranske proizvode pa ureja Zakon o živalskih materialih.

V Zakonu o zdravju in varnosti hrane (GESG) so urejena nekatera načela Uredbe št. 178/2002/ES, kot so analiza tveganja, previdnostno načelo in ustanovitev Agencije za zdravje in varnost živil (AGES), ki ima poleg izdelave ocen tveganja še druge naloge in ima podobno strukturo kot Evropska agencija za varnost hrane.

Ostala pravila s področja varne hrane so urejena v zveznem Zakonu o varnosti hrane in varstvu potrošnikov (LMSVG), ki določa zahteve za živila, vključno z živilimi za posebne skupine in prehranskimi dopolnili, zahteve za higieno živil, primarno proizvodnjo živil, zahteve za blago in kozmetiko, vključno z materiali in izdelki, namenjenih za stik z živilimi, obveznosti izvajalcev dejavnosti, nadzorne organe, izvajanje uradnega nadzora, pravila za vstop, izvoz in trgovanje, pravila za uradni nadzor živali pri zakolu in pregled mesa, nadzor nad ostanki veterinarskih zdravil, izvajalce laboratorijskih analiz in strokovnih nalog (naloge AGES), kazenske določbe in sankcije ter pristojbine.

Področje varne krme je urejeno v Zakonu o krmi, vključno z GSO krmo.

Podobno kot v Sloveniji se tudi v Avstriji pravni akti EU, ki so navedeni v prilogi zakona, izvajajo v okviru tega nacionalnega zakona, skupaj z akti o spremembah, delegiranimi akti in izvedbenimi akti. Na podlagi zveznega zakona pa so lahko izdani podzakonski akti, s podrobnejšimi pravili, ki urejajo posamezna področja ali dejavnosti. Tako so npr. na področju varne hrane izdani podzakonski akti, ki urejajo pravila za neposredno dobavo majhnih količin primarnih proizvodov, mesa kuncev in perutnine in mesa divjadi (Food Hygiene Direct Marketing Ordinance), odstopanja oziroma prilagoditve od določenih zahtev Uredbe 853/2004/ES (Food Hygiene Adaptation Ordinance), pravila za obrate prodaje na drobno, ki dobavljajo živila drugemu obratu prodaje na drobno (Food Hygiene Retail Ordinance), pravila za označevanje alergenov na nepredpakiranih živilih (Allergen Information Ordinance) itd.

Hrvaška

Na Hrvaškem je pristojnost za področje varne hrane in krme razdeljena med Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, ki je pristojno za pripravo zakonodaje na področju živil, krme, zdravja in zaščite živali, zdravja rastlin vključno s fitofarmacevtskimi sredstvi, veterinarskih zdravil, uvoza živali in živil živalskega izvora, ter Ministrstvo za zdravje, ki je pristojno za pripravo zakonodaje s področja aditivov, arom, ekstrakcijskih topil, encimov, prehranskih dopolnil, živil za posebne skupine, prehranskih in zdravstvenih trditvev, onesnaževal, uvoza živil in krme neživalskega izvora, novih živil, gensko spremenjenih organizmov, obsevanih živil in materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilimi. Sprejet je bil splošni zakonodajni okvir na področju varnosti hrane in krme z namenom izvajanja pravnih aktov EU in zagotavljanja pravne podlage za sprejemanje podzakonskih predpisov, ki so potrebni za prenos in izvajanje teh aktov.

Področje varnosti hrane in krme oziroma izvajanje krovnih EU predpisov je urejeno v več zakonih, saj se posamezna področja urejajo v ločenih zakonih. Bistveni zakoni s področja varne hrane in krme so:

1. Zakon o hrani;
2. Zakon o higieni živil in mikrobioloških merilih za živila;
3. Zakon o veterinarstvu;
4. Zakon o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih, ki se izvajajo v skladu s predpisi o živilih, krmi, zdravstvenem varstvu in zaščiti živali, zdravstvenem varstvu rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih;
5. Zakon o materialih in izdelkih, ki prihajajo v stik z živilimi;
6. Zakon o obveščanju potrošnikov o živilih;
7. Zakon o gensko spremenjenih organizmih;
8. Zakon o prehranskih in zdravstvenih trditvah;

9. Zakon o onesnaževalih;
10. Zakon o izvajanju Uredbe (ES) št. 396/2005 o maksimalnih vrednostih ostankov pesticidov v živilih in krmi za živali;
11. Zakon o aditivih v živilih, aromah in encimih;
12. Zakon o kmetijstvu.

Zahteve Uredbe 178/2002/ES (»splošni zakon o hrani«) in evropske higienske zakonodaje so opredeljene v Zakonu o hrani, ki ureja izvajanje Uredbe 178/2002/ES, določa naloge pristojnih organov na področju hrane in krme, določa organizacijo, odgovorno za pripravo ocen tveganj, njeno organiziranost in naloge, nacionalne ukrepe potrebne za izvajanje politike varnosti in kakovosti, začasne zaščitne ukrepe, zaščitne ukrepe, mrežo RASFF, AAC in mrežo za goljufive prakse, pravila za obsevana živila, obveznosti nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo, splošne zahteve za varnost živil in krme, posebna pravila za varnost krme, vključno s postopkom registracije in odobritve obratov, organe, pristojne za uradni nadzor, in njihova pooblastila ter sankcije.

Zakon o higieni živil in mikrobioloških merilih za živila zagotavlja izvajanje Uredbe 852/2004/ES in Uredbo 2073/2005/ES, vključno s pravno podlago za sprejem podzakonskih predpisov za odstopanje od zahtev EU zakonodaje s področja higiene živil, ukrepe v primeru neskladnih mikrobioloških rezultatov in pristojne organe.

Tudi na Hrvaškem zakoni služijo kot pravna podlaga za sprejem podzakonskih predpisov, ki podrobneje urejajo posamezna področja ali dejavnosti. Tako so npr. na področju varne hrane izdani podzakonski akti, ki urejajo pravila za neposredno dobavo majhnih količin primarnih proizvodov, mesa kuncev in perutnine in mesa divjadi (Pravilnik o registraciji i odobravanju objekata te o registraciji subjekata u poslovanju s hranom), odstopanja oziroma prilagoditve od določenih zahtev Uredbe 853/2004/ES (Pravilniku o mjerama prilagodbe zahtjevima propisa o hrani žvotinjskog podrijetla), pravila za zakol živali za lastno domačo porabo (Pravilnik o klanju žvotinja namijenjenih potrošnji u kućanstvu) itd.

Irska

Na Irskem je pristojnost za področje varne hrane in krme razdeljena med Ministrstvom za kmetijstvo, hrano in pomorstvo (Department of Agriculture, Food and the Marine) in Ministrstvom za zdravje (Department of Health). Obe ministrstvi pri izvajanju njunih nalog podpira Irska agencija za varnost hrane (Food Safety Authority of Ireland - FSAI), ki je v pristojnosti ministrstva za zdravje.

Ministrstvo za kmetijstvo, hrano in pomorstvo je odgovorno za razvoj politike in zakonodaje na področju varnosti krme, zdravja živali, dobrega počutja živali in zdravja rastlin ter za izvajanje zakonodaje v zvezi z varnostjo hrane na ravni primarne in sekundarne proizvodnje. Poleg tega je ministrstvo tudi pristojni organ za izvajanje uradnega nadzora nad primarno proizvodnjo živil, razen ribiških proizvodov, za zakol, razsek, pripravo in predelava živil živalskega izvora, vključno z ribiškimi proizvodi, do prodaje na drobno, uvoz živil živalskega izvora in nekaterih živil neživalskega izvora, nadzor nad ostanki pesticidov ter za nadzor nad ekološkimi živali ter različnimi zaščitnimi označbami. Prav tako je to ministrstvo pristojno za varnost krme.

Minister za zdravje je odgovoren za razvoj politike in izvajanje pravil v nacionalni zakonodaji za vse faze proizvodnje, predelave ali distribucije za živila neživalskega izvora, živila živalskega izvora, ki se prodajajo neposredno končnemu potrošniku (prodaja na drobno), živila živalskega izvora, ki so izvzeta iz Uredbe 853/2004, sestavljena živila ter uvoz ali izvoz živil neživalskega izvora.

Irska agencija za varnost hrane (Food Safety Authority of Ireland - FSAI) je splošno odgovorna za izvajanje zakonodaje o varnosti hrane na Irskem, razen na ravni primarne proizvodnje.

Zakonodaja na področju varne hrane je opredeljene v krovnem Zakonu o varnosti hrane (FSAI zakon), ki ga je leta 1998 sprejel irski parlament. FSAI zakon, med drugim, ustanavlja Irsko Agencijo za varnost hrane (Food Safety Authority of Ireland), ter določa seznam zakonskih in podzakonskih aktov (Statutory Instruments) ter predpisov EU, ki urejajo področje varne hrane. Prav tako FSAI zakon daje pooblastila pristojnim ministrom, da spreminjajo oziroma dopolnjujejo seznam pravnih aktov določenih v FSAI zakonu.

Poleg FSAI zakona, se na Irskem neposredno uporabljajo tudi EU zakonodaja, ki se v nacionalni pravni red prenese s podzakonskim aktom ministra, v katerem se dodatno določijo še pravila za izvajanje EU zakonodaje in kazenske sankcije.

Proizvodnjo krme urejajo številne uredbe in direktive EU, ki veljajo na Irskem z zakonskim instrumentom (Statutory Instruments) št. 22 iz leta 2020. Ta predpis določa Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in pomorstvo kot pristojni organ za področje krme, njegova pooblastila in pooblastila pooblaščenih organov za uradni nadzor, sankcije za kršitev zakonodaje ter obveznosti nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo, vključno z registracijo in odobritvijo.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Sistem ostaja nespremenjen glede na dosedanjo ureditev.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Sistem ostaja nespremenjen glede na obstoječo ureditev. Zakon omogoča odstop od registracije za določene obrate za proizvodnjo živil in krme z omejenim obsegom proizvodnje. Izvajalci dejavnosti oziroma obrati, registrirani ali odobreni po obstoječi zakonodaji, ostanejo registrirani ali odobreni, s čimer se ne ustvarja novih administrativnih bremen.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zakon ne bo imel posledic na socialnem področju.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Zakon nima vpliva na razvojno načrtovanje.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Zakon ne bo imel posledic na drugih področjih.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Javnost bo o sprejetju zakona obveščena na spletnih straneh MKGP, MZ in Uprave ter z drugimi informacijami, ki jih bo Uprava posredovala deležnikom.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- **spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,**

eUprava - Predlog predpisa

- **čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,**

Datum objave na eUprava: 28. 1. 2025 z rokom za odziv do 13. 4. 2025.

- **datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,**

Javna obravnava je potekala od 28. 1. 2025 do 13. 4. 2025. Predstavitev izhodišč zakona deležnikom je potekala v mesecu decembru 2024. V februarju 2025 je bilo organiziranih sedem predstavitev za območne enote KGZS. Na UVHVVR sta bila 25. 2. 2025 in 3. 3. 2025 organizirana sestanka posvetovalne skupine. Poleg tega je UVHVVR na predlog deležnikov izvedla tudi pet neformalnih posvetovanj.

- **seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte),**

- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS);
- Gospodarska zbornica Slovenije – Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij (GZS – ZKŽP)
- GLZ mesna industrija Slovenija (GIZ);
- Trgovinska zbornica Slovenije (TZS);
- Zadružna zveza Slovenije (ZZS);
- Sindikat kmetov Slovenije (SKS);
- Združenje hribovskih in gorskih kmetij (ZHKGS);
- Zveza kmetov Slovenije;
- Kmečka iniciativa (KI);
- Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM);
- Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS);
- Čebelarska zveza Slovenije (ČZS);
- Obrtno podjetniška zbornica Slovenija (OZS);
- Biotehniška fakulteta (BF);
- Zdravstvena fakulteta (ZF);
- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ);

- **bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti,**

- da se kot lokalni trg za manjše količine živil opredeli celotno območje Republike Slovenije;
- izjeme, ki jih omogoča zakonodaja s področja higiene živil, naj se konkretno opredelijo v zakonu in ne podzakonskih aktih (pravilniki, uredbe);
- potrebna je natančnejša določitev pogojev za opravljanje proizvodnje živil (dejavnosti) v zasebnih stanovanjskih hišah;
- predlog za nadomestitev termina »izvajalci dejavnosti« z »nosilci živilske dejavnosti«;
- obdobje minimalne reje pri zakolu živali izven odobrenih obratov za lastno domačo porabo ni ustrezno določeno;
- zahteve za usposabljanje oseb, ki delajo v živilskih sektorjih, ni treba določati s predpisom ali naj se uredijo drugače;

- dopolni oziroma popravi naj se člen za uporabo nekdanjih živil za krmo in krmljenje živali, vključno z izrazi v naslovu člena (recikliranje, odpadna hrana);
- predlog za dopolnitev/spremembo člena za doniranje krme;
- pripombe k vsebini členov, vezanih na prehranska dopolnila, zlasti za njihovo oglaševanje ter prepoved dajanja prehranskih dopolnil osebam, mlajšim od 12 mesecev;
- pripombe zaradi nejasnosti mejnih vrednosti za posamezne skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali.

- **bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje.**

Ureditve vseh izjem, ki jih omogoča EU zakonodaja, v zakonu ni mogoče urediti, saj se z zakonom urejajo samo sistemska vprašanja in temeljne pravice in dolžnosti, medtem ko se tehnični in izvedbeni vidiki prenašajo na podzakonske predpise. Zakon zato daje pooblastilo za sprejem podzakonskih predpisov za izjeme.

Na področju prehranskih dopolnil sta GZS in TZS predlagali črtanje določb, ki določajo prepoved dajanja prehranskih dopolnil na trg za otroke, mlajše od 12 mesecev, in prepoved oglaševanja ter promocije prodaje prehranskih dopolnil, namenjenih otrokom od 12 mesecev do treh let, ki so določeni z namenom dodatne zaščite in varovanja zdravja ljudi, še posebej ranljivih skupin, kot so dojenčki. Razlog za prepoved je v tem, da dojenje v prvih šestih mesecih zagotavlja optimalno zdravje in rast, nato dojenčki preidejo na raznovrstno prehrano, zato ne potrebujejo prehranskih dopolnil. Pediatri v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov predpisujejo uporabo vitamina D pri dojenčkih (kot zdravilo, za katero se v okviru postopka dovoljenja presoja varnost, kakovost in učinkovitost) in presoja tudi o morebitnih drugih oblikah zdravljenja, povezanega s pomanjkanjem hranil. Omejevanje prodaje prehranskih dopolnil dojenčkom do 12. meseca starosti temelji na previdnostnem pristopu, ko je vsakršno dodajanje snovi k običajni prehrani dojenčka povezano z veliko negotovosti glede kratkotrajnih, predvsem pa dolgoročnih učinkov, saj je varnost in kakovost prehranskih dopolnil v izključni pristojnosti proizvajalcev in jih nihče ne preverja.

Poleg tega zakon omejuje tudi razdeljevanje brezplačnih vzorcev prehranskih dopolnil, ali prehranskih dopolnil v katerikoli drugi obliki za promocijske namene neposredno ali posredno pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti in neposredno potrošniku..

Vsaka promocija (brezplačno razdeljevanje vzorčkov ipd.) spodbuja prodajo prehranskih dopolnil, katerih namen je dopolnjevanje prehrane in ne preprečevanje ali zdravljenje bolezni, kot jih velikokrat dojemajo potrošniki.

Prav tako je bilo predlagano črtanje prepovedi oglaševanja začetnih formul za dojenčke, ki je določeno z namenom spodbujanja dojenja, kar je ena izmed prioritet nacionalne strategije na področju prehrane. V primeru težav z dojenjem lahko starši dobijo informacije v okviru preventivnega zdravstvenega varstva (patronažne sestre, medicinske sestre, pediater).

Ostale pripombe so bile delno ali v celoti upoštevane. Odgovori in obrazložitve so bili podani tudi na sestankih posvetovalne skupine in neformalnih srečanjih z deležniki.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Mateja Čalušić, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- mag. Ervin Kosi, državni sekretar, MKGP,
- Maša Žagar, državna sekretarka, MKGP,
- Iztok Kos, državni sekretar, MZ,
- Vida Znoj, generalna direktorica UVHVVR,

- Vesna Marinko, generalna direktorica Direktorata za javno zdravje, MZ,
- Matjaž Guček, namestnik generalne direktorice UVHVVR,
- mag. Ivan Ambrožič, vodja Sektorja za hrano in krmo, UVHVVR,
- dr. Marjeta Recek, vodja Sektorja za varovanje zdravja, MZ,
- mag. Mladen Šebek, Služba za upravno pravne zadeve, MKGP.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o varni hrani in krmi

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

- (1) Ta zakon ureja varnost živil, krmo ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živili, v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije, da se varuje zdravje ljudi ter zaščitijo interesi potrošnikov, obveznosti izvajalcev dejavnosti, postopke in pristojne organe za izvajanje tega zakona, inšpekcijski nadzor ter sankcije za prekrške.
- (2) S tem zakonom se izvajajo naslednje uredbe:
 1. Uredbe Sveta (EGS) št. 315/93 z dne 8. februarja 1993 o določitvi postopkov Skupnosti za onesnaževala v hrani (UL L št. 37 z dne 13. 2. 1993, str. 1), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 187 z dne 14. 7. 2022, str. 59), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 315/93/EGS);
 2. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 999/2001 z dne 22. maja 2001 o določitvi predpisov za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje nekaterih transmisivnih spongiformnih encefalopatij (UL L št. 147 z dne 31. 5. 2001, str. 1), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2025/328 z dne 19. februarja 2025 o spremembi Priloge VIII k Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 999/2001 glede odobritve statusa zanemarljivega tveganja za klasični praskavec v Sloveniji (UL L št. 2025/328 z dne 20. 2. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 999/2001/ES), v delu, ki se nanaša na obveznosti nosilcev živilske dejavnosti in nosilcev dejavnosti poslovanja s krmo;
 3. Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L št. 31 z dne 1. 2. 2002, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/908 z dne 17. januarja 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega parlamenta in Sveta glede števila in poimenovanja stalnih znanstvenih svetov evropske agencije za varnost hrane (UL L št. 2024/908 z dne 20. 3. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 178/2002/ES);
 4. Uredbe (ES) št. 1829/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o gensko spremenjenih živilih in krmi (UL L št. 268 z dne 18. 10. 2003, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1829/2003/ES);
 5. Uredbe (ES) št. 1830/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2003 o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, proizvedenih iz gensko spremenjenih organizmov, ter o spremembi Direktive 2001/18/ES

- (UL L št. 268 z dne 18. 10. 2003, str. 24), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1243 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o prilagoditvi več zakonodajnih aktov, v katerih je določena uporaba regulativnega postopka s pregledom, členoma 290 in 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 241), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1830/2003/ES);
6. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali (UL L št. 268 z dne 18. 10. 2003, str. 29), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1831/2003/ES);
 7. Uredbe (ES) št. 2065/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. novembra 2003 o aromah dima, ki se uporabljajo ali so namenjene uporabi v ali na živilih (UL L št. 309 z dne 26. 11. 2003, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2065/2003/ES);
 8. Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o nadzoru salmonele in drugih opredeljenih povzročiteljih zoonoz, ki se prenašajo z živali (UL L št. 325 z dne 12. 12. 2003, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali ("Pravila o zdravju živali") (UL L št. 84 z dne 31. 3. 2016, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2160/2003/ES);
 9. Uredbe (ES) 852/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2021/382 z dne 3. marca 2021 o spremembi prilog k Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 o higieni živil v zvezi z upravljanjem na področju živilskih alergenov, prerazporejanjem hrane in kulturo varnosti hrane (UL L št. 74 z dne 4. 3. 2021, str. 3), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 852/2004/ES);
 10. Uredbe (ES) 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL L št. 139 z dne 30. 4. 2004, str. 55), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/1141 z dne 14. decembra 2023 o spremembi prilog II in III k Uredbi (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta glede posebnih higienskih zahtev za nekatere vrste mesa, ribiške proizvode, mlečne proizvode in jajca (UL L št. 2024/1141 z dne 19. 4. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 853/2004/ES);
 11. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živali in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (UL L št. 338 z dne 13. 11. 2004, str. 4), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1935/2004/ES);
 12. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2005 z dne 12. januarja 2005 o zahtevah glede higiene krme (UL L št. 35 z dne 8. 2. 2005, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1243 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o prilagoditvi več zakonodajnih aktov, v katerih je določena uporaba regulativnega postopka s pregledom, členoma 290 in 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 198 z dne 25. 7. 2019, str. 241), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 183/2005/ES);

13. Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 z dne 23. februarja 2005 o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora ter o spremembi Direktive Sveta 91/414/EGS (UL L št. 70 z dne 16. 3. 2005, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2025/195 z dne 3. februarja 2025 o spremembi Priloge II k Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 396/2005 glede mejnih vrednosti ostankov za fenbukonazol in penkonazol v ali na nekaterih proizvodih (UL L št. 2025/195 z dne 4. 2. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 396/2005/ES);
14. Uredbe (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (UL L št. 404 z dne 30. 12. 2006, str. 9), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2019/343 z dne 28. februarja 2019 o odstopanjih od člena 1(3) Uredbe (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih glede uporabe nekaterih generičnih deskriptorjev (UL L št. 62 z dne 1. 3. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1924/2006/ES);
15. Uredbe (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (UL L št. 404 z dne 30. 12. 2006, str. 26), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2024/1821 z dne 25. junija 2024 o spremembi Priloge II k Uredbi (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter Priloge II k Direktivi 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede železovega kazeinata iz mleka, ki se dodaja živilom in uporablja pri proizvodnji prehranskih dopolnil (UL L št. 2024/1821 z dne 27. 6. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1925/2006/ES);
16. Uredbe (ES) št. 1331/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o vzpostavitvi skupnega postopka odobritve za aditive za živila, encime za živila in arome za živila (UL L št. 354 z dne 31. 12. 2008, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1331/2008/ES);
17. Uredbe (ES) št. 1332/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o encimih za živila in spremembi Direktive Sveta 83/417/EGS, Uredbe Sveta (ES) št. 1493/1999, Direktive 2000/13/ES, Direktive Sveta 2001/112/ES in Uredbe (ES) št. 258/97 (UL L št. 354 z dne 31. 12. 2008, str. 7), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L št. 327 z dne 11. 12. 2015, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1332/2008/ES);
18. Uredbe (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (UL L št. 354 z dne 31. 12. 2008, str. 16), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2024/2608 z dne 7. oktobra 2024 o spremembi Priloge II k Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta glede uporabe celuloze v prahu (E 460(ii)) in glukonodelta laktona (E 575) v nezorjenih mehkih mazavih sirnih proizvodih (UL L št. 2024/2608 z dne 8. 10. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1333/2008/ES);
19. Uredbe (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES (UL L št. 354 z dne 31. 12. 2008, str. 34), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2025/147 z dne 29. januarja 2025 o spremembi Priloge I k Uredbi (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta glede črtanja aromatične snovi 4-metil-2-fenilpent-2-enal (št. FL 05.100) s seznama EU (UL L št. 2025/147 z dne 30. 1. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1334/2008/ES);
20. Uredbe (ES) št. 470/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o določitvi postopkov Skupnosti za določitev mejnih vrednosti ostankov farmakološko aktivnih snovi v živilih živalskega izvora in razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 2377/90 in spremembi Direktive 2001/82/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 726/2004

Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 152 z dne 16. 6. 2009, str. 11), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 470/2009/ES);

21. Uredbe (ES) št. 767/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o dajanju krme v promet in njeni uporabi, spremembi Uredbe (ES) št. 1831/2003 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Direktive Sveta 79/373/EGS, Direktive Komisije 80/511/EGS, direktiv Sveta 82/471/EGS, 83/228/EGS, 93/74/EGS, 93/113/ES in 96/25/ES ter Odločbe Komisije 2004/217/ES (UL L št. 229 z dne 1. 9. 2009, str. 1), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 35 z dne 7. 2. 2019, str. 44), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 767/2009/ES);
22. Uredbe (ES) št. 1069/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL L št. 300 z dne 14. 11. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu, spremembi uredb (ES) št. 1069/2009 in (ES) št. 1107/2009 ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2003/2003 (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1069/2009/ES), v delu, ki se nanaša na obveznosti nosilcev živilske dejavnosti, nosilec dejavnosti poslovanja s krmo in nosilec dejavnosti poslovanja z živalskimi stranskimi proizvodi, v delu, ki se nanaša na krmo in krmljenje živali;
23. Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L št. 304 z dne 22. 11. 2011, str. 18), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/2512 z dne 17. aprila 2024 o spremembi Priloge II k Uredbi (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom v zvezi z behensko kislino iz gorčičnih semen za uporabo pri proizvodnji nekaterih emulgatorjev (UL L št. 2024/2512 z dne 25. 9. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1169/2011/EU);
24. Uredbe (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in sveta z dne 12. junija 2013 o živilih, namenjenih dojenčkom in majhnim otrokom, živilih za posebne zdravstvene namene in popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo ter razveljavitvi Direktive Sveta 92/52/EGS, direktiv Komisije 96/8/ES, 1999/21/ES, 2006/125/ES in 2006/141/ES, Direktive 2009/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter uredb Komisije (ES) št. 41/2009 in (ES) št. 953/2009 (UL L št. 181 z dne 29. 6. 2013, str. 35), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/2791 z dne 29. januarja 2024 o spremembi Priloge k Uredbi (EU) št. 609/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, da se dovoli uporaba železovega kazeinata iz mleka kot vira železa v popolnih prehranskih nadomestkih za nadzor nad telesno težo in v živilih za posebne zdravstvene namene, razen živil za dojenčke in majhne otroke (UL L št. 2024/2791 z dne 31. 10. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 609/2013/EU);
25. Uredbe (EU) št. 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001 (UL L št. 327 z dne 11. 12. 2015, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) št. 2019/1381 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o preglednosti in trajnosti ocenjevanja tveganja v prehranski verigi v EU ter o spremembah uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 1829/2003, (ES) št. 1831/2003, (ES) št. 2065/2003, (ES) št. 1935/2004, (ES) št. 1331/2008, (ES) št. 1107/2009, (EU) 2015/2283 in Direktive 2001/18/ES (UL L št. 231 z dne 6. 9. 2019, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2015/2283/EU);
26. Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi

uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru), (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/3115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o spremembi Uredbe (EU) 2016/2031 v zvezi z večletnimi programi preiskav, uradnimi obvestili o navzočnosti nadzorovanih nekarantenskih škodljivih organizmov, začasni odstopanji od prepovedi uvoza in posebnih uvoznih zahtev ter določitvijo postopkov za njihovo odobritev, začasni uvoznimi zahtevami za zelo tvegane rastline, rastlinske proizvode in druge predmete, določitvijo postopkov za uvrščanje zelo tveganih rastlin na seznam, vsebino fitosanitarnih spričeval in uporabo rastlinskih potnih listov ter v zvezi z nekaterimi zahtevami glede poročanja za razmejena območja in preiskave v zvezi s škodljivimi organizmi ter o spremembi Uredbe (EU) 2017/625 v zvezi z nekaterimi uradnimi obvestili o neskladnosti (UL L št. 2024/3115 z dne 16. 12. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2017/625/EU);

27. Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L št. 150 z dne 14. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/2867 z dne 2. septembra 2024 o spremembi Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta glede predstavitve logotipa ekološke pridelave Evropske EU (UL L št. 2024/2867 z dne 11. 11. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2018/848/EU) v delu, ki se nanaša na krmo;
28. Uredbe (EU) 2019/4 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o proizvodnji, dajanju v promet in uporabi medicirane krme, spremembi Uredbe (ES) št. 183/2005 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 90/167/EGS (UL L št. 4 z dne 7. 1. 2019, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/1229 z dne 20. februarja 2024 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2019/4 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo posebnih najvišjih mejnih vrednosti navzkrižne kontaminacije neciljne krme s protimikrobnimi učinkovinami in analiznih metod za te učinkovine v krmi (UL L št. 2024/1229 z dne 30. 4. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2019/4/EU).

(3) S tem zakonom se prenašajo:

1. Direktiva Sveta 96/22/ES z dne 29. aprila 1996 o prepovedi uporabe v živinoreji določenih snovi, ki imajo hormonalno ali tirostatsko delovanje, in beta-agonistov ter o razveljavitvi direktiv 81/602/EGS, 88/146/EGS in 88/299/EGS (UL L št. 125 z dne 23. 5. 1996, str. 3), zadnjič spremenjena z Direktivo 2008/97/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o spremembi Direktive Sveta 96/22/ES o prepovedi uporabe v živinoreji določenih snovi, ki imajo hormonalno ali tirostatsko delovanje, in beta-agonistov (UL L št. 318 z dne 28. 11. 2008, str. 9), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 96/22/ES);
2. Direktiva 1999/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o približevanju zakonodaje držav članic o živilih in živilskih sestavinah, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (UL L št. 66 z dne 13. 3. 1999, str. 16), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2024/2839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o spremembah direktiv 1999/2/ES, 2000/14/ES, 2011/24/EU in 2014/53/EU glede nekaterih zahtev glede poročanja na področju živil in živilskih sestavin, hrupa na prostem, pravic pacientov in radijske opreme (UL L št. 2024/2839 z dne 7. 11. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 1999/2/ES);
3. Direktiva 1999/3/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. februarja 1999 o izdelavi seznama Skupnosti za živila in živilske sestavine, obsevane z ionizirajočim sevanjem (UL L št. 66 z dne 13. 3. 1999, str. 24), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 1999/3/ES);

4. Direktiva 2002/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. maja 2002 o nezaželenih snoveh v živalski krmi (UL L št. 140 z dne 30. 5. 2002, str. 10), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2019/1869 z dne 7. novembra 2019 o spremembi in popravku Priloge I k Direktivi 2002/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti nekaterih nezaželenih snovi v krmi (UL L št. 289 z dne 8. 11. 2019, str. 32), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2002/32/ES);
5. Direktiva 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. junija 2002 o približevanju zakonodaj držav članic o prehranskih dopolnilih (UL L št. 183 z dne 12. 7. 2002, str. 51), zadnjič spremenjena z Uredbo Komisije (EU) 2025/352 z dne 21. februarja 2025 o spremembi Direktive 2002/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s kalcidol monohidratom, ki se uporablja pri proizvodnji prehranskih dopolnil (UL L št. 2025/352 z dne 24. 2. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2002/46/ES);
6. Direktiva 2003/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. novembra 2003 o spremljanju zoonoz in povzročiteljev zoonoz, ki spreminja Odločbo Sveta 90/424/EGS in razveljavlja Direktivo Sveta 92/117/EGS (UL L št. 325 z dne 12. 12. 2003, str. 31), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/20/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi določenih direktiv na področju varnosti živil, veterinarske in fitosanitarne politike zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 234); Direktiva Komisije 2006/125/ES z dne 5. decembra 2006 o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke (UL L št. 339 z dne 6. 12. 2006, str. 16; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/125/ES);
7. Direktiva 2009/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o približevanju zakonodaj držav članic na področju ekstrakcijskih topil, ki se uporabljajo pri proizvodnji živil in njihovih sestavin (UL L št. 141 z dne 6. 6. 2009, str. 3), zadnjič spremenjena z Direktivo Komisije (EU) 2023/175 z dne 26. januarja 2023 o spremembi Direktive 2009/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede 2-metiloksolana (UL L št. 25 z dne 27. 1. 2023, str. 67), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/32/ES);
8. Direktiva 2009/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o izkoriščanju in trženju naravnih mineralnih vod (UL L št. 164 z dne 26. 6. 2009, str. 45), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 272 z dne 6. 10. 2012, str. 20), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/54/ES);
9. Direktiva (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi (prenovitev), (UL L št. 435 z dne 23. 12. 2020, str. 1), zadnjič spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/371 z dne 23. januarja 2024 o dopolnitvi Direktive (EU) 2020/2184 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo harmoniziranih specifikacij za označevanje proizvodov, ki prihajajo v stik z vodo, namenjeno za prehrano ljudi (UL L št. 2024/371 z dne 23. 4. 2024).

2. člen **(pomen izrazov)**

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. dajanje na trg je dajanje v promet iz 3. člena Uredbe 178/2002/ES in 2. člena Uredbe 1935/2004/ES;
2. divjad je divjad iz 1.5. točke Priloge I Uredbe 853/2004/ES;
3. ekstrakcijsko topilo je topilo, ki se uporablja v procesu ekstrakcije pri predelavi surovin, proizvodnji živil ali njihovih sestavin oziroma primesi in ki se odstrani iz proizvoda, vendar utegne imeti za posledico nenamerno, vendar tehnološko neizogibno prisotnost ostankov te snovi ali njenih derivatov v živilu ali na živilu;
4. dude in tolažilne dude so materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, ki so izdelani iz elastomera ali gume in lahko sproščajo N-nitrozamine in snovi, ki se lahko pretvorijo v N-nitrozamine (N-nitrozabilne snovi);
5. hrana ali živilo je hrana ali živilo iz 2. člena Uredbe 178/2002/ES;
6. izvajalec oziroma izvajalka dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: izvajalec dejavnosti) je nosilec živilske dejavnosti iz 3. točke 3. člena Uredbe 178/2002/ES, nosilec dejavnosti poslovanja s

- krmo iz 6. točke 3. člena Uredbe 178/2002/ES, nosilec dejavnosti poslovanja z živalskimi stranskimi proizvodi, ki niso namenjeni prehrani ljudi (v nadaljnjem besedilu: živalski stranski proizvodi) ter nosilec dejavnosti poslovanja z materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živali;
7. keramični izdelki so izdelki, namenjeni za stik z živali, ki so narejeni iz mešanice anorganskih materialov z običajno visoko vsebnostjo gline in silikatov, ki ji je lahko dodana majhna količina organskih snovi. Ti izdelki se najprej oblikujejo, tako nastala oblika pa se trajno utrdi z žganjem. Lahko so glazirani, emajlirani ali okrašeni;
 8. krma ali krmilo je krma ali krmilo iz 3. člena Uredbe 178/2002/ES, vključno s proizvodi za prehrano živali;
 9. lovška družina je lovška družina v skladu z zakonom, ki ureja divjad in lovstvo;
 10. lovski pomočnik oziroma pomočnica (v nadaljnjem besedilu: lovski pomočnik) je lovski pomočnik v skladu z zakonom, ki ureja divjad in lovstvo;
 11. lovišče s posebnim namenom je lovišče s posebnim namenom v skladu z zakonom, ki ureja divjad in lovstvo;
 12. materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, so materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, iz Uredbe 1935/2004/ES;
 13. monitoring zoonoz in povzročiteljev zoonoz je spremljanje pod (e) 2. točke 2. člena Direktive 2003/99/ES;
 14. naravna in druga nesreča je naravna in druga nesreča v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
 15. neželena snov je katerakoli snov ali proizvod, razen povzročiteljev bolezni, ki je prisotna v oziroma na proizvodu za prehrano živali in predstavlja potencialno nevarnost za zdravje ljudi ali živali ali za okolje ali bi lahko škodljivo vplivala na proizvodnjo rejnih živali;
 16. nosilec dejavnosti poslovanja z materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živali, je nosilec dejavnosti iz točke (d) drugega odstavka 2. člena Uredbe 1935/2004/ES;
 17. nosilec dejavnosti poslovanja z živalskimi stranskimi proizvodi je nosilec dejavnosti iz 11. točke 3. člena Uredbe 1069/2009/ES;
 18. prodaja na daljavo je prodaja na podlagi pogodbe, ki je sklenjena med izvajalcem dejavnosti in potrošnikom brez istočasne fizične prisotnosti pogodbenih strank, kot npr. preko spleta ali telefona;
 19. proizvodi za prehrano živali so posamična krmila, krmne mešanice, krmni dodatki, premiksi in ostale snovi, namenjene za uporabo ali uporabljene za prehrano živali;
 20. regenerirane celulozne folije so materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, ki so v obliki tankih listov izdelani iz prečiščene celuloze, ki izvira iz nerekiciranega lesa ali bombaža, ki so mu z namenom, da bi zadostili posebnim tehničnim zahtevam, dodane ustrezne snovi v maso ali na površino;
 21. rejec oziroma rejka živali (v nadaljnjem besedilu: rejec živali) je fizična ali pravna oseba, ki se ukvarja z rejo rejnih živali;
 22. rejne živali so rejne živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali;
 23. vstop v EU je tranzit iz 44. točke 3. člena Uredbe 2017/625/EU in uvoz v EU;
 24. uvoz v EU je vnos živil, krme, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, in živalskih stranskih proizvodov v EU z namenom dajanja na trg EU;
 25. začasno ali trajno odvzete rejne živali so rejne živali, ki jih pristojni inšpektor začasno ali trajno odvzame v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali;
 26. zapuščene živali so zapuščene živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali;
 27. zbiralnica uplenjene divjadi je zbirni center iz Priloge III Uredbe 853/2004/ES ali drug zaprt prostor, ki poleg pogojev za zbirni center izpolnjuje dodatne higiensko tehnične pogoje iz tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi;
 28. živila za posebne skupine so začetne formule za dojenčke, nadaljevalne formule, živila na osnovi predelanih žit, otroška hrana, živila za posebne zdravstvene namene in popolni prehranski nadomestki za nadzor nad telesno težo iz drugega odstavka 2. člena Uredbe 609/2013/EU.

3. člen

(organi, pristojni za izvajanje)

- (1) Za izvajanje tega zakona in pravnih aktov EU, ki urejajo varnost hrane in krmo v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije, vstopa v EU ter izvoza iz EU, je pristojna Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava).
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek je glede varnosti živil za posebne skupine, prehranskih dopolnil ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, v postopkih njihove pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije, pristojno ministrstvo, pristojno za zdravje.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena je glede varnosti pri pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja, mošta in vina, pristojno ministrstvo, pristojno za hrano in krmo.

4. člen

(organi, pristojni za nadzor)

- (1) Za izvajanje nadzora nad izvajanjem tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi in pravnih aktov EU, ki urejajo varnost hrane, vključno z vstopom prehranskih dopolnil in živil za posebne skupine, ki vsebujejo sestavine živalskega izvora, za katere je obvezen veterinarski pregled ob vstopu v EU, in krme v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije, vstopa v EU ter izvoza iz EU, je pristojna Uprava.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek je glede varnosti živil za posebne skupine, prehranskih dopolnil, ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, pristojen Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZIRS).
- (3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena je za izvajanje sistematičnih dokumentacijskih pregledov in naključnih identifikacijskih pregledov pošiljk živil in krme iz 44. člena Uredbe 2017/625/EU, razen živil za posebne skupine, prehranskih dopolnil ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, pri vstopu v EU pristojna Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS). V primeru suma, da pošiljka ni v skladu s predpisi, ali potrebe po izvedbi fizičnega pregleda iz prvega odstavka 44. člena Uredbe 2017/625/EU, FURS pošiljko zadrži in odstopi v obravnavo pristojnemu inšpektorju oziroma inšpektorici (v nadaljnjem besedilu: pristojni inšpektor) ali uradnemu veterinarju oziroma veterinarici (v nadaljnjem besedilu: uradni veterinar).
- (4) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena je glede varnosti grozdja, mošta, vina in drugih proizvodov iz grozdja, mošta in vina, pristojen Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu: IRSKGLR).

5. člen

(podzakonski predpisi)

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada), ministrica ali minister, pristojen za hrano in krmo (v nadaljnjem besedilu: minister), ter ministrica ali minister, pristojen za zdravje (v nadaljnjem besedilu: minister, pristojen za zdravje), izdajajo podzakonske predpise, predvidene v določbah tega zakona, ter druge predpise, potrebne za izvrševanje tega zakona in izvajanje pravnih aktov EU, ki se nanašajo na vsebino tega zakona.

6. člen

(svet za varno hrano in krmo)

- (1) Minister lahko ustanovi Svet za varno hrano in krmo, ki je strokovno svetovalno telo ministra na področju varne hrane in krme. Naloge sveta glede varne hrane in krme so zlasti, da na zahtevo ministra:
 - daje mnenja, predloge in opredelitve glede posameznih strokovnih vprašanj s področja varne hrane in krme;
 - daje mnenja k ukrepom izvajanja kmetijske politike, ki vplivajo na varno hrano in krmo;

- daje mnenja k predlogom predpisov s področja varne hrane in krme;
 - predlaga znanstvene in izobraževalne dejavnosti s področja varne hrane in krme;
 - daje strokovna mnenja k drugim pomembnejšim odločitvam na področju varne hrane in krme;
 - pripravi predlog programa ukrepov za izboljšanje varnosti in kakovosti živil ter varstva interesov potrošnikov.
- (2) Svet sestavljajo predstavniki ministrstva, pristojnega za zdravje, ministrstva, pristojnega za hrano in krmo, ministrstva, pristojnega za okolje, Uprave, Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru, Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, Nacionalnega inštituta za javno zdravje (v nadaljnjem besedilu: NIJZ), Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtne zbornice, Trgovinske zbornice, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in Zveze potrošnikov Slovenije ter drugih vladnih in nevladnih organizacij in šteje največ 15 članov.
- (3) Minister imenuje člane sveta za varno hrano in krmo ter določi njegove podrobnejše naloge in obveznosti.
- (4) Minister skliče ustanovno sejo, na kateri imenovani člani izmed sebe izvolijo predsednika in njegovega namestnika.
- (5) Svet za varno hrano in krmo sprejme poslovnik, ki določa način njegovega dela.
- (6) Mandat svetu za varno hrano in krmo preneha z mandatom ministra.

7. člen

(nacionalni program)

Na predlog vlade Državni zbor Republike Slovenije sprejme nacionalni program za izboljšanje življenjskega sloga prebivalcev namenjen zagotavljanju varne hrane, spodbujanju zdravih prehranskih in gibalnih navad ter ustvarjanju podpornega okolja za zdrav življenjski slog (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program), ki ga pripravi in koordinira ministrstvo, pristojno za zdravje, in določa:

- oceno stanja;
- vizijo, cilje, ukrepe in nosilce ukrepov;
- usmeritve za izvajanje in spremljanje izvajanja nacionalnega programa.

II. SPLOŠNE DOLOČBE ZA PRISTOJNE ORGANE IN ORGANIZACIJE

8. člen

(izdelava ocene tveganja na zahtevo pristojnih organov)

- (1) Za ugotavljanje, ali živila ter materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, predstavljajo tveganje za zdravje ljudi, NIJZ ali Nacionalni veterinarski inštitut pri Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: NVI) na zahtevo Uprave, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsakega v okviru svojih pristojnosti, izdelava oceno tveganja. Pri tem po potrebi sodeluje z organizacijami iz tretjega odstavka tega člena.
- (2) Za ugotavljanje, ali krma predstavlja tveganje za zdravje živali, oceno tveganja na zahtevo Uprave, izdelava NVI. Pri tem po potrebi sodeluje z organizacijami iz tretjega odstavka tega člena.
- (3) Pri izdelavi ocene tveganja iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko sodelujejo organizacije s seznama, določenega v skladu s 36. členom Uredbe 178/2002/ES.
- (4) Če organizacija iz prvega ali drugega odstavka tega člena obvesti Upravo, ZIRS oziroma IRSKGLR, da posamezne ocene tveganja ne more izdelati, ker ni ustrezno strokovno ali tehnično usposobljena, lahko pristojni organ sam ali organizacija iz prvega ali drugega odstavka tega člena s soglasjem pristojnega organa zaprosi za pripravo ocene tveganja organizacijo v drugi državi članici, ki tam izvaja ocene tveganja, drugo organizacijo v Republiki Sloveniji, ki je ustrezno strokovno in tehnično usposobljena ter ima izkušnje z izdelavo ocen tveganj na področju iz prvega in drugega odstavka tega člena, ali Evropsko agencijo za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: EFSA).

- (5) Pri izvajanju laboratorijskih preskušanj vzorcev živil, krme ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, odvzetih v okviru uradnega nadzora, oceno varnosti ali oceno tveganja za analiziran uradni vzorec izdelajo uradni laboratoriji, določeni v skladu s 37. členom Uredbe 2017/625/EU.

9. člen

(previdnostno načelo)

- (1) Če je na podlagi razpoložljivih informacij ugotovljena možnost škodljivih učinkov na zdravje ljudi in živali, obenem pa obstaja znanstvena negotovost, Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, vsak v okviru svojih pristojnosti, sprejmejo začasne ukrepe za obvladovanje tveganj v skladu s 7. členom Uredbe 178/2002/ES, ki jih upoštevajo izvajalci živilske dejavnosti in izvajalci dejavnosti poslovanja s krmo.
- (2) Začasne ukrepe iz prejšnjega odstavka določijo s sklepom predstojniki organov iz prejšnjega odstavka, vsak v okviru svojih pristojnosti.
- (3) Do objave v Uradnem listu Republike Slovenije se začasni ukrepi iz prvega odstavka tega člena objavijo na spletni strani organa iz prvega odstavka tega člena in veljajo takoj po objavi na spletni strani.
- (4) Začasni ukrepi veljajo do preklica, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

10. člen

(obveščanje o tveganjih)

Za obveščanje o tveganju v skladu z 8.a, 8.b in 8.c členom Uredbe 178/2002/ES so pristojni Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, ZIRS, IRSKGLR oziroma organizacije iz 8. člena tega zakona, vsak v okviru svojih pristojnosti.

11. člen

(sistem hitrega obveščanja – RASFF)

- (1) Za izvajanje 50. člena Uredbe 178/2002/ES je glede živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, nacionalna kontaktna točka sistema hitrega obveščanja za živila in krmo (v nadaljnjem besedilu: RASFF) Uprava.
- (2) Naloga nacionalne kontaktne točke iz prejšnjega odstavka je vzpostaviti in upravljati sistem hitrega obveščanja med državami članicami, Evropsko komisijo, EFSA in člani nacionalne – SI RASFF mreže.
- (3) V SI RASFF mreži sodelujejo Uprava, ZIRS in IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti, ki so za učinkovito delovanje te mreže dolžni zagotavljati neprekinjeno dežurstvo ali stalno pripravljenost.

12. člen

(upravna pomoč in sodelovanje – AAC)

- (1) Za izvajanje 103. člena Uredbe 2017/625/EU je glede živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, nacionalna kontaktna točka sistema upravne pomoči in sodelovanja (v nadaljnjem besedilu: AAC) Uprava.
- (2) Naloga nacionalne kontaktne točke iz prejšnjega odstavka je vzpostaviti ter upravljati sistem upravne pomoči in sodelovanja med državami članicami, Evropsko komisijo, EFSA in člani nacionalne – SI AAC mreže.
- (3) V SI AAC mreži sodelujejo Uprava, ZIRS in IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti.

13. člen

(boljše usposabljanje za varnejšo hrano – BTSF)

- (1) Uprava, ZIRS, FURS, IRSKGLR in organizacije iz 8. člena tega zakona se vključujejo oziroma predlagajo vključitev drugih udeležencev v programe "Boljše usposabljanje za varnejšo hrano" (v nadaljnjem besedilu: BTSF) v skladu s 130. členom Uredbe 2017/625/EU.
- (2) Za izvajanje 130. člena Uredbe 2017/625/EU je nacionalna kontaktna točka BTSF, ki izvaja koordinacijo pristojnih organov in organizacij pri dejavnostih iz prejšnjega odstavka, Uprava.

14. člen

(sodelovanje z EFSA)

- (1) Imenovanje organizacij na podlagi 36. člena Uredbe 178/2002/ES ter koordinacijo med EFSA, Upravo, ZIRS, FURS, IRSKGLR in organizacijami iz 8. člena tega zakona v zvezi s komunikacijo in sodelovanjem pri izmenjavi strokovnih in znanstvenih informacij o varnosti živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, izvaja nacionalna informacijska točka, ki deluje pri Upravi.
- (2) Za izvajanje 25. člena Uredbe 178/2002/ES člana in nadomestnega člana za predstavnika v upravnem odboru EFSA predlaga minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje.
- (3) Za izvajanje 27. člena Uredbe 178/2002/ES v posvetovalnem forumu EFSA sodeluje predstavnik organa, pristojnega za oceno tveganja iz 8. člena tega zakona.

15. člen

(sistem za nadzor goljufivih ali zavajajočih praks)

- (1) Za izvajanje četrtega odstavka 102. in 103. člena Uredbe 2017/625/EU je nacionalna kontaktna točka za izmenjavo informacij o goljufivih ali zavajajočih praksah v agroživilski verigi med državami članicami in Evropsko komisijo Uprava.
- (2) Za izvajanje četrtega odstavka 102. Uredbe 2017/625/EU se za boj proti goljufivim ali zavajajočim praksam v agroživilski verigi vzpostavi nacionalna skupina, ki sodeluje s policijo, državnim tožilstvom in Evropskim javnim tožilstvom.
- (3) Nacionalno skupino iz prejšnjega odstavka ustanovi vlada.

16. člen

(začasni zaščitni ukrepi)

- (1) Za izvajanje prvega odstavka 54. člena Uredbe 178/2002/ES vlada sprejme začasne zaščitne ukrepe za izvajalce živilske dejavnosti in izvajalce dejavnosti poslovanja s krmo.
- (2) Za izvajanje 18. člena Uredbe (ES) 1935/2004/ES vlada sprejme začasne zaščitne ukrepe za izvajalce dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali.
- (3) Za izvajanje prvega odstavka 54. člena Uredbe 178/2002/ES Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, vsak v okviru svojih pristojnosti, obveščajo Evropsko komisijo o potrebi sprejetja ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena ter Evropsko komisijo in države članice o sprejetju ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena.

17. člen

(obvladovanje kriznih razmer)

- (1) Za izvajanje splošnega načrta za obvladovanje kriznih razmer iz 55. člena Uredbe 178/2002/ES na področju varnosti živil in krme so pristojni Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti.
- (2) Za izvajanje 5. člena Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2019/300 z dne 19. februarja 2019 o določitvi splošnega načrta za obvladovanje kriznih razmer na področju varnosti živil in krme (UL L št. 50 z dne 21. 2. 2019, str. 55) zaradi zagotavljanja učinkovite izmenjave informacij med državami članicami EU, Evropsko komisijo in EFSA ter zaradi zagotavljanja učinkovitega

odločanja in izvajanja ukrepov, določenih v splošnem načrtu iz prejšnjega odstavka, Uprava imenuje kriznega koordinatorskega in njegovega namestnika.

18. člen

(obveščanje javnosti o tveganju za zdravje ljudi, zdravje živali ali okolje ter goljufivih praksah)

- (1) Za izvajanje 10. člena Uredbe 178/2002/ES Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svoje pristojnosti, na osrednjem spletnem mestu državne uprave ali spletni strani organa objavijo obvestilo o tveganjih in ukrepih v zvezi z živili ali materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živili, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi.
- (2) Za izvajanje 10. člena Uredbe 178/2002/ES Uprava na osrednjem spletnem mestu državne uprave ali spletni strani Uprave objavi obvestilo o krmi, vključno s krmo za živali, ki ni namenjena za proizvodnjo hrane, ki lahko predstavlja tveganje za zdravje ljudi ali zdravje živali, ugotovljenih tveganjih in sprejetih ukrepih.
- (3) Prvi in drugi odstavek tega člena se smiselno uporabljata za obveščanje o goljufivih praksah iz 22. člena tega zakona.
- (4) Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svoje pristojnosti, obveščajo javnost tudi o prepovedi opravljanja dejavnosti zaradi ugotovljenih nepravilnosti, ki predstavljajo nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, za zdravje živali ali predstavljajo goljufivo prakso.
- (5) Obvestilo iz prejšnjega odstavka vsebuje podatke o imenu in priimku, nazivu, naslovu oziroma sedežu samostojnega podjetnika posameznika, fizične oziroma pravne osebe, datum odvzema registracije oziroma odobritve in izrek odločbe ali povzetek bistvenih razlogov za odvzem.
- (6) Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svoje pristojnosti, na svoji spletni strani objavi obvestilo iz četrtega odstavka tega člena v sedmih dneh po izvršljivosti odločbe, ki je objavljeno najmanj 60 dni od objave.
- (7) Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svoje pristojnosti, na osrednjem spletnem mestu državne uprave obveščajo javnost tudi o neskladnih rezultatih laboratorijskih preiskav vzorcev živil, odvzetih v okviru uradnega nadzora.
- (8) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, predpiše način in vsebino objave iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena.

III. POGOJI ZA DAJANJE NA TRG ŽIVIL IN KRME

19. člen

(odgovornost nosilcev živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ter dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili)

Nosilec živilske dejavnosti, nosilec dejavnosti poslovanja s krmo ter nosilec dejavnosti poslovanja z materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živili, zagotavljajo izpolnjevanje zahtev iz tega zakona, predpisov, sprejetih na podlagi tega zakona, ter uredb EU, ki urejajo živilsko dejavnost, dejavnost poslovanja s krmo ter dejavnost poslovanja z materiali in izdelki, namenjenimi za stik z živili.

20. člen

(obveznost nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo v zvezi z obveščanjem o umiku in odpoklicu)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti oziroma nosilec dejavnosti poslovanja s krmo v primerih iz 19. in 20. člena Uredbe 178/2002/ES obvesti Upravo, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsakega v okviru njegovih pristojnosti.
- (2) Nosilec živilske dejavnosti oziroma nosilec dejavnosti poslovanja s krmo v primerih iz 19. in 20. člena Uredbe 178/2002/ES obvesti tudi dobavitelje in prejemnike živila in krme ter potrošnike in uporabnike.

- (3) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, predpiše način in vsebino obveščanja iz tega člena.

21. člen

(splošni pogoji za dajanje na trg)

Hrana in krma se lahko dajeta na trg, če sta varna in skladna z zahtevami tega zakona, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost hrane in krme.

22. člen

(goljufiva praksa)

- (1) Goljufive prakse izvajalcev dejavnosti pri dajanju na trg živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili, so prepovedane.
- (2) Goljufiva praksa pomeni kršitev zahteve ali pogoja iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo dajanje na trg živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z žvili, s strani izvajalca dejavnosti z namenom zavajanja potrošnika ali drugega izvajalca dejavnosti ter pridobitve premoženjske koristi.
- (3) Za zavajanje iz prejšnjega odstavka gre, če kršitev zahteve ali pogoja iz prejšnjega odstavka zavaja potrošnika ali izvajalca dejavnosti ali bi ga utegnila zavajati in bi zaradi svoje zavajajoče narave verjetno vplivala na ekonomsko obnašanje potrošnika ali izvajalca dejavnosti.
- (4) Zavajanje iz prejšnjega odstavka je storjeno namenoma, če se je izvajalec dejavnosti zavedal, da bo imelo njegovo ravnanje za posledico kršitev zahteve ali pogoja iz drugega odstavka tega člena, vendar je vseeno hotel nastanek te posledice ali je vsaj privolil v nastanek te posledice.
- (5) Šteje se tudi, da je zavajanje storjeno namenoma, če je izvajalec dejavnosti ponovil kršitev iste zahteve ali pogoja iz drugega odstavka tega člena v treh letih od pravnomočno izrečenega inšpekcijskega ukrepa ali prekrškovne sankcije za kršitev iste zahteve ali pogoja iz drugega odstavka tega člena.

23. člen

(sledljivost živil in krme)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti in nosilec dejavnosti poslovanja s krmo zagotovita sledljivost v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije živil in krme ter uporabe krme v skladu z Uredbo 178/2002/ES.
- (2) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, predpiše podrobnejši način označevanja in spremljajočo dokumentacijo za zagotavljanje sledljivosti iz prejšnjega odstavka, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

24. člen

(obrat, registracija in odobritev)

- (1) Obrat za pridelavo, proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil in krme mora izpolnjevati pogoje glede osebja, higiene, prostorov, opreme, notranjih kontrol in dokumentacije, ki so določeni z uredbami EU, ki urejajo higieno živil in krme, oziroma jih določita minister in minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno.
- (2) Obrat za proizvodnjo posamičnih krmil živalskega izvora, hrane za hišne živali, ki je živalskega izvora, in obrat, ki ima dovoljenje za posebne namene krmljenja, mora izpolnjevati pogoje glede osebja, higiene, prostorov, opreme, notranjih kontrol in dokumentacije, ki so določeni z uredbami EU, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, oziroma jih določi minister, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno.
- (3) Za izvajanje drugega in tretjega odstavka 6. člena Uredbe 852/2004/ES, 4. člena Uredbe 853/2004/ES, 2. člena Uredbe 210/2013/ES, 9. in 10. člena Uredbe 183/2005/ES, 13. člena Uredbe 2019/4/EU, 1. člena Uredbe Komisije (ES) št. 141/2007 z dne 14. februarja 2007 o

zahtevi za odobritev v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 183/2005 obratov za proizvodnjo krme, ki proizvajajo ali dajejo v promet krmne dodatke vrste kokcidostatiki in histomonostatiki (UL L št. 43 z dne 15. 2. 2007, str. 9), drugega odstavka 8. člena Uredbe 767/2009/ES, 23. in 24. člena Uredbe 1069/2009/ES, 6. člena Uredbe Komisije (EU) 2015/786 z dne 19. maja 2015 o določitvi meril sprejemljivosti za postopke razstrupljanja, ki se uporabljajo za proizvode, namenjene živalski krmi, kot je opredeljeno v Direktivi 2002/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 125 z dne 21. 5. 2015, str. 10) in 13. člena Uredbe 2019/4/EU izvajalec dejavnosti prihlasi obrat, za katerega se zahteva registracija v 15 dneh pred začetkom obratovanja ali začne postopek odobritve obrata.

- (4) Za izvajanje določb iz prejšnjega odstavka minister oziroma minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti, določita dodatne dejavnosti, za katere je obvezna odobritev obratov.
- (5) Vloga za registracijo obrata se vloži pri Upravi, ZIRS oziroma IRSKGLR, v okviru njihovih pristojnosti, vloga za odobritev obrata pa pri Upravi. Vsebino vlog iz prejšnjega stavka in zahtevane podatke določita minister in minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti.
- (6) Izvajalec dejavnosti v vlogi iz prejšnjega odstavka poleg zahtevanih podatkov navede tudi:
 - enotno matično številko občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO) ali matično številko pravne osebe;
 - kontaktne podatke (telefonsko številko mobilnega telefona oziroma naslov elektronske pošte).
- (7) Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti, po prejemu vloge za registracijo iz petega odstavka tega člena vpiše obrat v register obratov iz 94. člena tega zakona in izvajalcu dejavnosti izda izpis iz tega registra.
- (8) O vlogi za odobritev obrata iz petega odstavka tega člena Uprava po pregledu izpolnjevanja pogojev iz prvega in drugega odstavka tega člena odloči z odločbo o odobritvi, pogojni odobritvi ali neodobritvi obrata. Odobreni in pogojno odobreni obrat Uprava vpiše v register obratov iz 94. člena tega zakona.
- (9) Ne glede na tretji odstavek tega člena minister določi, kateri obrati nosilec živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo se štejejo za registrirane, če so vpisani v obstoječe uradne evidence, in način ter rok za sporočanje podatkov.
- (10) Ne glede na tretji odstavek tega člena ni treba registrirati oziroma odobriti obrata, ki izvaja svojo dejavnost v skladu z omejitvami, ki veljajo za majhne količine, določene v 26. in 27. členu tega zakona.
- (11) Ne glede na tretji odstavek tega člena ni treba registrirati obrata:
 - če gre za fizične osebe, ki največ enkrat letno izvajajo živilsko dejavnost (vaški sejmi, gasilske veselice in podobno);
 - če gre za društva, ki največ enkrat letno izvajajo živilsko dejavnost (vaški sejmi, gasilske veselice in podobno);
 - če zbira oziroma prevaža donirano krmo iz primarne pridelave za neposredno oskrbo kmetij v primeru naravne in druge nesreče; ali
 - če priložnostno prevaža predpakirano hrano in krmo, za katero se ne zahteva posebni temperaturni režim.
- (12) Izvajalec dejavnosti Upravi, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsakemu v okviru njegovih pristojnosti, sporoči vse spremembe, ki so nastale v zvezi z dejavnostmi, ki se izvajajo v registriranem oziroma odobrenem obratu. Spremembe sporoči v 15 dneh po nastali spremembi.
- (13) Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, Uprava že izdano odločbo za odobritev posameznega obrata po uradni dolžnosti razveljavi in jo nadomesti z novo odločbo, če se spremenijo podatki o obratu iz odločbe o odobritvi ali pogojni odobritvi obrata iz osmega odstavka tega člena.
- (14) V primerih iz 14. in 15. člena Uredbe 183/2005/ES Uprava z odločbo začasno ali trajno odvzame registracijo ali odobritev obrata na področju krme.
- (15) V primerih iz 16. člena Uredbe 183/2005/ES Uprava spremeni registracijo ali odobritev obrata ob smiselni uporabi petega, sedmega in osmega odstavka tega člena.

- (16) Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, se obvestilo nosilca živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo in dejavnosti poslovanja z živalskimi stranskimi proizvodi o prenehanju dejavnosti šteje kot vloga za izpis iz registra. Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR po prejemu obvestila iz prejšnjega stavka izpiše obrat iz registra obratov iz 94. člena tega zakona in izvajalcu dejavnosti izda potrdilo o izpisu iz tega registra.
- (17) Odobrenemu obratu, ki več ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz prvega ali drugega odstavka tega člena ali prekine z dejavnostjo in o tem ne obvesti Uprave, Uprava odobritev obrata z odločbo začasno ali trajno odvzame v skladu s pogoji in po postopku, določenem v pravnih aktih EU iz prvega in drugega odstavka tega člena, oziroma pod podrobnejšimi pogoji in po podrobnejšem postopku, določenem v tem zakonu in predpisih, izdanih na njegovi podlagi.
- (18) Nosilec živilske dejavnosti, ki je registriran ali odobren v drugi državi v skladu s pravnimi akti EU oziroma nacionalnimi predpisi te države in dobavlja živila neposredno končnemu potrošniku v Republiki Sloveniji, razen v primeru prodaje na daljavo, mora pri Upravi, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsakemu v okviru njegovih pristojnosti, za to dejavnost registrirati obrat v skladu s tretjim odstavkom tega člena.
- (19) Minister in minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti, predpišeta podrobnejši postopek registracije in odobritve obrata ter vpisa v register obratov, postopek sporočanja sprememb ter podrobnejše pogoje in podrobnejši postopek odvzema registracije in odobritve iz tretjega, petega, sedmega, osmega, dvanajstega in sedemnajstega odstavka tega člena.

25. člen

(dovoljenja in posebna dovoljenja za živalske stranske proizvode, snovi s specifičnim tveganjem in nedovoljene krmne dodatke)

- (1) Registrirani ali odobreni obrat iz prejšnjega člena potrebuje dovoljenje oziroma posebno dovoljenje Uprave za opravljanje naslednjih dejavnosti:
- odstranjevanje ali uporabo snovi s specifičnim tveganjem v živilskem obratu za izvajanje Priloge V Uredbe 999/2001/ES;
 - uporabo živalskih stranskih proizvodov za izvajanje točke (g) 16. člena in 18. člena Uredbe 1069/2009/ES;
 - uporabo določenih posamičnih krmil živalskega izvora na kmetijskih gospodarstvih ter proizvodnjo in dajanje na trg za izvajanje Priloge IV Uredbe 999/2001/ES;
 - za izjemno uporabo snovi kot krmnega dodatka, ki še nima dovoljenja EU, za namen znanstvenega poskusa za izvajanje drugega odstavka 3. člena Uredbe 1831/2003/ES;
 - dodatne dejavnosti iz devetega odstavka tega člena.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se dovoljenje za izjemno uporabo snovi iz četrte alineje prejšnjega odstavka izda tudi obratu, ki ni registriran ali odobren v skladu s prejšnjim členom.
- (3) Izvajalec dejavnosti vloži vlogo za izdajo dovoljenja oziroma posebnega dovoljenja za registrirani ali odobreni obrat pri Upravi.
- (4) Uprava izda dovoljenje oziroma posebno dovoljenje iz tega člena, če so izpolnjeni pogoji iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter uredb EU iz prvega odstavka tega člena. Izdana dovoljenja in posebna dovoljenja Uprava vpiše v register obratov iz 94. člena tega zakona.
- (5) O izdaji posebnega dovoljenja iz tretjega odstavka tega člena Uprava odloči po pregledu izpolnjevanja pogojev na kraju samem.
- (6) Dejavnosti, ki so predmet dovoljenja oziroma posebnega dovoljenja iz tega člena, Uprava vpiše v register obratov iz 94. člena tega zakona.
- (7) Za sporočanje vseh sprememb se smiselno uporablja dvanajsti odstavek prejšnjega člena.
- (8) Obratu, ki več ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz četrtega odstavka tega člena, Uprava dovoljenje oziroma posebno dovoljenje iz tega člena z odločbo začasno ali trajno odvzame v skladu s pogoji in po postopku, določenem v pravnih aktih EU iz prvega odstavka tega člena, ali pod podrobnejšimi pogoji in po podrobnejšem postopku, določenem v tem zakonu in predpisih, izdanih na njegovi podlagi.

- (9) Poleg dejavnosti iz prvega odstavka tega člena dodatne dejavnosti, za katere registrirani in odobreni obrati potrebujejo dovoljenje oziroma posebno dovoljenje in dodatne higiensko tehnične pogoje za izvajanje teh dejavnosti, določi minister.
- (10) Podrobnejše pogoje in podrobnejši postopek izdaje dovoljenja oziroma posebnega dovoljenja iz tega člena, podrobnejši postopek začasnega in trajnega odvzema dovoljenja oziroma posebnega dovoljenja iz osmega odstavka tega člena, vpisa v register obratov iz 94. člena tega zakona in sporočanja sprememb dejavnosti iz šestega odstavka tega člena ter vsebino vlog iz tretjega odstavka tega člena določi minister.

26. člen

(izjeme od obveznosti registracije ali odobritve obratov v primeru majhnih količin živil ter prilagoditve)

- (1) Za izvajanje tretjega odstavka 1. člena Uredbe 852/2004/ES minister predpiše zahteve glede higiene in varnosti primarnih proizvodov rastlinskega izvora in največji dovoljeni obseg njihove pridelave, ki se šteje za majhne količine, ki jih sme proizvajalec neposredno dobavljati končnemu potrošniku ali lokalnim maloprodajnim obratom, ki jih neposredno dobavljajo končnemu potrošniku. Lokalni maloprodajni obrati iz tega odstavka so maloprodajni obrati na območju Republike Slovenije.
- (2) Za neposredno dobavo živil iz prejšnjega odstavka se šteje prodaja na mestu pridelave, prodaja na tržnicah, prodaja na premičnih prodajnih objektih, kot so premična stojnica, potujoča prodajalna, prodajni avtomat, prodaja od vrat do vrat ter prodaja na sejmi in prireditvah in ne vključuje spletne prodaje.
- (3) Za izvajanje četrtega odstavka 1. člena Uredbe 853/2004/ES minister predpiše zahteve glede higiene in varnosti živil živalskega izvora in največji dovoljeni obseg njihove pridelave oziroma predelave, ki se šteje za majhne količine, ki jih sme proizvajalec ali lovška družina ali lovišče s posebnim namenom neposredno dobavljati končnemu potrošniku ali lokalnim maloprodajnim obratom, ki neposredno dobavljajo končnemu potrošniku. Dobava majhnih količin iz tega odstavka je dovoljena le neposredno na mestu pridelave oziroma neposredno iz zbiralnice uplenjene divjadi iz drugega odstavka 55. člena tega zakona. Lokalni maloprodajni obrati iz tega odstavka so maloprodajni obrati na območju Republike Slovenije.
- (4) Majhnih količin iz prvega in tretjega odstavka tega člena ni dovoljeno oddajati oziroma dobavljati institucionalnim obratom javne prehrane (npr. šole, vrtci, bolnišnice, domovi za ostarele). Majhne količine primarnih proizvodov rastlinskega ali živalskega izvora, ki jih pridelava oziroma proizvede institucionalni obrat javne prehrane (npr. sadje in zelenjava na šolskih vrtovih in v sadovnjakih, jajca, surovo mleko), se lahko v tem obratu uporabi za lastno uporabo.
- (5) Za izvajanje petega odstavka 1. člena Uredbe 853/2004/ES minister, predpiše zahteve glede obsega dobave živil živalskega izvora med registriranimi lokalnimi maloprodajnimi obrati. Lokalni maloprodajni obrati iz tega odstavka so prodajalne na drobno in gostinski obrati, ki so na območju Republike Slovenije.
- (6) Za izvajanje tretjega odstavka 13. člena Uredbe 852/2004/ES ter tretjega in osmega odstavka 10. člena Uredbe 853/2004/ES minister predpiše prilagoditve pogojev iz Priloge II Uredbe 852/2004/ES in Priloge III Uredbe 853/2004/ES.

27. člen

(odstopanje za majhne količine krme)

- (1) Za izvajanje tretjega odstavka 2. člena Uredbe 183/2005/ES glede neposredne oskrbe kmetij z majhnimi količinami krme iz primarne pridelave na lokalni ravni proizvajalca za uporabo na teh kmetijah minister predpiše pogoje glede higiene in varnosti pri pridelavi krme in največji dovoljeni obseg njene pridelave. Lokalna raven proizvajalca je celotno območje Republike Slovenije.
- (2) Krma iz primarne pridelave iz prejšnjega odstavka vključuje primarne rastlinske proizvode, ki so na kmetijskem gospodarstvu podvrženi preprosti fizični obdelavi, kot je čiščenje, pakiranje, shranjevanje, naravno sušenje ali siliranje.

28. člen
(opravljanje dejavnosti proizvodnje živil v stanovanjskih prostorih)

- (1) Če nosilec živilske dejavnosti izvaja proizvodnjo živil v stanovanjskih prostorih, ki se uporabljajo predvsem za pripravo živil za lastno domačo porabo, mora poleg izpolnjevanja zahtev iz Uredbe 852/2004/ES zagotoviti vsaj en ločen prostor, namenjen izključno proizvodnji živil. Če so poleg ločenih prostorov iz prejšnjega stavka potrebni dodatni prostori, se lahko uporabijo isti prostori kot za pripravo živil za lastno domačo porabo, če so postopki časovno ločeni od postopkov priprave živil za lastno domačo porabo in je prostor pred začetkom proizvodnje živil očiščen oziroma razkužen.
- (2) Nosilec živilske dejavnosti pristojnemu inšpektorju, uradnemu veterinarju, izvajalcu prenesenih nalog in pooblaščenemu izvajalcu drugih nalog, povezanih z uradnim nadzorom, omogoči nenapovedan vstop v stanovanjske prostore iz prejšnjega odstavka in pregled oziroma odvzem vzorcev.
- (3) Če nosilec živilske dejavnosti vstopa v stanovanjske prostore iz prvega odstavka tega člena ne omogoči, mu Uprava oziroma ZIRS, vsak v okviru svojih pristojnosti, z odločbo prepove opravljanje dejavnosti in ga izbriše iz registra obratov iz 94. člena tega zakona. Pritožba zoper odločbo iz prejšnjega stavka ne zadrži njene izvršitve.

IV. POSEBNI POGOJI ZA DAJANJE NA TRG ŽIVIL IN KRME

29. člen
(ostanki pesticidov)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti in nosilec dejavnosti poslovanja s krmo, zagotovi, da živilo in krma, dana na trg, ne presegata mejnih vrednosti ostankov pesticidov iz Uredbe 396/2005/ES.
- (2) Živilo in krma presegata mejno vrednost ostankov pesticidov, če je iz analitskega poročila razvidna prisotnost ostankov pesticidov nad mejno vrednostjo ostankov iz Uredbe 396/2005/ES z upoštevanjem merilne negotovosti.
- (3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se merilna negotovost ne upošteva, če je iz analitskega poročila razvidna prisotnost ostankov pesticidov nad mejno vrednostjo ostankov iz Uredbe 396/2005/ES in se ti uvrščajo v kategorijo spojin, za katere ni mogoče postaviti spodnje varne meje izpostavljenosti.
- (4) Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena morajo živila in krma, proizvedena na ozemlju Republike Slovenije, izpolnjevati tudi pogoje glede registracij in dovoljenj za uporabo fitofarmacevtskih sredstev in njihove pravilne uporabe v skladu z zakonom, ki ureja registracijo in uporabo fitofarmacevtskih sredstev.
- (5) Minister določi metode vzorčenja za uradni nadzor nad ostanki pesticidov, če pravni akti EU ne določajo drugače.

30. člen
(postopek določanja mejnih vrednosti ostankov pesticidov)

- (1) Za izvajanje prvega odstavka 6. člena Uredbe 396/2005/ES se za določanje mejnih vrednosti ostankov pesticidov šteje vključitev novih ali spremenjenih mejnih vrednosti ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora v Prilogo II ali III Uredbe 396/2005/ES, vključitev aktivnih snovi v fitofarmacevtskih sredstvih v Prilogo IV Uredbe 396/2005/ES, črtanje mejnih vrednosti ostankov iz Priloge II ali III Uredbe 396/2005/ES in določanje uvoznih toleranc.
- (2) Vlagatelj vloži vlogo za določanje mejnih vrednosti ostankov pesticidov v skladu s 6. in 7. členom Uredbe 396/2005/ES pri Upravi.

- (3) Uprava oceni vlogo iz prejšnjega odstavka v skladu z 8. členom Uredbe 396/2005/ES, posreduje poročilo o oceni vloge Evropski komisiji in EFSA ter sodeluje v nadaljnjem postopku EU glede določanja mejnih vrednosti ostankov pesticidov.

31. člen

(izjemne okoliščine)

- (1) Za izvajanje četrtega odstavka 18. člena Uredbe 396/2005/ES lahko vlada v izjemnih okoliščinah določi, da se daje na trg živilo oziroma krma, ki glede mejnih vrednosti ostankov pesticidov ni v skladu z določbami prvega odstavka 18. člena Uredbe 396/2005/ES, če ne predstavlja nesprejemljivega tveganja za zdravje potrošnikov. Vlada za posamezno vrsto živila oziroma krme določi tudi časovno obdobje dajanja na trg, količino živila oziroma krme, ki se lahko daje na trg in način označevanja.
- (2) Živilo ali krmo iz prejšnjega odstavka se lahko daje na trg samo na podlagi dovoljenja Uprave za dajanje na trg v skladu s tem členom.
- (3) Vlagatelj vloži vlogo za izdajo dovoljenja iz prejšnjega odstavka pri Upravi. V vlogi se navedejo vrsta in količina živila oziroma krme ter njegov namen uporabe. Vlogi je treba priložiti dokazilo o dovoljeni mejni vrednosti ostankov pesticidov v državi izvora oziroma porekla blaga ter analizni izvid blaga.
- (4) Na podlagi vloge iz prejšnjega odstavka Uprava izdela oceno tveganja za zdravje ljudi.
- (5) Če Uprava na podlagi ocene tveganja ugotovi, da ostanki pesticidov v živilu ali krmi iz vloge iz tretjega odstavka tega člena predstavljajo sprejemljivo tveganje za zdravje potrošnikov, izda vlagatelju dovoljenje za dajanje na trg živila oziroma krme, in sicer za časovno obdobje in do količine, ki ne presega predpisanega časovnega obdobja in količine.
- (6) Za stroške, povezane z oceno tveganja za zdravje ljudi, iz četrtega odstavka tega člena in izdajo dovoljenja iz tega člena se ne zaračunavajo pristojbine.

32. člen

(nacionalni nadzorni program nad ostanki pesticidov)

- (1) Za izvajanje 1. člena Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2021/1355 z dne 12. avgusta 2021 o večletnih nacionalnih programih nadzora za ostanke pesticidov, ki jih morajo vzpostaviti države članice (UL L št. 291 z dne 13. 8. 2021, str. 120) Uprava pripravi večletni nacionalni nadzorni program nad ostanki pesticidov. Pri pripravi programa v delu, ki se nanaša na živila za posebne skupine in prehranska dopolnila, sodelujeta ministrstvo, pristojno za zdravje, in ZIRS, v delu, ki se nanaša na vino, pa IRSKGLR.
- (2) Za izvedbo programa iz prejšnjega odstavka ter poročanje v skladu z 31. členom Uredbe 396/2005/ES je pristojna Uprava, razen za živila za posebne skupine in prehranska dopolnila, za kar je pristojen ZIRS, ter za vino, za kar je pristojen IRSKGLR.
- (3) Koordinacijo pri pripravi poročila iz prejšnjega odstavka izvaja Uprava.
- (4) Uprava letno objavi rezultate nacionalnega nadzornega programa na svoji spletni strani.

33. člen

(pristojbine za določanje mejnih vrednosti ostankov pesticidov)

- (1) Za izvajanje 42. člena Uredbe 396/2005/ES Uprava za stroške, povezane z oceno dokumentacije za mejne vrednosti ostankov, nastale v Republiki Sloveniji, zaračuna pristojbine, ki jih določi vlada.
- (2) Pristojbine, pridobljene v skladu s tem členom, so prihodek proračuna Republike Slovenije in se vplačajo na podračun javnofinančnih prihodkov v skladu s predpisom, ki ureja podračune ter način plačevanja obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.
- (3) Uprava po prejemu vloge iz drugega odstavka 30. člena tega zakona vlagatelju sporoči vrsto postopka in višino pristojbine glede na njegov zahtevek in določi rok za plačilo pristojbine.

- (4) Če vlagatelj iz prejšnjega odstavka ne plača pristojbine v določenem roku, ga Uprava pozove, da pristojbino plača v 15 dneh od vročitve poziva.
- (5) Če vlagatelj niti v roku iz prejšnjega odstavka ne plača pristojbine, Uprava izda sklep o ustavitvi postopkov.
- (6) Za vračilo preveč plačane pristojbine zavezancu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vračilo preveč plačanih upravnih taks.

34. člen

(gensko spremenjena živila in krma)

- (1) Gensko spremenjeno živilo se lahko daje na trg samo, če izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, Uredbe 1829/2003/ES in Uredbe 1830/2003/ES.
- (2) Gensko spremenjena krma se lahko daje na trg, uporablja in predeluje samo, če izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, Uredbe 1829/2003/ES in Uredbe 1830/2003/ES.

35. člen

(nacionalne smernice za dobro higiensko prakso)

- (1) Za izvajanje 7. člena Uredbe 852/2004/ES in 20. člena Uredbe 1831/2003/ES Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, vsak v okviru svojih pristojnosti, spodbuja pripravo in posodabljanje nacionalnih smernic za dobro higiensko prakso in uporabo načel analize tveganja in kritičnih nadzornih točk (v nadaljnjem besedilu: HACCP).
- (2) Nacionalne smernice iz prejšnjega odstavka pripravijo panožna ali branžna združenja iz sektorja živilske dejavnosti oziroma sektorja krme (v nadaljnjem besedilu: pripravljavci).
- (3) Predlog nacionalnih smernic iz prejšnjega odstavka pripravljavci predložijo Upravi, ministrstvu, pristojnemu za zdravje, oziroma ministrstvu, pristojnemu za hrano in krmo, vsakemu v okviru njegovih pristojnosti, ki odloči o njihovi odobritvi.
- (4) Odobrene nacionalne smernice iz prejšnjega odstavka morajo pripravljavci redno posodabljati in usklajevati z veljavnimi predpisi, s pojavom novih tveganj v krmi, živilih, okolju in podobno.
- (5) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, lahko iz razlogov iz prejšnjega odstavka zahteva od pripravljavcev posodobitev odobrenih nacionalnih smernic. Posodobljene smernice se odobrijo v skladu s tretjim odstavkom tega člena. Do odobritve posodobljenih smernic nosilec živilske dejavnosti oziroma dejavnosti poslovanja s krmo uporablja samo tiste dele odobrenih smernic, ki niso v nasprotju s predpisi.
- (6) Če pripravljavci smernic ne predložijo predloga posodobljenih nacionalnih smernic iz prejšnjega odstavka v dveh letih od zahteve iz prejšnjega odstavka, Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, vsak v okviru svojih pristojnosti, z odločbo prekliče odobritev smernic in smernice umakne s svoje spletne strani.
- (7) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, oziroma ministrstvo, pristojno za hrano in krmo, vsak v okviru svojih pristojnosti, z odobrenimi in posodobljenimi nacionalnimi smernicami ter preklicem odobritve nacionalnih smernic seznani Evropsko komisijo, seznam odobrenih in posodobljenih nacionalnih smernic pa objavi na svoji spletni strani.

36. člen

(odgovornost nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti in nosilec dejavnosti poslovanja s krmo sta odgovorna za varnost živila ali krme, ki jo uvozita, pridelata, proizvedeta, predelata ali distribuirata. Pri tem ravnata v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in pravnimi akti EU, ki urejajo varnost in higieno živil in krme.

- (2) Nosilec živilske dejavnosti upošteva splošne in posebne higienske zahteve iz Uredbe 852/2004/ES, Uredbe 853/2004/ES in Uredbe 999/2001/ES, nosilec dejavnosti poslovanja s krmo pa splošne in posebne higienske zahteve iz Uredbe 183/2005/ES in Uredbe 999/2001/ES.
- (3) Nosilec živilske dejavnosti in nosilec dejavnosti poslovanja s krmo, ki izvajata katerokoli stopnjo proizvodnje, predelave ali distribucije živil ali krme po primarni pridelavi in v dejavnostih, povezanih s primarno pridelavo, vzpostavita, izvajata in vzdržujeta stalne postopke, ki temeljijo na načelih HACCP.

37. člen

(uporaba živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo)

- (1) Živila, ki niso več namenjena prehrani ljudi, so živila, ki so bila proizvedena za prehrano ljudi v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost hrane, vendar niso več namenjena prehrani ljudi iz razlogov, ki ne vplivajo na njihovo varnost, in so bila iz prehranske verige umaknjena na ravni proizvajalca ali trgovca in je mogoča njihova uporaba za krmo ali predelavo v krmo.
- (2) Živilo iz prejšnjega odstavka je:
 - živilo, ki ni iz sestavin živalskega izvora, jih ne vsebuje ali z njimi ni kontaminirano;
 - živilo, ki je iz sestavin živalskega izvora, jih vsebuje ali je z njimi kontaminirano.
- (3) Nosilec živilske dejavnosti živilo iz prejšnjega odstavka umakne s trga, če to zahtevajo predpisi ali če se za to sam odloči. Odločitve o umiku živila, ki je namenjeno prehrani ljudi, iz verige preskrbe s hrano ni mogoče preklicati.
- (4) Živilo iz prve alineje drugega odstavka tega člena se lahko, neposredno ali po predelavi, uporabi za krmo, če gre za stranski proizvod, ki izhaja iz postopka proizvodnje živil, ali za končna živila na ravni proizvodnje ter na ravni trgovine na debelo in trgovine na drobno ter ob tem registriran ali odobren nosilec dejavnosti poslovanja s krmo z analizo tveganja in kritičnih kontrolnih točk dokaže, da je proizvod krma v skladu z Uredbo 178/2002/ES. Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo zagotovi, da so izpolnjene vse zahteve iz predpisov, ki urejajo krmo.
- (5) Živilo iz druge alineje drugega odstavka tega člena v skladu z Uredbo 1069/2009/ES najprej postane živalski stranski proizvod in lahko postane posamično krmilo živalskega izvora ali hrana za hišne živali živalskega izvora ali se uporabi za druge namene v skladu s predpisi, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi.
- (6) Nosilci živilske dejavnosti in nosilci dejavnosti poslovanja s krmo lahko pripravijo smernice za uporabo živil iz drugega odstavka tega člena kot krmo. Za te smernice se smiselno uporabljajo določbe drugega, tretjega, četrtega, petega, šestega in sedmega odstavka 35. člena tega zakona.

V. NARAVNA MINERALNA VODA, IZVIRSKA VODA IN NAMIZNA VODA

38. člen

(pitna in predpakirana voda)

- (1) Pitna voda je voda v svojem prvotnem stanju ali po pripravi, ki izpolnjuje zahteve iz predpisov, ki urejajo kakovost vode, namenjene prehrani ljudi, in je namenjena pitju, kuhanju, pripravi hrane ali za druge gospodinjske namene v javnih in zasebnih prostorih ter izvajanju živilske dejavnosti, ne glede na njeno poreklo in ne glede na to, ali se zagotavlja iz vodovodnega omrežja ali cisterne ali je na trgu kot predpakirana pitna voda, vključno z izvirsko in namizno vodo.
- (2) Predpakirana voda se lahko daje na trg kot naravna mineralna voda, izvirsko ali namizna voda.

39. člen

(naravna mineralna voda)

- (1) Z označbo »naravna mineralna voda« se lahko poimenuje in daje na trg voda, ki ima svoj izvor v podzemnem vodnem viru in se izteka ali se črpa na izviru iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin, in izpolnjuje pogoje glede fizikalnih, kemijskih, senzoričnih in mikrobioloških lastnosti, pogoje obdelave in označevanja iz tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter na podlagi odločbe o priznanju, ki jo izda Uprava. Za naravne mineralne vode, ki ne izvirajo v Republiki Sloveniji, se za odločbo o priznanju upošteva odločba pristojnega organa druge države članice EU.
- (2) Naravna mineralna voda, ki izvira iz istega izvira, se lahko daje na trg le pod eno blagovno znamko.
- (3) Naravna mineralna voda, ki izvira iz istega izvira, je naravna mineralna voda, ki izteka ali se črpa iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin in ima izvor v istem podzemnem vodnem viru, če ima ta voda v vseh teh naravnih iztokih ali vrtinah enake lastnosti, ki so stalne v okviru naravnih nihanj. Enake lastnosti, ki so stalne in okvir naravnih nihanj iz prejšnjega stavka, določi minister, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno.
- (4) Označba poimenovanja »naravna mineralna voda« se ne podeli za naravno mineralno vodo, ki se na izviru uporablja v zdravilne namene v naravnih zdraviliščih in termah ter za naravne mineralne vode, ki so namenjene za izvoz iz EU.
- (5) Podrobnejše pogoje iz tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno.

40. člen

(pristojni organ za priznavanje naravne mineralne vode)

- (1) O priznavanju naravne mineralne vode za dajanje na trg EU odloča Uprava.
- (2) Na področju priznavanja označb naravnih mineralnih vod ima Uprava naslednje naloge:
 - vodi postopke priznavanja označb naravnih mineralnih vod;
 - sodeluje z Evropsko komisijo;
 - opravlja druge naloge s področja priznavanja označb naravnih mineralnih vod v skladu s predpisi, ki urejajo izkoriščanje in trženje naravnih mineralnih vod.

41. člen

(postopek priznavanja naravne mineralne vode)

- (1) Uprava vodi postopek priznavanja naravne mineralne vode na vlogo stranke, ki ima pravico do zajema vode v skladu z zakonom, ki ureja vode.
- (2) Predstojnik Uprave imenuje strokovno komisijo za pripravo mnenj o izpolnjevanju pogojev za priznanje označbe naravna mineralna voda. Naloga strokovne komisije iz prejšnjega stavka je preučitev vloge strank in priprava mnenj o izpolnjevanju pogojev za priznanje označbe naravna mineralna voda.
- (3) Izvedba analiz, raziskav in stroški komisije iz prejšnjega odstavka so posebni stroški upravnega postopka, ki jih plača stranka.
- (4) Vsebino vloge in zahtevane podatke iz prvega odstavka tega člena, sestavo, pogoje za imenovanje in druga podrobnejša vprašanja glede strokovne komisije iz drugega odstavka tega člena predpiše minister.

42. člen

(odločba)

- (1) O priznanju označbe naravna mineralna voda odloči Uprava v štirih mesecih od vložitve popolne vloge.
- (2) Če vloga iz prejšnjega odstavka izpolnjuje predpisane pogoje iz tega zakona in predpisov, ki urejajo priznanje označbe naravna mineralna voda, Uprava izda odločbo o priznanju označbe naravna mineralna voda.

- (3) Uprava na vlogo stranke izda odločbo o spremembi označbe naravna mineralna voda, če so izpolnjeni pogoji iz tega zakona in predpisov, ki urejajo priznanje označbe naravna mineralna voda.
- (4) Če se po izdaji odločbe iz drugega odstavka tega člena ugotovi, da se neskladnosti s pogoji za priznanje označbe naravna mineralna voda ne da odpraviti ali se neskladnosti ne odpravijo v roku, ki se določi pri inšpekcijskem nadzoru, Uprava izda odločbo o prenehanju priznanja označbe naravna mineralna voda.
- (5) Na vlogo stranke za prenehanje priznanja označbe naravna mineralna voda izda Uprava odločbo o prenehanju priznanja označbe naravna mineralna voda.
- (6) Uprava na svoji spletni strani objavi izrek odločbe o priznanju, spremembi ali prenehanju priznanja označbe naravna mineralna voda. Uprava o odločitvah iz prejšnjega stavka obvesti Evropsko komisijo.

43. člen

(posebne navedbe za naravno mineralno vodo)

- (1) Naravna mineralna voda mora imeti na označbi navedene omejitve za njeno uporabo, če so presežene mejne vrednosti snovi v skladu s predpisi, ki urejajo izkoriščanje in trženje naravnih mineralnih vod.
- (2) Naravna mineralna voda je lahko označena s posebnimi navedbami glede prehranskih in zdravstvenih trditev, če vlagatelj poda vlogo in dokazila ter Uprava odloči, da izpolnjuje kriterije glede teh posebnih navedb v skladu s predpisi, ki urejajo izkoriščanje in trženje naravnih mineralnih vod ter prehranske in zdravstvene trditve na živilih.
- (3) Posebne navedbe iz prejšnjega odstavka morajo temeljiti na fizikalno-kemičnih analizah in kadar je to potrebno, farmakoloških, fizioloških in kliničnih raziskavah, opravljenih v skladu z znanstveno priznanimi in preverjenimi postopki pooblaščenih strokovnjakov oziroma pooblaščenega laboratorija.
- (4) Uprava odloči glede uporabe posebnih navedb iz drugega odstavka tega člena na podlagi predhodnega mnenja NIJZ ter morebitnih dodatnih analiz in raziskav. Mnenje NIJZ, dodatne analize in raziskave so posebni stroški upravnega postopka, ki jih plača stranka.
- (5) Podrobnejše pogoje, vsebino vloge in zahtevane podatke iz drugega odstavka tega člena predpiše minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

44. člen

(določitev organizacij za ugotavljanje skladnosti)

- (1) Minister predpiše tehnične in organizacijske pogoje, ki jih mora izpolnjevati organizacija za ugotavljanje skladnosti naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode.
- (2) Uprava z javnim razpisom izbere organizacije iz prejšnjega odstavka.
- (3) Organizacija, ki želi opravljati prve in redne preglede naravne mineralne vode ter preglede za kontrolo naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode, mora za opravljanje te dejavnosti pri Upravi vložiti vlogo na javni razpis iz prejšnjega odstavka, skupaj z dokazili o izpolnjevanju tehničnih in organizacijskih pogojev iz prvega odstavka tega člena.
- (4) O vlogi iz prejšnjega odstavka odloči predstojnik Uprave z odločbo.
- (5) Medsebojna razmerja med Upravo in organizacijo za ugotavljanje skladnosti se uredijo s pogodbo.
- (6) Če organizacija iz tega člena ne izpolnjuje več predpisanih pogojev ali če ravna v nasprotju s pogodbo iz prejšnjega odstavka, ji predstojnik Uprave izda odločbo o prenehanju opravljanja prvih in rednih pregledov naravne mineralne vode ter pregledov za kontrolo naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode.

45. člen

(prvi in redni pregledi naravne mineralne vode)

- (1) Prvi pregled naravne mineralne vode v polnilnici in na izviru opravi organizacija iz prejšnjega člena.
- (2) Redne preglede naravne mineralne vode v polnilnici in na izviru opravlja organizacija iz prejšnjega člena najmanj enkrat letno.
- (3) Stroški prvega pregleda bremenijo vlagatelja vloge iz 41. člena tega zakona, stroški rednih pregledov pa proizvajalca naravne mineralne vode.
- (4) Podrobnejše pogoje iz tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

46. člen

(izvirna voda)

- (1) Z označbo »izvirna voda« se lahko poimenuje predpakirana pitna voda, ki ima svoj izvor v podzemnem vodnem viru in izteka ali se črpa na izviru iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin ter izpolnjuje kemijske in indikatorske pogoje iz tega zakona in predpisa, ki ureja kakovost vode, namenjene prehrani ljudi.
- (2) Izvirna voda mora izpolnjevati tudi dodatne pogoje za izkoriščanje in dajanje na trg, mikrobiološke pogoje ter pogoje glede obdelave in označevanja, ki jih določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (3) Izvirna voda, ki izvira iz istega izvira, se lahko daje na trg le pod eno blagovno znamko.
- (4) Za določitev izvirske vode, ki izvira iz istega izvira, se smiselno uporablja tretji odstavek 39. člena tega zakona.

47. člen

(namizna voda)

- (1) Namizna voda je predpakirana voda in je pripravljena iz naravne mineralne vode, izvirske vode ali pitne vode ter mora izpolnjevati fizikalne, kemijske in mikrobiološke lastnosti ter indikatorske parametre..
- (2) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka predpiše minister.

48. člen

(postopki obdelave naravne mineralne in izvirske vode)

- (1) Prepovedan je vsak postopek obdelave naravne mineralne vode in izvirske vode, ki bi lahko spremenil njune glavne sestavine in običajno število mikroorganizmov, kot npr. razkuževanje z različnimi sredstvi, dodajanje bakteriostatičnih sredstev in uporaba ultravijoličnega sevanja.
- (2) Glavne sestavine vode, običajno število mikroorganizmov v vodi, dovoljene postopke obdelave naravne mineralne vode in izvirske vode, ki ne spreminjajo njunih glavnih sestavin in običajnega števila mikroorganizmov iz prejšnjega odstavka predpiše minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

49. člen

(označevanje predpakiranih vod)

- (1) Predpakirana voda mora imeti informacije o poimenovanju navedene na dobro vidnem mestu.
- (2) Za predpakirane vode in njihovo oglaševanje je prepovedano uporabljati označbe, blagovne znamke, zaščitne znamke, slike ali druge navedbe, ki bi navajale lastnosti drugih proizvodov ali zavajale glede lastnosti, ki jih predpakirane vode nimajo.
- (3) Poimenovanje predpakirane naravne mineralne vode, izvirske ali namizne vode ne sme biti enako ali zavajajoče, vključno glede blagovne znamke, slike, risbe, simbolične in druge označbe, ki bi lahko povzročile medsebojno zamenjavo.
- (4) Za predpakirane vode se ne sme predhodno že uporabljeno ime za predpakirane naravne mineralne vode, izvirske ali namizne vode znova uporabiti za predpakirane vode iz drugega naravnega izvira ali vrtine dvajset let od zadnjega trženja.

- (5) Podrobnejše pogoje glede informacij o poimenovanju in navedb označevanja za predpakirane vode iz tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

50. člen

(dodajanje mineralov, vitaminov in arom naravni mineralni, izvirski in namizni vodi)

- (1) Predpakirani vodi, ki se daje na trg kot naravna mineralna, izvirski ali namizna voda, ni dovoljeno dodajati vitaminov, mineralov in drugih sestavin, razen ogljikovega dioksida.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek je namizni vodi dovoljeno dodajati snovi, ki jih določi minister.
- (3) Če je naravni mineralni vodi, izvirski vodi ali namizni vodi dodana aroma, ta pijača na trgu ne sme biti označena kot naravna mineralna voda, izvirski voda ali namizna voda, ampak mora biti označena kot aromatizirana pijača.
- (4) Če je namizni vodi dodana snov iz drugega odstavka tega člena, določi pogoje označevanja na trgu minister.
- (5) Podrobnejše pogoje iz tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

VI. POSEBNE DOLOČBE ZA ŽIVILA

51. člen

(informiranje potrošnikov o živilih in označevanje)

- (1) Informiranje potrošnikov o živilih in označevanje živil se izvaja v skladu s pogoji iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in Uredbe 1169/2011/EU.
- (2) Živila se s prehranskimi in zdravstvenimi trditvami označujejo v skladu s pogoji iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in Uredbe 1924/2006/ES.
- (3) Pri oglaševanju, vabilu k nakupu, predstavljanju, trženju in prodaji na daljavo živil se upoštevajo vse zahteve iz prvega in drugega odstavka tega člena.
- (4) Označevanje, oglaševanje ali trženje živil ne sme besedno, slikovno ali kako drugače zavajati potrošnika glede resničnosti navedb.
- (5) Za skladnost s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, Uredbo 1169/2011/EU in Uredbo 1924/2006/ES so za oglaševanje in predstavljanje živila na spletnih straneh, v tiskanih medijih, v okviru avdio-vizualnih medijskih storitev, na družbenih omrežjih in spletnih platformah, na spremnih gradivih ali katerih koli drugih sredstvih javnega obveščanja odgovorni nosilci živilske dejavnosti, preostale fizične in pravne osebe, ki bi lahko imele ali imajo od prodaje tega živila premoženjsko korist, pa so odgovorne v skladu z določbami zakona, ki ureja medije, in zakona, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.
- (6) Če pri oglaševanju in predstavljanju živil, ki so namenjena dajanju na trg, nosilec živilske dejavnosti na spletni strani ni znan, se šteje za odgovornega za oglaševanje in predstavljanje nosilec živilske dejavnosti, ki v zvezi s prodajo izdelkov na tej spletni strani izda račun.
- (7) Če oglašuje ali trži živilo fizična ali pravna oseba, ki nima prebivališča ali sedeža v Republiki Sloveniji, določi odgovorno osebo ali pooblaščenca s prebivališčem ali sedežem v Republiki Sloveniji. Če oseba iz prejšnjega stavka nima določene odgovorne osebe ali pooblaščenca s prebivališčem ali sedežem v Republiki Sloveniji, se vročitev dokumentov najprej opravi na naslov prebivališča ali sedeža te osebe v tujini. Če vročitev v skladu s prejšnjim stavkom ni uspešna, se opravi z javnim naznanilom v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek.
- (8) Informacije o živilu, namenjenemu končnemu potrošniku, morajo biti napisane v slovenskem jeziku.
- (9) Izdelek, ki ima lastnosti, sestavo oziroma izgled živila ter bi se lahko uporabil kot živilo, se šteje za živilo in zanj veljajo zahteve iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo varnost živil, četudi je na označbi navedeno, da ni primeren oziroma namenjen za uživanje.
- (10) Podrobnejše pogoje za način označevanja živil iz tega člena in pogoje za zagotavljanje sledljivosti porekla določi minister.

- (11) Za izvajanje 39., 40., 43. in 44. člena Uredbe 1169/2011/EU pogoje glede nacionalnih ukrepov v zvezi z navajanjem informacij določi minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje.

52. člen

(zahteve glede varnosti živil)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti je odgovoren, da je živilo, ki ga daje na trg, varno.
- (2) Za izvajanje 14. člena Uredbe 178/2002/ES se šteje, da živilo ne izpolnjuje zahtev glede varnosti, zlasti če:
1. ne izpolnjuje mikrobioloških meril varnosti živil v skladu s predpisi, ki urejajo mikrobiološka merila za živila;
 2. vsebuje druge mikroorganizme in parazite, za katere iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljivi za zdravje ljudi;
 3. obstajajo dokazi, da je živilo vir zastrupitve ali okužbe pri ljudeh;
 4. je živilo ocenjeno kot neustrezno za prehrano ljudi;
 5. vsebuje onesnaževala:
 - ki presegajo predpisane mejne vrednosti, določene s predpisi, ki urejajo mejne vrednosti onesnaževal v živilih, in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljiva za zdravje ljudi;
 - ki se uvrščajo v kategorijo spojin, za katere ni mogoče določiti spodnje varne meje izpostavljenosti; ali
 - za katera mejna vrednost ni določena in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljiva za zdravje ljudi.
 6. vsebuje ostanke farmakološko aktivnih snovi in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je živilo škodljivo za zdravje ljudi, ali vsebuje ostanke prepovedanih farmakološko aktivnih substanc;
 7. vsebuje aditive, encime, arome ali arome dima, ki niso odobreni za uporabo ali v zadevni kategoriji živil niso dovoljeni ali so dovoljeni, vendar presegajo predpisane najvišje dovoljene vsebnosti in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljivi za zdravje ljudi;
 8. vsebuje ostanke ekstrakcijskih topil, ki se uporabljajo v proizvodnji živil, ki presegajo predpisane mejne vrednosti ostanka, in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je živilo škodljivo za zdravje ljudi;
 9. vsebuje ostanke pesticidov, ki presegajo predpisane mejne vrednosti ostanka, in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljivi za zdravje ljudi, ali se uvrščajo v kategorijo spojin, za katere ni mogoče določiti spodnje varne meje izpostavljenosti;
 10. vsebuje ostanke pomožnih tehnoloških sredstev ali drugih snovi, ki se uporabljajo v proizvodnji živil, za katere iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljivi za zdravje ljudi;
 11. vsebuje, gensko spremenjen organizem, ki ni odobren v skladu z Uredbo 1829/2003/ES, je iz njega sestavljeno ali iz njega izvira;
 12. vsebuje vitamine ali minerale, za katere iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so zaradi količine ali kemijske oblike škodljivi za zdravje ljudi;
 13. je z ionizirajočim sevanjem obsevano živilo, ki ni na seznamu živil, ki jih je dovoljeno obsevati, oziroma niso izpolnjeni pogoji iz predpisa, ki ureja obsevana živila;
 14. presega mejne vrednosti radioaktivne kontaminacije v živilih in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je živilo škodljivo za zdravje;
 15. vsebuje snovi ali sestavine, katerih uporaba je v živilih prepovedana ali ni skladna z omejitvami iz Uredbe 1925/2006/ES;
 16. vsebuje učinkovine zdravil ali druge sestavine s fiziološkim učinkom, ki niso navedene na označbi;
 17. vsebuje sveže meso, ki izvira od živali, pri kateri se nista opravila predpisana *ante* in *post mortem* pregleda;
 18. je presežena predpisana mejna vrednost pri živilih "brez glutena" ali živilih z "zelo nizko vsebnostjo glutena";

19. vsebuje alergene, ki niso označeni;
 20. mu je potekel rok uporabe z oznako "porabiti do";
 21. so nepravilno opredeljene lastnosti živila, ki vplivajo na njegovo varnost;
 22. ni primerno za prehrano ljudi zaradi spremembe svojih lastnosti, ki so posledica fizikalnih, kemičnih, mikrobioloških ali drugih dejavnikov ali procesov (gnitje, kvarjenje, razkroj, onesnaženje s primesmi ali tujki in drugo);
 23. vsebuje neodobreno novo živilo;
 24. so bili pri izdelavi uporabljeni aditivi za živila, ki ne ustrezajo kriterijem čistosti, in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da so škodljivi za zdravje ljudi;
 25. je pakirano v embalažo, za katero je dokazano, da v živilo sprošča snovi v količini, ki pomeni tveganje za zdravje;
 26. ni označeno v skladu z navodili o načinu hrambe ali priprave, če je to glede na naravo živila potrebno;
 27. iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je živilo škodljivo za zdravje ljudi ali neustrezno za prehrano ljudi.
- (3) Podrobnejše primere, v katerih se šteje, da živilo ne izpolnjuje zahtev glede varnosti iz 14. člena Uredbe 178/2002/ES, določi minister v soglasju z ministrom za zdravje, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno.

53. člen

(zdravstvene zahteve za osebe, ki prihajajo v stik z živali)

- (1) V pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji živil ne smejo delati osebe, ki so prenašalci povzročiteljev nalezljivih bolezni, zaradi česar bi lahko neposredno ali posredno preko živil ogrožali zdravje potrošnika.
- (2) Podrobnejše zahteve za osebe, ki pri delu v pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji živil prihajajo v stik z živali, določi minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom.

54. člen

(zakol živali za lastno domačo porabo izven obrata za zakol živali)

- (1) Rejec živali, ki je njen lastnik, lahko na mestu reje zakolje dve glavi velike živine letno za lastno domačo porabo izven registriranega ali odobrenega obrata za zakol živali. Meso in izdelke iz tega mesa lahko porabijo samo družinski člani, ki prebivajo z rejcem v istem gospodinjstvu, vključno z morebitno najeto delovno silo na tej kmetiji in sorodniki.
- (2) Vrste rejnih živali, ki se lahko zakoljejo v skladu s prejšnjim odstavkom, so gojena divjad, perutnina, lagomorfi in domači parkljarji, razen goveda in kopitarjev.
- (3) Pri zakolu živali iz prvega odstavka tega člena rejec zagotovi, da se pri omamljanju in usmrčitvi živali upoštevajo določbe predpisov, ki urejajo zdravje in zaščito živali, sledljivost živali in ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.
- (4) Izračun koeficientov po posameznih vrstah in kategorijah živali iz drugega odstavka tega člena, podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka ter evidenco o zakolu določi minister.

55. člen

(poraba uplenjene divjadi in rjavih medvedov za lastno domačo porabo lovcev in dajanje na trg)

- (1) Lovec oziroma lovka (v nadaljnjem besedilu: lovec), ki je član lovske družine, v kateri so bili uplenjeni divjad oziroma rjavi medved (*Ursus arctos*), uplenjen v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: rjavi medved), sme lovec, zaposlen v lovišču s posebnim namenom, ali lovski pomočnik v zbiralnici uplenjene divjadi za lastno domačo porabo prevzeti do 500 kg divjadi oziroma rjavega medveda v koži, vendar ne več kot 300 kg mesa divjadi oziroma rjavega medveda letno. Meso in izdelke iz mesa te divjadi oziroma rjavega medveda lahko porabijo samo družinski člani, ki prebivajo z njim v istem gospodinjstvu.

- (2) Upravljavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom zagotovi, da se vsa uplenjena divjad oziroma rjavi medvedi, namenjeni za lastno domačo porabo lovcev ali za dajanje na trg v okviru manjših količin v skladu s tretjim odstavkom 26. člena tega zakona ali za odpremo v odobreni obrat za obdelavo divjačine, dostavijo v zbiralnico uplenjene divjadi.
- (3) Upravljavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom zagotovi, da usposobljena oseba za prvi pregled divjadi iz I. poglavja IV. oddelka Priloge III Uredbe 853/2004/ES v zbiralnici uplenjene divjadi opravi pregled trupa in pripadajočih organov uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov iz prejšnjega odstavka.
- (4) Za izvajanje I. poglavja IV. oddelka Priloge III Uredbe 853/2004/ES je usposobljena oseba lovec, če opravi usposabljanje po programu in izpit za pridobitev pooblastila usposobljene osebe za prvi pregled uplenjene divjadi pri Lovski zvezi Slovenije. Ne glede na prejšnji stavek se šteje, da imajo pooblastilo usposobljene osebe lovci, ki so doktorji oziroma doktorice veterinarske medicine.
- (5) Vlogo za odobritev programa usposabljanja iz prejšnjega odstavka Lovska zveza Slovenije vloži pri Upravi.
- (6) O vlogi za odobritev programa usposabljanja iz prejšnjega odstavka Uprava odloči z odločbo.
- (7) Po opravljenem izpitu iz četrtega odstavka tega člena Lovska zveza Slovenije posreduje Upravi seznam oseb, ki so opravile izpit. Uprava osebe iz prejšnjega stavka vpiše v evidenco iz 96. člena tega zakona.
- (8) Usposobljene osebe iz četrtega odstavka tega člena morajo redno obnavljati znanje na obnovitvenih usposabljanjih, ki jih organizira Lovska zveza Slovenije. Lovska zveza Slovenije Upravi posreduje seznam oseb, ki opravijo obnovitveno usposabljanje. Uprava pripiše informacijo o opravljenem obnovitvenem usposabljanju v evidenco iz 96. člena tega zakona.
- (9) Stroški usposabljanj in izpitov iz četrtega in osmega odstavka tega člena bremenijo upravljavca lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom.
- (10) Če se ugotovi, da usposobljena oseba ne opravlja prvih pregledov uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov v skladu z II. poglavjem in s III. poglavjem IV. oddelka Priloge III Uredbe 853/2004/ES, s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, ki urejajo prve preglede uplenjene divjadi, ali se pravočasno ne udeleži obnovitvenega usposabljanja, Uprava izpiše osebo iz evidence iz 96. člena tega zakona in ji izda potrdilo o izpisu iz te evidence.
- (11) Upravljavec lovišča ali lovišča s posebnim namenom zagotovi, da se z živalskimi stranskimi proizvodi, ki nastanejo v zbiralnici uplenjene divjadi, ravna v skladu z Uredbo 1069/2009/ES.
- (12) Upravljavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom zagotovi vodenje evidenc za zagotavljanje sledljivosti trupov uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov.
- (13) Podrobnejša pravila glede pogojev za zbiralnice uplenjene divjadi, postopkov za zagotavljanje higiene uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov, podrobnejše obveznosti usposobljenih oseb iz tretjega odstavka tega člena, zagotavljanja pregledov na trihinelo ter vodenje evidenc in dostop do evidenc za zagotavljanje sledljivosti trupov uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov in sledljivosti preiskav na trihinelo, vsebino programa usposabljanja lovcev, način izvajanja in trajanje tega programa, vsebino in potek izpita za pridobitev pooblastila za usposobljeno osebo, podrobnejši postopek in podrobnejše pogoje za odvzem pooblastila usposobljeni osebi ter pogostnost obnovitvenih usposabljanj iz tega člena predpiše minister.

56. člen

(prodaja živil na premičnih stojnicah izven tržnic)

- (1) Poleg izpolnjevanja pogojev iz 21. člena tega zakona mora nosilec živilske dejavnosti za prodajo živil na premični stojnici izven tržnice pred začetkom prodaje pridobi dovoljenje lastnika zemljišča.
- (2) Če je premična stojnica na zemljišču, ki spada v varovalni pas državne ali lokalne (občinske) ceste, nosilec živilske dejavnosti poleg dovoljenja iz prejšnjega odstavka pridobi tudi soglasje upravljavca ceste v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo javnih cest.
- (3) Za nosilca živilske dejavnosti, ki je registriran ali odobren v drugi državi članici EU ali tretji državi v skladu s pravnimi akti EU oziroma pravnimi akti tretje države in prodaja živilo na premični stojnici izven tržnice ali organizirane prireditve, se smiselno uporablja osemnajsti odstavek 24. člena tega zakona.

57. člen

(aditivi, encimi, arome, arome dima in ekstrakcijska topila v živilih)

- (1) Nosilci živilske dejavnosti dajejo na trg in uporabljajo le aditive, encime, arome in arome dima ali živila, nastala z njihovo uporabo, ki izpolnjujejo pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter uredb EU, ki urejajo aditive, encime, arome in arome dima.
- (2) Nosilci živilske dejavnosti pri proizvodnji živil ali njihovih sestavin uporabljajo le dovoljena ekstrakcijska topila, ki ustrezajo predpisanim splošnim in posebnim kriterijem čistosti.
- (3) Podrobnejše pogoje iz prvega odstavka tega člena določi vlada, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (4) Podrobnejše pogoje za uporabo ekstrakcijskih topil v živilih in kriterije čistosti iz drugega odstavka tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

58. člen

(obogatena živila)

- (1) Nosilci živilske dejavnosti dajejo na trg ali uporabljajo le tisto obogateno živilo, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter uredb EU, ki urejajo dodajanje vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom.
- (2) Za izvajanje drugega odstavka 11. člena Uredbe 1925/2006/ES pogoje za obvezno dodajanje vitaminov ali mineralov oziroma prepovedi ali omejitve uporabe določenih drugih snovi v proizvodnji določenih živil in način označevanja za doseganje ciljev iz nacionalnega programa iz 7. člena tega zakona določi minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom.

59. člen

(nova živila)

- (1) Nosilci živilske dejavnosti dajejo na trg ali uporabljajo le tisto novo živilo, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredbe EU, ki ureja nova živila.
- (2) Za izvajanje drugega odstavka 4. člena Uredbe 2015/2283/EU je pristojna Uprava.

60. člen

(obsevana živila)

- (1) Nosilci živilske dejavnosti dajejo na trg ali uporabljajo le tisto živilo in živilsko sestavino, obsevano z ionizirajočim sevanjem, ki izpolnjuje pogoje, določene v tem zakonu, predpisih, izdanih na njegovi podlagi, in pravnih aktih EU, ki urejajo obsevanje živil in živilskih sestavin z ionizirajočim sevanjem.
- (2) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka določi minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

VII. PREHRANSKA DOPOLNILA IN ŽIVILA ZA POSEBNE SKUPINE

61. člen

(sestava in proizvodnja prehranskih dopolnil in dajanje teh na trg)

- (1) Prehranska dopolnila so živila, katerih namen je dopolnjevati običajno prehrano. So koncentrirani viri posameznih ali kombiniranih hranil ali drugih snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom, ki se dajejo na trg v obliki kapsul, pastil, tablet in drugih podobnih oblikah, v vrečkah s praškom, v ampulah s tekočino, v kapalnih stekleničkah in drugih podobnih oblikah s tekočino in praškom, ki so oblikovane tako, da se jih lahko uživa v odmerjenih majhnih količinskih enotah.

- (2) Prehranska dopolnila se dajejo na trg v predpakirani obliki, sestavi in z označenimi odmerki, ki ne škodujejo zdravju.
- (3) Prehranska dopolnila lahko vsebujejo vitamine, minerale, aminokisline, maščobne kisline, vlaknine, rastline in rastlinske izvlečke, mikroorganizme in druge snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom.
- (4) Za proizvodnjo prehranskih dopolnil se uporabijo samo vitamini in minerali in njihove oblike v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo, sezname vitaminov in mineralov ter njihovih oblik, ki lahko sestavljajo prehranska dopolnila.
- (5) Oblike vitaminov, mineralov in druge snovi, ki se uporabljajo v proizvodnji prehranskih dopolnil, morajo izpolnjevati pogoje čistosti v skladu s Codex Alimentarius, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (6) V dvomu, ali je posamezni izdelek prehransko dopolnilo ali zdravilo, se za to opredelitev uporabi zakon, ki ureja zdravila.
- (7) Dajanje prehranskih dopolnil, namenjenih otrokom, mlajšim od 12 mesecev, na trg, ni dovoljeno.
- (8) Podrobnejše pogoje glede načina dajanja prehranskih dopolnil na trg iz prvega odstavka tega člena, sestave iz prvega in drugega odstavka tega člena in proizvodnje iz četrtega in petega odstavka tega člena določi minister, pristojen za zdravje.

62. člen

(označevanje, predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil)

- (1) Označevanje, predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil mora biti v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo zagotavljanje informacij o živilih potrošniku ter prehranske in zdravstvene trditve na živilih.
- (2) Pri označevanju, predstavljanju in oglaševanju se prehranskim dopolnilom ne smejo pripisovati lastnosti preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni pri ljudeh.
- (3) Označevanje, predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil ne sme vključevati navedb, ki bi navajale ali namigovala, da z uravnoteženo in pestro prehrano na splošno ni mogoče zagotoviti zadostnega vnosa ustreznih količin hranil.
- (4) Prehranska dopolnila morajo biti označena kot »prehransko dopolnilo«.
- (5) Označba prehranskega dopolnila mora vsebovati še naslednje podatke:
 1. imena vrste vitaminov in mineralov ali snovi, ki so značilni za prehransko dopolnilo, ali podatek o naravi hranil ali snovi;
 2. količino posameznega vitamina in minerala ali snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom. Za vitamine in minerale se uporabljajo enote iz uredb EU, ki urejajo prehranska dopolnila. Količine vitaminov in mineralov ali drugih snovi se izrazijo na priporočeno dnevno količino oziroma odmerke izdelka;
 3. pri označevanju vitaminov in mineralov je treba količino vitaminov in mineralov izraziti kot odstotek priporočenega dnevnega vnosa (PDV);
 4. priporočeno dnevno količino ali odmerek prehranskega dopolnila;
 5. opozorilo: »Priporočene dnevne količine oziroma odmerka se ne sme prekoračiti«;
 6. navedbo: »Prehransko dopolnilo ni nadomestilo za uravnoteženo in raznovrstno prehrano«;
 7. opozorilo: "Shranjevati nedosegljivo otrokom!".
- (6) Dajanje brezplačnih prehranskih dopolnil, vzorcev prehranskih dopolnil ali prehranskih dopolnil v kateri koli drugi obliki za promocijske namene neposredno potrošniku ali preko izvajalca zdravstvene dejavnosti ni dovoljeno.
- (7) Oglaševanje prehranskih dopolnil preko zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev je prepovedano. Označba prehranskega dopolnila ne sme vsebovati informacij v povezavi z zdravstvenimi delavci in zdravstvenimi sodelavci.
- (8) Navedene količine vitaminov, mineralov, aminokislin, maščobnih kislin, vlaknin, rastlin in rastlinskih izvlečkov ter drugih snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom, ki jih vsebuje prehransko dopolnilo, pomenijo povprečne vrednosti na podlagi proizvajalčevih analiz proizvoda.
- (9) Ne glede na prejšnji odstavek pri mikroorganizmih označene količine iz prejšnjega odstavka pomenijo najmanjše vrednosti ob izteku roka uporabe.

- (10) Oglaševanje prehranskih dopolnil, namenjenih otrokom od 12 mesecev do treh let starosti, ni dovoljeno.
- (11) Podrobnejše pogoje in zahteve glede označevanja iz prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega in sedmega odstavka tega člena, predstavljanja in oglaševanja prehranskih dopolnil iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena določi minister, pristojen za zdravje.

63. člen

(oglaševalsko sporočilo za prehranska dopolnila)

- (1) Za namen varovanja javnega zdravja mora biti vsako neposredno ali posredno predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil iz prejšnjega člena na spletnih straneh, v tiskanih medijih, z uporabo avdiovizualnih medijskih storitev in spletnih platform, v spremnih gradivih ali katerih koli drugih sredstvih javnega obveščanja označeno z oglaševalskim sporočilom.
- (2) Vsebina oglaševalskega sporočila se oblikuje tako, da se potrošniku jasno predstavi, da gre za prehransko dopolnilo in ne zdravilo.
- (3) Podrobnejšo vsebino in obliko oglaševalskega sporočila iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za zdravje.

64. člen

(živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana, ki izpolnjujejo posebne prehranske potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok)

- (1) Živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana, ki izpolnjujejo posebne prehranske potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok ter so namenjena dojenčkom, ki se odstavljajo od dojenja, in majhnim otrokom kot dopolnilo k prehrani ali za njihovo postopno prilagajanje na običajno hrano, se izdelujejo, označujejo in tržijo v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo živila na osnovi predelanih žit in otroško hrano.
- (2) Podrobnejše pogoje izdelovanja, označevanja in trženja živil in otroške hrane iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za zdravje, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

65. člen

(živila za posebne zdravstvene namene, pripravljena za zadovoljitev prehranskih potreb dojenčkov)

- (1) Sestava živil za posebne zdravstvene namene, pripravljenih za zadovoljitev prehranskih potreb dojenčkov, in informacije na takih živilih morajo biti v skladu z zahtevami iz tega zakona in Uredbe 609/2013/EU.
- (2) Oglaševanje živil za posebne zdravstvene namene, pripravljenih za zadovoljitev prehranskih potreb dojenčkov, ni dovoljeno. Prepoved velja tudi za oglaševanje v publikacijah, specializiranih za nego dojenčkov, in znanstvenih publikacijah ter na spletnih straneh in spletnih platformah.

66. člen

(začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule)

- (1) Označevanje, predstavljanje in oglaševanje začetnih formul za dojenčke in nadaljevalnih formul morajo biti v skladu z zahtevami iz tega zakona in Uredbe 609/2013/EU.
- (2) Prepovedano je oglaševanje začetnih formul za dojenčke. Prepoved velja tudi za oglaševanje v publikacijah, specializiranih za nego dojenčkov, in znanstvenih publikacijah ter na spletnih straneh in spletnih platformah.

67. člen

(prva prijava)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti, ki daje prehranska dopolnila in živila za posebne skupine, razen živil na osnovi predelanih žit in otroške hrane, prvič na trg, jih zaradi učinkovitejšega nadzora prijavi

ministrstvu, pristojnemu za zdravje (v nadaljnjem besedilu: prva prijava). Nosilec živilske dejavnosti je dolžan ministrstvo, pristojno za zdravje, obveščati o spremembi sestave ali o prenehanju prodaje živila iz tega odstavka.

- (2) Za prvo prijavo se plača pristojbina.
- (3) Podrobnejše pogoje glede prve prijave in rokov iz prvega odstavka tega člena in višino pristojbin določi vlada.

VIII. MIKROBIOLOŠKA MERILA ZA ŽIVILA, ZOONOZE, OSTANKI FARMAKOLOŠKO AKTIVNIH SNOVI IN ONESNAŽEVALA

68. člen

(mikrobiološka merila za živila)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti v okviru postopkov, ki temeljijo na načelih HACCP, in z izvajanjem dobre higienske prakse zagotavlja, da je živilo skladno s predpisi, ki urejajo mikrobiološka merila za živila v vseh stopnjah pridelave, predelave in distribucije, vključno s prodajo na drobno.
- (2) Vzorčenje in analize se izvajajo v skladu z uredbami EU, ki urejajo mikrobiološka merila za živila in higieno živil, in predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona, če pravni akti EU ne določajo drugače.
- (3) Za izvajanje poglavja 3.2 Priloge I Uredbe Komisije (ES) št. 2073/2005 z dne 15. novembra 2005 o mikrobioloških merilih za živila (UL L št. 338 z dne 22. 12. 2005, str.1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2024/2895 z dne 20. novembra 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 2073/2005 glede bakterije *Listeria monocytogenes* (UL L št. 2024/2895 z dne 21. 11. 2024), minister določi zmanjšanje pogostosti vzorčenja in pogoje za to zmanjšanje ter pogoje za vzorčenje in analize.
- (4) Za izvajanje devetega odstavka 14. člena Uredbe 178/2002/ES dodatna mikrobiološka merila iz drugega odstavka tega člena določi minister.

69. člen

(program spremljanja zoonoz)

- (1) Uprava, ZIRS in NIJZ pripravijo in izvedejo skupni letni program spremljanja zoonoz, in sicer:
 - Uprava v delu, ki se nanaša na živali, krmo, živila ter z njimi povezane prostore in opremo, razen živil iz druge alineje tega odstavka;
 - ZIRS v delu, ki se nanaša na živila za posebne skupine, prehranska dopolnila ter z njimi povezane prostore in opremo ter pitno vodo;
 - NIJZ v delu, ki se nanaša na ljudi.
- (2) Pri pripravi programa spremljanja zoonoz sodelujejo uradni laboratoriji.
- (3) Program spremljanja zoonoz obsega spremljanje zoonoz in njihovih povzročiteljev ter spremljanje z njimi povezane protimikrobne odpornosti, epidemiološko preiskavo izbruhov alimentarnih okužb in izmenjavo podatkov, povezanih z zoonozami in njihovimi povzročitelji.
- (4) Koordinacijo priprave programa spremljanja zoonoz, poročanja na EFSA ter priprave letnega nacionalnega poročila o izvedbi programa spremljanja zoonoz izvaja Uprava.
- (5) Kontaktna točka za sodelovanje z Evropsko komisijo in EFSA v zvezi s programom spremljanja zoonoz je Uprava.
- (6) Uradni in drugi laboratoriji, ki opravljajo analize vzorcev izvajalcev dejavnosti, o nenavadnem pojavu povzročiteljev zoonoz (npr. neobičajno število, virulenca, odpornost proti protimikrobnim zdravilom), ki ima lahko škodljive posledice za javno zdravje, nemudoma obvestijo pristojni organ iz prvega odstavka tega člena ter na zahtevo tega organa pošljejo zahtevane podatke in sodelujejo v postopku preverjanja in ocenjevanja podatkov. Organi iz prvega odstavka tega člena se o primerih iz prejšnjega stavka medsebojno obveščajo.
- (7) Če nosilec živilske dejavnosti ugotovi ali utemeljeno sumi, da bi lahko živilo škodljivo vplivalo na zdravje ljudi, obvesti Upravo oziroma ZIRS, vsakega v okviru njegovih pristojnosti, in zagotovi hrambo živila ali primernega vzorca tega živila do odločitve tega organa o nadaljnjih ukrepih. Če

je živilo iz tega odstavka že dano na trg in je lahko vzrok za izbruh alimentarne okužbe, organ iz prejšnjega stavka obvesti tudi NIJZ.

- (8) V primeru suma ali izbruha alimentarne okužbe mora nosilec živilske dejavnosti omogočiti odvzem vzorca živil.
- (9) Če se pojavi izbruh ali sum izbruha alimentarne okužbe ali nenadni pojav povzročiteljev zoonoz iz šestega odstavka tega člena, uradni ali drug laboratorij na zahtevo Uprave oziroma ZIRS pošlje uradnemu laboratoriju izolat, pridobljen iz vzorcev, ki jih odvzame nosilec živilske dejavnosti, in so v hrambi pri tem laboratoriju.
- (10) Nosilec živilske dejavnosti pristojnemu organu iz prvega odstavka tega člena na njegovo zahtevo predloži rezultat sekvenciranja celotnih genomov lastnih preiskav, če je povezan z izbruhom ali sumom izbruha alimentarne okužbe.
- (11) Podrobnejšo vsebino in način izvajanja programa spremljanja zoonoz, način izmenjave podatkov in poročanja ter podrobnejši postopek iz devetega odstavka tega člena določi minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje.

70. člen

(nadzor zoonoz in povzročiteljev zoonoz)

- (1) Za izvajanje 5. člena Uredbe 2160/2003/ES pravila za odkrivanje zoonoz in njihovih povzročiteljev, vključno s pravili za vzorčenje in laboratorijske preiskave, način obveščanja o ugotovitvi zoonoze ali povzročitelja zoonoze, ukrepe v primeru ugotovitve zoonoze ali povzročitelja zoonoze in v primeru izbruha okužbe z živali pri ljudeh, posebne zahteve glede cepljenja, uporabe zdravil in zaviralnih substanc, način zagotavljanja sledljivosti živali na gospodarstvu, vrsto in vsebino dokumentacije, ki jo vodi nosilec živilske dejavnosti, ter čas hrambe dokumentacije in način obveščanja o vselitvah in izselitvah živali ter o drugih podatkih, potrebnih za doseganje ciljev EU, določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (2) Nosilec živilske dejavnosti obvesti Upravo o ugotovitvi povzročitelja zoonoze, za katerega je določen cilj EU iz 4. člena Uredbe 2160/2003/ES.
- (3) Za izvajanje 4. člena Uredbe 2160/2003/ES v zvezi z dopustnimi odstopanji od zahtev za sheme testiranja, potrebnih za verifikacijo doseganja ciljev iz prvega odstavka tega člena, nosilec živilske dejavnosti vlogo za odobritev odstopanj vloži pri Upravi.
- (4) Za izvajanje 4. člena in tretjega odstavka 5. člena Uredbe 2160/2003/ES se Uprava odloči za uradno vzorčenje zaradi suma na lažni pozitivni rezultat na podlagi vloge za uradno vzorčenje zaradi takega suma, ki jo nosilec živilske dejavnosti vloži pri Upravi.
- (5) Za potrditev in spremembo programa nadzora izvajalca dejavnosti iz drugega odstavka 7. člena Uredbe 2160/2003/ES in za pridobitev dovoljenja v skladu s točko (c) drugega odstavka 2. člena Uredbe Komisije (ES) št. 1177/2006 z dne 1. avgusta 2006 o izvajanju Uredbe (ES) št. 2160/2003 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za uporabo posebnih metod nadzora v okviru nacionalnih programov za nadzor salmonele pri perutnini (UL L št. 212 z dne 2. 8. 2006, str. 3) nosilec živilske dejavnosti vlogo pri Upravi.
- (6) Za izvajanje točke (a) prvega odstavka 12. člena Uredbe 2160/2003/ES laboratorije, ki sodelujejo v programu nadzora in opravljajo laboratorijske preiskave vzorcev nosilcev živilske dejavnosti, določi Uprava. Laboratorij vloži vlogo za določitev iz tega odstavka pri Upravi.
- (7) Za izvajanje 12. člena Uredbe 2160/2003/ES laboratorij, ki se nahaja v drugi državi članici EU, Uprava lahko določi za laboratorij iz prejšnjega odstavka, če ga je pristojni organ te države določil za sodelovanje v programih nadzora.
- (8) Laboratorij iz šestega odstavka tega člena obvesti Upravo o ugotovitvi povzročitelja zoonoze v vzorcu izvajalca dejavnosti in o nepravilnem vzorčenju.
- (9) Če laboratorij preneha izpolnjevati enega ali več pogojev za določitev iz 12. člena Uredbe 2160/2003/ES, Uprava preklic določitev laboratorija iz šestega odstavka tega člena.
- (10) Nosilec živilske dejavnosti je upravičen do nadomestila za zaklane ali usmrčene in uničene živali, če so bile zaradi predpisanih ukrepov v primeru ugotovitve posebej določenih zoonoz ali povzročiteljev zoonoze pri določenih vrstah in kategorijah živali, zaklane ali usmrčene in uničene, če:

- na predpisani način obvesti Upravo o ugotovitvi zoonoze ali povzročitelja zoonoze;
 - izvaja predpisano vzorčenje za odkrivanje zoonoz in povzročiteljev zoonoz;
 - izvede predpisane ukrepe za živali in živila ob ugotovitvi zoonoze ali povzročitelja zoonoze;
 - izpolnjuje pogoje iz pravnih aktov EU, ki urejajo združljivost državnih pomoči z notranjim trgom.
- (11) Nadomestilo iz prejšnjega odstavka se določi po tržni vrednosti živali. Nadomestilo se zmanjša za vse stroške, ki niso nastali neposredno zaradi pojava zoonoze ali povzročitelja zoonoze pri živali in bi izvajalcu dejavnosti nastali tudi sicer, in vse prihodke, ki jih nosilec živilske dejavnosti dobi s prodajo te živali ali proizvodov iz te živali.
- (12) Za izplačilo nadomestila iz desetega odstavka tega člena nosilec živilske dejavnosti vloži vlogo pri Upravi.
- (13) Podrobnejše pogoje iz šestega, sedmega, osmega in devetega odstavka tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (14) Vsebino vloge, potrebne podatke in dokumentacijo iz tretjega, četrtega, petega, šestega in dvanajstega odstavka tega člena, posebej določene zoonoze ali povzročitelje zoonoz, vrste in kategorije živali in podrobnejši postopek za izplačilo nadomestila iz desetega odstavka tega člena ter podrobnejši postopek za določitev tržne vrednosti živali iz enajstega odstavka tega člena določi minister.

71. člen

(ostanki farmakološko aktivnih snovi)

- (1) Veterinarji, nosilci živilske dejavnosti in nosilci dejavnosti poslovanja s krmo morajo preprečevati škodljive posledice, ki lahko nastanejo zaradi prisotnosti ostankov farmakološko aktivnih snovi in njihovih ostankov v živalih in živilih.
- (2) Prepovedano je:
- dajanje na trg nekaterih snovi, ki imajo hormonalno ali tireostatično delovanje, in beta-agoniste za uporabo pri živalih, katerih meso in proizvodi so namenjeni prehrani ljudi, razen za izjemne namene iz tega zakona, in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače;
 - uporaba snovi iz prejšnje alineje in drugih snovi, določenih s pravnimi akti EU, pri živalih, razen za izjemne namene iz tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače;
 - dajanje živali na trg ali v zakol za prehrano ljudi ter dajanje mesa na trg in predelava mesa živali, pri kateri je bila uporabljena ali je bila ugotovljena prisotnost snovi iz prejšnje alineje.
- (3) Za izvajanje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/1644 z dne 7. julija 2022 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta s posebnimi zahtevami za izvajanje uradnega nadzora uporabe farmakološko aktivnih snovi, ki so odobrene kot zdravila za uporabo v veterinarski medicini ali kot krmni dodatki, ter prepovedanih ali neodobrenih farmakološko aktivnih snovi in njihovih ostankov (UL L št. 248 z dne 26. 9. 2022, str. 3), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/2562 z dne 3. junija 2024 o spremembi Delegirane uredbe (EU) 2022/1644 glede nekaterih meril za izbiro vzorcev (UL L št. 2024/2562 z dne 27. 9. 2024), in Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2022/1646 z dne 23. septembra 2022 o enotnih praktičnih ureditvah za izvajanje uradnega nadzora uporabe farmakološko aktivnih snovi, ki so odobrene kot zdravila za uporabo v veterinarski medicini ali kot krmni dodatki, ter prepovedanih ali neodobrenih farmakološko aktivnih snovi in njihovih ostankov, o posebni vsebini večletnih nacionalnih načrtov nadzora in posebnih ureditvah za njihovo pripravo (UL L št. 248 z dne 26. 9. 2022, str. 32), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/2563 z dne 24. septembra 2024 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2022/1646 glede dodatne vsebine nacionalnih načrtov nadzora na podlagi tveganja in nacionalnega načrta naključnega spremljanja, predložitve teh načrtov in podatkov s strani držav članic ter najmanjše pogostosti vzorčenja (UL L št. 2024/2563 z dne 27. 9. 2024), Uprava pripravi nacionalni načrt nadzora uporabe farmakološko aktivnih snovi, ki so odobrene kot zdravila za uporabo v veterinarski

medicini ali kot krmni dodatek, ter prepovedanih ali nedovoljenih farmakološko aktivnih snovi in njihovih ostankov.

- (4) Uporaba prepovedanih in nedovoljenih snovi ali snovi ali zdravil za uporabo v veterinarski medicini, ki so dovoljena v skladu s predpisi, ki urejajo snovi ali zdravila za uporabo v veterinarski medicini, v nasprotju z nameni ali s pogoji, ki so določeni v predpisih, ki urejajo namene in pogoje za uporabo prepovedanih in nedovoljenih snovi ali snovi ali zdravil za uporabo v veterinarski medicini, pri živalih za proizvodnjo živil, ni dovoljena in se šteje za nezakonito zdravljenje, razen izjem, določenih s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.
- (5) Snovi in izjemne namene iz drugega odstavka tega člena ter podrobnejša pravila za dajanje na trg in uporabo teh snovi pri živalih podrobneje določi minister.

72. člen

(onesnaževala v živilih)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti lahko daje na trg ali uporablja kot surovino ali sestavino v živilu le tisto živilo, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo mejne vrednosti onesnaževal v živilih.
- (2) Živil, ki presegajo mejne vrednosti onesnaževal, ni dovoljeno razstrupljati s kemijskimi postopki ali z namenom redčenja mešati z živilom, ki je skladno z mejnimi vrednostmi za onesnaževala, če s pravnimi akti EU, ki urejajo mejne vrednosti onesnaževal v živilih, ni določeno drugače.
- (3) Podrobnejše pogoje iz prvega odstavka tega člena določita minister in minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

73. člen

(načrt nadzora in sporočanje podatkov glede onesnaževal)

- (1) Uprava vsako leto pripravi in pošlje Evropski komisiji načrt nadzora onesnaževal v živilih.
- (2) Za izvajanje uradnega nadzora prisotnosti onesnaževal v živilih in sporočanje podatkov EFSA je pristojna Uprava, razen za živila za posebne skupine in prehranska dopolnila, za katera je pristojen ZIRS.

IX. POSEBNE DOLOČBE ZA KRMO

74. člen

(poslovanje s krmo)

- (1) Proizvodnja, predelava, prevoz in skladiščenje krme od vključno primarne pridelave do vključno dajanja na trg, krmljenje živali, vstop krme v EU in njen izvoz iz EU se izvajajo ob upoštevanju pogojev, določenih s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost krme ter transmisivne spongiformne encefalopatije.
- (2) Proizvodnja, predelava, prevoz, skladiščenje in dajanje na trg hrane za hišne živali živalskega izvora in posamičnih krmil živalskega izvora se izvajajo tudi v skladu s pogoji iz uredb EU, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi.
- (3) Za izvajanje Uredbe 767/2009/ES in Uredbe 1831/2003/ES se krma lahko daje na trg kot posamično krmilo, krmna mešanica, hrana za hišne živali, krmni dodatek ali premiks.
- (4) Pogoje za izvajanje tretjega odstavka 2. člena in dodatne dejavnosti, za katere se zahteva odobritev obrata iz 2. točke 10. člena Uredbe 183/2005/ES, določi minister.

75. člen

(označevanje in predstavljanje krme)

- (1) Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo, ki daje krmo na trg, zagotovi, da je krma označena in predstavljena v skladu s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter Uredbo 767/2009/ES.
- (2) Proizvodi, ki so namenjeni uporabi v krmni verigi, morajo biti jasno označeni, podatki pa morajo biti točni, preverljivi in ustrezati dejanskim lastnostim krme.
- (3) Označevanje in predstavljanje krme ne smeta zavajati uporabnika glede nameravane uporabe ali lastnosti krme.
- (4) Na oznaki krmnih proizvodov se ne smejo navajati zlasti:
 - trditve, da krma preprečuje ali zdravi bolezen, razen v primeru medicirane krme, kokcidostatikov in histomonostatikov;
 - trditve, da ima krma posebne prehranske lastnosti, razen dovoljenih pri dietetični krmni;
 - trditve, da ima krma farmakološke ali imunološke lastnosti;
 - trditve, da ima krma lastnosti, ki jih krma nima ali da ima lastnosti, ki jih imajo tudi sorodni proizvodi.
- (5) Na oznaki krmnih mešanic za hišne živali se imena posamičnih krmil, ki so bila uporabljena pri proizvodnji krmnih mešanic, lahko nadomestijo z imeni kategorije, v katere so uvrščena posamezna posamična krmila.
- (6) Minister določi kategorije posamičnih krmil iz prejšnjega odstavka, ki se lahko uporabijo na oznakah krmnih mešanic za hišne živali.

76. člen **(ekološka krma)**

Ekološka krma mora biti pridelana ali proizvedena in na trgu označena v skladu z Uredbo 848/2018/EU.

77. člen **(medicirana krma in vmesni proizvodi)**

- (1) Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo proizvaja, prevaža, skladišči, daje na trg, uporablja in izvaža medicirano krmo in vmesne proizvode v skladu s pogoji, določenimi s tem zakonom, predpisi izdanimi na njegovi podlagi, ter uredbo EU, ki ureja medicirano krmo.
- (2) Za izvajanje tretjega odstavka 4. člena Uredbe 2019/4/EU je dovoljeno dajanje na trg vmesnih proizvodov med obrati, ki so odobreni ali registrirani v skladu s 13. členom Uredbe 2019/4/EU.
- (3) Za izvajanje 12. člena Uredbe 2019/4/EU se za ugotavljanje, ali so zdravila za uporabo v veterinarski medicini, ki se uporabljajo za proizvodnjo medicirane krme ali vmesnih proizvodov, dovoljena v Republiki Sloveniji, uporabljajo podatki evropske baze zdravil za uporabo v veterinarski medicini, ki je dostopna preko spletne strani Javne agencije Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke.
- (4) Za izvajanje tretjega odstavka 17. člena Uredbe 2019/4/EU je prepovedana uporaba medicirane krme, ki vsebuje protimikrobna zdravila za uporabo v veterinarski medicini, za profilakso.
- (5) Sisteme zbiranja in odstranitve neuporabljene medicirane krme in vmesnih proizvodov, ki jim je potekel rok uporabnosti ali se niso porabili, lokacije zbirališč ali odlagališč ter obliko veterinarskega recepta za medicirano krmo določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

78. člen **(krmni dodatki in premiksi)**

- (1) Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo daje na trg, predeluje ali uporablja le tisti krmni dodatek v krmni ali v vodi za pitje in premiks, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter Uredbe 1831/2003/ES.
- (2) Podrobnejše pogoje za izvajanje drugega odstavka 3. člena Uredbe 1831/2003/ES in pogoje za proizvodnjo, skladiščenje, dajanje na trg za namen izvoza iz EU in izvoz krmnih dodatkov,

predmešanic in krmnih mešanic, ki vsebujejo krmne dodatke, ki nimajo dovoljenja za dajanje na trg in uporabo v EU, določi minister.

79. člen **(nezaželeni snovi v krmi)**

- (1) Krma se daje na trg, uporablja ali vnaša, če vsebnost nezaželenih snovi ne presega najvišje dovoljene mejne vrednosti, določene s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.
- (2) Krma, v kateri so najvišje dovoljene mejne vrednosti nezaželenih snovi iz Priloge I Direktive 2002/32/ES presežene, se za namene redčenja ne sme mešati z istimi ali drugimi proizvodi za prehrano živali.
- (3) Podrobnejše pogoje iz tega člena določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

80. člen **(zahteve glede varnosti krme)**

- (1) Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo je odgovoren, da je krma varna v vseh fazah pridelave, proizvodnje, skladiščenja, distribucije in uporabe.
- (2) Za izvajanje 15. člena Uredbe 178/2002/ES se šteje, da krma ne izpolnjuje zahtev glede varnosti, zlasti če:
 1. vsebnost nezaželenih snovi v krmnem proizvodu presega najvišje dovoljene mejne vrednosti iz Priloge I Direktive 2002/32/ES;
 2. ne ustreza mikrobiološkim kriterijem, določenim s tem zakonom, s predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, Uredbo 183/2005/ES in Uredbo 1069/2009/ES;
 3. je presežena najvišja mejna vrednost navzkrižne kontaminacije neciljne krme z učinkovino, določena v skladu z Uredbo 2019/4/EU;
 4. vsebuje ostanke farmakološko aktivnih snovi ali biocide in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je krma škodljiva za zdravje živali ali ljudi;
 5. vsebuje krmne dodatke, ki nimajo dovoljenja EU za dajanje na trg v skladu z Uredbo 1831/2003/ES;
 6. je najvišja vsebnost aktivne snovi krmnega dodatka ali najvišja vsebnost krmnega dodatka, ki ima dovoljenje EU v skladu z Uredbo 1831/2003/ES, v ciljni krmi presežena in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je krma škodljiva za zdravje živali ali ljudi;
 7. vsebuje ostanke pesticidov, ki presegajo predpisane mejne vrednosti ostanka, in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je krma škodljiva za zdravje živali ali ljudi ali obstaja znanstvena negotovost glede varnosti za potrošnika;
 8. vsebuje gensko spremenjen organizem, ki ni odobren v skladu z Uredbo 1829/2003/ES, je iz njega sestavljena ali iz njega izvira;
 9. vsebuje prepovedane ali nedovoljene snovi oziroma snovi, za katere velja omejitev ali prepoved uporabe;
 10. je nedovoljeno izpostavljena ionizirajočemu sevanju ali drugemu tehnološkemu postopku in iz ocene tveganja ali ocene varnosti izhaja, da je krma škodljiva za zdravje živali ali ljudi;
 11. iz ocene tveganja izhaja, da lahko škodljivo vpliva na zdravje živali ali ljudi ali na okolje.
- (3) Podrobnejše primere, v katerih se šteje, da krma ne izpolnjuje zahtev glede varnosti iz 15. člena Uredbe 178/2002/ES, določi minister, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

81. člen **(prepovedi in omejitve glede uporabe nekaterih snovi za krmljenje)**

Prepovedano je krmljenje živali s prepovedanimi snovmi in snovmi, za katere veljajo omejitve za krmljenje, določene z uredbami EU, ki urejajo transmisivne spongiformne encefalopatije, živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, in dajanje krme na trg in njeno uporabo.

82. člen

(doniranje krme)

- (1) Doniranje krme pomeni, da darovalec krme, namenjene končnemu prejemniku krme, brezplačno zagotavlja krmo kar se šteje za dajanje krme na trg v skladu z Uredbo 178/2002/ES.
- (2) Donator krme je nosilec dejavnosti poslovanja s krmo. Donator krme neposredno ali posredno preko drugega nosilca dejavnosti poslovanja s krmo donira krmo končnemu prejemniku krme. Z donirano krmo se ne sme trgovati.
- (3) Predmet doniranja za namen krmljenja živali je živilo, krma ali živalski stranski proizvod, ki ni namenjen prehrani ljudi.
- (4) Končni prejemnik krme, ki se mu donira krma za krmljenje živali za proizvodnjo živil, ki se dajejo na trg, se registrira ali odobri v skladu 24. členom tega zakona.
- (5) Ne glede na prejšnji odstavek se registracija ne zahteva za končnega prejemnika krme, ki opravlja eno ali več dejavnosti iz drugega odstavka 2. člena Uredbe 183/2005/ES.
- (6) Končni prejemnik doniranega živalskega stranskega proizvoda, namenjenega krmljenju živali, ki skrbi za zapuščene živali, začasno ali trajno odvzete rejne živali oziroma živali v živalskih vrtovih in jih krmi z nekdanjim živilom živalskega izvora kot živalskim stranskim proizvodom kategorije 3, mora biti registriran in imeti dovoljenje za krmljenje v skladu s predpisi, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi.
- (7) Obrat, ki donira krmo, mora biti odobren ali registriran v skladu s 24. členom tega zakona.
- (8) Za izvajanje četrtega odstavka 18. člena Uredbe 183/2005/ES se ne glede na prejšnji odstavek za namen doniranja krme registracija ne zahteva za obrat, ki je prijavil dejavnost v skladu s 6. členom Uredbe 852/2004/ES, in obrat za prodajo na drobno s hrano za hišne živali, ki donira krmo za živali, ki niso namenjene proizvodnji živil.

83. člen

(prejemniki donirane krme)

- (1) Krma za živali se lahko donira končnemu prejemniku krme, ki skrbi za:
 - zapuščene živali oziroma začasno ali trajno odvzete rejne živali;
 - živali v živalskih vrtovih;
 - živali, ki se uporabljajo v terapevtske in službene namene.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek je lahko končni prejemnik krme tudi:
 - socialno šibka oseba, ki skrbi za svojo žival in je upravičenec do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka v skladu s predpisi, ki urejajo socialnovarstvene prejemke;
 - fizična ali pravna oseba (oseba ali kmetijsko gospodarstvo), prizadeta v naravni ali drugi nesreči, ki skrbi za živali ali ima v lasti svoje živali.
- (3) Donacija krme iz druge alineje prejšnjega odstavka vključuje zagotavljanje krme za živali, dokler kmetijsko gospodarstvo ne pridela dovolj lastne krme ali živali ne zapustijo gospodarstva.

84. člen

(pogoji za doniranje)

- (1) Donira se lahko krma, ki izpolnjuje pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter uredb EU, ki urejajo higieno in varnost krme. Ne glede na prejšnji stavek se lahko donira krma, ki ni primerna za prodajo zaradi pomanjkljivosti v kakovosti, embalaži, označevanju, teži ali drugih podobnih razlogov, vključno s krmo, ki ji je potekel minimalni rok skladiščenja »uporabno najmanj do«.
- (2) Nekdanja živila živalskega izvora, označena z datumom uporabe »porabiti do«, se lahko po preteku tega datuma donirajo končnemu prejemniku izključno kot živalski stranski proizvod kategorije 3 in v skladu s predpisi, ki urejajo živalske stranske proizvode.
- (3) Odpadki iz gostinske dejavnosti se ne smejo donirati kot krma ali za namene krmljenja živali.

X. MATERIALI IN IZDELKI, NAMENJENI ZA STIK Z ŽIVILI

85. člen
(splošni pogoji za dajanje na trg)

Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, se lahko dajejo na trg, če so skladni z zahtevami iz tega zakona, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in z Uredbo 1935/2004/ES.

86. člen
(proizvodnja in dajanje materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, na trg)

- (1) Nosilec dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, ki te materiale in izdelke proizvaja, predeluje ali prvi daje na trg v Republiki Sloveniji, registrira svoje obrate pri ZIRS.
- (2) ZIRS po prejemu vloge za registracijo obrata vpiše podatke o nosilcu dejavnosti in njegovih obratih v register obratov iz 94. člena tega zakona in nosilcu dejavnosti izda izpis iz tega registra.
- (3) Če nosilec dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, ki je proizvedel, predelal ali dal na trg v Republiki Sloveniji materiale ali izdelke, namenjene za stik z živili, presodi ali utemeljeno sumi, da materiali ali izdelki, namenjeni za stik z živili, niso v skladu s 3. členom Uredbe 1935/2004/ES, takoj začne postopke za umik s trga in o tem obvesti ZIRS, potrošnike ter vse udeležence v distribucijski verigi tega materiala ali izdelka.
- (4) Podrobnejši postopek glede registracije iz prvega odstavka tega člena, vsebino vloge iz drugega odstavka tega člena ter postopek umika in obveščanja iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za zdravje.

87. člen
(posebni ukrepi za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili)

- (1) Materiali in izdelki, namenjeni za stik z živili, se lahko dajejo na trg, če so v skladu s posebnimi ukrepi za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo te posebne ukrepe.
- (2) Minister, pristojen za zdravje, določi posebne ukrepe za:
 - keramične izdelke v skladu z Direktivo Sveta z dne 15. oktobra 1984 o približevanju zakonodaje držav članic, ki se nanaša na keramične izdelke, namenjene za stik z živili (UL L št. 277 z dne 20. 10. 1984, str. 12), zadnjič spremenjeno z Direktivo Komisije 2005/31/ES z dne 29. aprila 2005 o spremembi Direktive Sveta 84/500/EGS glede izjave o skladnosti in meril učinkovitosti analizne metode za keramične izdelke, namenjene za stik z živili (UL L št. 110 z dne 30. 4. 2005, str. 36);
 - dude in tolažilne dude v skladu z Direktivo Komisije 93/11/EGS z dne 15. marca 1993 o sproščanju N-nitrozaminov in N-nitrozabilnih snovi iz dud in tolažilnih dud iz elastomera ali gume (UL L št. 93 z dne 17. 4. 1993, str. 37), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 164 z dne 7. 7. 1993);
 - regenerirano celulozno folijo v skladu z Direktivo Komisije 2007/42/ES z dne 29. junija 2007 o materialih in izdelkih iz regenerirane celulozne folije, namenjenih za stik z živili (kodificirana različica) (UL L št. 172 z dne 30. 6. 2007, str. 71).
- (3) Za izvajanje 6. člena Uredbe 1935/2004/ES minister, pristojen za zdravje, določi posebne ukrepe za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, če ti niso določeni s pravnimi akti EU.

XI. VSTOP ŽIVIL, KRME TER MATERIALOV IN IZDELKOV, NAMENJENIH ZA STIK Z ŽIVILI, V EU IN NJIHOV IZVOZ IZ EU

88. člen
(vstop živil, krme, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, ter živalskih stranskih proizvodov, v EU)

- (1) Dovoljen je vstop živil, krme, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ter živalskih stranskih proizvodov, ki izpolnjujejo pogoje iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter uredbami EU, ki urejajo njihov vstop v EU.
- (2) Izvajalec dejavnosti, ki uvaža pošiljke živil, krme, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ali živalskih stranskih proizvodov, predhodno o tem uradno obvesti Upravo, ZIRS, FURS oziroma IRSKGLR, vsakega v okviru z njegovimi pristojnostmi, in mu pošiljko predloži v uradni nadzor. Organ iz prejšnjega stavka izvaja uradni nadzor na mestih, ki jih določi v ta namen.
- (3) Če mora nosilec živilske dejavnosti, nosilec dejavnosti poslovanja s krmo ali nosilec dejavnosti poslovanja z živalskimi stranskimi proizvodi za vstop živil, krme, oziroma živalskih stranskih proizvodov, izvetih iz uradnega nadzora na mejnih kontrolnih točkah v skladu z 48. členom Uredbe 2017/625/EU, v EU pridobiti dovoljenje, vlogo za izdajo dovoljenja vloži pri Upravi oziroma ZIRS, v okviru njunih pristojnosti.
- (4) Podrobnejše pogoje in postopek vstopa živil, krme, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ter živalskih stranskih proizvodov, v EU iz prvega in tretjega odstavka tega člena ter vsebino vloge iz prejšnjega odstavka predpiše minister v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravje, če ni s pravnimi akti EU določeno drugače.

89. člen

(izvoz živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, in ponovna odprema iz EU)

- (1) Živilo, krma ter materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, ki se izvažajo ali ponovno odpremljajo iz EU, morajo izpolnjevati pogoje iz uredb EU, ki urejajo pogoje za njihov izvoz ali ponovno odpremo, če predpisi namembne tretje države ne določajo drugače.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko živilo, krma ter materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, ki ne izpolnjuje pogojev iz prejšnjega odstavka, z izjemo živila ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ki so škodljiva za zdravje ljudi, ali krme, ki ni varna, izvozi ali ponovno odpremi iz EU, če se pristojni organi namembne tretje države s tem izrecno strinjajo po tem, ko so bili seznanjeni z razlogi, zaradi katerih se to živilo, krma ter materiali in izdelki, namenjeni za stik z živali, ne smejo dati na trg v EU.
- (3) Če so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka, Uprava, ZIRS oziroma IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti, dovoli ponovno odpremo iz EU, če so izpolnjeni tudi pogoji za ponovno odpremo pošiljke iz EU v namembno tretjo državo.
- (4) Če velja dvostranski sporazum, sklenjen med EU ali Republiko Slovenijo in namembno tretjo državo, se za izvoz živila, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ali ponovno odpremo iz EU uporablja zadevni sporazum.
- (5) Nosilec živilske dejavnosti, ki živila, krmo ali materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, izvažajo, plača pristojbino, katere višino in način plačila določi vlada.

90. člen

(veterinarsko spričevalo za izvoz živil živalskega izvora in krme iz EU)

- (1) Oblika in vsebina veterinarskega spričevala (v nadaljnjem besedilu: vzorec) za izvoz živil živalskega izvora in krme iz EU sta določeni s predpisi namembne tretje države.
- (2) Nosilec živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo, ki želi živilo živalskega izvora ali krmo izvažati iz EU (v nadaljnjem besedilu: izvoznik), pripravi vsebino vzorca na podlagi pogojev, ki jih pridobi v namembni tretji državi, in ga v elektronski obliki pošlje Upravi.
- (3) Ne glede na prejšnji odstavek vsebino in obliko obrazca veterinarskega spričevala iz tega člena pripravi Uprava, če tako določa sporazum, ki ga ima Republika Slovenija z namembno tretjo državo.
- (4) Izvoznik odgovarja za škodo, ki nastane kot posledica zavrnitve uvoza s strani namembne tretje države zaradi neustreznega vzorca iz drugega odstavka tega člena, ki ni v skladu z zahtevami namembne tretje države glede oblike in vsebine obrazca.
- (5) Izvoznik Upravi vnaprej najavi izvoz živila živalskega izvora ali krme iz EU.

- (6) Način priprave veterinarskih spričeval za izvoz, podrobnejši postopek najave izvoza živil živalskega izvora ali krme in način zagotavljanja sledljivosti izdanih veterinarskih spričeval za izvoz živil živalskega izvora in krme predpiše minister.

91. člen

(vloga za izvoz iz EU po predhodnem postopku preverjanja pogojev)

- (1) Če želi izvoznik izvažati v namembno tretjo državo, za katero še ni pripravljen vzorec izvoznega veterinarskega spričevala in je zahtevana predhodna izpolnitev vprašalnika namembne tretje države ali predhodni pregled sistema nadzora ali podpis protokola o sodelovanju, vloži vlogo za uvedbo postopka pri Upravi in plača pristojbino.
- (2) Višino in način plačila pristojbine iz tega člena določi vlada.

92. člen

(dokument na podlagi vloge stranke zaradi izvoza živil in krme neživalskega izvora ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, iz EU)

- (1) Nosilec živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, ki živilo neživalskega izvora, krmo neživalskega izvora ali material in izdelek, namenjen za stik z živili, izvaža ali ponovno izvaža iz EU in je v Republiki Sloveniji registriran ali odobren kot proizvajalec živil neživalskega izvora, krme neživalskega izvora ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, lahko vloži vlogo za izdajo dokumenta za izvoz živila neživalskega izvora, krme neživalskega izvora ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili, iz EU, pri Upravi, ZIRS oziroma IRSKGLR, v okviru njihovih pristojnosti, in plača pristojbino, ta organ pa izda dokument, če so izpolnjeni pogoji iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in pravnih aktov EU, ki urejajo varnost hrane, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živili.
- (2) Višino in način plačila pristojbine iz tega člena z določi vlada.

XII. ZBIRKE PODATKOV

93. člen

(vzpostavitev, vzdrževanje in upravljanje registrov)

- (1) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, hrano in krmo, ZIRS, FURS in IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti, vzpostavijo, vzdržujejo in upravljajo registre iz tega zakona.
- (2) Organi iz prejšnjega odstavka lahko po uradni dolžnosti zaradi neizpolnjevanja pogojev za vpis izbrišejo obrat iz registra, če to izhaja iz drugih uradnih evidenc.
- (3) Uprava samodejno uskladi podatke o imenu, priimku in naslovu ali nazivu in sedežu izvajalca dejavnosti, če se je spremenil nosilec kmetijskega gospodarstva v registru kmetijskih gospodarstev, ki se vodi v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.
- (4) Če Uprava ugotovi, da se posamezna dejavnost v obratu ne izvaja, izvajalca dejavnosti pozove, da se v 15 dneh od poziva opredeli glede izvajanja te dejavnosti. Če se izvajalec dejavnosti v roku iz prejšnjega stavka ne odzove, Uprava obratu ali posamezni dejavnosti v registru obratov iz 94. člena tega zakona pripiše informacijo o prenehanju dejavnosti.
- (5) Za dostop do registrov Uprave, ZIRS in IRSKGLR je zahtevana srednja raven zanesljivosti sredstva elektronske identifikacije v skladu z zakonom, ki ureja elektronsko identifikacijo.

94. člen

(register obratov)

- (1) Register obratov iz tega člena vodijo in upravljajo Uprava, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, in IRSKGLR, vsak v okviru svojih pristojnosti. Register živilskih obratov izvajalcev dejavnosti s

področja živil za posebne skupine in prehranskih dopolnil in register izvajalcev dejavnosti, ki proizvajajo, predelujejo in prvi dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živilo, vodi in upravlja ZIRS.

- (2) V registru obratov, ki ga vodijo Uprava, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, in IRSKGLR, se vodijo naslednji podatki:
1. številka odobritve;
 2. edinstvena številka obrata ali identifikacijska številka, če je na voljo;
 3. podatki o obratu, vključno s telefonsko številko in elektronskim naslovom za namen komuniciranja v primeru umika ali odpoklica;
 4. podatki o nosilcu živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo;
 5. podatki o dejavnosti, ki jih izvaja obrat;
 6. podatki o dejavnosti, ki so predmet dovoljenja ali posebnega dovoljenja iz 25. člena tega zakona;
 7. opis živil in postopkov pri dejavnosti obrata;
 8. podatki o prevoznih sredstvih, premičnih obratih, stojnicah in prodajnih avtomatih živil.
- (3) V registru obratov, ki ga vodi ZIRS, se vodijo naslednji podatki:
1. edinstvena številka obrata;
 2. podatki o nosilcu živilske dejavnosti ali nosilcu dejavnosti s področja materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilo;
 3. ime in priimek, telefonska številka in elektronski naslov kontaktne osebe obrata;
 4. podatki o obratu;
 5. podatki o dejavnostih, ki jih izvaja obrat;
 6. podatki o vrsti živil ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilo;
 7. podatki o spletni prodaji.
- (4) Podrobnejše postopke za vpis v registre iz tega člena predpišeta minister in minister, pristojen za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti.

95. člen

(evidenca priznanih naravnih mineralnih vod)

- (1) Evidenco priznanih naravnih mineralnih vod vodi in upravlja Uprava, v njej pa se vodijo naslednji podatki:
1. ime priznane označbe naravne mineralne vode;
 2. ime izvira;
 3. kraj izkoriščanja;
 4. ime imetnika priznane označbe;
 5. razvrščanje in označevanje glede na vsebnost ogljikovega dioksida;
 6. številka in datum izdaje odločbe o priznanju naravne mineralne vode.
- (2) Podatki o priznanih naravnih mineralnih vodah glede označbe, imena izvira in kraja izkoriščanja se objavijo na spletni strani Uprave.

96. člen

(evidenca usposobljenih oseb za prvi pregled uplenjene divjadi)

- (1) Evidenco usposobljenih oseb za prvi pregled uplenjene divjadi vodi in upravlja Uprava. V evidenci iz tega člena se vodi seznam usposobljenih oseb za prvi pregled uplenjene divjadi, pri čemer se za vsako usposobljeno osebo vodijo naslednji podatki:
- osebno ime in kontaktni podatki (naslov, telefonska številka oziroma e-naslov);
 - datum rojstva;
 - številka in datum potrdila.
- (2) Evidenca iz tega člena je namenjena vodenju seznamov usposobljenih oseb za prvi pregled uplenjene divjadi.

97. člen

(pridobivanje in uporaba podatkov)

- (1) Za zagotavljanje varnosti in skladnosti hrane, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR brezplačno pridobivajo, uporabljajo in obdelujejo podatke, vključno z osebnimi podatki, iz naslednjih zbirk podatkov, ki jih upravljajo državni organi, javni zavodi in agencije, izvajalci javnih služb, izvajalci nalog iz drugih prenesenih dejavnosti uradnega nadzora, občine in drugi pooblaščen organi:
1. iz Centralnega registra prebivalstva (EMŠO in davčna številka, datum rojstva, datum smrti, osebno ime, stalno in začasno prebivališče v Republiki Sloveniji, prebivališče v tujini, naslov za vročanje, podatek o skrbniku in vrnitvi poslovne sposobnosti, kontaktna številka mobilnega telefona in elektronski naslov za vročanje);
 2. iz Poslovnega registra Slovenije (matična številka, davčna številka, datum vpisa in izbrisa, pravnoorganizacijska oblika subjekta, naziv (polno ime, kratko ime), naslov ali sedež, šifra in naziv glavne dejavnosti in preostalih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, podatki o družbenikih, njihovih identifikacijskih številkah, poslovnih deležih in osebah, pooblaščenih za zastopanje, ali ustanoviteljih in zastopnikih, podatki o številki transakcijskega računa, povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur, letno poročilo, stroški);
 3. iz zbirk podatkov, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo;
 4. iz zbirk podatkov, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja zdravila, in zakonom, ki ureja kemikalije;
 5. iz katastra nepremičnin (podatki o prostorskih enotah, hišnih številkah, parcelah, stavbah in delih stavb, ki se vodijo v katastru nepremičnin v skladu z zakonom, ki ureja kataster nepremičnin, vključno s podatki o lastniku in upravljavcu, in sicer EMŠO ali matična številka, ime in priimek oziroma firma ali ime, naslov stalnega prebivališča ali naslov sedeža);
 6. iz informatizirane glavne knjige zemljiške knjige (o lastniku ali zakupniku zemljiške parcele, in sicer za pravne osebe podatki o firmi, naslovu, sedežu in matični številki ter za fizične osebe podatki o imenu in priimku, naslovu stalnega prebivališča in EMŠO);
 7. iz zbirk carinskih podatkov o vstopu kmetijskih pridelkov, živil ali krme v EU in njihovem izvozu iz EU;
 8. iz zbirk podatkov Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (o zemljiščih, ki so v lasti Republike Slovenije, površina v lasti sklada in v najemu, firma ali ime in priimek, EMŠO ali matična številka ter sedež ali naslov zakupnika teh zemljišč, številka pogodbe, podatek o poravnanih obveznostih do sklada);
 9. iz zbirk podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje;
 10. iz zbirk podatkov o vodah;
 11. iz vodne knjige Direkcije Republike Slovenije za vode (šifra rabe vode, naziv rabe vode, številka in datum odločbe, tip odločbe, oseba, na katero se odločba nanaša, skupna površina namakanja, podatki o namakanju);
 12. iz zbirk podatkov o ekološko pomembnih območjih;
 13. iz zbirk podatkov o onesnaženosti zemljišč in vod;
 14. iz zbirk podatkov iz Prostorskega informacijskega sistema, ki se vodijo v skladu s predpisi, ki urejajo prostorsko načrtovanje;
 15. iz zbirk podatkov s področja regionalne politike;
 16. iz evidence registriranih vozil (o posameznem vozilu, lastniku vozila ali osebi, na katero je vozilo registrirano, EMŠO ali matična številka); povezovalni znak je EMŠO ali matična številka.
- (2) Za vodenje in upravljanje zbirk podatkov lahko Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR uporabljajo tudi temeljne topografske načrte, zbirko topografskih podatkov, topografske karte, pregledne karte, ortofoto, podatke digitalnega modela reliefa in druge prostorske podatke.
- (3) Upravljalci načrtov, kart, ortofotov, podatkov digitalnega modela reliefa in drugih prostorskih podatkov iz prejšnjega odstavka pošljejo Upravi, ministrstvu, pristojnemu za zdravje, ministrstvu, pristojnemu za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR podatke brezplačno.

- (4) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR dostopajo do pisnih in grafičnih podatkov iz zbirk podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena z neposredno elektronsko povezavo, če tehnične možnosti to omogočajo.
- (5) Za vodenje in upravljanje zbirk podatkov lahko Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR v zbirke podatkov s svojega delovnega področja prevzamejo podatke iz zbirk podatkov iz tega člena za osebe, ki se v zbirke podatkov vpisujejo po lastni volji ali so se dolžne vanje vpisati v skladu z zakonom.
- (6) Za komuniciranje z izvajalci dejavnosti glede izvajanja tega zakona lahko Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR obdelujejo kontaktne podatke izvajalcev dejavnosti in njihovih odgovornih oseb (kontaktna številka mobilnega telefona in elektronski naslov).

98. člen **(povezovanje zbirk podatkov)**

- (1) Za izvajanje nalog zagotavljanja varnosti hrane, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, se zbirke podatkov, ki jih vodijo Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR povezujejo med seboj in z zbirkami podatkov iz prejšnjega člena.
- (2) Za povezovanje zbirk podatkov z zbirkami podatkov iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena se uporabljajo davčna številka, EMŠO, matična številka poslovnega subjekta, parcelna številka, številka stavbe ali številka dela stavbe, šifra rabe vode in identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva ali identifikacijska številka subjekta, ki se dodelita v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo.

99. člen **(dostop do podatkov)**

- (1) Podatki iz zbirk podatkov iz tega zakona se lahko uporabljajo samo za namene, določene z zakonom.
- (2) Podatki o številki odobritve, lokaciji obrata, vrsti dejavnosti, nosilcu živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo v odobrenih obratih so javni in se objavijo na osrednjem spletnem mestu državne uprave.
- (3) Podatki o edinstveni številki obrata ali identifikacijski številki, če je na voljo, lokaciji obrata, vrsti dejavnosti, nosilcu živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, vključno z imenom in priimkom, če je izvajalec dejavnosti fizična oseba v registriranih obratih, so javno dostopni posamezno.
- (4) Podatke iz zbirk podatkov iz tega zakona lahko pridobivajo znanstveno-raziskovalne organizacije za uporabo v statistične, znanstvene in raziskovalne namene na način, ki ne omogoča identifikacije izvajalca dejavnosti.
- (5) Podrobnejša pravila glede dostopa do podatkov iz tega člena predpišeta minister in minister za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti.

100. člen **(pošiljanje podatkov in vpogled v podatke za izvajanje zakonsko določenih nalog)**

- (1) Uprava, ZIRS, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, oziroma IRSKGLR pošlje podatke iz zbirk iz tega zakona izvajalcem javnih pooblastil in javnih služb, izvajalcem intervencij skupne kmetijske politike ter drugim državnim organom in občinam, če jih ti potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.
- (2) Uprava, ZIRS, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, oziroma IRSKGLR omogoči vpogled v zbirke podatkov iz tega zakona osebam pri izvajalcih javnih pooblastil in javnih služb, pri izvajalcih intervencij skupne kmetijske politike ter osebam v drugih državnih organih in občinah, če jih te osebe potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

101. člen

(elektronski dostop do podatkov v zbirkah podatkov za nosilca živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo in dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali)

- (1) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR vzpostavijo, vzdržujejo in vodijo informacijski sistem, vsak v okviru svojih pristojnosti, ki omogoča elektronsko izmenjavo informacij med računalniško zbirko podatkov organov in nosilcem živilske dejavnosti ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali.
- (2) Nosilec živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ki je vpisan v register obratov, je upravičen do elektronskega dostopa do podatkov v računalniški zbirki podatkov pristojnega organa.
- (3) Nosilec živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, pristojni organ iz prvega odstavka tega člena obvesti o spremembah, ki vplivajo na upravičenost do elektronskega dostopa, v osmih dneh od nastanka spremembe.
- (4) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS ali IRSKGLR nosilcu živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ukinejo elektronski dostop do zbirk podatkov, če ugotovijo, da niso več izpolnjeni pogoji za dostop, ali na njegovo zahtevo.
- (5) Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR v primeru suma na nepravilno ali nenamensko uporabo podatkov ali na vnašanje netočnih ali predruženih podatkov, da bi se taki podatki uporabljali kot pravi, nosilcu živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, takoj odvzame elektronski dostop do vnosa podatkov v zbirke podatkov pristojnih organov.
- (6) Podrobnejša pravila glede načina pridobitve dostopa, sporočanja sprememb, vrste in vsebine podatkov, ki so na voljo nosilcu živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ali dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, za elektronsko izmenjavo, predpišeta minister in minister, za zdravje, vsak v okviru svojih pristojnosti.

102. člen

(financiranje zbirk podatkov)

Za zbirke podatkov, ki jih v skladu s tem zakonom vodijo in upravljajo Uprava, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, ZIRS, FURS in IRSKGLR se sredstva zagotavljajo iz proračuna.

XIII. PRISTOJBINE ZA IZVAJANJE URADNEGA NADZORA IN STROŠKI URADNEGA NADZORA

103. člen

(pristojbine za izvajanje nadzora)

- (1) Za izvajanje prvega in drugega odstavka 79. člena Uredbe 2017/625/EU se pristojbine za uradni nadzor živil, krme živalskega izvora ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, zaračunavajo v skladu s točko (a) prvega odstavka 79. člena Uredbe 2017/625/EU.
- (2) Višino pristojbin, ki ni določena v skladu s prejšnjim odstavkom, določi vlada.

104. člen

(zaračunavanje, plačevanje in izterjava pristojbin Uprave in ZIRS)

- (1) Pristojbine se na podlagi odločbe ali sklepa pristojnega inšpektorja ali uradnega veterinarja zaračunajo po opravljenem pregledu. Za obrate se pristojbine zaračunajo mesečno, razen za tiste, ki jih v skladu z oceno tveganja pristojni inšpektor ali uradni veterinar ne nadzoruje vsak mesec, za te se zaračunajo za obdobje od zadnjega nadzora.
- (2) Pristojbine iz prejšnjega člena so prihodek proračuna Republike Slovenije in jih zavezanec plača na podračun Uprave ali ZIRS v skladu s predpisom, ki ureja plačevanje in razporejanje obveznih dajatev in drugih javnofinančnih prihodkov.
- (3) Če je v drugi državi članici EU že opravljen dokumentacijski ali dokumentacijski in identifikacijski pregled pošiljke živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ki vstopajo EU v skladu s 53. členom Uredbe 2017/625/EU, se po opravljenem fizičnem pregledu pristojbina obračuna v višini 50 % predpisane pristojbine.
- (4) Če se dokumentacijski, identifikacijski in fizični pregled pošiljke v Republiki Sloveniji opravljajo na različnih mestih, se pristojbina določi z eno odločbo ali sklepom ob dokumentacijskem pregledu.
- (5) Zavezanec plača pristojbino v 30 dneh od vročitve odločbe ali sklepa iz prvega odstavka tega člena.
- (6) Če zavezanec v predpisanem roku pristojbine ne plača, Uprava ali ZIRS pošlje izvršljivo odločbo ali sklep s potrdilom o izvršljivosti pristojnemu davčnemu organu v izterjavo.

XIV. NADZOR

105. člen (pooblastila)

- (1) Inšpektor za hrano ima poleg pooblastil, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, še naslednja pooblastila in pristojnosti:
 1. izdajati listine o skladnosti živil neživalskega izvora za izvoz iz EU;
 2. pregledovati pošiljke živil neživalskega izvora in spremljajoče listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo varnost živil ob vstopu v EU;
 3. pregledovati pridelovalne površine na kmetijskih in nekmetijskih zemljiščih, ki se uporabljajo za primarno pridelavo živil in krme, prostore, naprave, postopke, dokumentacijo ter sredstva pri fizičnih in pravnih osebah pod nadzorom Uprave;
 4. pregledovati živila neživalskega izvora in listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skladnost in varnost živil v pridelavi, proizvodnji, predelavi ali distribuciji;
 5. pregledovati predpisane evidence;
 6. pregledovati živila in listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skladnost in varnost živil v distribuciji živil;
 7. pregledovati dokumentacijo, evidence z rezultati preiskav in druge listine izvajalcev dejavnosti;
 8. nadzirati označevanje in oglaševanje ter preverjati skladnost označb živil s predpisanimi zahtevami;
 9. spremljati odpoklic, umik ali uničenje živil;
 10. dostopati do zbirk podatkov, ki jih vodijo drugi organi, potrebnih za izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti;
 11. nadzirati pravilnost podatkov v zbirkah podatkov v skladu s tem zakonom;
 12. odvzeti brezplačne vzorce za potrebe uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti;
 13. odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katera je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU;
 14. voditi predpisane evidence;
 15. uporabljati sodobne tehnike nadzora za namen preverjanja skladnosti brez prisotnosti oseb z inšpekcijskimi pooblastili.

- (2) Uradni veterinar ima poleg pooblastil, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, še naslednja pooblastila in pristojnosti:
1. izvajati uradno potrjevanje in izdajati dokumente na podlagi vloge stranke za izvoz živil in krme iz EU;
 2. odvzeti brezplačne vzorce za potrebe uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti;
 3. voditi predpisane evidence;
 4. nadzirati pravilnost podatkov v zbirkah podatkov iz tega zakona;
 5. dostopati do zbirk podatkov, ki jih vodijo drugi organi, potrebnih za izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti;
 6. pregledovati krmo v pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji;
 7. pregledovati predpisane evidence;
 8. pregledovati dokumentacijo, evidence o rezultatih preiskav in druge listine izvajalcev dejavnosti;
 9. pregledovati dokumentacijo in listine ter opravljati preglede pošiljk živil živalskega izvora, krme in živalskih stranskih proizvodov ob vstopu v EU;
 10. voditi evidenco fizično pregledanih pošiljk in evidenco opravljenih analiz;
 11. pregledovati pridelovalne površine na kmetijskih in nezemeljskih zemljiščih, ki se uporabljajo za primarno pridelavo živil in krme, prostore, naprave, postopke, dokumentacijo ter sredstva pri fizičnih in pravnih osebah pod nadzorom Uprave;
 12. pregledovati živila živalskega izvora in listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skladnost in varnost živil v pridelavi, proizvodnji, predelavi ali distribuciji;
 13. nadzirati označevanje in oglaševanje ter preverjati skladnost označb živil s predpisanimi zahtevami;
 14. spremljati odpoklic, umik ali uničenje živil;
 15. dajati informacije o pogojih za gradnjo ali rekonstrukcijo obrata, ki je pod uradnim nadzorom, na podlagi vloge stranke;
 16. uporabljati sodobne tehnike nadzora za namen preverjanja skladnosti brez prisotnosti oseb z inšpekcijskimi pooblastili;
 17. odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katera je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU.
- (3) Zdravstveni inšpektor ima poleg pooblastil, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, še naslednja pooblastila in pristojnosti:
1. izdajati dokumente na podlagi vloge stranke za namen izvoza živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, iz EU;
 2. pregledovati pošiljke živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, in spremljajoče listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skladnost in varnost ob vstopu v EU;
 3. pregledovati živila iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živilom in listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skladnost in varnost v proizvodnji, predelavi ali distribuciji;
 4. nadzirati označevanje in oglaševanje ter preverjati skladnost označb živil z drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, s predpisanimi zahtevami;
 5. spremljati odpoklic, umik, odstranitev s trga ali uničenje živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom;
 6. dostopati do zbirk podatkov, potrebnih za izvajanje nadzora;
 7. nadzirati pravilnost podatkov v zbirkah podatkov iz tega zakona;
 8. odvzeti brezplačne vzorce za potrebe uradnega nadzora;
 9. uporabljati sodobne tehnike nadzora za namen preverjanja skladnosti brez prisotnosti oseb z inšpekcijskimi pooblastili;
 10. odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katera je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU.

- (4) Inšpektor za vino ima poleg pooblastil, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU še naslednja pooblastila in pristojnosti:
1. izdajati listine o skladnosti vin za izvoz iz EU;
 2. pregledovati pošiljke vina in spremljajoče listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo varnost živil ob vstopu v EU;
 3. pregledovati prostore, naprave, postopke, dokumentacijo ter sredstva pri fizičnih in pravnih osebah, ki pridelujejo grozdje ali predelujejo grozdje v vino;
 4. pregledovati vina in listine v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo varnost živil v proizvodnji, predelavi ali distribuciji;
 5. nadzirati označevanje in oglaševanje ter preverjati skladnost označb vin s predpisanimi zahtevami glede varnosti;
 6. spremljati odpoklic, umik ali uničenje vin;
 7. dostopati do zbirk podatkov, potrebnih za izvajanje inšpekcijskega nadzora;
 8. nadzirati pravilnost podatkov v zbirkah podatkov iz tega zakona;
 9. odvzeti brezplačne vzorce za potrebe inšpekcijskega nadzora;
 10. odrediti druge ukrepe in opraviti dejanja, za katera je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU.

106. člen (ukrepi)

- (1) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor za hrano poleg ukrepov, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, izreče še naslednje ukrepe:
1. prepove dajanje na trg živila in krme iz primarne proizvodnje, ki ni skladna s predpisanimi zahtevami ali navedenimi lastnostmi;
 2. prepove dajanje pošiljke na trg ali odredi njen umik s trga, če ni bila pregledana ob vstopu v EU;
 3. prepove vstop pošiljke v EU, če se na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ugotovi, da je ne spremlja predpisana dokumentacija, ali se s fizičnim pregledom ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo higieno in varnost hrane;
 4. prepove uporabo označb ali dajanje na trg živila in krme iz primarne proizvodnje, ki ne izpolnjujeta predpisanih zahtev;
 5. odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ali drugo ukrepanje, da se zagotovi skladnost označevanja, oglaševanja in obveščanja potrošnikov glede živil;
 6. odredi preizkus skladnosti z zahtevami tega zakona, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil, za živila, ki so dana na trg;
 7. prepove uporabo listin o skladnosti za živila, ki niso skladna s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil;
 8. prepove dajanje na trg živil, ki niso skladna s predpisanimi zahtevami ali navedenimi lastnostmi;
 9. prepove uporabo označb oziroma dajanje na trg živil, ki ne izpolnjujejo predpisanih zahtev;
 10. prepove dajanje živil, ki zavajajo ali bi lahko zavajala potrošnika, na trg ali njihovo oglaševanje, razen primerjalnega oglaševanja;
 11. izbriše ali odredi izbris nosilca živilske dejavnosti iz registra obratov iz 94. člena tega zakona, ki ga vodi pristojni organ, če nosilec živilske dejavnosti inšpektorju ne dovoli vstopa v prostor, kjer opravlja dejavnosti, povezane z živilom;
 12. izbriše ali odredi izbris nosilca živilske dejavnosti iz registra obratov iz 94. člena tega zakona, in upravni enoti predlaga, da odvzame dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji v delu, ki se nanaša na živila, če nosilec živilske dejavnosti inšpektorju ne dovoli vstopa v prostor, kjer opravlja dejavnosti, povezane z živilom;
 13. odvzame dokumentacijo ali predmete za ugotavljanje skladnosti s predpisanimi zahtevami in preprečevanje nadaljnjih kršitev;

14. odredi izpolnjevanje higiensko-tehničnih zahtev ali katero koli drugo ukrepanje, da se zagotovi varnost živil ali skladnost s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil;
 15. odredi odpoklic, umik ali uničenje živila;
 16. dovoli, da se živilo ali krma iz primarne pridelave uporabi za drug namen od prvotnega;
 17. odredi odpravo nepravilnosti pri spletnem oglaševanju ali spletnem trženju živil;
 18. začasno pridrži pošiljko živil, za katero obstaja sum, da ne izpolnjuje predpisanih zahtev glede varnosti, dokler se z laboratorijskimi analizami ne ugotovi skladnost teh živil;
 19. prepove vstop živil, če je s pregledom ali z laboratorijskimi analizami dokazana njihova neskladnost glede varnosti živil, in odredi predpisane ukrepe;
 20. izbriše ali predlaga izbris iz zbirk podatkov v skladu s tem zakonom;
 21. pristojnemu organu predlaga izbris, ukinitve spletne strani ali označitev spletne strani kot zavajajoče;
 22. odredi druge ukrepe in dejanja ter odpravo ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti, prepove ali začasno prepove distribucijo ali premik živil, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU;
 23. obvešča javnost o živilih in krmi, ki niso skladni oziroma varni.
- (2) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko uradni veterinar poleg ukrepov, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, izreče še naslednje ukrepe:
1. prepove dajanje živil in krme, ki niso skladni z zahtevami s tega zakona, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil, na trg ali odredi odstranitev teh s trga;
 2. začasno prepove proizvodnjo živil in krme, za katere se sumi, da pomenijo tveganje za zdravje, in njihovo dajanje na trg, dokler se z laboratorijskim preizkušanjem ne ugotovi njihova skladnost ali varnost;
 3. prepove dajanje živil, ki niso skladna s predpisanimi zahtevami ali navedenimi lastnostmi, na trg;
 4. prepove dajanje pošiljke živil in krme na trg ali odredi njen umik s trga, če ni bila pregledana ob vstopu v EU;
 5. prepove vstop pošiljke živil in krme v EU, če se na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ugotovi, da je ne spremlja predpisana dokumentacija, ali se s fizičnim pregledom ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo higieno ter varnost hrane in krme;
 6. prepove uporabo označb ali dajanje živil, ki ne izpolnjujejo predpisanih zahtev, na trg;
 7. prepove dajanje živil, ki zavajajo ali bi lahko zavajala potrošnika, na trg ali oglaševanje teh, z izjemo primerjalnega oglaševanja;
 8. odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ali drugo ukrepanje, da se zagotovi skladnost označevanja, oglaševanja in obveščanja potrošnikov glede živil;
 9. odredi preizkus skladnosti z zahtevami tega zakona, predpisi izdanimi na njegovi podlagi in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil, za živila, ki so dana na trg;
 10. prepove uporabo listin o skladnosti za živila, ki niso skladna s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil;
 11. izbriše ali odredi izbris izvajalca živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo iz registra obratov iz 94. člena tega zakona, če nosilec živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo uradnemu veterinarju ne dovoli vstopa v prostor, kjer opravlja dejavnosti, povezane z živilom;
 12. izbriše ali odredi izbris izvajalca živilske dejavnosti iz registra obratov iz 94. člena tega zakona in upravni enoti predlaga, da odvzame dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji v delu, ki se nanaša na živila, če nosilec živilske dejavnosti uradnemu veterinarju ne dovoli vstopa v prostor, kjer opravlja dejavnosti, povezane z živilom;
 13. odvzame pooblastilo usposobljeni osebi za prvi pregled uplenjene divjadi;

14. odvzame dokumentacijo ali predmete za ugotavljanje skladnosti s predpisanimi zahtevami in preprečevanje nadaljnjih kršitev;
 15. odredi izpolnjevanje higiensko-tehničnih zahtev ali katere koli drugo ukrepanje, da se zagotovi varnost živil ali skladnost s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo higieno in varnost živil;
 16. odredi odpoklic, umik ali uničenje;
 17. dovoli, da se živila uporabijo za drug namen od prvotnega;
 18. odredi odpravo nepravilnosti pri spletnem oglaševanju ali spletnem trženju živil;
 19. začasno pridrži pošiljko živil ali krme, za katero obstaja sum, da ne izpolnjuje predpisanih zahtev glede varnosti, dokler se z laboratorijskimi analizami ne ugotovi skladnost teh živil in krme;
 20. prepove vstop pošiljke živil in krme v EU, če se na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ugotovi, da je ne spremlja predpisana dokumentacija, ali se s fizičnim pregledom ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo higieno in varnost hrane;
 21. izbriše ali predlaga izbris iz zbirk podatkov iz tega zakona;
 22. pristojnemu organu predlaga izbris, ukinitve spletne strani ali označitev spletne strani kot zavajajoče;
 23. odredi druge ukrepe in dejanja ter odpravo ugotovljenih nepravilnosti ali pomanjkljivosti, prepove ali začasno prepove distribucijo ali premik živil za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU;
 24. obvešča o živilih in krmi, ki niso skladni oziroma varni;
 25. prepove uporabo krme, ki ne ustreza kriterijem varnosti iz tega zakona;
 26. odredi potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti in varnosti krme;
 27. odredi odpravo nepravilnosti in prepove dajanje krme, ki ni označena v skladu s predpisi, na trg;
 28. prepove dajanje krme, ki ji je pretekel minimalni rok skladiščenja, na trg;
 29. odredi skladiščenje krme neživalskega izvora v skladišču, ki je pod carinskim nadzorom.
- (3) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko zdravstveni inšpektor poleg ukrepov, ki jih ima v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, izreče še naslednje ukrepe:
1. prepove dajanje živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, ki niso skladni s tem zakonom, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in uredbami EU, ki urejajo skladnost živil ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, na trg ali odredi odstranitev teh s trga;
 2. prepove dajanje živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, ki zavajajo ali bi lahko zavajali potrošnika, na trg ali oglaševanje teh;
 3. začasno prepove proizvodnjo in dajanje na trg živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, za katere se sumi, da pomenijo tveganje za zdravje, dokler se z laboratorijskim preizkušanjem ne ugotovi njihova skladnost ali varnost;
 4. odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ali drugo ukrepanje, da se zagotovi skladnost označevanja, oglaševanja ali obveščanja potrošnikov glede živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil;
 5. začasno odvzame dokumentacijo za ugotavljanje skladnosti s predpisanimi zahtevami;
 6. odredi odpoklic, umik, uničenje ali druge ustrezne ukrepe v skladu s 14., 18. in 19. členom Uredbe 178/2002/ES, 3. 15., 16. in 17. členom Uredbe 1935/2004/ES ter 65., 66., 67. in 138. členom Uredbe 2017/625/EU;
 7. odredi izpolnjevanje higienskih zahtev ali katere koli drugo ukrepanje, da se zagotovi varnost živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, ali skladnost s predpisi, ki urejajo živila iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živil;

8. dovoli, da se živila iz drugega odstavka 4. člena tega zakona uporabijo za drug namen od prvotnega;
 9. odredi odpravo nepravilnosti pri spletnem oglaševanju ali spletnem trženju živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom;
 10. ob uvozu začasno pridržijo pošiljko živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, za katere obstaja sum, da ne izpolnjujejo predpisanih zahtev glede varnosti ali skladnosti, dokler se z laboratorijskimi analizami ne ugotovi njihova skladnost;
 11. prepove vstop živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, v EU, če se na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ali z laboratorijskimi analizami ugotovi, da niso varni ali niso skladni s predpisanimi zahtevami;
 12. prepove vstop živil iz drugega odstavka 4. člena tega zakona ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, v EU, če se na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ali z laboratorijskim preizkušanjem ugotovi, da niso skladni s spremljajočo dokumentacijo;
 13. prepove nedovoljeno oglaševanje in predstavljanje;
 14. izbriše ali predlaga izbris iz zbirk podatkov iz tega zakona;
 15. pristojnemu organu predlaga izbris, ukinitve spletne strani ali označitev spletne strani kot zavajajoče;
 16. odredi druge ukrepe in dejanja, za katere je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ter pravnimi akti EU.
- (4) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor za vino poleg ukrepov, ki jih ima v skladu s splošnimi predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in v skladu s pravnimi akti EU, odredi še naslednje ukrepe:
1. prepove dajanje na trg vina, ki ni skladno s predpisanimi zahtevami varnosti ali navedenimi lastnostmi;
 2. prepove uporabo označb ali dajanje na trg vina, ki ne izpolnjuje predpisanih zahtev glede varnosti;
 3. odredi izpolnjevanje higienskih zahtev ali katero koli drugo ukrepanje, da se zagotovi varnost vina ali skladnost s predpisanimi zahtevami;
 4. prepove uporabo surovin ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živilom, ter izvajanje postopkov ali prepove proizvodnje, predelavo in distribucijo vin, ki niso varna ali obstaja sum, da niso varna;
 5. začasno pridržijo pošiljko vina, za katero obstaja sum, da ne izpolnjuje predpisanih zahtev glede varnosti, dokler se z laboratorijskimi analizami ne ugotovi skladnost vina;
 6. prepove vstop vina v EU, če je s pregledom ali laboratorijskimi analizami dokazana njegova neskladnost glede varnosti živil, in odredi predpisane ukrepe;
 7. prepove dajanje vina na trg ali odredi njegov umik s trga, če ni bilo pregledano ob vstopu v EU;
 8. prepove vstop vina v EU, če na podlagi dokumentacijskega ali identifikacijskega pregleda ugotovi, da ga ne spremlja predpisana dokumentacija ali se s fizičnim pregledom ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz tega zakona, predpisov, izdanih na njegovi podlagi, in uredb EU, ki urejajo higieno in varnost vina in proizvodov iz grozdja in vina;
 9. izbriše ali predlaga izbris iz zbirk podatkov iz tega zakona;
 10. pristojnemu organu predlaga izbris, ukinitve spletne strani ali označitev spletne strani kot zavajajoče;
 11. prepove označevanje, oglaševanje, predstavljanje in prodajo vina do odprave pomanjkljivosti;
 12. odredi druge ukrepe in dejanja, za katere je pooblaščen, za doseganje skladnosti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi ter pravnimi akti EU.
- (5) Pritožba zoper odločbo zdravstvenega inšpektorja zadrži njeno izvršitev, razen če gre za živila iz drugega odstavka 4. člena tega zakona, ki niso skladna s 14. členom Uredbe 178/2002/ES,

ali materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, ki niso skladni s prvim odstavkom 3. člena Uredbe 1935/2004/ES.

- (6) V primeru goljufive prakse iz 22. člena tega zakona ali zavajanja potrošnika glede označevanja, oglaševanja ali trženja živil sme inšpektor za hrano, uradni veterinar, zdravstveni inšpektor ali inšpektor za vino z ustno odločbo na zapisnik osebi takoj prepovedati dajanje na trg živila, krme ter materiala in izdelka, namenjenega za stik z živali.
- (7) V nujnih primerih, da bi se zavarovala ali odvrnila nevarnost za zdravje ljudi ali živali, inšpektor za hrano, uradni veterinar, zdravstveni inšpektor ali inšpektor za vino odredi ukrepe z ustno odločbo na zapisnik o opravljenem pregledu, pisno odločbo pa mora izdati zavezancu najpozneje v osmih dneh od ustne odločitve.

XV. KAZENSKE DOLOČBE

107. člen (lažji prekrški)

- (1) Z globo 800 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če se pravna oseba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo 1.600 eurov, če:
 - 1. spremembe ne sporoči v roku (dvanajsti odstavek 24. člena, sedmi odstavek 25. člena in tretji odstavek 101. člena);
 - 2. ne obvesti pristojnega organa v skladu s prvim odstavkom 67. člena tega zakona;
 - 3. ne obvesti Uprave o nepravilnem vzorčenju (osmi odstavek 70. člena).
- (2) Z globo 400 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo 200 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.
- (4) Z globo 200 eurov se za prekršek kaznuje posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

108. člen (prekrški)

- (1) Z globo od 2.000 do 20.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če se pravna oseba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 4.000 do 40.000 eurov, če:
 - 1. ne upošteva začasnih zaščitnih ukrepov (prvi in drugi odstavek 16. člena);
 - 2. ne obvesti pristojnega organa ali dobavitelja ali prejemnika živila ali krme ali potrošnika ali uporabnika ali ga ne obvesti na predpisan način ali s predpisano vsebino (prvi, drugi in tretji odstavek 20. člena);
 - 3. ne zagotovi sledljivosti živila ali krme v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije živila ali krme ali uporabe krme (prvi in drugi odstavek 23. člena);
 - 4. obrat za pridelavo, proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil ali krme ali obrat za proizvodnjo posamičnih krmil živalskega izvora, hrane za hišne živali, ki je živalskega izvora ali obrat, ki ima dovoljenje za posebne namene krmljenja, ne izpolnjuje predpisanih pogojev (prvi in drugi odstavek 24. člena);
 - 5. ne pridobi registracije ali odobritve in da na trg živilo ali krmo (tretji odstavek 24. člena);
 - 6. ne pridobi dovoljenja ali posebnega dovoljenja in opravlja dejavnost (prvi odstavek 25. člena);
 - 7. ne izpolnjuje predpisane zahteve ali največjega dovoljenega obsega pridelave za majhne količine živil (prvi in tretji odstavek 26. člena);

8. odda ali dobavi majhno količino iz prvega ali tretjega odstavka 26. člena tega zakona institucionalnemu obratu javne prehrane (četrti odstavek 26. člena);
9. ne upošteva zahteve glede obsega dobave živil živalskega izvora med registriranimi lokalnimi maloprodajnimi obrati (peti odstavek 26. člena);
10. ravna v nasprotju s prilagoditvami pogojev (šesti odstavek 26. člena);
11. ne izpolni predpisanega pogoja ali največjega dovoljenega obsega pridelave za majhne količine krme (prvi odstavek 27. člena);
12. ne omogoči vstopa v prostor iz prvega odstavka 28. člena tega zakona ali pregleda oziroma odvzema vzorcev (drugi odstavek 28. člena);
13. ponovno uporabi živilo, za katero je bila sprejeta odločitev o umiku živila, ki je namenjeno prehrani ljudi, iz verige preskrbe s hrano (tretji odstavek 37. člena);
14. uporabi živilo iz prve alineje drugega odstavka 37. člena tega zakona za krmo, in ni registriran ali odobren kot nosilec dejavnosti poslovanja s krmo ali ne opravi analize tveganja in kritičnih kontrolnih točk, s katero dokaže, da je proizvod krma v skladu z Uredbo 178/2009/ES (četrti odstavek 37. člena);
15. pretvori živilo iz druge alineje drugega odstavka 37. člena tega zakona, v posamično krmilo živalskega izvora ali hrano za hišne živali živalskega izvora ali ga uporabi za druge namene krmljenja v nasprotju s predpisi, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (peti odstavek 37. člena);
16. označi z označbo naravna mineralna voda vodo, ki ne izpolnjuje zahteve ali pogoja za tako označevanje ali daje na trg naravno mineralno vodo, ki ni priznana kot naravna mineralna voda (prvi odstavek 39. člena);
17. če daje na trg naravno mineralno vodo, ki izvira iz istega izvira, pod več kot eno blagovno znamko (drugi odstavek 39. člena);
18. na naravni mineralni vodi ne označi omejitev za njeno uporabo (prvi odstavek 43. člena);
19. označi naravno mineralno vodo s posebnimi navedbami brez odločbe Uprave o izpolnjevanju kriterijev glede teh navedb (drugi odstavek 43. člena);
20. označi z označbo izvirna voda vodo, ki ne izpolnjuje pogoja za tako označevanje (prvi odstavek 46. člena);
21. izvirna voda ne izpolnjuje dodatnega pogoja za izkoriščanje in dajanje na trg, mikrobiološkega pogoja ali pogoja glede obdelave ter označevanja (drugi odstavek 46. člena);
22. daje na trg izvirno vodo, ki izvira iz istega izvira, pod več kot eno blagovno znamko (tretji odstavek 46. člena);
23. daje na trg vodo kot namizno vodo, ki ne izpolnjuje pogojev za namizno vodo (prvi in drugi odstavek 47. člena);
24. uporabi prepovedan postopek obdelave naravne mineralne vode in izvirske vode (prvi odstavek 48. člena);
25. na predpakirani vodi ne navede informacije o poimenovanju na dobro vidnem mestu (prvi odstavek 49. člena);
26. za predpakirane vode in njihovo oglaševanje uporabi prepovedano navedbo (drugi odstavek 49. člena);
27. uporabi enako ali zavajajoče poimenovanje predpakirane naravne mineralne vode, izvirske oziroma namizne vode ali za predpakirano vodo uporabi predhodno že uporabljeno ime pred potekom dvajset let od zadnjega trženja (tretji in četrti odstavek 49. člena);
28. predpakirani vodi doda sestavino, ki ni dovoljena (prvi odstavek 50. člena);
29. naravno mineralno vodo, izvirno vodo ali namizno vodo z dodano aromo označi kot naravno mineralno, izvirno ali namizno vodo ali je ne označi kot aromatizirano pijačo (tretji odstavek 50. člena);
30. informacije o živilu ne napiše v slovenskem jeziku (osmi odstavek 51. člena);
31. ne izpolnjuje podrobnejšega pogoja za način označevanja ali zagotavljanja sledljivosti porekla živila (deseti odstavek 51. člena);
32. ne označi živila v skladu s predpisanim pogojem (enajsti odstavek 51. člena);

33. v pridelavi, proizvodnji, predelavi ali distribuciji živila dela oseba, ki je prenašalec povzročiteljev nalezljivih bolezni, zaradi česar bi lahko neposredno ali posredno preko živil ogrožali zdravje potrošnika (prvi odstavek 53. člena);
34. zakolje več kot 2 GVŽ letno za lastno domačo porabo izven klavnice (prvi odstavek 54. člena)
35. omogoči porabo mesa ali izdelka iz mesa za lastno domačo porabo osebi, za katero to ni dovoljeno (prvi odstavek 54. člena);
36. zakolje žival za lastno domačo porabo v nasprotju s pogojem iz četrtega odstavka 54. člena tega zakona (četrti odstavek 54. člena);
37. za lastno domačo porabo prevzame večjo količino divjadi oziroma rjavega medveda v koži ali mesa divjadi oziroma rjavega medveda od dovoljene ali omogoči porabo mesa ali izdelka iz mesa za lastno domačo porabo osebi, za katero to ni dovoljeno (prvi odstavek 55. člena);
38. ne zagotovi, da se vsa uplenjena divjad oziroma rjavi medvedi dostavijo v zbiralnico uplenjene divjadi (drugi odstavek 55. člena);
39. ne zagotovi, da se opravi predpisani prvi pregled trupa in pripadajočih notranjih organov v zbiralnici uplenjene divjadi (tretji odstavek 55. člena);
40. ne vodi predpisanih evidenc (dvanajsti odstavek 55. člena);
41. ne zagotavlja predpisanih pogojev za zbiralnico uplenjene divjadi, postopkov za zagotavljanje higiene uplenjene divjadi oziroma rjavih medvedov, izvajanja pregledov na trihinelo, vodenja evidenc za zagotavljanje sledljivosti preiskav na trihinelo (trinajsti odstavek 55. člena);
42. ne pridobi pred pričetkom prodaje dovoljenja lastnika zemljišča ali soglasja upravljalca ceste (prvi in drugi odstavek 56. člena);
43. ne registrira premične stojnice pred prodajo živila (tretji odstavek 56. člena);
44. uporablja nedovoljena ekstrakcijska topila ali ekstrakcijska topila neustrezne čistosti ali jih uporablja v nasprotju s predpisanimi pogoji (drugi in četrti odstavek 57. člena);
45. ne zagotovi obveznega dodajanja vitamina ali minerala ali pogojev za njegovo obvezno dodajanje, upoštevanja omejitve uporabe določene druge snovi ali predpisanega načina označevanja (drugi odstavek 58. člena);
46. da na trg ali uporabi obsevano živilo ali živilsko sestavino, ki ne izpolnjuje predpisanega pogoja (drugi odstavek 60. člena);
47. da na trg prehransko dopolnilo v nasprotju z drugim odstavkom 61. člena tega zakona;
48. da na trg prehransko dopolnilo, ki vsebuje neodobreno obliko vitaminov ali mineralov (četrti odstavek 61. člena);
49. oblika vitamina, minerala ali druge snovi v prehranskem dopolnilu ne izpolnjuje pogojev čistosti (peti odstavek 61. člena);
50. da na trg prehransko dopolnilo v nasprotju z osmim odstavkom 61. člena tega zakona;
51. označi, predstavi ali oglašuje prehransko dopolnilo v nasprotju s predpisi (prvi odstavek 62. člena);
52. označevanje, predstavljanje ali oglaševanje prehranskega dopolnila vključuje navedbo, ki navaja ali namiguje, da z uravnoteženo in pestro prehrano na splošno ni mogoč vnos ustreznih količin hranil (tretji odstavek 62. člena);
53. ne označi prehranskega dopolnila v skladu s četrtem ali petim odstavkom 62. člena tega zakona;
54. da prehransko dopolnilo izvajalcu zdravstvene dejavnosti ali končnemu potrošniku v nasprotju s šestim odstavkom 62. člena tega zakona;
55. oglašuje ali označuje prehransko dopolnilo v nasprotju s sedmim odstavkom 62. člena tega zakona;
56. oglašuje prehransko dopolnilo, namenjeno otrokom od 12 mesecev do treh let (deseti odstavek 62. člena);
57. označuje, predstavlja ali oglašuje prehransko dopolnilo v nasprotju z enajstim odstavkom 62. člena tega zakona;
58. oglaševalsko sporočilo za prehransko dopolnilo ni v skladu s 63. členom tega zakona;

59. da na trg živilo na osnovi predelanih žit ali otroško hrano, ki ne izpolnjuje zahtev iz 64. člena tega zakona;
60. da na trg živilo za posebne zdravstvene namene, pripravljeno za zadovoljitev potreb dojenčkov, katerega sestava ali informacije niso skladni s prvim odstavkom 65. člena tega zakona;
61. oglašuje živilo za posebne zdravstvene namene, pripravljeno za zadovoljitev potreb dojenčkov (drugi odstavek 65. člena);
62. označuje, predstavlja ali oglašuje začetno formulo za dojenčke ali nadaljevalno formulo v nasprotju s prvim odstavkom 66. člena tega zakona;
63. oglašuje začetno formulo za dojenčke (drugi odstavek 66. člena);
64. ne izvede prve prijave pristojnemu organu v skladu s prvim odstavkom 67. člena tega zakona;
65. izvaja vzorčenje ali analizo v nasprotju s predpisi (drugi odstavek 68. člena);
66. da na trg živilo, ki ne izpolni dodatnega mikrobiološkega merila (četrti odstavek 68. člena);
67. ne obvesti pristojnega organa o nenadnem pojavu zoonoz, ki ima lahko škodljive posledice za javno zdravje (šesti odstavek 69. člena);
68. ne obvesti pristojnega organa ali ne zagotovi hrambo živila ali primerne vzorca živila v primeru ugotovitve ali utemeljenega suma, da bi živilo lahko škodljivo vplivalo na zdravje ljudi (sedmi odstavek 69. člena);
69. ne omogoči odvzema živila vzorca živila v primeru suma ali izbruha alimentarne okužbe (osmi odstavek 69. člena);
70. na zahtevo ne posreduje izolata, ki ga hrani, če se pojavi izbruh ali sum izbruha alimentarne okužbe ali nenadni pojav povzročitelja zoonoze (deveti odstavek 69. člena);
71. na zahtevo pristojnemu organu ne predloži rezultat sekvenciranja celotnega genoma iz lastnih preiskav, če je povezan z izbruhom ali sumom izbruha alimentarne okužbe (deseti odstavek 69. člena);
72. ne izpolni predpisane obveznosti za zmanjševanje razširjenosti zoonoz in povzročiteljev zoonoz (prvi odstavek 70. člena);
73. ne obvesti o ugotovitvi povzročitelja zoonoze (drugi in osmi odstavek 70. člena);
74. da na trg ali uporabi kot surovino ali sestavino v živilu živilo, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev glede mejnih vrednosti onesnaževal (prvi in tretji odstavek 72. člena);
75. ne upošteva sistema zbiranja ali odstranitve neuporabljene medicirane krme ali vmesnega proizvoda s pretečenim rokom uporabnosti ali ki se ni porabil ali lokacije zbirališča ali odlagališča ali načina poročanja o porabi ali zbiranja podatkov o obsegu prodaje ali uporabi protimikrobnih zdravil pri živalih (peti odstavek 77. člena);
76. daje na trg, uporablja ali uvaža v Republiki Slovenijo proizvod za prehrano živali, kjer vsebnost nezaželenih snovi presega najvišje dovoljene mejne vrednosti (prvi odstavek 79. člena);
77. proizvod za prehrano živali, v katerem so najvišje dovoljene mejne vrednosti nezaželenih snovi presežene za namene redčenja meša z istimi ali drugimi proizvodi za prehrano živali (drugi odstavek 79. člena);
78. če trguje z donirano krmo (drugi odstavek 82. člena);
79. donira krmo končnemu prejemniku v nasprotju s prvim in drugim odstavkom 83. člena tega zakona;
80. donira krmo v nasprotju s 84. členom tega zakona;
81. proizvaja, predeluje ali prva daje na trg v Republiki Sloveniji materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, in ne registrira svojega obrata pri ZIRS (prvi odstavek 86. člena);
82. ne izvede postopkov za umik materiala ali izdelka, namenjenega za stik z živali, s trga ali ne obvesti ZIRS, potrošnikov ali udeležencev v distribucijski verigi v skladu s tretjim odstavkom 86. člena;
83. da na trg keramični izdelek, regenerirano celulozno folijo, dudo ali tolažilno dudo, ki ni v skladu s predpisi iz drugega odstavka 87. člena, ki urejajo posebne ukrepe za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali;
84. krši posebne ukrepe za skupine materialov in izdelkov (prvi in tretji odstavek 87. člena);

85. nepravilno ali nenamensko uporabi podatek ali vnese netočen ali predrugačen podatek, da bi se tak podatek uporabil kot pravi (petim odstavek 101. člena).
- (2) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo od 200 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.
- (4) Z globo od 200 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

109. člen (težji prekrški)

- (1) Z globo od 10.000 do 100.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če se pravna oseba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, pa z globo od 20.000 do 200.000 eurov, če:
1. izvrši goljufivo prakso (prvi odstavek 22. člena);
 2. za lastno domačo porabo izven registriranega ali odobrenega obrata zakolje žival, za katero to ni dovoljeno (drugi odstavek 54. člena);
 3. da na trg prehransko dopolnilo, namenjeno otrokom, mlajšim od 12 mesecev (sedmi odstavek 61. člena);
 4. pri označevanju, predstavljanju ali oglaševanju prehranskemu dopolnilu pripisuje lastnosti preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni pri ljudeh (drugi odstavek 62. člena);
 5. da na trg določeno snov, ki ima hormonalno ali tirostatično delovanje in beta-agoniste za uporabo pri živalih, katerih meso in proizvodi so namenjeni prehrani ljudi (prva alineja drugega odstavka 71. člena);
 6. pri živali za proizvodnjo živil uporabi prepovedano ali nedovoljeno snov (druga alineja drugega odstavka 71. člena);
 7. da na trg ali v zakol za prehrano ljudi žival ali da na trg ali predela meso živali, pri kateri je bila uporabljena ali pri kateri je bila ugotovljena prisotnost prepovedane ali nedovoljene snovi (tretja alineja drugega odstavka 71. člena).
- (2) Z globo 5.000 do 50.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.
- (3) Z globo od 1.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.
- (4) Z globo od 1.000 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

110. člen (ponovitev goljufive prakse)

- (1) Če je prekršek goljufive prakse iz 1. točke prvega odstavka 109. člena tega zakona ponovno izvršen v treh letih od pravnomočno izrečene prekrškovne sankcije zaradi kršitve prvega odstavka 22. člena tega zakona, se za izvajanje drugega odstavka 139. člena Uredbe 2017/625/EU z globo od 0,5 % do 5 % letnega prometa pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali njihovih podjetij v skupini v predhodnem poslovnem letu kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek se za ponovno izvršeni prekršek goljufive prakse uporabijo 1. točka prvega, drugi, tretji in četrti odstavek 109. člena tega zakona, če bi bila najvišja globa po prejšnjem odstavku nižja od najvišje predpisane globe, določene v 1. točki prvega, drugem, tretjem in četrtem odstavku 109. člena tega zakona.

111. člen
(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

112. člen
(uporaba določb o prekrških)

Višina in razpon globe, določene v prvem odstavku 110. člena tega zakona, veljata in se uporabljata ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške.

XVI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

113. člen
(nacionalne smernice za dobro higiensko prakso)

Smernice za dobro higiensko prakso in uporabo načel sistema HACCP, ki so bile v skladu z Uredbo o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živilom (Uradni list RS, št. 72/10) in Uredbo o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede živil, higiene živil in uradnega nadzora nad živilom (Uradni list RS, št. 72/10 in 129/20) odobrene pred uveljavitvijo tega zakona, se uporabljajo do odobritve nacionalnih smernic iz 35. člena tega zakona.

114. člen
(odločbe o priznanjih in spremembah označb naravnih mineralnih vod)

Odločbe o priznanjih in odločbe o spremembah označb naravnih mineralnih vod, ki so bile izdane na podlagi doslej veljavnih predpisov, se štejejo za izdane na podlagi drugega oziroma tretjega odstavka 42. člena tega zakona.

115. člen
(organizacije za ugotavljanje skladnosti)

- (1) Organizacije za opravljanje prvih in rednih pregledov naravne mineralne vode ter ugotavljanje skladnosti naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode, ki so bile pred uveljavitvijo tega zakona imenovane na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 54/00, 52/02 – ZDU-1, 58/02 – ZMR-1 in 45/04 – ZdZPKG), morajo pridobiti odločbe iz četrtega odstavka 44. člena tega zakona do 31. decembra 2030.
- (2) Uprava po 31. decembru 2030 razveljavi odločbe o določitvi organizacij za opravljanje prvih in rednih pregledov naravne mineralne vode in ugotavljanje skladnosti naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode, ki so bile izdane na podlagi predpisov pred uveljavitvijo tega zakona, glede katerih organizacije iz prejšnjega odstavka do tega roka niso pridobile odločb iz četrtega odstavka 44. člena tega zakona.

116. člen
(prepoved zamenljivosti označb)

- (1) Četrty odstavek 49. člena tega zakona se ne uporablja za ime predpakirane naravne mineralne vode, za katero je Uprava pred uveljavitvijo tega zakona izdala odločbo o priznanju imena priznane označbe naravne mineralne vode.
- (2) Četrty odstavek 49. člena tega zakona se ne uporablja za ime predpakirane izvirske oziroma namizne vode, če je bilo to ime pred uveljavitvijo tega zakona v uporabi za predpakirane vode, ki se tržijo iz drugega naravnega izvira ali vrtine.

117. člen
(izpit za status usposobljene osebe za prvi pregled uplenjene divjadi)

Za usposobljene osebe za prvi pregled uplenjene divjadi, ki so do uveljavitve tega zakona pridobile izpit za status usposobljene osebe za prvi pregled uplenjene divjadi na podlagi Pravilnika o načinu usposabljanja lovcev za prvi pregled uplenjene divjadi (Uradni list RS, št. 94/07) se šteje, da imajo izpit pridobljen na podlagi 55. člena tega zakona.

118. člen
(prehranska dopolnila in živila za posebne skupine)

- (1) Prehranska dopolnila, ki niso skladna s sedmim odstavkom 61. člena tega zakona, se lahko dajejo na trg do porabe zalog oziroma najpozneje do 1. marca 2028.
- (2) Določbe šestega, sedmega in desetega odstavka 62. člena, drugega odstavka 65. člena ter drugega odstavka 66. člena tega zakona se začnejo uporabljati tri mesece po uveljavitvi tega zakona.

119. člen
(dostop do registrov)

Peti odstavek 93. člena tega zakona se glede dostopa do registrov Uprave, ministrstva, pristojnega za kmetijstvo, in IRSKGLR začne uporabljati ob tehnični izpolnitvi pogojev za dostop s srednjo ravniyo zanesljivosti sredstva elektronske identifikacije v skladu z zakonom, ki ureja elektronsko identifikacijo.

120. člen
(rok za izdajo podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpisi iz tega zakona se izdajo v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

121. člen
(dokončanje postopkov)

Zadeve, glede katerih se je pred uveljavitvijo tega zakona že začel upravni postopek, se končajo v skladu z dosedanjimi predpisi.

122. člen
(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona:

1. Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 71/02, 86/03 in 51/04);
2. Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z žvili prihajajo v stik z žvili (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09);
3. Pravilnik o pogojih za proizvodnjo, promet in uporabo medicirane krme (Uradni list RS, št. 114/03 in 25/04);
4. Sklep o prepovedi trgovanja in uporabe govejega somatotropina (BST) (Uradni list RS, št. 16/04);
5. Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23);
6. Pravilnik o pogojih za zakol žvili izven klavnice za lastno domačo porabo (Uradni list RS, št. 117/04);
7. Pravilnik o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z žvili (Uradni list RS, št. 36/05, 38/06, 100/06 in 65/08);

8. Pravilnik o keramičnih izdelkih, namenjenih za stik z žvili (Uradni list RS, št. 38/06);
9. Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v žvilih (Uradni list RS, št. 27/07, 38/10 in 57/11);
10. Pravilnik o začetnih formulah za dojenčke in nadaljevalnih formulah za dojenčke in majhne otroke (Uradni list RS, št. 54/07, 2/08 – popr., 8/10, 38/14 in 53/22);
11. Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi žvili (Uradni list RS, št. 80/07 in 38/10);
12. Uredba o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na žvilih (Uradni list RS, št. 80/07 in 38/10);
13. Pravilnik o načinu usposabljanja lovcev za prvi pregled uplenjene divjadi (Uradni list RS, št. 94/07);
14. Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki proizvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z žvili (Uradni list RS, št. 57/08);
15. Pravilnik o prepovedi uporabe določenih snovi s hormonskim ali tireostatskim delovanjem in beta agonistov v živinoreji (Uradni list RS, št. 4/09);
16. Pravilnik o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke (Uradni list RS, št. 25/09);
17. Pravilnik o krmnih dodatkih (Uradni list RS, št. 110/09, 69/10 in 43/11);
18. Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za žvila (Uradni list RS, št. 12/11 in 87/12);
19. Pravilnik o določitvi kategorij posamičnih krmil, ki se lahko uporabljajo pri označevanju hrane za hišne žvili (Uradni list RS, št. 62/13);
20. Pravilnik o prehranskih dopolnilih (Uradni list RS, št. 66/13);
21. Pravilnik o nekaterih ukrepih za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje transmisivnih spongiformnih encefalopatij (Uradni list RS, št. 74/13, 37/14, 4/16, 63/16, 81/18 in 144/22);
22. Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz (Uradni list RS, št. 114/13);
23. Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih žvil (Uradni list RS, št. 83/14 in 74/16);
24. Pravilnik o varnosti hitro zamrznjenih žvil (Uradni list RS, št. 87/14);
25. Pravilnik o določitvi majhnih količin žvil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju žvil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14);
26. Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov nosilcev dejavnosti na področju krme (Uradni list RS, št. 50/15, 67/15 – popr. in 203/21);
27. Pravilnik o splošnem označevanju žvil, ki niso predpakirane (Uradni list RS, št. 66/16 in 8/17);
28. Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Uradni list RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23);
29. Pravilnik o jodiranju jedilne soli (Uradni list RS, št. 47/18);
30. Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 9/20);
31. Pravilnik o zagotavljanju sledljivosti porekla za nepredpakirano sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso (Uradni list RS, št. 54/22, 106/23 in 55/24);
32. Pravilnik o nadzoru salmonele pri perutnini vrste Gallus gallus in Meleagris gallopavo domestica (Uradni list RS, št. 48/24).

123. člen **(podaljšanje veljavnosti predpisov)**

- (1) Uredba o izvajanju delov določenih uredb Skupnosti glede uradnega nadzora in obveznosti nosilcev dejavnosti v primarni proizvodnji žvil in krme (Uradni list RS, št. 120/05) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 5. člena tega zakona.
- (2) Pravilnik o prilagoditvi določenih higienskih zahtev za obrate na področju žvil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 105/06) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 26. člena tega zakona.

- (3) Pravilnik o prilagoditvi določenih higiensko tehničnih zahtev za mlečno predelovalne obrate na planinah (Uradni list RS, št. 3/09) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 26. člena tega zakona.
- (4) Pravilnik o ekstrakcijskih topilih (Uradni list RS, št. 23/11, 60/18 in 15/24) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 57. člena tega zakona.
- (5) Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 24. člena tega zakona.
- (6) Pravilnik o živalskih stranskih proizvodih, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 35/15, 82/18, 200/20 – ZNUAPK in 64/23) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 24. in 25. člena tega zakona.
- (7) Pravilnik o pogojih in načinu zmanjšanja števila vzorčnih enot in pogostosti vzorčenja klavnih trupov, mletega mesa in mesnih pripravkov (Uradni list RS, št. 49/16 in 4/20) še naprej velja kot predpis, izdan na podlagi 68. člena tega zakona.

124. člen (prenehanje veljavnosti)

- (1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. člen, 3. točka prvega odstavka, drugi, tretji, četrti, peti in šesti odstavek 16. člena, 18., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26. člen, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., in 12. točka ter drugi odstavek 27. člena, 28., 29., 30., 31. člen, 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 12., in 13. točka 34. člena, 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41. in 42. člen Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ).
- (2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati 34. in 35. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov na področju zdravja (Uradni list RS, št. 47/04).
- (3) 31. decembra 2028 prenehajo veljati 1. in 2. točka prvega odstavka 16. člena, 17. člen, 19. člen, 8. točka prvega odstavka 27. člena, 32. člen, 33. člen, 11. in 14. točka prvega odstavka ter drugi in tretji odstavek 34. člena Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ).
- (4) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 15., 17., 22., 23., 27., 29., 40. in 50. točka 5. člena, drugi odstavek 7. člena, 8. člen, drugi odstavek 10. člena, 22., 23., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 37., 38., 53., 56., 57., 58., 72., 73., 94. člen, 12., 13., 14., 21., 22., 27. in 29. točka prvega odstavka 95. člena ter 12., 13., 16., 22., 23. in 24. točka prvega odstavka 96. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18).
- (5) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o krmi (Uradni list RS, št. 127/06 in 90/12 – ZdZPVHVVR).
- (6) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:
 1. Odredba o določitvi organizacij združenega dela, ki preizkušajo živila (Uradni list SRS, št. 25/88, 39/88, 25/89 in Uradni list RS, št. 46/90);
 2. Navodilo za izvajanje preventivnih ukrepov pri klanju bolnih živali, v sili zaklanih živali in pri klanju živali iz hlevov z nepreverjeno ali sumljivo epizootiološko (Uradni list SRS, št. 39/87, Uradni list RS, št. 82/94 – ZVet, 56/99 in 59/99);
 3. Pravilnik o veterinarski oznaki zdravstvene ustreznosti živil živalskega izvora, označevanju šarže in certificiranju (Uradni list RS, št. 94/99, 107/99, 35/00, 33/01 – ZVet-1, 81/02, 57/03 in 18/04);
 4. Pravilnik o veterinarsko-sanitarnem nadzoru živilskih obratov, veterinarsko-sanitarnih pregledih ter o pogojih zdravstvene ustreznosti živil in surovin živalskega izvora (Uradni list RS, št. 100/99, 38/00, 71/00, 33/01 – ZVet1, 36/01, 81/02, 1/04, 15/04, 18/04, 25/04, 25/04, 28/04, 28/04, 28/04, 28/04 in 117/04);
 5. Pravilnik o preskušanju izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili (Uradni list RS, št. 131/03, 38/06 in 65/08);
 6. Pravilnik o veterinarskih pogojih za sveže meso, namenjeno lokalnemu trgu, in višini pristojbin (Uradni list RS, št. 25/04);

7. Pravilnik o načinu vzorčenja in metodah za laboratorijske analize kozmetičnih proizvodov (Uradni list RS, št. 59/06 in 91/13 – ZPVZKozP);
8. Pravilnik o dodatnih veterinarskih pogojih za uvoz določenih živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 81/06);
9. Pravilnik o monitoringu reziduov (Uradni list RS, št. 139/06);
10. Pravilnik o uradnem nadzoru krme neživalskega izvora pri uvozu iz tretjih držav (Uradni list RS, št. 81/07, 5/10 in 50/15);
11. Pravilnik o določitvi pogojev zdravstvenega varstva živali, ki vplivajo na proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil živalskega izvora (Uradni list RS, 99/07);
12. Uredba o izvajanju Uredbe Komisije (ES) o sestavi in označevanju živil, primernih za ljudi s preobčutljivostjo na gluten (Uradni list RS, št. 35/09 in 50/10);
13. Pravilnik o označevanju in dajanju na trg mesa živali, katerih nujni zakol je bil opravljen zunaj klavnice (Uradni list RS, št. 68/09);
14. Uredba o koordinaciji delovanja ministrstev in njihovih organov v sestavi s pristojnostmi na področju varnosti živil in krme, zdravstvenega varstva živali in zaščite živali ter zdravstvenega varstva rastlin (Uradni list RS 82/10);
15. Pravilnik o največji dovoljeni vsebnosti transmaščobnih kislin v živilih (Uradni list RS, št. 18/18 in 23/18).

125. člen
(končna določba)

Ta zakon začne veljati 1. novembra 2025.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (vsebina zakona)

Ta člen oriše vsebino zakona, in sicer ureja varnost živil, krmo ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, v vseh fazah pridelave, proizvodnje, predelave in distribucije, da se varuje zdravje ljudi ter zaščitijo interesi potrošnikov, obveznosti izvajalcev dejavnosti, postopke in pristojne organe za izvajanje tega zakona, inšpekcijski nadzor ter sankcije za prekrške.

V drugem odstavku tega člena so navedene uredbe in direktive Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), ki jih zakon na področju hrane in krme izvaja oziroma prenaša v pravni red Republike Slovenije.

K 2. členu (pomen izrazov)

Poleg opredelitve izrazov v pravnih aktih EU iz 1. člena tega zakona, so v 2. členu zakona dodatne opredelitve izrazov uporabljenih v tem zakonu. Zaradi jasnejšega normiranja so v primerih razhajanj med izrazi v tem zakonu in pravnimi akti EU uporabljeni ustrezni terminološki mostovi.

K 3. členu (organi pristojni za izvajanje)

Člen določa pristojne organe za izvajanje predpisov o varnosti hrane, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, izvajanju nadzora nad različnimi segmenti prehranske verige, uskladitvi s pravnimi akti EU ter izboljšanju učinkovitosti in koordinacije med organi. Njegov namen je zaščititi potrošnike, zdravje živali in okolje, hkrati pa zagotoviti, da so naloge razdeljene med Upravo in ministrstvi na način, ki odraža njihove strokovne zmogljivosti, kar omogoča celovit in strokoven pristop k varnosti v agroživilski verigi v skladu z nacionalnimi in evropskimi standardi. S tem se krepi zaupanje v sistem, izboljša upravljanje in zagotovi visoka raven varnosti na vseh ravneh. Pristojnosti posameznih organov glede izvajanja predpisov so že določene tudi v trenutno veljavni zakonodaji in se z novim zakonom ne bodo spreminjale.

K 4. členu (organi, pristojni za nadzor)

Vsebina člena ureja področje pristojnosti posameznih organov za nadzor na način, ki odraža njihove strokovne zmogljivosti, hkrati pa zagotavlja celovit in usklajen pristop k varnosti in kakovosti, z namenom zagotavljanja skladnosti z nacionalnimi predpisi in pravnimi akti EU ter učinkovitega obvladovanja tveganj v vseh fazah prehranske verige. Člen določa, da Vlada Republike Slovenije podrobneje opredeli postopke uradnega nadzora in način sodelovanja med pristojnimi organi, kar kaže na namen zakona, da se zagotovi usklajenost in jasnost pri izvajanju nalog, kar preprečuje prekrivanje pristojnosti in izboljšuje učinkovitost sistema. Takšen pristop omogoča, da se vsi organi medsebojno dopolnjujejo in delujejo kot celota. Pristojnosti posameznih organov glede izvajanja predpisov in izvajanja nadzora na področju varne hrane in krme so že določene tudi v trenutno veljavni zakonodaji in se z novim zakonom ne bodo spreminjale.

K 5. členu (podzakonski predpisi)

Člen se nanaša na pravne akte EU, ki se nanašajo na vsebino zakona. Ker je Slovenija članica EU, mora zagotoviti, da so njeni zakoni in podzakonski akti v skladu s skupnimi standardi in pravili, ki veljajo na ravni EU. To je ključno za zagotavljanje enotnega trga, varstva potrošnikov in javnega zdravja. Določa, da vlada Republike Slovenije ali pristojni minister izdaja podzakonske predpise in druge potrebne predpise za izvajanje zakona. Služi kot osnova za podrobnejše ureditve področij, ki pokrivajo področje varne hrane in krme, z opredelitvijo odgovornosti in pooblastil med različnimi institucijami, kar zagotavlja učinkovito upravljanje in nadzor na teh področjih.

K 6. členu (svet za varno hrano in krmo)

Minister lahko ustanovi svet za varno hrano in krmo. Svet je strokovno posvetovalno telo ministra in podaja mnenja, predloge in opredelitve glede strokovnih vprašanj s področja varne hrane in krme. Sestavljen je iz predstavnikov vladnih in nevladnih organizacij, javnih zavodov in uglednih predstavnikov stroke. Z zakonom se določa sestava sveta, postopek imenovanja njegovih članov, način delovanja in njegove naloge ter dolžina mandata sveta.

K 7. členu (nacionalni program)

Nacionalni program na področju prehrane in zdravega življenjskega sloga je državni program, ki ga na predlog Vlade sprejme Državni zbor Republike Slovenije. V členu se določa pristojni organ za pripravo in koordinacijo nacionalnega programa, namen programa in njegova vsebina. Priprava nacionalnega programa je trenutno urejena v Zakonu o zdravstveni ustreznosti živil in materialov, ki prihajajo v stik z živilo, ki bo s sprejemom tega zakona prenehal veljati.

K 8. členu (izdelava ocene tveganja na zahtevo pristojnih organov)

Ukrepi, ki jih države članice in EU sprejmejo v sektorju živil in krme, običajno temeljijo na analizi tveganj, razen če to glede na okoliščine ali vrsto ukrepa ni primerno. Izvedba analize tveganja pred sprejetjem takih ukrepov naj bi prispevala k preprečevanju neupravičenih ovir pri prostem pretoku živil. Kadar je namen živilske zakonodaje zmanjšati, odpraviti ali preprečiti tveganje za zdravje, trije med seboj povezani sestavni deli analize tveganja (ocena tveganja, obvladovanje tveganja in obveščanje o tveganju) zagotavljajo sistematsko metodologijo za določitev učinkovitih, primernih in ciljno usmerjenih ukrepov ali drugih dejavnosti za varovanje zdravja. Za zagotavljanje zaupanja v znanstveno podlago živilske zakonodaje se ocena tveganja izvede na neodvisen, objektiven in pregleden način na podlagi razpoložljivih znanstvenih informacij in podatkov. Namen je zagotoviti visoko raven varnosti v agroživilski verigi z vključevanjem institucij, kot sta Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) in Nacionalni veterinarski inštitut (NVI). Člen dopušča sodelovanje tudi z organizacijami, določenimi po 36. členu Uredbe 178/2002/ES. To je pomembno za ohranjanje visoke ravni znanstvene kakovosti in usklajenosti z EU. Poleg tega je za laboratorijska preskušanja vzorcev, odvzetih v okviru uradnega nadzora, pristojnost ocene varnosti oziroma ocene tveganja dodeljena uradnim laboratorijem po 37. členu Uredbe 2017/625/EU.

K 9. členu (previdnostno načelo)

Za zagotovitev varovanja zdravja v EU je bilo uporabljeno previdnostno načelo, kar pa lahko povzroča ovire pri prostem pretoku živil in krme. Zato je v Uredbi 178/2002/ES dana pravna podlaga za sprejem takih ukrepov na celotnem teritoriju EU. V posebnih okoliščinah, kadar gre za tveganje za življenje ali zdravje, obenem pa še vedno obstaja znanstvena negotovost, previdnostno načelo zagotavlja mehanizem za določitev ukrepov za obvladovanje tveganja ali druge dejavnosti, da se zagotovi izbrana visoka raven varovanja zdravja v EU. Zakon določa, da v posebnih okoliščinah (res izjemoma), kadar je po oceni razpoložljivih informacij ugotovljena možnost škodljivih učinkov na zdravje ljudi in živali, vendar obstaja znanstvena negotovost, pristojni organi iz 3. člena tega zakona sprejmejo začasne ukrepe za obvladovanje tveganj, ki jih morajo upoštevati izvajalci živilske dejavnosti in izvajalci dejavnosti poslovanja s krmo. Ocena tveganja še ni možna, ker ni na voljo dovolj podatkov za njeno izvedbo. Začasne ukrepe iz prejšnjega odstavka določi predstojnik organa s sklepom. Do objave v Uradnem listu Republike Slovenije se nujni ukrepi kot začasni objavijo na spletni strani pristojnega organa in veljajo takoj po objavi na spletni strani ter veljajo do preklica, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

K 10. členu (obveščanje o tveganjih)

Obveščanje o tveganju je bistven del postopka analize tveganja. Zagotoviti je treba pregledno, stalno in vključujoče obveščanje o tveganju med celotnim postopkom analize tveganja, ki vključuje odgovorne za oceno tveganja in odgovorne za obvladovanje tveganja v Sloveniji. Tako obveščanje o tveganju mora utrditi zaupanje državljanov v to, da je cilj analize tveganja zagotoviti visoko raven varstva zdravja ljudi in interesov potrošnikov. Pri obveščanju o tveganju je treba posebno pozornost nameniti točni, jasni, celoviti, skladni, ustrezni in pravočasni razlagi ugotovitev ocene tveganja, pa tudi načinov, kako te ugotovitve pripomorejo k odločitvam za obvladovanje tveganja, skupaj z drugimi legitimnimi dejavniki, kadar je to ustrezno. Zagotoviti je treba informacije o tem, kako so bile sprejete odločitve za obvladovanje tveganja, in o drugih dejavnikih, ki so jih poleg rezultatov ocene tveganja obravnavali odgovorni za obvladovanje tveganja, pa tudi o medsebojni uravnoteženosti teh dejavnikov. Zakon določa, da so pristojni organi in inštitucije iz 3. člena, prvega, drugega in četrtega odstavka 4. člena in 7. člena tega zakona, v okviru svojih odgovornosti za obveščanje o tveganju v skladu z 8.a, 8.b in 8.c členom Uredbe 178/2002/ES.

K 11. členu (sistem hitrega obveščanja - RASFF)

Kot del orodij za varnost hrane in krme je bil v vzpostavljen sistem hitrega obveščanja za hrano in krmo (RASFF). Sistem upravlja Komisija in kot člane omrežja vključuje države članice, Komisijo in EFSA, da se zagotovi izmenjava informacij med državami članicami za podporo hitremu odzivu organov, pristojnih za varnost hrane v primeru tveganj za javno zdravje. Pravna podlaga za delovanje sistema RASFF je 50. člen Uredbe (ES) št. 178/2002. Zakon določa, da je nacionalna kontaktna točka sistema hitrega obveščanja med državami članicami EU, Evropsko komisijo in Evropsko agencijo za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: EFSA) iz 50. člena Uredbe 178/2002/ES, tako za živila, krmo ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, Uprava. V SI RASFF mreži sodelujejo organi iz 4. člena tega zakona. Za izmenjavo informacij o nujnih primerih so organi iz prejšnjega stavka, v skladu s 14. členom uredbe 2019/1715, dolžni zagotavljati neprekinjeno dežurstvo ali stalno pripravljenost.

K 12. členu (upravna pomoč in sodelovanje – AAC)

Za doseganje ciljev živilske in krmne zakonodaje, prispevanje k nemotenemu delovanju notranjega trga in zagotavljanje zaupanja potrošnikov v notranji trg je potrebna učinkovita in dosledna obravnava primerov neskladnosti z zakonodajo EU o agroživilski verigi. Sistem hitrega obveščanja za živila in krmo, vzpostavljen na podlagi člena 50 Uredbe (ES) št. 178/2002, pristojnim organom že omogoča hitro izmenjavo in razširjanje informacij o resnih neposrednih ali posrednih tveganjih za zdravje ljudi v zvezi z živali ali krmo oziroma resnih tveganjih za zdravje ljudi, živali ali okolje v zvezi s krmo, da se omogoči hitro ukrepanje za preprečitev teh resnih tveganj. Vendar to orodje, ki sicer omogoča pravočasno ukrepanje v vseh zadevnih državah članicah za preprečitev nekaterih resnih tveganj v agroživilski verigi, ne omogoča učinkovite čezmejne pomoči in sodelovanja med pristojnimi organi za zagotavljanje, da se primeri neskladnosti z zakonodajo Unije o agroživilski verigi, ki imajo čezmejne razsežnosti, učinkovito obravnavajo ne samo v državi članici, v kateri se najprej ugotovijo, ampak tudi v državi članici, iz katere izvirajo. Upravna pomoč in sodelovanje pristojnim organom omogoča zlasti izmenjavo informacij, odkrivanje, preiskovanje ter učinkovito in sorazmerno ukrepanje za obravnavo čezmejnih kršitev zakonodaje Unije o agroživilski verigi, tudi v primerih, ko morebitne goljufive in zavajajoče prakse imajo ali bi lahko imele čezmejne razsežnosti. Da bi olajšali upravno pomoč in sodelovanje, je potrebno v vsaki državi članici določiti enega ali več organov za zvezo, ki pomagajo usmerjati in usklajevati komunikacijo med pristojnimi organi v različnih državah članicah. Nacionalna kontaktna točka za upravno pomoč in sodelovanje med državami članicami in Evropsko komisijo iz 103. člena Uredbe (EU) 2017/625/EU za živila, krmo ter materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, je Uprava. Naloga nacionalne kontaktne točke iz prejšnjega odstavka je vzpostaviti ter upravljati sistem upravne pomoči in sodelovanja (v nadaljnjem besedilu: SI AAC). V sistemu SI AAC poleg Uprave sodelujejo še pristojni organi iz prvega, drugega in četrtega odstavka 4. člena tega zakona.

K 13. členu (boljše usposabljanje za varnejšo hrano – BTSF)

Izvajanje učinkovitega in uspešnega uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti ter navsezadnje varnost in zdravje ljudi, živali in rastlin ter varstvo okolja so odvisni tudi od tega, ali imajo nadzorni organi na voljo dobro usposobljeno osebje z ustreznim znanjem o vseh zadevah, pomembnih za pravilno uporabo zakonodaje. V skladu z 130. členom Uredbe 625/2017 EU Komisija zagotavlja ustrezno in namensko usposabljanje, s katerim spodbuja enoten pristop pri izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, ki jih izvajajo pristojni organi. DČ sodelujejo v teh programih. Zakon določa, da se pristojni organi iz 3. in 4. člena ter inštitucije iz 8. člena tega zakona vključujejo ali predlagajo vključitev drugih udeležencev v programe izobraževanja BTSF v skladu s 130. členom Uredbe 2017/625/EU. Koordinacijo pristojnih organov pri dejavnostih iz prejšnjega odstavka izvaja nacionalna kontaktna točka, ki deluje pri Upravi.

K 14. členu (sodelovanje z EFSA)

Koordinacijo med EFSA, organizacijami, določenimi v skladu s 36. členom Uredbe 178/2002/ES in Uredbo (EU) št. 2230/2004, pristojnimi organi iz 3. in 4. člena tega zakona, organi pristojnimi za oceno tveganja iz 8. člena tega zakona, v zvezi s komunikacijo in sodelovanjem pri izmenjavi strokovnih in znanstvenih informacij o varnosti živil in krme, zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali ter zdravstvenem varstvu rastlin, izvaja nacionalna informacijska točka, ki deluje na Upravi, pri čemer je delovanje informacijske točke skladno z Uredbo (EU) št. 2019/1381.

K 15. členu (sistem za nadzor goljufivih ali zavajajočih praks)

Nacionalna kontaktna točka iz 103. člena Uredbe 2017/625/EU za izmenjavo informacij o goljufivih ali zavajajočih praksah v agroživilski verigi med državami članicami in Evropsko komisijo, je Uprava. Za boj proti goljufivim ali zavajajočim praksam v agroživilski verigi se vzpostavi nacionalna skupina, ki sodeluje s policijo, državnim tožilstvom in Evropskim javnim tožilstvom. Nacionalno skupino ustanovi vlada.

K 16. členu (začasni zaščitni ukrepi)

Vsebina člena daje pravno podlago za sprejem predpisov z namenom zaščite javnega zdravja in zagotavlja hitro in prilagodljivo ukrepanje države, da se zagotovi nadzor nad morebitnimi nevarnostmi v agroživilski verigi. Namen teh ukrepov je hitro odzivanje na nujne situacije ali nove grožnje (npr. izbruhi bolezni, onesnaženje hrane ali krme, ali neustrezni materiali), da se omogoči učinkovito upravljanje in nadzor nad morebitnimi nevarnostmi v agroživilski verigi. Člen določa, da začasne zaščitne ukrepe sprejme vlada, za obveščanje Evropske komisije in drugih držav članic pa so odgovorna ministrstva, vsako skladno s svojimi pristojnostmi.

K 17. členu (obvladovanje kriznih razmer)

Člen določa pristojne organe za obvladovanje kriznih razmer kot jih predpisuje 55. člen splošne živilske zakonodaje. Za zagotavljanje učinkovite izmenjave informacij med državami EU, Evropsko Komisijo in EFSA ter za zagotavljanje učinkovitega odločanja in izvajanja ukrepov, Uprava imenuje kriznega koordinatorja in njegovega namestnika.

K 18. členu (obveščanje javnosti o tveganju za zdravje ljudi, zdravje živali ali okolje ter goljufivih praksah)

Slovenija mora zagotoviti, da njena zakonodaja ustreza skupnim standardom in obveznostim, določenim v evropskih uredbah kar vključuje tudi obveznost obveščanja in ukrepanja v primeru tveganj. S členom se določa učinkoviti pravni okvir za obveščanje javnosti, preprečevanje tveganj ter zagotavljanje transparentnosti in varnosti na področju hrane, krme in materialov, namenjenih za stik z živali ter zagotavlja mehanizme za hitro identifikacijo in obveščanje o teh tveganjih, kar je ključno za preprečevanje škode. Transparentno obveščanje javnosti zagotavlja, da potrošniki, podjetja in druge zainteresirane strani dobijo pravočasne in natančne informacije, kar krepi zaupanje v sistem varnosti hrane in krme ter ščiti potrošnike pred goljufijami ali nevarnostmi. Člen se smiselno uporablja tudi za obveščanje o goljufivih praksah, z namenom preprečevanja zavajajočih praks v agroživilski verigi, kot so lažno označevanje, neustrezna kakovost ali druge oblike goljufij. Uprava, ZIRS oziroma

IRSKGLR, vsak v okviru svoje pristojnosti, obveščajo javnost tudi o neskladnih rezultatih laboratorijskih preiskav vzorcev živil, odvzetih v okviru uradnega nadzora in o prepovedi opravljanja dejavnosti zaradi ugotovljenih nepravilnosti, ki predstavljajo nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, za zdravje živali. S tem zakon ščiti potrošnike in ohranja pošteno prakso v celotni agroživilski verigi.

K 19. členu (odgovornost nosilcev živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ter dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali)

Člen poudarja, da so nosilci živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo ter dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, primarno odgovorni za skladnost in varnost proizvodov, ki jih dajejo na trg.

K 20. členu (obveznost nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo v zvezi z obveščanjem o umiku, odpoklicu ter možnem neizpolnjevanju zahtev glede varnosti)

Obveznosti nosilcev dejavnosti v zvezi z obveščanjem o umiku, odpoklicu ter možnem neizpolnjevanju zahtev glede varnosti so določene v 19. in 20. členu Uredbe 178/2009/ES. Če nosilec živilske dejavnosti ali nosilec dejavnosti poslovanja s krmo presodi ali utemeljeno meni, da živilo ali krma, ki jo je uvozil, pridelal, proizvedel, predelal ali distribuiral, ni v skladu z zahtevami varnosti živil in krme, takoj sproži postopke za umik zadevnega živila ali krme iz prometa, če živilo ali krma ni več pod neposrednim nadzorom tega začetnega nosilca živilske dejavnosti, ter o tem obvesti pristojne organe. Če je proizvod že lahko v rokah potrošnika, nosilec živilske dejavnosti učinkovito in natančno obvesti potrošnike o razlogih za umik živila in po potrebi odpokliče že dobavljene izdelke, če drugi ukrepi ne zadoščajo za doseganje visoke ravni varovanja zdravja. Nosilci živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo sodelujejo s pristojnimi organi pri ukrepih, sprejetih za preprečevanje ali zmanjševanje tveganja, povezanega z živilom ali krmo, ki ga dobavljajo ali so jo dobavili. Nosilec živilske dejavnosti in nosilec dejavnosti poslovanja s krmo mora takoj obvestiti pristojne organe, če presodi ali utemeljeno meni, da živilo, ki ga je dal na trg, lahko škodi zdravju ljudi oziroma če sumi, da krma ni varna. Nosilci dejavnosti obvestijo pristojne organe o ukrepih, sprejetih za preprečevanje tveganja in odpravo tveganja.

K 21. členu (splošni pogoji za dajanje na trg)

Prost pretok varnih in kakovostnih živil je pomemben vidik notranjega trga in znatno prispeva k zdravju in dobremu počutju državljanov ter njihovim socialnim in gospodarskim interesom. Prost pretok živil in krme v EU je možen samo, če se v državah članicah zahteve za varnost živil in krme med seboj bistveno ne razlikujejo. S tem členom se določa obveznost izpolnjevanja zahtev varnosti in drugih splošnih pogojev, ki so harmonizirani in veljajo vse države članice.

Živila in krma dana na trg morajo izpolnjevati zahteve zakonodaje EU ter morebitne zahteve, določene z nacionalno zakonodajo, glede: varnosti, higienskih zahtev, registracije dejavnosti, pogojev za predelavo, predelavo in distribucijo živil in krme ter in zahtev v zvezi z označevanjem in sledljivostjo.

K 22. členu (goljufiva praksa)

Uredba 178/2002/ES kot cilj živilske zakonodaje določa tudi varstvo interesov potrošnikov in zagotovitev potrošnikom podlago za obveščeno izbiro v zvezi z živali, ki jih uživajo. Tako je cilj živilske zakonodaje preprečitev goljufivih ali zavajajočih postopkov, ponarejanja živil in vseh drugih postopkov, ki potrošnika lahko zavajajo. Za namen ustrezne obravnave goljufivih praks je treba določiti njihovo prepoved in definicijo, vključno z opredelitvijo zavajanja in namernosti. Slednje bo omogočilo ustrezno obravnavo, vključno s sankcioniranjem. Definicija goljufive prakse sledi smernicam Evropske komisije, ki jo določa kot namerno dejanje kršitve predpisov z namenom zavajanja potrošnika in pridobitvijo ekonomske koristi.

K 23. členu (sledljivost živil in krme)

Sledljivost živil in krme pomeni sledenje živilu in krmi skozi proizvodno in distribucijsko verigo. Sledljivost morajo zagotavljati nosilci dejavnosti na področju živil in nosilci dejavnosti poslovanja s

krmo, vključno s tistimi, ki živila in krmo prodajo končnemu kupcu. Zagotavljanje sledljivost je tudi pomemben element varnosti. Bistveni namen sledljivosti je, da se lahko po potrebi izvede ciljno usmerjene in natančne umike ali odpoklice neskladnih živil ali krme ter se s tem zagotavlja varovanje javnega zdravja in zdravja živali ter prepreči nastanek škode in večjih motenj trga.

K 24. členu (obrat, registracija in odobritev)

Člen določa pogoje, postopke in nadzor nad obrati za pridelavo, proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil, krme in živalskih stranskih proizvodov v delu, ki se nanaša na krmo in krmljenje živali, z namenom zagotavljanja varnosti, kakovosti in skladnosti z evropskimi predpisi. Obrati, ki se ukvarjajo s temi dejavnostmi morajo izpolnjevati stroge pogoje glede osebja, higiene, prostorov, opreme, notranjih kontrol in dokumentacije, ki so bodisi določeni v pravnih aktih Evropske unije, bodisi jih določi minister, če ni v teh predpisih drugače opredeljeno. Glavni razlog za to je zaščita ljudi, živali in okolja pred morebitnimi tveganji, ki bi lahko izvirali iz neustreznih pogojev v obratih, kar zagotavlja visoko raven varnosti in kakovosti živil ter krme. Vzpostavi se celovit pravni okvir, ki ureja pogoje za obrate, ki pridelujejo, proizvajajo, predelujejo ali distribuirajo živila in krmo, ter postopke za njihovo registracijo, odobritev in nadzor, z namenom zagotavljanja varnosti, higiene in skladnosti z evropskimi predpisi, z namenom, da se standardizirajo zahteve glede osebja, prostorov, opreme in dokumentacije, hkrati pa se omogoči fleksibilnost za majhne ali priložnostne dejavnosti in zagotovi prilagodljivost za tuje izvajalce dejavnosti. Določbe o obvezni registraciji ali odobritvi obratov, obveščanju o spremembah in sankcijah za neskladnosti so predpisane zato, da se zagotovi sledljivost in odgovornost izvajalcev, kar ščiti zdravje potrošnikov in živali. V skladu s četrtem odstavkom se vloga za registracijo ali odobritev obrata vloži pri pristojnem organu. Peti odstavek omogoča, da se o ugodeni vlogi za registracijo obrata ne izda odločba, ampak izpis iz registra. Šesti odstavek predvideva, da se o vlogi za odobritev obrata odloči z odločbo o odobritvi, pogojni odobritvi ali neodobritvi obrata. Takšna različna obravnava vlog za registracijo in odobritev obrata je utemeljena v administrativni razbremenitvi organa brez poseganja v pravni položaj izvajalca dejavnosti. Postopek z vlogo za registracijo obrata je nezahteven, saj se obrat vedno registrira brez predhodnega preverjanja izpolnjevanja pogojev, zato je smiselno namesto izdaje odločbe opraviti vpis v register in izvajalcu dejavnosti izdati izpis iz registra. Po drugi strani pa je odobritev obrata kompleksnejši postopek, kjer je obvezno predhodno preverjanje pogojev, ki se lahko konča tudi z neodobritvijo obrata, tj. zavrnitvijo vloge za odobritev obrata. Če organ v skrajno hipotetičnem primeru vlogi za registracijo obrata ne bi ugodil in obrata ne bi vpisal v register, bi bila izdana zavrnilna odločba po splošnih pravilih upravnega postopka, zoper katero bi bila možna pritožba. Izjema od ZUP glede neizdaje odločbe namreč velja le za pozitivno odločitev o vlogi za registracijo obrata. Minister, pristojen za varno hrano in krmo, določi, kateri obrati izvajalcev živilske dejavnosti ali dejavnosti poslovanja s krmo se štejejo za registrirane, če so vpisani v obstoječe uradne evidence. V sedmem odstavku tega člena je pravna podlaga za določbe 6.a člena trenutnega Pravilnika o Evidenci imetnikov rejnih živali in Evidenci rejnih živali (Uradni list RS, št. 87/14, 15/16 in 78/18). Posebne izjeme za dejavnosti, kot so vaški sejmi ali doniranje krme v naravnih in drugih nesrečah, ter možnost podaljšanja veljavnosti obstoječih evidenc, da se podprejo manjši proizvajalci in humanitarne pobude, ne da bi se ogrozila varnost. Minister lahko s podzakonskim aktom določi dodatne dejavnosti za katere se zahteva odobritev obratov, ki poslujejo s krmo, v skladu z drugim odstavkom 10. člena Uredbe 183/2005/ES, podrobnejši postopek registracije in odobritve obrata ter vpisa v register obratov, vsebino vloge, postopek sporočanja sprememb ter postopek odvzema registracije in odobritve. Trinajsti odstavek predvideva posebno izredno pravno sredstvo, s katerim Uprava že izdano odločbo za odobritev posameznega obrata po uradni dolžnosti razveljavi in jo nadomesti z novo odločbo, če se spremenijo podatki o obratu iz odločbe o odobritvi ali pogojni odobritvi obrata. Trenutno področje registracije in odobritve obratov urejajo: Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14), Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov nosilcev dejavnosti na področju krme (Uradni list RS, št. 50/15, 67/15 – popr. in 203/21) in Pravilnik o živalskih stranskih proizvodih, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 35/15, 82/18, 200/20 – ZNUAPK in 64/23). V šestnajstem odstavku se določa obveznost nosilca živilske dejavnosti, ki je registriran ali odobren v drugi državi članici ali tretji državi v skladu s pravnimi akti EU oziroma nacionalnimi predpisi te države in dobavlja živila neposredno končnemu potrošniku v Republiki

Sloveniji, razen v primeru prodaje na daljavo, da pri Upravi ali ZIRS za to dejavnost registrira obrat v skladu z tretjim odstavkom tega člena.

K 25. členu (dovoljenja in posebna dovoljenja za živalske stranske proizvode, snovi s specifičnim tveganjem in nedovoljene krmne dodatke)

Za uporabo in skladiščenje določenih krmnih proizvodov mora nosilec dejavnosti poslovanja s krmo pridobiti tudi dovoljenje oziroma posebno dovoljenje UVHVVR. To je nadgradnja sistema registracije/odobritve v skladu z Uredbo 852/2004/ES, Uredbo 853/2004/ES, Uredbo 183/2005/ES in Uredbo 1069/2009/ES. V členu je dana tudi pravna podlaga za predpis ministra, s katerim lahko minister določi dodatne dejavnosti za katere se zahteva dovoljenje ali posebno dovoljenje in določi pogoje za izdajo dovoljenja. Trenutno se kaže potreba za izdajo takih dovoljenj za obrate, ki proizvajajo tako živila, ki so skladna z EU zakonodajo kot tudi živila, ki niso skladna z zakonodajo EU in so namenjena za izvoz v tretje države. Trenutno dovoljenja in posebna dovoljenja ureja Pravilnik o nekaterih ukrepih za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje transmisivnih spongiformnih encefalopatij (Ur.l.RS 74/13, 37/14, 81/18, 63/16, 4/16 in 144/22), Pravilnik o krmnih dodatkih (Uradni list RS, št. 110/09, 69/10 in 43/11) in Pravilnik o živalskih stranskih proizvodih, ki niso namenjeni prehrani ljudi (Uradni list RS, št. 35/15, 82/18, 200/20 – ZNUAPK in 64/23).

K 26. členu (izjeme od obveznosti registracije ali odobritve obratov v primeru majhnih količin živil ter prilagoditve)

Vsebina člena se nanaša na potrebo po zagotavljanju varnosti in higiene pri pridelavi in distribuciji majhnih količin primarnih proizvodov rastlinskega izvora ter živil živalskega izvora, uskladitvi z evropskimi predpisi (Uredba 852/2004/ES in Uredba 853/2004/ES), podpori lokalni pridelavi, preprečevanju tveganj v distribucijski verigi ter zagotavljanju fleksibilnosti in transparentnosti za majhne proizvajalce. Majhnim proizvajalcem in lovskim družinam se omogoči neposredna prodaja končnim potrošnikom ali lokalnim maloprodajnim obratom pod določenimi pogoji, za namen varovanja zdravja potrošnikov in obenem ohraniti visoke standarde varnosti hrane in olajšati delovanje majhnih proizvajalcev, hkrati pa zagotoviti skladnost z EU zakonodajo. Besedilo prvega odstavka določa, da pristojni minister predpiše zahteve glede higiene in varnosti ter največji dovoljeni obseg pridelave majhnih količin primarnih proizvodov rastlinskega izvora, ki jih lahko proizvajalec neposredno dobavlja končnim potrošnikom ali lokalnim maloprodajnim obratom. V drugem odstavku je pojasnjeno, kaj pomeni izraz neposredna dobava živil z namenom, da se majhnim pridelovalcem omogoči fleksibilnost pri prodaji na tradicionalnih prodajnih mestih po vsej državi, hkrati pa se izključi spletna prodaja, kjer je nadzor nad pogoji težji, kar zmanjšuje tveganja za varnost hrane. Poleg tega tretji odstavek predvideva, da minister predpiše zahteve za majhne količine živil živalskega izvora, ki jih lahko proizvajalec ali lovska družina dobavljata le neposredno na mestu pridelave ali iz lovske zbiralnice, da se zagotovi strog nadzor nad živilom živalskega izvora ter da se omeji distribucija na lokacije, kjer je mogoče zagotoviti ustrezne pogoje in sledljivost. Takšen pristop podpira lokalno pridelavo, hkrati pa ščiti potrošnike pred morebitnimi nevarnostmi. Poleg tega se prepoveduje dobava majhnih količin institucionalnim obratom javne prehrane, razen če te institucije same pridelajo živila, na primer na šolskih vrtovih ali v lastni reji, da se zaščitijo ranljive skupine, ki so odvisne od institucionalne prehrane, pred tveganji, povezanimi z manj stroгим nadzorom majhnih količin, hkrati pa se omogoči samostojna pridelava pod nadzorovanimi pogoji, kar spodbuja samooskrbo teh institucij (četrti odstavek). Namen te prepovedi je zaščititi najranljivejše skupine prebivalstva (v npr. šolah, vrtcih, bolnišnicah, domovih za ostarele), ker gre za neregistrirane obrate, ki so izvzeti iz zahtev EU o varnosti hrane in rednega uradnega nadzora. Poleg tega zakon pooblašča ministra, da predpiše zahteve za obseg dobave živil živalskega izvora med registriranimi lokalnimi maloprodajnimi obrati v z omejitvijo razdalje, da se omogoči omejena trgovina med lokalnimi obrati, vendar pod strogi pogoji, ki preprečujejo širjenje tveganj in ohranjajo lokalni značaj distribucije, kar zagotavlja nadzor in varnost v ožjem geografskem območju (peti odstavek). Do uveljavitve novega predpisa ministra ostajajo v veljavi: Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14) in Pravilnik o prilagoditvi določenih higienskih zahtev za obrate na področju živil živalskega izvora

(Uradni list RS, št. 105/06) in Pravilnik o prilagoditvi določenih higiensko tehničnih zahtev za mlečno predelovalne obrate na planinah (Uradni list RS, št. 3/09).

K 27. členu (odstopanje za majhne količine krme)

Za izvajanje tretjega odstavka 2. člena Uredbe 183/2005/ES člen ureja manjše količine krme in lokalno območje. Odstopanje od registracije in pravil Uredbe 183/2005/ES velja v primeru neposredne oskrbe lokalnih kmetij z majhnimi količinami krme iz primarne pridelave na lokalni ravni proizvajalca za uporabo na teh kmetijah. Krma iz primarne pridelave vključuje primarne rastlinske proizvode, ki so na kmetijskem gospodarstvu podvrženi preprosti fizični obdelavi, kot je čiščenje, pakiranje, shranjevanje, naravno sušenje ali siliranje. Lokalni trg za majhne količine krme iz prejšnjega odstavka je celotno območje Republike Slovenije. Zakon daje pravno podlago ministru, pristojen za varno krmo, da predpiše pogoje glede higiene in varnosti pri pridelavi krme in največji dovoljeni obseg njene pridelave. Do uveljavitve novega predpisa ministra glede manjših količin krme ostajajo v veljavi določbe Pravilnika o registraciji in odobritvi obratov nosilcev dejavnosti na področju krme (Uradni list RS, št. 50/15, 67/15 – popr. in 203/21).

K 28. členu (opravljanje dejavnosti proizvodnje živil v zasebnih stanovanjskih hišah)

V členu se izraz stanovanjski prostor se zaradi večje razumljivosti uporablja namesto izraza zasebna stanovanjska hiša, v kateri se redno pripravljajo živila za dajanje na trg iz Priloge II Uredbe 852/2004/ES. Člen vzpostavlja jasna pravila in pogoje za izvajanje proizvodnje živil v prostorih, ki se primarno uporabljajo kot stanovanjski prostor, z namenom zagotavljanja varnosti hrane, higiene in skladnosti z evropskimi predpisi, kot je Uredba 852/2004/ES, hkrati pa preprečevanja tveganj, ki bi lahko nastala zaradi mešanja zasebnih in proizvodnih dejavnosti. S tem se omogoči fleksibilnost za manjše proizvajalce, ki delujejo v domačih okoljih (predvsem proizvodnja živil v okviru dopolnilne dejavnosti). Člen določa, da mora izvajalec dejavnosti, ki proizvaja živila v zasebni stanovanjski hiši, zagotoviti vsaj en ločen prostor, namenjen izključno proizvodnji živil. Če so potrebni dodatni prostori, se za proizvodnjo živil lahko uporabi isti prostor kot za pripravo živil za lastno domačo porabo, pod pogojem, da so postopki proizvodnje živil časovno ločeni od postopkov priprave živil za lastno domačo porabo in da je prostor pred začetkom proizvodnje živil temeljito očiščen oziroma, če je treba razkužen, da se zagotovi higienska ločitev med zasebnim in proizvodnim okoljem, kar zmanjšuje tveganje za navzkrižno onesnaženje živil z živilami namenjenimi za lastno domačo porabo. Tako se majhnim proizvajalcem omogoči delovanje tudi v omejenih prostorskih pogojih z ustreznimi varnostnimi ukrepi. Poleg tega zakon zahteva, da izvajalec dejavnosti omogoči uradnim osebam vstop v stanovanjske prostore ter pregled ali odvzem vzorcev, zato, da se zagotovi učinkovit nadzor nad proizvodnjo v domačih prostorih. Ta ukrep je ključen za zaščito potrošnikov, saj omogoča preverjanje skladnosti s higienskimi standardi in kakovosti živil neposredno na kraju proizvodnje, kar zmanjšuje tveganje za zdravje, povezano z neustreznimi pogoji. Poleg tega zakon predvideva, da Uprava v primeru, ko izvajalec ne omogoči vstopa, z odločbo prepove dejavnost in ga izbriše iz registra obratov, pri čemer pritožba ne zadrži izvršitve. Na ta način se preprečuje nadaljnje izvajanje dejavnosti tistim, ki ne spoštujejo pravil, kar ščiti javni interes in ohranja integriteto sistema varnosti hrane.

K 29. členu (ostanki pesticidov)

V primarni proizvodnji uporabljajo proizvajalci živil in krme fitofarmacevtska sredstva z namenom varstva rastlin in pridelkov pred škodljivci, povzročitelji bolezni in plevelom. Njihove učinkovine lahko vsebujejo snovi, ki niso varne, zato je zaradi varovanja zdravja ljudi in okolja določena uporaba na najnižji dosegljivi ravni, ki še omogoča učinke in je skladna z dobro kmetijsko prakso. Z nadzorom uporabe FFS se zagotavlja varno hrano in krmo ter zmanjša tveganje za zdravje ljudi, živali in okolje. Na ravni EU ureja zakonodaja, ki določa mejne vrednosti ostankov pesticidov v živilih in krmi, Uredba 396/2005/ES. Ta določa, katere aktivne snovi je dovoljeno uporabljati na nivoju EU in njihove mejne vrednosti za posamezno živilo in krmo. Slovenija je sprejela nacionalni predpis, ki ureja nekatera področja Uredbe 396/2005/ES. Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Ur. L. RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23) določa pristojne organe, obveznosti v zvezi z vlogami za določitev

ostankov pesticidov v in na proizvodih rastlinskega in živalskega izvora, pristojbine v zvezi z vlogami za določitev mejnih vrednosti ostankov, uradni nadzor in kazenske določbe. Določa tudi postopek za odobritev novih aktivnih snovi ali spremembo mejnih vrednosti ostankov pesticidov v živilih.

K 30. členu (vloga in postopek za določanje mejnih vrednosti ostankov pesticidov)

Določitev mejne vrednosti ostankov pesticidov v živilih in krmi za pesticide zahteva dolgotrajno strokovno preučevanje in vključuje presojo možnih tveganj za potrošnike. Zato se mejne vrednosti ostankov pesticidov nenehno posodablja. Vsaka država članica ima možnost, da sodeluje pri odobritvi novih aktivnih snovi ali spremembi veljavnih mejnih vrednosti ostankov pesticidov v živilih. Za ta namen vlagatelj odda vlogo, ki jo država članica oceni in poročilo o oceni pošlje Evropski komisiji in Evropski agenciji za varno hrano ter sodeluje v nadaljnjem postopku, ki ga vodi Evropska komisija. Na ravni EU ta postopek določa 6. in 7. členom Uredbe 396/2005/ES, na nacionalnem pa Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Ur. L. RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23).

K 31. členu (izjemne okoliščine)

Mejne vrednosti ostankov pesticidov so na ravni EU zelo stroge in se nenehno posodablja. Da bi bila oskrba z žvili in krmo nemotena v primeru izjemnih okoliščin, 18. člen Uredbe 396/2005/ES omogoča, da se v primeru izjemnih okoliščin lahko dajejo na trg žvila oziroma krma, ki glede mejnih vrednosti ostankov pesticidov niso v skladu z določbami EU zakonodaje, izkazujejo pa še vedno sprejemljivo tveganje za zdravje potrošnikov. Na nacionalni ravni trenutno to omogoča Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Ur. L. RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23).

K 32. členu (nacionalni nadzorni program nad ostanki pesticidov)

Države članice morajo vzpostaviti večletne nacionalne programe nadzora za ostanke pesticidov z namenom oceniti izpostavljenost potrošnikov in skladnost z zakonodajo. Na nacionalni ravni trenutno to določa Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Ur. L. RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23), ki določa tudi pristojnosti, v povezavi z večletnimi programi, poročanjem in objavo rezultatov.

K 33. členu (pristojbine za določanje mejnih vrednosti ostankov pesticidov)

Glede na to, da imajo države članice možnost, da sodelujejo pri odobritvi novih aktivnih snovi ali spremembi veljavnih mejnih vrednosti ostankov pesticidov v živilih, Uredba 396/2005/ES omogoča nacionalno ureditev stroškov, povezanih z oceno dokumentacije iz vloge za odobritev. Na nacionalni ravni trenutno to določa Uredba o metodah vzorčenja proizvodov in izvajanju uredbe (ES) o mejnih vrednostih ostankov pesticidov v ali na hrani in krmi rastlinskega in živalskega izvora (Ur. L. RS, št. 31/17, 129/20 in 2/23), ki določa pristojbine in plačilne roke.

K 34. členu (gensko spremenjena žvila in krma)

V členu se urejajo pogoji za dajanje gensko spremenjenih (GSO) žvil in krme na trg. Področje je urejeno s skupno zakonodajo EU. Gre za krovni Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta št. 1829/2003 (postopek odobritve in označevanje) in št. 1830/2003 (sledljivost). GSO morajo biti pred dajanjem na trg odobreni po skupnem EU postopku. Uporaba je natančno predpisana z Izvedbenimi sklepi Komisije. Trenutno je to področje urejeno z Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in Uredbe (ES) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti žvil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov Uradni list RS, št. 84/05 in 38/10.

K 35. členu (smernice za dobro higiensko prakso)

Vsebina člena se je pripravila zaradi potrebe po spodbujanju dobre higienske prakse in uporabe načel HACCP ter zagotavljanju praktičnih in posodobljenih smernic za izvajalce dejavnosti za izvajanje evropskih predpisov, kot so Uredba 178/2002/ES, Uredba 852/2004/ES Uredba

853/2004/ES in Uredba 183/2005/ES, ter vzpostavitvi sistema odobritve, posodabljanja in nadzora skladnosti smernic s trenutno veljavno zakonodajo v vseh fazah agroživilske verige. Namen člena je, da se olajša izvajalcem dejavnosti olajša izpolnjevanje higienskih in varnostnih standardov, hkrati pa se zagotovi, da so smernice aktualne, strokovno podprte in usklajene z evropskimi zahtevami. To je ključno za podpiranje izvajalcev, zlasti manjših podjetij, ki potrebujejo jasne in prilagojene smernice za zagotavljanje varnosti svojih proizvodov. Namen je izboljšati varnost hrane in krme, olajšati izvajalcem izpolnjevanje standardov na prostovoljni osnovi, preprečiti tveganja z zastarelimi smernicami in zagotoviti preglednost, kar krepi zaupanje v prehransko verigo in prispeva k višji ravni varnosti za potrošnike.

K 36. členu (odgovornost nosilca živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo)

Nosilec živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo odgovarjata za varnost živila ali krmo, ki sta jo uvozila, pridelala, predelala, proizvedla ali distribuirala, pri tem pa morata postopati skladno z Uredbo 178/2002/ES. Nosilci živilske dejavnosti morajo upoštevati splošne in posebne higienske zahteve predpisane v Uredbi 852/2004/ES in Uredbi 853/2004/ES, nosilci dejavnosti poslovanja s krmo pa splošne in posebne higienske zahteve predpisane v Uredbi 183/2005/ES. Za varnost živil in krme so odgovorni nosilci živilske dejavnosti in nosilci dejavnosti poslovanja s krmo. V okviru lastnih kontrol so dolžni analizirati in oceniti tveganja, ki bi jih določeno živilo ali krma lahko predstavljala za zdravje živali, zdravje ljudi in za okolje. S pomočjo uporabe načel HACCP se doseže višja raven varnosti živil in krme. Uporaba HACCP načel za primarno pridelavo živil in krme in posle povezane s primarno pridelavo ni obvezna.

K 37. členu (uporaba živil, ki niso več namenjena prehrani ljudi, za krmo)

Področje ureja ravnanje z živali, ki niso več namenjena prehrani ljudi, z namenom zagotavljanja varnosti, preprečevanja odpadkov in omogočanja njihove alternativne uporabe, kot je predelava v krmo, hkrati pa zagotavljanja skladnosti z evropskimi predpisi. Namen je, da se jasno opredeli, status takih živil, kako se umaknejo iz prehranske verige in pod kakšnimi pogoji se lahko varno uporabijo za druge namene, kar prispeva k trajnosti in zmanjšanju vpliva na okolje, obenem pa ščiti zdravje živali in ljudi. Besedilo določa, da so živila, ki niso več namenjena prehrani ljudi, tista, ki so bila prvotno proizvedena za prehrano v skladu z zakonodajo EU, a iz razlogov, ki ne vplivajo na njihovo varnost, niso več za to namenjena in so bila umaknjena iz prehranske verige na ravni proizvajalca ali trgovca, pri čemer je mogoča njihova uporaba za krmo ali predelava v krmo. Namen tega je, da se omogoči ponovna uporaba živil, ki sicer ne bi bila porabljena, na primer zaradi presežkov, neustreznega pakiranja ali tržnih razlogov, kar zmanjšuje količino odpadkov in spodbuja krožno gospodarstvo, hkrati pa ohranja varnostne standarde. Poleg tega zakon dovoljuje, da se živila brez sestavin živalskega izvora neposredno ali po predelavi uporabijo za krmo, če registriran ali odobren nosilec dejavnosti poslovanja s krmo z analizo tveganja in sistema HACCP dokaže skladnost z Uredbo 767/2009/ES, da se zagotovi varna predelava in uporaba teh živil za krmo, pri čemer nosilec prevzame odgovornost za izpolnjevanje strogih standardov. To omogoča učinkovito uporabo virov, hkrati pa ščiti zdravje živali. Živila z vsebnostjo sestavin živalskega izvora po umiku postanejo živalski stranski proizvodi v skladu z Uredbo 1069/2009/ES in se lahko predelajo v posamična krmila ali hrano za hišne živali ali uporabijo za druge namene, kar preprečuje tveganja, kot so širjenje bolezni, in zagotavlja ustrezno ravnanje s temi materiali v skladu z zakonodajo EU. Zakon omogoča izvajalcem živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo, da pripravijo smernice za uporabo teh živil kot krmo, da se spodbuja sodelovanje industrije pri razvoju praktičnih vodnikov, ki olajšajo izvajanje predpisov, hkrati pa se zagotovi, da so smernice strokovno podprte in usklajene z zakonodajo.

K 38. členu (predpakirana voda)

Predpakirana voda je zaradi različnih kemijskih in mikrobioloških lastnosti, vsebnosti mineralnih snovi, izvora in njegove zaščite, zahtev glede stalnosti, zahtev za zaščito in tehnično opremo na izviru in v polnilnici ter postopki za dovoljene obdelave in zahteve za razvrščanje in označevanje razvrščena v tri kategorije: naravne mineralne vode, izvirne vode in namizne vode. Pravila za področje naravnih mineralnih vod in izvirskih na ravni EU ureja Direktiva 2009/54/ES, področje izvirskih in namiznih vod pa tudi Direktiva 2020/2184 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi.

V slovenski pravni red je prva prenešana s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23), druga pa z Uredbo o pitni vodi (Uradni list RS, št. 61/23).

K 39. členu (naravna mineralna voda)

Naravna mineralna voda je najvišja kategorija predpakiranih vod. Naravne mineralne vode se od navadne pitne vode razlikujejo po čistosti pri izviru in enakomerni vsebnosti mineralov. Te vode izvirajo neposredno iz naravnih izvirov in so ustekleničene brez dodatne obdelave. Za prodajo naravnih mineralnih vod na trgu EU je potrebno pridobiti predhodno dovoljenje (priznanje označbe) s strani ene izmed držav članic. To priznanje ni potrebno za naravne mineralne vode, ki se na izviru uporabljajo v zdravilne namene in za prodajo naravnih mineralnih vod v tretje države. Na nacionalni ravni je trenutno področje naravnih mineralnih vod urejeno s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23),

K 40. členu (pristojni organi za priznavanje naravne mineralne vode)

Države članice si lahko nacionalno uredijo postopke za priznanje označbe naravne mineralne vode, določijo organ in naloge, ki jih opravlja. Postopke se v državah članicah izvajajo tako za priznanje označbe domačih vod, kot tudi za vode iz drugih držav članic in tretjih držav. Na nacionalni ravni je trenutno postopek priznanja označbe naravnih mineralnih vod urejen s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23),.

K 41. členu (vloga za priznanje naravne mineralne vode)

Osnova za prodajo naravnih mineralnih vod na trgu EU je dovoljenje (priznanje označbe). O tem ali voda izpolnjuje kriterije za priznanje označbe odloča Uprava na vlogo stranke. Uprava za ta namen pridobi mnenje Ekspertne komisije, ki jo predhodno imenuje minister, pristojen za kmetijstvo. Na nacionalni ravni je trenutno postopek priznanja označbe naravnih mineralnih vod urejen s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 42. členu (odločba)

Prvostopni organ je s strani Evropske komisije pooblaščen, da lahko izda odločbo o priznanju označbe naravne mineralne vode, saj se le priznane naravne mineralne vode, katerih evidenco vodi Evropska komisija, lahko trži na ozemlju držav članic EU. Dokumentacija za priznanje označbe vključuje hidrogeološke študije ter podatke o fizikalnih, kemijskih, senzoričnih in mikrobioloških lastnostih vod, ki jih je potrebno pred izdajo odločbe o priznanju označbe naravne mineralne vode preveriti. Gre za dolgotrajne postopke, saj se pred izdajo odločbe običajno tudi na terenu preveri ustreznost hidrogeoloških pogojev, ki obsegajo preglede zaščite izvira in obrata. Ustreznost fizikalnih, kemijskih, senzoričnih in mikrobioloških lastnostih vod pa se preveri z odvzemom vzorcev in izvedbo laboratorijskih analiz, ki so zaradi obsežnosti običajno časovno dolgotrajne. Glede na to, da je osnova za priznanje označb evropska zakonodaja, ki je zelo specifična in v določenih delih nedorečena, prihaja pogosto v postopkih odločanja do odprtih vprašanj, vezanih na določbe evropske zakonodaje, ki so bistvena za odločanje. V teh primerih prvostopni organ pridobi pismeno mnenje Evropske komisije. Kljub temu, da prvostopni organ prioriteto pristopa k reševanju vlog, zaradi dolgotrajnosti postopkov te pogosto ne morejo biti rešene v okvirih, ki jih določa 222. člen ZUP. V izogib nezadovoljstva strank je potrebno za postopek priznanja označbe naravne mineralne vode določiti razumen rok, ki je potreben za pridobitev podatkov, ki omogočajo, da prvostopni organ ustrezno preveri dejstva in izda utemeljeno odločbo, kar nenazadnje tudi zmanjša možnosti za spodbijanje odločitve pristojnega organa. Naravne mineralne vode, ki izpolnjujejo kriterije za priznanje označbe, so na osnovi pridobljene odločbe o izpolnjevanju kriterijev vpisane v register Uprave. V primeru, da niso več izpolnjeni pogoji za priznanje označbe, Uprava izda odločbo o prenehanju priznanja označbe naravna mineralna voda in izvede izbris iz registra. Prav tako je o tem obveščena Komisija, ki priznana označbo objavi na seznamu v Uradnem listu EU, ob prenehanju priznanja označbe pa jo

izbriše z omenjenega seznama. Na nacionalni ravni je trenutno postopek urejen s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 43. členu (posebne navedbe za naravno mineralno vodo)

Naravna mineralna voda ima lahko lastnosti, ki izkazujejo posebne vplive na zdravje. V kolikor so ti vplivi na zdravje dokazani na osnovi znanstvenih študij, mora vlagatelj podati vlogo na Upravo in v primeru odobritve, se jih lahko navede na označbo. Pravila in možnosti navedb za področje naravnih mineralnih vod na ravni EU ureja Direktiva 2009/54/ES, na nacionalni ravni je trenutno postopek urejen s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 44. členu (določitev organizacij za ugotavljanje skladnosti)

Vlagatelji morajo vlogi za priznanje označbe predložiti poročilo o prvem pregledu naravne mineralne vode, ki opisuje pregled pogojev za izkoriščanje izvirov in dajanje na trg, postopke pridobivanja, obdelave in polnjenja. Vključuje fizikalno-kemijske in mikrobiološke lastnosti vod in ugotovitve glede ustreznosti. Poročilo pripravi organizacija za ugotavljanje skladnosti, ki je imenovana z odločbo predstojnika Uprave in objavljena v Uradnem listu RS. Za naravne mineralne vode, ki pridobijo poimenovanje je potrebno zagotavljati po polnjenju enako čistost, kot na izvoru. Prav tako morajo biti sestava, temperatura in druge pomembne lastnosti stalne v okviru naravnih nihanj, kar se zagotavlja z rednimi letnimi pregledi, ki jih izvajajo organizacije za ugotavljanje skladnosti. Podlaga za ta namen je pogodba, sklenjena med Upravo in organizacijo za ugotavljanje skladnosti. Na nacionalni ravni je trenutno osnova za imenovanje organizacije za ugotavljanje skladnosti urejena s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 45. členu (prvi in redni pregledi naravne mineralne vode)

Člen pokriva področje zagotavljanja varnosti in kakovosti naravne mineralne vode, ki jih izvaja organizacija za ugotavljanje skladnosti, z namenom zagotavljanja varnosti in skladnosti naravne mineralne vode z nacionalnimi in evropskimi standardi ter zaščite zdravja potrošnikov. S pregledi se zagotovi redno preverjanje naravne mineralne vode pred in po polnjenju, kar preprečuje tveganja, kot so onesnaženje ali neskladnost z zdravstvenimi zahtevami. Zagotovi se, da so postopki pregledov strokovno izvedeni in pravno urejeni, in da je predpakirana naravna mineralna voda, ki je na trgu skladna z nacionalnimi in evropskimi predpisi. Stroški prvega pregleda bremenijo vlagatelja vloge iz 41. člena tega zakona, stroški rednih pregledov pa proizvajalca naravne mineralne vode.

Poleg tega zakon pooblašča pristojnega ministra, da določi podrobnejše pogoje, za zagotovitev skladnost z evropsko zakonodajo in prilagoditev pravil specifičnim nacionalnim potrebam.

K 46. členu (izvirski voda)

Izvirski voda ima izvor v podzemnem vodnem viru, zaščitenim pred možnostjo za kontaminacijo. Izteka ali črpa se na izviru iz enega ali več naravnih iztokov ali vrtin. Ustrezati mora posebnim mikrobiološkim zahtevam, njene fizikalno-kemijske lastnosti pa morajo ustrezati predpisanim pogojem za pitno vodo. Pravila in možnosti navedb za področje naravnih mineralnih vod na ravni EU urejata Direktiva 2009/54/ES in Direktiva 2020/2184 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi. V slovenski pravni red je prva prenešana s Pravilnikom o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23), druga pa z Uredbo o pitni vodi (Uradni list RS, št. 61/23).

K 47. členu (namizna voda)

Namizna voda je pripravljena iz pitne vode, naravne mineralne vode ali izvirske vode in lahko vsebuje eno ali več dodanih surovin. Glede mikrobioloških zahtev in fizikalno-kemijskih lastnosti mora izpolnjevati pogoje iz predpisov o pitni vodi. Pravila in možnosti navedb za področje naravnih mineralnih vod na ravni EU urejata Direktiva 2009/54/ES in Direktiva 2020/2184 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi. V slovenski pravni red je prva prenešana s Pravilnikom o naravni

mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23), druga pa z Uredbo o pitni vodi (Uradni list RS, št. 61/23).

K 48. členu (postopki obdelave naravne mineralne in izvirske vode)

Naravne mineralna voda in izvirski voda se za razliko od namizne vode ne smeta obdelovati na način, ki bi lahko spremenil glavne sestavine in običajno število mikroorganizmov, kot npr. razkuževanje z različnimi sredstvi, dodajanje bakteriostatičnih sredstev in uporaba ultravijoličnega sevanja. Pravila in možnosti obdelav naravnih mineralnih vod in izvirskih vod na ravni EU ureja Direktiva 2009/54/ES. Na nacionalni ravni to področje ureja Pravilnik o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 49. členu (označevanje predpakiranih vod in prepoved zamenljivosti označb)

Predpakirane vode morajo imeti navedene informacije o poimenovanju v osrednjem vidnem polju, kjer mora biti za naravno mineralno vodo in izvirsko vodo naveden tudi podatek o izvoru ogljikovega dioksida. Za predpakirane vode in njihovo reklamiranje je prepovedano uporabljati označbe, blagovne znamke, zaščitne znamke, slike ali druge navedbe, ki bi navajale lastnosti drugih proizvodov ali zavajale glede lastnosti, ki jih predpakirane vode nimajo. Na nacionalni ravni to področje delno ureja Pravilnik o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 50. členu (dodajanje mineralov, vitaminov in arom naravni mineralni vodi, izvirski vodi in namizni vodi)

Predpakirani vodi, ki se daje na trg kot naravna mineralna voda, izvirski voda ali namizna voda, ni dovoljeno dodajati vitaminov, mineralov, arom in drugih sestavin, razen ogljikovega dioksida. Določene snovi je dovoljeno dodajati le namizni vodi, te snovi se določijo s predpisom ministra. Če je naravni mineralni vodi, izvirski vodi ali namizni vodi dodana aroma mora biti taka voda označena kot aromatizirana pijača. Na nacionalni ravni to področje delno ureja Pravilnik o naravni mineralni, izvirski in namizni vodi (Uradni list RS, št. 50/04, 75/05, 45/08 – ZKme-1 in 61/23).

K 51. členu (informiranje potrošnikov o živilih in označevanje)

V členu se urejajo pravila glede zagotavljanja informacij o živilih vključno z označevanjem in oglaševanjem živil, ter vidiki za preprečevanje zavajanja potrošnikov. Informiranje potrošnikov in označevanje živil mora biti skladno s pravnimi akti EU, zlasti Uredbo (ES) št. 1169/2011, ki ureja pravila informiranja in označevanja za predpakirana živila, in tudi z nacionalnimi predpisi sprejetimi za izvajanje navedene uredbe ali na podlagi tega zakona. Vključitev prehranskih ali zdravstvenih trditev na označbah živil je prostovoljna in mora biti v skladu z Uredbo (ES) št. 1924/2006. S členom se določajo odgovornosti za skladnost z zakonodajo pri oglaševanju in predstavljanju živil, vključno z odgovornostjo pravnih in fizičnih oseb, ki niso nosilci živilske dejavnosti, imajo pa od oglaševanja in prodaje živil premoženjsko korist ter v primerih, ko nosilec živilske dejavnosti na spletu ni znan. Za zagotavljanje informacij o živilih je treba upoštevati vse načine dobave živil potrošnikom, vključno s prodajo živil s sredstvi komuniciranja na daljavo. Zakon za fizične ali pravne osebe, ki nimajo prebivališča ali sedeža v Republiki Sloveniji omogoča vročitev dokumentov z javnim naznanilom, če nimajo določene odgovorne osebe ali pooblaščenca s prebivališčem ali sedežem v Republiki Sloveniji in če vročitev dokumentov na naslov prebivališča ali sedeža zavezanca v tujini ni uspešna. Omenjena določba je nujno potrebna v primeru vročanja pravnim subjektom, katerih lastniki in odgovorne osebe niso državljani Slovenije, niti državljani EU. Na področju prodaje svežega sadja in zelenja na stojnicah ob cestah namreč tovrstnim zavezancem ni možni vročiti niti upravnih odločb niti prekrškovnih odločb. Praksa tudi kaže, da se podjetja tovrstnih zavezancev ustanovijo praktično za eno leto, s čimer kasneje tudi FURS ne more izterjati dolgovi. Na podlagi navedenega je določba nujno potrebna in v skrajnih primerih omogoča vročanje uradnih dokumentov izdanih v upravnih in prekrškovnih postopkih. Uredba (ES) št. 178/2002 v definicijo „hrane“ ali „živila“ vključuje vsako snov ali izdelek, v predelani, delno predelani ali nepredelani obliki, namenjen za uživanje ali se zanj smiselno pričakuje, da ga bodo ljudje uživali. V Sloveniji je v porastu prodaja t.i. neživilskih proizvodov, ki po svoji osnovni sestavi izpolnjujejo zahteve živilske zakonodaje (proizvedeni so iz

običajnih živilskih sestavin), se jih pa zaradi dodajanja različnih prepovedanih substanc npr. drog ali prekurzorjev za droge, opredeljuje kot neživilske proizvode (npr. za dekorativne namene) ter opremlja z opozorili, da niso primerni za zaužitje. Na ta način se proizvajalci, distributerji in trgovci izognejo nadzoru po živilski zakonodaji ter legalno tržijo proizvode, katerih uživanje ima različne učinke na zdravje potrošnikov (primer psihotropni učinki). Zaradi pojava zastrupitev kot z namenom ureditve trga s tovrstnimi proizvodi, vključno z uradnim nadzorom, je zato potrebno urediti omenjeno področje in podati zahteve, da za proizvode, ki se zaradi svojega izgleda in sestave lahko zaužijejo, veljajo zahteve živilske zakonodaje.

Člen daje pravno podlago za sprejem podzakonskih aktov za izvajanje Uredbe (EU) št. 1169/2011 in podrobnejših pogojev za označevanje živil in zagotavljanje sledljivosti porekla. V nacionalni zakonodaji je področje informiranja potrošnikov urejeno v Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom (Uradni list RS, št. 6/14), (določena pristojna organa za izvajanje uradnega nadzora nad informacijami o živilih, način označevanja alergenov v nepredpakiranih živilih in kazenske določbe za izvajanje Uredbe (EU) št. 1169/2011) in v Uredbi o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih (Uradni list RS, št. 80/07 in 38/10), (določeni pristojni organi in kazenske določbe v zvezi z izvajanjem Uredbe (ES) št. 1924/2006). Pravila o zagotavljanju informacij o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana so urejena v Pravilniku o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana (Uradni list RS, št. 66/16 in 8/17). Pravila glede posebnih zahtev glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil so urejena v Pravilniku o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil (Uradni list RS, št. 83/14 in 74/16). Postopek zagotavljanja sledljivosti porekla določenih kategorij živil živalskega izvora je določen v Pravilniku o zagotavljanju sledljivosti porekla za nepredpakirano sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso (Uradni list RS, št. 54/22, 106/23 in 55/24).

K 52. členu (zahteve glede varnosti živil)

Vsebina člena določa odgovornost nosilcev živilske dejavnosti za zagotavljanje varnosti živil na trgu in hkrati zagotavlja zaščito zdravja potrošnikov in skladnost s pravnimi akti EU. Nosilec živilske dejavnosti je odgovoren, da živilo, ki ga daje na trg, izpolnjuje vse zahteve glede varnosti, da se zagotovi neposredna odgovornost tistih, ki so vpleteni v proizvodnjo, predelavo in distribucijo živil. Uredba 178/2002/ES določa, da živilo ni varno, če je škodljivo za zdravje ljudi ali neustrezno za prehrano ljudi, s členom pa se podrobneje opredeljuje kdaj živilo zahtev varnosti ne izpolnjuje. Če nosilec živilske dejavnosti presodi ali utemeljeno meni, da živilo, ki ga je uvozil, pridelal, predelal, proizvedel ali distribuiral, ni v skladu z zahtevami varnosti živil, takoj sproži postopke za umik ali odpoklic zadevnega živila s trga ter o tem obvesti pristojne organe v skladu z 19. členom Uredbe 178/2002/ES. Če je živilo že v rokah potrošnika, nosilec živilske dejavnosti učinkovito in natančno obvesti potrošnike o razlogih za umik živila in po potrebi odpokliče že dobavljene izdelke.

Obenem člen daje pristojnost ministru, pristojnemu za varno hrano, ki v soglasju z ministrom pristojnim za zdravje, določi podrobnejše primere, ko se živilo šteje za nevarno, če ni s pravnimi akti EU drugače določeno, kar omogoča fleksibilnost zakona. S tem se zagotavlja, da zakon ostane aktualen in učinkovit tudi v prihodnje.

K 53. členu (zdravstvene zahteve za osebe, ki prihajajo v stik z živilom)

Člena določa, da v pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji živil ne smejo delati osebe, ki so prenašalci povzročiteljev nalezljivih bolezni, da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni preko živil. Namen te določbe je zmanjšati tveganja za javno zdravje in zagotoviti, da so vsi postopki v pridelavi, proizvodnji, predelavi in distribuciji živil skrbno nadzorovani ter skladni z zdravstvenimi in varnostnimi standardi. Zdravstvene zahteve za osebe, ki pri delu prihajajo v stik z živilom določita ministra s podzakonskim predpisom. Trenutno to področje ureja Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živilom prihajajo v stik z živilom (Uradni list RS, št. 82/03 in 25/09).

K 54. členu (zakol živali za lastno domačo porabo izven klavnice)

Primarna pridelava za zasebno domačo rabo je izključena iz obsega Uredbe 853/2004 - točka 3 (a) in Uredbe 178/2002/ES. Uredba 853/2004/ES o higieni živil živalskega izvora se ne uporablja za

primarno pridelavo za zasebno domačo uporabo in domačo pripravo, obdelavo ali skladiščenje hrane za zasebno domačo porabo, zato se s tem členom določajo pravila za zakol živali za lastno domačo porabo izven registriranih ali odobrenih obratov za zakol živali, vključno z vrstami živali, ki jih je dovoljeno zaklati doma in obveznostjo upoštevanja pravil glede zdravja in zaščite živali ter ravnanja s stranskimi živalskimi proizvodi. Za lastno domačo uporabo rejec lahko zakolje 2 glavi velike živine (GVŽ) letno. Dovoljen je zakol gojene divjadi, perutnine, lagomorfov in prašičev. Zakol goveda in kopitarjev izven odobrenih obratov ni dovoljen. Zakol za lastno porabo lahko opravi rejec, ki redi živali in je tudi njihov lastnik. Meso iz zakola za lastne potrebe in proizvodi iz tega mesa se lahko porabijo samo za prehrano članov družine, ki prebivajo v istem gospodinjstvu kot rejec in morebitno najeto delovno silo na kmetiji ter sorodnike. Dajanje na trg mesa in proizvodov, ki izvirajo iz zakola za lastne potrebe ni dovoljeno.

Člen daje pravno podlago za predpis ministra pristojnega za varno hrano za določitev izračuna koeficientov po posameznih vrstah in kategorijah živali in podrobnejše pogoje glede omamljanja in usmrčitve živali, rokovanja z ŽSP ter vrste evidenc, ki jih mora rejec voditi.

Trenutno to področje ureja Pravilnik o pogojih za zakol živali izven klavnice za lastno domačo porabo (Uradni list RS, št. 117/0

K 55. členu (poraba uplenjene divjadi za lastno domačo porabo lovcev in dajanje na trg uplenjene divjadi)

Namen člena je zaščita zdravja potrošnikov, zagotavljanje higiene mesa, standardizacija postopkov ravnanja s trupi uplenjene divjadi in rjavega medveda ter, preprečevanje tveganj za zdravje ljudi in okolje. Člen ureja ravnanje z uplenjeno divjadjo in rjavim medvedom, njuno uporabo za lastno domačo porabo ter distribucijo, z namenom zagotavljanja varnosti potrošnikov, higiene, sledljivosti in skladnosti s pravnimi akti EU. Lovec, ki je član lovske družine, v kateri je bila divjad oziroma rjavi medved uplenjena, ali lovec zaposlen v lovišču s posebnim namenom ali lovski pomočnik s sklenjeno pogodbo z Zavodom za gozdove Slovenije za posamezen LPN, sme v zbiralnici uplenjene divjadi za lastno domačo porabo prevzeti do 500 kg divjadi oziroma rjavega medveda v koži oziroma do 300 kg mesa divjadi oziroma mesa rjavega medveda letno. Meso in izdelke iz mesa te divjadi oziroma rjavega medveda lahko porabijo samo družinski člani, ki prebivajo z njim v istem gospodinjstvu in jih ni dovoljeno dajati na trg.

Upravljenec lovišča mora zagotoviti, da je vsa uplenjena divjad oziroma rjavi medved namenjeni za prehrano ljudi, vključno z lastno domačo porabo, dostavljena v zbiralnico uplenjene divjadi in da jo pregleda usposobljena oseba za prvi pregled divjadi.

Člen ureja tudi pravila za usposabljanje oseb za prvi pregled divjadi in pravila za obnovitvena usposabljanja ter pravila oziroma postopek za izbris oseb iz evidence usposobljenih oseb. Lovska zveza Slovenije pripravi program usposabljanja, ki ga predloži v potrditev Upravi. Po opravljenem usposabljanju in izpitu ali obnovitvenem usposabljanju Lovska zveza Slovenije Upravi pošlje seznam usposobljenih oseb, ki so opravile izpit oziroma obnovitvena usposabljanja. Evidenco usposobljenih oseb vodi Uprava. Poleg tega člen določa, da se z živalskimi stranskimi proizvodi, ki nastanejo v zbiralnici, ravna v skladu z Uredbo 1069/2009/ES, zato, da se prepreči morebitna onesnaženja ali zdravstvena tveganja, ki bi izvirala iz nepravilnega ravnanja z živalskimi stranskimi proizvodi divjadi. To je ključno za zaščito okolja in javnega zdravja, saj zagotavlja, da se vsi stranski živalski proizvodi obdelujejo na varen in reguliran način.

Zakon pristojnemu ministru, daje pooblastilo, da predpiše podrobnejša pravila glede pogojev za zbiralnice, postopkov za zagotavljanje higiene, podrobnejše obveznosti usposobljenih oseb, zagotavljanje pregledov na trihinelo, vodenja evidenc in sledljivosti trupov ter preiskav, vsebino programa in izpita usposobljene osebe in podrobnejše pogoje za odvzem pooblastila, da se zagotovi fleksibilnost in prilagodljivost sistema, hkrati pa se ohrani strog nadzor in skladnost z evropskimi standardi, kar omogoča hitro odzivanje na nove izzive ali tveganja. Do uveljavitve novega predpisa ministra ostajajo v veljavi določbe Pravilnika o načinu usposabljanja lovcev za prvi pregled uplenjene divjadi (Uradni list RS, št. 94/07).

K 56. členu (prodaja živil na premičnih stojnicah izven tržnic)

Člen podrobneje ureja pravila pri prodaji živil na premičnih stojnicah, da se zagotovi varnosti živil ter upošteva pravice lastnikov zemljišč in upravljavcev cest. Za dajanje živil na trg veljajo enaka pravila za vse nosilce živilske dejavnosti, dodatno pa mora nosilec živilske dejavnosti, ki prodaja svoja živila na premični stojnici izven tržnice, preden začne s prodajo, pridobiti dovoljenje lastnika zemljišča

oziroma upravljavca ceste, da se zagotovi spoštovanje lastninskih pravic in pravil uporabe javnih ali zasebnih površin in upoštevajo specifični varnostni in infrastrukturni vidiki, kot so prometna varnost, dostopnost in preprečevanje motenj na cestah. Člen določa tudi, da je za nosilce živilske dejavnosti, ki so registrirani ali odobreni v drugi državi članici EU ali tretji državi in prodajajo živila na premični stojnici izven tržnice ali izven organizirane prireditve, obvezna registracija pri Upravi, pri čemer se upoštevajo isti postopki, kot veljajo za domače nosilce živilske dejavnosti.

K 57. členu (aditivi, encimi, arome, arome dima in ekstrakcijska topila v živilih)

V členu se urejajo aditivi, arome, arome dima, encimi in ekstrakcijska topila. V EU se te snovi poznane pod izrazom »Food Improvement Agent« ali snovi za izboljšanje živil (Food improvement agents - European Commission). Področje uporabe aditivov, encimov, arom in arom dima v živilih je urejeno s skupno zakonodajo EU. Gre za krovne Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta št. 1333/2008 (aditivi), št. 1334/2008 (arome), št. 2065/2003 (arome dima) in št. 1332/2008 (encimi). Vse te snovi morajo biti pred dajanjem na trg odobrene po skupnem EU postopku (Uredba št. 1331/2008) in vključene na sezname EU. Uporaba teh snovi v posamezni kategorijah živil je natančno predpisana z Uredbami Komisije. Za izvajanje pravnih aktov EU, ki državam članicam nalagajo obveznosti, rabimo pravno podlago v zakonu. Trenutno je to področje urejeno s tremi uredbami vlade. To so: Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 12/11 in 87/12), Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aromah za živila (Uradni list RS, št. 12/11 in 103/13) in Uredba o izvajanju uredbe (ES) o encimih za živila (Uradni list RS, št. 12/11). Ekstrakcijska topila, ki se lahko uporabljajo pri proizvodnji živil so v EU urejena s krovno Direktivo 2009/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta. Ker gre za direktivo EU, ta od držav članic zahteva implementacijo v nacionalno zakonodajo. V RS so ekstrakcijska topila, ki se uporabljajo pri proizvodnji živil in njihovih sestavin urejena s Pravilnikom o ekstrakcijskih topilih (Uradni list RS, št. 23/11, 60/18 in 15/24). Za vsako spremembo pri uporabi ekstrakcijskih topil v EU je potrebna implementacija v nacionalni pravni red. Trenutna pravna podlaga je v Zakonu v kmetijstvu, ki pa po novem ne bo imela več tega člena, zato rabimo pravno podlago za pripravo podzakonskega predpisa ministra.

K 58. členu (obogatena živila)

V členu se urejajo pogoji za dajanje na trg obogatenih živil. Področje je urejeno s skupno zakonodajo EU. Gre za krovno Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta št. 1925/2006. Živilom se lahko dodajajo samo snovi, ki so navedene v Prilogah I in II. Uredba predpisuje tudi razloge za dodajanje in omejitve za skupine živil, v katere se vitamini in minerali ne smejo dodajati. Trenutno je to področje urejeno z Uredbo o izvajanju Uredbe (ES) Evropskega parlamenta in Sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom (Uradni list RS, št. 80/07 in 38/10).

K 59. členu (nova živila)

V členu se urejajo pogoji za odobritev novih živil. Področje je urejeno s skupno zakonodajo EU. Gre za krovno Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta št. 2283/2015. Kot taka ali kot sestavine živil se lahko uporabljajo samo odobrena nova živila, v skladu z zahtevami iz odobritev. Trenutno je to področje urejeno z Zakonom o kmetijstvu (ZKme-1) Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23. V veljavi je tudi Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o novih živilih (Uradni list RS, št. 71/06 in 38/10).

K 60. členu (obsevana živila)

Člen predstavlja pravno podlago za to, da se dajejo na trg le živila in živilske sestavine, obsevane z ionizirajočim sevanjem (obsevana živila), ki izpolnjujejo pogoje, predpisane v evropskih direktivah. Te so povzete v nacionalnem Pravilniku o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem (Uradni list RS, št. 71/02, 86/03 in 51/04), ki predstavlja pravno podlago za to področje.

K 61. členu (sestava in proizvodnja prehranskih dopolnil in dajanje teh na trg)

Člen ureja pogoje glede sestave, proizvodnje in dajanja prehranskih dopolnil na trg. Področje prehranskih dopolnil je na ravni Evropske unije delno urejeno z Direktivo 2002/46/ES, ki je bila v slovenski pravni red prenesena s Pravilnikom o prehranskih dopolnilih (Uradni list RS, št. 66/13). Direktiva 2002/46/ES primarno harmonizira pravila za označevanje prehranskih dopolnil, pri sestavi pa se osredotoča le na vitamine in minerale ter njihove dovoljene kemijske oblike. Ne določa pa najvišjih dovoljenih količin teh snovi in ne ureja drugih pomembnih sestavin, kot so aminokisline, maščobne kisline, vlaknine, rastline in njihovi izvlečki, mikroorganizmi ter druge snovi s hranilnim ali fiziološkim učinkom. Direktiva 2002/46/ES prav tako ne določa posebne zaščite za ranljive skupine prebivalstva, kot so dojenčki. Za razliko od področja aditivov v živilih, kjer Uredba (ES) št. 1333/2008 izrecno prepoveduje uporabo določenih aditivov v živilih za dojenčke in majhne otroke, področje prehranskih dopolnil takih zaščitnih določb ne vsebuje.

Zaradi navedenih pravnih vrzeli v EU zakonodaji in v skladu s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje določba prepoveduje dajanje prehranskih dopolnil na trg, če so namenjena dojenčkom, mlajšim od 12 mesecev. Ministrstvo za zdravje je pri tem sledilo tudi Smernicam zdravega prehranjevanja za dojenčke (2010), potrjenim s strani Razširjenega strokovnega kolegija za pediatrijo. Te smernice poudarjajo pomen izključnega dojenja do dopolnjenega 6. meseca starosti in postopnega uvajanja raznolike dopolnilne prehrane, pri čemer prehranska dopolnila v tem obdobju niso potrebna. Za dojenčke je z vidika prehrane posebej pomembna preskrba z vitaminom D, saj ga materino mleko ne vsebuje v zadostni količini. Ta potreba je že naslovljena v okviru sistemskih preventivnih zdravstvenih pregledov, kjer zdravnik po presoji predpiše vitamin D v obliki zdravila, katerega kakovost, varnost in učinkovitost so bile preverjene v postopku pridobitve dovoljenja za promet. V primeru ugotovljenih primanjkljajev lahko zdravnik predpiše tudi druga zdravila. Prepoved prehranskih dopolnil za dojenčke temelji tudi na načelu previdnosti, saj ni zadostnih podatkov o kratkoročnih in zlasti dolgoročnih učinkih posameznih sestavin teh izdelkov na zdravje dojenčkov. Dojenčki imajo specifične fiziološke značilnosti, kot je nezrela presnova, povečana vsebnost vode v telesu, manj maščobnega tkiva in hitro razvijajoče se možgane, zaradi česar so bolj občutljivi na različne snovi, vključno z onesnaževali in aditivi, katerih mejne vrednosti so v zakonodaji določene za odrasle.

Primeri iz tujine dodatno opozarjajo na tveganja, saj so bili v Franciji zabeleženi neželeni učinki uživanja prehranskega dopolnila z vitaminom D pri dojenčkih, vključno s hiperkalcemijo in ledvično okvaro (<https://www.anses.fr/en/content/vitamin-d-children-use-medicines-and-not-food-supplements-prevent-risk-overdose>).

Poleg tega priporočeni dnevni odmerki na prehranskih dopolnilih pogosto temeljijo na potrebah odraslih. Za dojenčke ti odmerki v večini primerov niso določeni, niti za osnovne sestavine, kot so vitamini in minerali. Smernice obstajajo zgolj za nekaj posameznih snovi in praviloma šele za otroke, starejše od 7 mesecev. Zdravstveni inšpektorat RS je v svojih nadzorih ugotovil tudi številne primere pomanjkljive kakovosti in varnosti prehranskih dopolnil na trgu (<https://www.gov.si/novice/2020-11-13-umik-prehranskega-dopolnila-betteryou-zaradi-odsotnosti-folne-kisline/>; [Nevarni in neskladni izdelki | GOV.SI](#)). Trženje takih izdelkov lahko pri starših ustvari napačen vtis, da so prehranska dopolnila nujna ali koristna za zdrav razvoj dojenčka, kar lahko vodi v njihovo napačno ali celo škodljivo uporabo.

Podrobnejši pogoji glede sestave, proizvodnje in trženja prehranskih dopolnil bodo opredeljeni v podzakonskem predpisu.

K 62. členu (označevanje, predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil)

Člen ureja pogoje za označevanje, predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil, pri čemer morajo biti navedeni postopki skladni tudi s predpisi Evropske unije, zlasti z uredbami o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom ter o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih.

Zaradi dodatne zaščite ranljivih skupin, zlasti dojenčkov in majhnih otrok, ter v skladu z usmeritvami Resolucije o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 (Uradni list RS, št. 58/15), člen uvaja omejitve glede oglaševanja prehranskih dopolnil, namenjenih otrokom, starim od 12 mesecev do treh let. Oglaševanje teh izdelkov lahko pri starših ustvari lažen občutek varnosti in napačno prepričanje, da so prehranska dopolnila nujna za zdrav razvoj otroka.

Z namenom varovanja javnega zdravja ter preprečevanja zavajajočih oglaševalskih praks člen prepoveduje sodelovanje zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev pri označevanju in

oglaševanju prehranskih dopolnil. Prav tako določa prepoved razdeljevanja brezplačnih vzorcev prehranskih dopolnil oziroma njihove distribucije v kakršnikoli obliki za promocijske namene, bodisi neposredno potrošnikom bodisi preko zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev. Cilj teh določb je preprečiti ustvarjanje vtisa, da prehranska dopolnila posedujejo lastnosti preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni, kar je sicer značilno za zdravila. Promocija prehranskih dopolnil s strani zdravstvenih delavcev lahko pri potrošnikih povzroči povečano zaupanje v izdelek ter napačno razumevanje njegove narave in namena. Posledično lahko pride do uporabe prehranskih dopolnil kot nadomestila za ustrezno zdravljenje ali zdravniški pregled, kar pomeni tveganje za opustitev potrebne zdravstvene obravnave in lahko vodi do resnih posledic za zdravje.

Podatki Zdravstvenega inšpektorata Republike Slovenije dodatno utemeljujejo potrebo po jasni zakonski ureditvi: število ugotovljenih kršitev glede navajanja učinkov preprečevanja, zdravljenja in ozdravljenja bolezni je naraslo z 63 kršitev v letu 2022 na 244 kršitev v letu 2024. Povečuje se tudi število kršitev v zvezi z nedopustnimi zdravstvenimi trditvami v skladu z 12. členom Uredbe (ES) št. 1924/2006, ki vključujejo tudi sklicevanje na priporočila zdravnikov ali zdravstvenih strokovnjakov, teh je bilo v letu 2022 zabeleženih 28, v letu 2023 36, v letu 2024 pa že 54. Določba bo prispevala k zmanjšanju tveganj, povezanih z napačno uporabo prehranskih dopolnil in okreplila varnosti ter informiranosti potrošnikov. Poleg tega bo omogočila učinkovitejše izvajanje nadzora in ustrezno ukrepanje v primeru kršitev. Podrobnejši pogoji glede označevanja, predstavljanja in oglaševanja prehranskih dopolnil bodo določeni s podzakonskim aktom.

K 63. členu (oglaševalsko sporočilo za prehranska dopolnila)

Člen je namenjen dodatni zaščiti potrošnikov pred pogosto zavajajočimi oglasnimi sporočili ter varovanju javnega zdravja. Določa, da mora biti predstavljanje in oglaševanje prehranskih dopolnil na spletnih straneh, v tiskanih medijih, preko avdiovizualnih medijskih storitev, spletnih platform, spremnih gradiv ali drugih sredstev javnega obveščanja zasnovano tako, da je potrošniku jasno, da gre za prehransko dopolnilo. Prehranska dopolnila so sicer živila, a so po obliki in načinu odmerjanja pogosto podobna zdravilom. V zadnjem času se pojavlja vedno več oglasnih sporočil, v katerih so prehranska dopolnila predstavljena z navedbami o preprečevanju, zdravljenju ali celo ozdravitvi bolezni, kar je zavajajoče. Takšne trditve so pogosto namenjene prepričevanju potrošnikov k nakupu izdelkov, katerih učinki niso ustrezno preverjeni. Natančnejša pravila glede vsebine in oglaševalskega sporočila bodo določena s podzakonskim aktom.

K 64. členu (živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana, ki izpolnjujejo posebne prehranske potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok)

Živila na osnovi predelanih žit in otroško hrano podrobneje ureja Direktiva Komisije 2006/125/ES. Gre za skupino živil za posebne skupine, ki sodijo pod krovno Uredbo 609/2013 za katera še ni na voljo dovolj podatkov glede zahtev o hranilni sestavi tovrstnih živil glede na potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok. Rok za sprejetje delegirane uredbe tudi še ni določen. Do takrat ostaja v veljavi direktiva Komisije 2006/125/ES. Pri direktivah EU je potrebna implementacija oziroma prenos v nacionalno zakonodajo. V RS so tovrstna živila urejena s Pravilnikom o žitnih kašicah ter hrani za dojenčke in majhne otroke (Uradni list RS, št. 25/09), ki ima zakonsko podlago v ZZUZIS. Člen določa, da se živila na osnovi predelanih žit in otroška hrana ki izpolnjujejo posebne prehranske potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok, izdelujejo, označujejo in tržijo v skladu z Direktivo Komisije 2006/125/ES, podrobnejše pogoje pa določi minister, pristojen za zdravje.

K 65. členu (živila za posebne zdravstvene namene, pripravljene za zadovoljitev prehranskih potreb dojenčkov)

Delegirana uredba Komisije 2016/128/EU med drugim določa posebne zahteve za živila za posebne zdravstvene namene, pripravljena za zadovoljitev prehranskih potreb dojenčkov in državam članicam daje možnost, da oglaševanje še bolj omejijo ali prepovejo. Zaradi dodatne zaščite ranljive populacije, člen določa popolno prepoved oglaševanja živil za posebne zdravstvene namene, pripravljene za zadovoljitev potreb dojenčkov ter predpisuje v skladu s katerimi pravnimi akti morata biti sestava in informacije na živilu.

K 66. členu (začetne formule za dojenčke in nadaljevalne formule)

Zaradi zaščite dojenja člen določa popolno prepoved oglaševanja začetnih formul za dojenčke, tudi v publikacijah specializiranih za nego dojenčkov in znanstvenih publikacijah, kar temelji na delegirani uredbi Komisije (EU) 2016/127, ki določa zahteve glede promocijskih in trgovinskih praks pri začetnih formulah za dojenčke in prepoveduje oglaševanje začetnih formul, razen publikacijah specializiranih za nego dojenčkov in znanstvenih publikacijah ter državam daje dopušča možnost dodatnih omejitev oglaševanja in sledi priporočilom Mednarodnega kodeksa WHO o trženju nadomestkov materinega mleka. V Sloveniji potekajo številne aktivnosti, ki prispevajo k ustvarjanju spodbudnega okolja za dojenje. Ukrep je usklajen s cilji Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti, ki <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2015-01-2441> je kot enega od ciljev med drugim določil tudi povečati delež izključno dojenih otrok ob 6. mesecu starosti na 20% ter povečati delež dojenih otrok ob ustrezni dopolnilni prehrani ob 12. mesecu starosti na 40%. V času od 4. do 6. meseca, ko je otrok najbolj dojemljiv za različne okuse, je potrebno spodbujati dojenje in pri postopnem uvajanju mešane prehrane otroku ponuditi čim manj industrijsko predelane hrane. Oglaševanje začetnih formul, tudi kadar vključuje znanstvene ali nevtralne informacije, lahko posredno spodbuja njihovo uporabo in zmanjšuje pogostost ter trajanje dojenja. Starši novorojenčkov predstavljajo ranljivo skupino, na katero lahko trženje močno vpliva, saj pogosto ne razpolagajo z vsemi informacijami za kritično presojo oglasov. Ukrep bo pripomogel k bolj informiranim odločitvam staršev, zmanjšal vpliv trženja ter podprl prehranske izbire, ki temeljijo na strokovnih smernicah. S tem predlogom Slovenija uresničuje mednarodne zaveze in hkrati krepi javnozdravstveno varstvo najmlajših ter prispeva k dolgoročno ugodnejšim zdravstvenim izidom za otroke in družine. S tem predlogom Slovenija uresničuje mednarodne zaveze in hkrati krepi javnozdravstveno varstvo najmlajših ter prispeva k dolgoročno ugodnejšim zdravstvenim izidom za otroke in družine.

K 67. členu (prva prijava)

Evropska zakonodaja opredeljuje prvo prijavo kot enega od načinov, ki ga države lahko oziroma morajo vpeljati za učinkovitejši nadzor nad določenimi skupinami živil. Pri prehranskih dopolnilih Direktiva 2002/46/ES državam daje možnost, da predpišejo postopek prve prijave in sicer na način, da proizvajalec ali oseba, ki na njihovem ozemlju daje proizvod na trg, dajanje proizvoda na trg prijavi pristojnemu organu tako, da mu predloži vzorec oznake, ki se uporablja za proizvod. Pri živilih za posebne skupine, razen živil na osnovi predelanih žit in otroške hrane gre za zahtevo, ki jo morajo izpolnjevati tako države, ki določijo pristojni organ kakor tudi nosilci živilske dejavnosti in je opredeljena v posameznih delegiranih uredbah. Za formule za dojenčke v Delegirani uredbi Komisije (EU) 2016/127, za živila za posebne zdravstvene namene v Delegirani uredbi Komisije (EU) 2016/128 in za popolne prehranske nadomestke v Delegirani uredbi Komisije (EU) 2017/1798. Predlog zakona tako nalaga nosilcem živilske dejavnosti obvezo prve prijave, obveščanje o spremembi sestave izdelka in o prenehanju prodaje živila. Ob prvi prijavi je predvideno tudi plačilo pristojbine. Na koncu člena je urejena pravna podlaga za določitev podrobnejših pogojev glede prve prijave, rokov in višine pristojbin in določitev pristojnih organov, ki je Ministrstvo za zdravje oziroma Zdravstveni inšpektorat RS.

K 68. členu (mikrobiološka merila za živila)

Navedeni člen ureja odgovornosti izvajalcev dejavnosti pri zagotavljanju skladnosti živil z mikrobiološkimi merili ter postopke vzorčenja in analiz, ki so ključni za zagotavljanje varnosti hrane v vseh stopnjah pridelave, predelave, distribucije in prodaje na drobno. Cilj je zagotoviti, da so živila mikrobiološko varna v vseh fazah prehranske verige, zmanjšati tveganja za zdravje ljudi (npr. zastrupitve s hrano). Osnova za te določbe so predpisi EU, zlasti Uredba (ES) št. 853/2004 o higienskih pravilih za živila, Uredba (ES) št. 2073/2005 o mikrobioloških merilih za živila in Uredba (ES) št. 178/2002, ki določa splošna pravila in zahteve za varnost hrane v EU. Ti predpisi se uporabljajo neposredno in zagotavljajo harmonizirane standarde za zaščito zdravja ljudi. Člen določa, da izvajalci dejavnosti zagotavljajo, da je živilo skladno z mikrobiološkimi merili v vseh stopnjah pridelave, predelave, distribucije in prodaje na drobno. Vzorčenje in analize se morajo izvajati skladno s pravnimi akti EU ali če ti ne določajo drugače, v skladu s predpisi ministra, pristojnega za varno hrano. Obenem pa se s členom dajejo pooblastila ministru, pristojnemu za varno hrano, da v nacionalni zakonodaji predpiše izjeme od vsebine EU zakonodaje, v sklopu pravil, kot jih

dopušča EU zakonodaja. Člen daje ministru tudi pooblastilo, da za izvajanje devetega odstavka 14. člena Uredbe 178/2002/ES, določi dodatna mikrobiološka merila.

Do objave predpisa ministra velja Pravilnik o pogojih in načinu zmanjšanja števila vzorčnih enot in pogostosti vzorčenja klavnih trupov, mletega mesa in mesnih pripravkov (Uradni list RS, št. 49/16 in 4/20).

K 69. členu (program o spremljanju zoonoz)

S tem členom se v slovenski pravni red delno prenaša Direktiva 2003/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz (bolezni, ki se prenašajo med živalmi in ljudmi), ki od držav članic zahteva, da vzpostavijo sistematičen nadzor nad zoonozami ter poročajo o tem Evropski agenciji za varnost hrane (EFSA). Za izvajanje sistematičnega nadzora nad zoonozami se določajo pristojni organi za pripravo in izvajanje letnega programa spremljanja zoonoz in za pripravo nacionalnega letnega poročila, vsebino programa ter organ, ki je pristojen za koordinacijo priprave programa in poročila, vključno s poročanjem na EFSA, ter organ, ki je je kontaktna točka za Komisijo. Dodatno so opredeljene tudi obveznosti laboratorijev in izvajalcev dejavnosti v primeru suma ali ugotovitve zoonoze ali povzročitelja zoonoze, vključno z obveščanjem pristojnih organov. Podrobnejša pravila za izvajanje programa spremljanja zoonoz, izmenjavo podatkov in poročanja ter podrobnejša pravila glede obveznosti izvajalcev dejavnosti in uradnih laboratorijev bo bodo določna s predpisom ministra. Trenutno so podrobnejša pravila urejena v Pravilniku o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz (Uradni list RS, št. 114/13).

K 70. členu (nadzor zoonoz in povzročiteljev zoonoz)

Zoonoze so bolezni, ki se prenašajo neposredno ali posredno med živalmi in ljudmi. Zmanjšanje razširjenosti povzročiteljev zoonoz pri živalih in v živilih prispeva k večji varnosti hrane, ter zmanjšuje tveganje, ki ga zoonoze predstavljajo za javno zdravje. Z namenom zagotoviti ustrezne in učinkovite ukrepe za odkrivanje in nadzor salmonel in drugih povzročiteljev zoonoz je bila na ravni EU sprejeta Uredba (ES) št. 2160/2003 Evropskega Parlamenta in Sveta o nadzoru salmonel in drugih povzročiteljev zoonoz. Omenjena uredba nalaga državam članicam, da zagotovijo doseganje ciljev EU za zmanjšanje razširjenosti zoonoz in povzročiteljev zoonoz, ki jih sprejme Evropska Komisija. Do sedaj so bili sprejeti štirje cilji EU za zmanjšanje razširjenosti določenih serovarov salmonel pri določenih vrstah perutnine. Za doseganje ciljev EU države uvedejo programe nadzora, kjer določijo pravila za odkrivanje zoonoz in povzročiteljev zoonoz, opredelijo odgovornosti nosilcev živilske dejavnosti in pristojnih organov, določijo ukrepe ob ugotovitvi zoonoze in zagotovijo zbiranje rezultatov za ovrednotenje doseganja cilja. Poleg pravil določenih s pravnimi akti EU, je za doseganje ciljev, potrebno določiti tudi nacionalna pravila, saj je za obvladovanje povzročiteljev zoonoz pomemben nadzor v celotni živalski populaciji za katero je določen cilj oziroma so za učinkovito obvladovanje zoonoze potrebna dodatna pravila. Tako je na primer pri kokoših nesnicah cilj EU določen za odrasle jate kokoši, vendar je za doseganje tega cilja treba uvesti določena pravila in ukrepe tudi pri mladih (vzrejnih) jatah.

S členom se za izvajanje Uredbe (ES) št. 2160/2003 ureja obveznost nosilcev živilske dejavnosti glede obveščanja, postopek določitve laboratorijev, ki opravljajo preiskave nosilcev živilske in njihove obveznosti dejavnosti ter pristojni organ za vložitev vlog, pogoje pod katerimi so nosilci živilske dejavnosti upravičeni do izplačila nadomestila in določa pristojnost ministra, da določi zoonoze ali povzročitelje zoonoz ter ostala pravila za izplačilo nadomestil. Člen predstavlja tudi pravno podlago za sprejem podrobnejših pravila za učinkovito izvajanje določb uredb (EU) za doseganje ciljev EU za zmanjšanje razširjenosti zoonoz in povzročiteljev zoonoz in določitev nacionalnih pravil potrebnih za doseganje cilja, če ta niso urejena v EU zakonodaji. Trenutno so v Sloveniji, za doseganje ciljev EU, poleg pravil predpisanih v pravih aktih EU, pravila določena tudi v Pravilniku o nadzoru salmonel pri perutnini vrste *Gallus gallus* in *Meleagris gallopavo domestica* (Ur.l.RS, št. 48/24) in Uredbi o izvajanju uredbe (ES) o nadzoru salmonel in drugih opredeljenih povzročiteljev zoonoz, ki se prenašajo z živili (Ur. l. RS, št. 60/24).

K 71. členu (ostanki farmakološko aktivnih snovi)

Obveznosti in prepovedi glede uporabe farmakološko aktivnih snovi pri živalih za prehrano ljudi temeljijo na pravnih aktih EU in nacionalni zakonodaji. Preprečevanje prisotnosti ostankov farmakološko aktivnih snovi v živalih in živilih je ključno za varovanje javnega zdravja in zagotavljanje varnosti živil. Veterinarji, izvajalci živilske dejavnosti ter druge fizične in pravne osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo živil in krme, morajo zagotoviti, da v živalih in živilih ni nedovoljenih ostankov farmakološko aktivnih snovi. Določbe o uporabi teh snovi temeljijo na Uredbi (EU) 2019/6, Uredbi (EU) 2019/4, Uredbi (ES) št. 470/2009, Izvedbeni uredbi (EU) 2022/1646 in Delegirani uredbi (EU) 2022/1644, ki urejajo pogoje za uporabo farmakološko aktivnih snovi pri živalih, namenjenih prehrani ljudi. Nacionalna zakonodaja določa dodatne zahteve, med drugim Pravilnik o prepovedi uporabe določenih snovi v živinoreji (Uradni list RS, št. 99/07) in Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/2090 o nadzoru ostankov farmakološko aktivnih snovi v živilih živalskega izvora. Uprava je dolžna pripraviti nacionalni načrt nadzora uporabe farmakološko aktivnih snovi, ki zajema tako dovoljene kot prepovedane snovi, s ciljem zagotavljanja skladnosti z zakonodajo in varovanja zdravja ljudi. Dajanje na trg ali zakol živali, pri katerih so bile uporabljene prepovedane snovi, ter dajanje na trg in predelava mesa takih živali nista dovoljena. Minister podrobneje določi seznam prepovedanih snovi, izjemne namene njihove uporabe ter pogoje in pravila za njihovo dajanje na trg. Nezakonita uporaba farmakološko aktivnih snovi pri živalih, namenjenih za proizvodnjo živil, se šteje za nedovoljeno zdravljenje, razen v primerih, ki jih dovoljujejo predpisi Evropske unije.

K 72. členu (onesnaževala v živilih)

Zaradi varovanja javnega zdravja je nujno, da se onesnaževala ohranijo v ravneh, ki so toksikološko sprejemljive. Izvajalci živilske dejavnosti lahko dajejo na trg, ali uporabljajo kot surovino ali sestavino v živilih le tista živila, ki izpolnjujejo pogoje glede mejnih vrednosti onesnaževal, določenih v pravnih aktih EU. Področje onesnaževal je urejeno na EU ravni z Uredbo Sveta (EGS) št. 315/93 in Uredbo Komisije (EU) 2023/915, dopolnjujejo pa ju Priporočila Komisije. Člen daje tudi pravno podlago, da minister določi strožje mejne vrednosti za živila za dojenčke in majhne otroke, kadar v Prilogi I Uredbe Komisije (EU) 2023/915 niso določene posebne mejne vrednosti Unije, kar omogoča Uredba Komisije (EU) 2023/915. Na nacionalni ravni pa velja Uredba o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih v živilih (Uradni list RS, št. 27/07, 38/10 in 57/11).

K 73. členu (spremljanje in poročanje glede onesnaževal)

Na ravni EU je bila sprejeta Izvedbena uredba Komisije (EU) 2022/932 o enotnih praktičnih ureditvah za izvajanje uradnega nadzora v zvezi z onesnaževali v živilih. Ta določa, da Uprava vsako leto pripravi in pošlje Evropski komisiji načrt nadzora onesnaževal v živilih. Uprava je pristojna tudi za izvajanje uradnega nadzora prisotnosti onesnaževal v živilih in sporočanje podatkov na EFSA, razen za prehranska dopolnila in živila za posebne skupine, za kar je pristojen ZIRS. Na nacionalni ravni trenutno nimamo predpisa, ki bi urejal to področje. Natančnejše pogoje iz prvega odstavka tega člena določi minister, če ni s predpisi Unije določeno drugače.

K 74. členu (poslovanje s krmo)

V EU se lahko uporablja samo krma iz registriranih in odobrenih obratov. Nosilci dejavnosti poslovanja s krmo morajo priglasiti svoje obrate, ki delujejo v katerikoli fazi pridelave, proizvodnje, predelave, skladiščenja, prevoza, distribucije in prodaje krme.

K 75. členu (označevanje in predstavljanje krme)

S pravili o označevanju in trženju krme se zagotavlja visoko raven varnosti krme in se prispeva k varovanju javnega zdravja ter se zagotavlja ustrezne informacije za porabnike in potrošnike. Izraz krma zajema različne krmne proizvode rastlinskega, živalskega in mineralnega porekla, ki služijo v prehrani živali kot izvor energije, beljakovin, mineralov in snovi z biološkim delovanjem. Ključ za ločevanje med krmnimi proizvodi in njihovo kategorizacijo je v definicijah. Osnovna pravila označevanja so določena v Uredbi 767/2009/ES. Proizvodi, ki so namenjeni uporabi v krmni verigi, morajo biti jasno označeni, podatki morajo biti točni, preverljivi in ustrezati dejanskim lastnostim krme.

K 76. členu (ekološka krma)

Ekološka krma mora biti pridelana oziroma proizvedena in v prometu označena pod pogoji in po postopkih, določenih Uredba 2018/848/EU, ki vzpostavlja načela ekološke pridelave in določa pravila, ki veljajo za tako pridelavo, pripadajoče certificiranje in uporabo navedb pri označevanju in oglaševanju, ki se sklicujejo na ekološko pridelavo, ter pravila, ki veljajo za nadzor, vzpostavljen poleg tistega iz Uredbe (EU) 2017/625. Uredba se uporablja nepredelane in predelane kmetijske proizvode, živila in krmo.

K 77. členu (medicirana krma in vmesni proizvodi)

Medicirana krma je eden od načinov peroralnega vnosa zdravil za uporabo v veterinarski medicini. Vmesni proizvod pomeni krmo, ki ni pripravljena za neposredno krmljenje živali brez nadaljnje predelave in ki jo sestavlja homogena mešanica enega ali več zdravil za uporabo v veterinarski medicini s posamičnimi krmili ali krmnimi mešanicami, ki je namenjena izključno za proizvodnjo medicirane krme. Nosilec dejavnosti poslovanja s krmo proizvaja, prevaža, skladišči, daje na trg, uporablja in izvaža medicirano krmo ter vmesne proizvode pod pogoji, določenimi z Uredbo 2019/4/EU. Uporaba medicirane krme za preventivne namene je prepovedana. Uredba določa, da lahko država članica predpiše način dajanja vmesnih proizvodov na trg. Glede na to, da je v skladu z Zakonom o zdravilih dovoljen promet veterinarskih zdravil direktno od veletrgovca do odobrenega obrata za proizvodnjo medicirane krme, z zakonom dovoljujemo dajanje na trg vmesnih proizvodov med obrati, ki so odobreni ali registrirani v skladu s 13. členom Uredbe 2019/4/EU. Za izvajanje 12. člena Uredbe 2019/4/EU se za ugotavljanje, ali so zdravila za uporabo v veterinarski medicini, ki se uporabljajo za proizvodnjo medicirane krme ali vmesnih proizvodov, dovoljena v Republiki Sloveniji, uporablja podatke o zdravilih, ki so objavljeni na spletni strani evropske baze zdravil za uporabo v veterinarski medicini. Člen daje pravno podlago za sprejem predpisa ministra, pristojnega za varno krmo, da določi sisteme zbiranja in odstranitve neuporabljene medicirane krme in vmesnih proizvodov s pretečenim rokom uporabnosti ali ki se niso porabili in lokacije zbirališč ali odlagališč, način poročanja o porabi, zbiranje podatkov o obsegu prodaje in uporabi protimikrobnih zdravil pri živalih ter obliko veterinarskega recepta za medicirano krmo. Do sprejema predpisa ministra na podlagi tega člena ostaja v veljavi Pravilnik o pogojih za proizvodnjo, promet in uporabo medicirane krme (Uradni list RS, št. 114/03 in 25/04).

K 78. členu (krmni dodatki in premiksi)

V EU se sme dajati na trg in uporabljati le dovoljene krmne dodatke. Postopke za izdajo dovoljenja proizvodom kot krmnim dodatkom ter pravila za njihovo označevanje, dajanje na trg in uporabo določa EU uredba o krmnih dodatkih, katere temeljno načelo je, da se lahko da na trg EU, predela in uporabi za krmljenje samo tiste krmne dodatke, katerim je bilo izdano dovoljenje v obliki pravnega akta. Določenih proizvodom (kot krmnim dodatkom) je možno izdati dovoljenje tudi v vodi za pitje živalim.

Člen daje pravno podlago za predpis ministra pristojnega za varno krmo ki določa podrobnejše pogoje za izvajanje drugega odstavka 3. člena Uredbe 1831/2002/ES in pogoje za proizvodnjo, skladiščenje, dajanje na trg za namen izvoza iz EU in izvoz krmnih dodatkov, predmešanic in krmnih mešanic, ki vsebujejo krmne dodatke, ki nimajo dovoljenja za dajanje na trg in uporabo v EU, določi minister, pristojen za varno krmo. Do sprejema novega predpisa velja Pravilnik o krmnih dodatkih (Uradni list RS, št. 110/09, 69/10 in 43/11).

K 79. členu (nezaželene snovi, za katere se uporablja Direktiva 32/2002/EGS)

Proizvodi, namenjeni za prehrano živali, lahko vsebujejo tudi nezaželene snovi, ki lahko neposredno ogrozijo zdravje živali ali zaradi svoje prisotnosti v živalskih proizvodih posredno ogrozijo zdravje ljudi ali okolje. Osnovni predpis, ki ureja najvišje vsebnosti nezaželenih snovi v krmi v EU je Direktiva 32/2002/ES - njena Priloga I in II se v DČ neposredno uporabljata. Krma ni varna, če je najvišja mejna vrednost nezaželenih snovi iz Priloge I Direktive presežena. Do uveljavitve novega predpisa določbe Direktive 2002/32/ES v naš pravni red prenaša Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme (Uradni list RS, št. 9/20).

K 80. členu (zahteve glede varnosti krme)

Osnovni predpis, ki ureja najvišje vsebnosti nezaželenih snovi v krmi v EU je Direktiva 32/2002. Določene nezaželene snovi, ki se tudi lahko pojavijo v krmi (na primer ostanki pesticidov, salmonela, ...), pa so pokrite z drugimi sklopi zakonodaje.

K 81. členu (prepovedi in omejitve glede uporabe nekaterih snovi za krmljenje)

Prepovedi oziroma omejitve glede uporabe določenih snovi oziroma proizvodov v krmni verigi so del posebnih zakonodajnih sklopov, na primer TSE zakonodaje, ŽSP zakonodaje, zakonodaje o dajanju krme na trg in zakonodaje o krmnih dodatkih.

K 82. členu (doniranje (darovanje) krme)

Z vsebino tega člena se ureja zaradi potrebe po urejanju doniranja krme, vključno z živali in živalskimi stranskimi proizvodi, ki niso namenjeni prehrani ljudi, z namenom zagotavljanja varnosti krme, preprečevanja zlorab in omogočanja odgovornega ravnanja z viški hrane, hkrati pa uskladitve z evropskimi predpisi, kot so Uredba 183/2005/ES in predpisi o živalskih stranskih proizvodih. Njegov namen je zaščititi zdravje živali in ljudi, zmanjšati količino odpadkov, omogočiti doniranje krme za različne namene, kot je krmljenje zapuščenih živali ali proizvodnih živali, ter zagotoviti, da so vsi procesi varni in regulirani, kar krepi zaupanje v prehransko verigo in spodbuja odgovorne prakse. Opredeljuje doniranje kot brezplačno dajanje krme končnim prejemnikom, prepoveduje njeno trgovanje in zahteva registracijo ali odobritev donatorjev ter prejemnikov, ki krmo uporabljajo za proizvodnjo živil ali krmljenje zapuščenih živali. Registracija se ne zahteva za obrat, ki samo donira krmo in je prijavil dejavnost v skladu s 6. členom Uredbe 852/2004/ES ter za prodajo na drobno s hrano za hišne živali, ki donira krmo za živali, ki niso namenjene proizvodnji živil.

K 83. členu (prejemniki donirane krme)

V tem členu se ureja doniranje krme za živali specifičnim končnim prejemnikom, kot so skrbniki zapuščenih živali, živali v živalskih vrtovih, živali v terapevtske in službene namene ali lastnih živali, z namenom podpiranja dobrega počutja živali, socialne pomoči in obvladovanja izrednih razmer, hkrati pa zagotavljanja odgovornega in nadzorovanega procesa doniranja. Namen je, da se olajša oskrba živali v posebnih okoliščinah, kot so zapuščenost, terapevtska ali službena uporaba ali socialne in naravne stiske, ter da se prepreči zloraba donacij z jasno opredelitvijo upravičencev. Poleg tega vključitev nepridobitnih pravnih oseb, ki skrbijo za zapuščene ali terapevtske živali, nakazuje, da je bil zakon sprejet tudi zato, da se podprejo organizacije, kot so zavetišča ali društva, ki imajo ključno vlogo pri skrbi za živali brez lastnikov ali z zdravstvenimi koristmi za ljudi. Člen razširja opredelitev končnih prejemnikov donirane krme za lastne živali na socialno šibke osebe, upravičene do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, ter fizične ali pravne osebe, prizadete v naravnih ali drugih nesrečah, kar poudarja humanitarni vidik zakona, ki je bil sprejet, da se pomaga posameznikom in kmetijskim gospodarstvom v stiski, da ohranijo svoje živali, ko sami ne morejo zagotoviti krme. Na ta način bomo izboljšali oskrbo živali, zmanjšali socialne in gospodarske stiske ter zagotovili, da donacije dosežejo tiste, ki jih najbolj potrebujejo, kar krepi humano in odgovorno ravnanje z živalmi.

K 84. členu (pogoji za doniranje)

Donira se lahko krma, ki izpolnjuje kriterije varnosti, vendar ni primerna za prodajo zaradi pomanjkljivosti v kakovosti, embalaži, označevanju, teži ali drugih podobnih razlogov, vključno s krmo, ki ji je potekel minimalni rok skladiščenja »uporabno najmanj do«. Vsak nosilec dejavnost poslovanja s krmo v verigi doniranja mora zagotavljati, da je donirana krma, ki ji je potekel minimalni rok skladiščenja "uporabno najmanj do", varna. Nekdanja živila živalskega izvora, označena z datumom uporabe »porabiti do«, se lahko po preteku tega datuma donirajo končnemu prejemniku izključno kot živalski stranski proizvod kategorije 3 in v skladu s predpisi, ki urejajo živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi. Odpadke iz gostinske dejavnosti ni mogoče donirati kot krmo ali za namene krmljenja živali, ker bi bilo to v neskladju z okoljsko zakonodajo (Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13, 56/15, 56/18 in 44/22 – ZVO-2 in Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom (Uradni list RS, št. 39/10 in 44/22 – ZVO-2).

K 85. členu (splošni pogoji za dajanje na trg)

Materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, ureja krovna Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1935/2004 z dne 27. oktobra 2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živali in o razveljavitvi direktiv 80/590/EGS in 89/109/EGS (UL L št. 338 z dne 13. 11. 2004, str. 4; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1935/2004/ES). Uredba 1935/2004/ES določa splošne zahteve za materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, in sicer da se lahko dajejo na trg, če se proizvajajo v skladu z dobro proizvodno prakso, tako da v normalnih ali predvidljivih pogojih uporabe njihove sestavine ne prehajajo v živila v količinah, ki bi lahko ogrožale zdravje ljudi ali povzročale nesprejemljivo spremembo v sestavi živil ali povzročale poslabšanje njihovih organoleptičnih lastnosti. Poleg splošnih zahtev Uredba 1935/2004/ES daje ustrezno pravno podlago za sprejetje posebnih ukrepov za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali. Zakon določa posebne ukrepe za določene materiale in izdelke, namenjen za stik z živali, za katere je potreben nacionalni prenos pravnih aktov EU. Do sprejetja zakona se uporabljajo predpisi, ki so bili sprejeti na podlagi Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živali (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ, 47/04 – ZdZPZ; v nadaljnjem besedilu ZZUZIS).

K 86. členu (proizvodnja in dajanje materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, na trg)

V zvezi z izvajanjem ZZUZIS je bila v Republiki Sloveniji izdana Uredba o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki proizvajajo, predelujejo in prva dajejo na trg materiale in izdelke, namenjene za stik z živali (Uradni list RS, št. 57/08). Ker z zakonom preneha veljati ZZUZIS, zakon določa obveznosti nosilcev dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ki proizvajajo, predelujejo ter prvi dajejo materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, na trg v Republiki Sloveniji, da registrirajo svoje obrate pri ZIRS. Poleg tega zakon določa postopek za umik materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, s trga. Podrobnejše pogoje za registracijo nosilcev dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, ki proizvajajo, predelujejo ter prvi dajejo materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, na trg v Republiki Sloveniji ter za umik materiala in izdelka, namenjenega za stik z živali, s trga določi minister, pristojen za zdravje.

K 87. členu (posebni ukrepi za skupine materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali)

Za keramične izdelke, regenerirano celulozno folijo ter dude in tolažilne dude so bili na območju EU z izdanimi direktivami (Direktiva Komisije 2007/42/ES z dne 29. junija 2007 o materialih in izdelkih iz regenerirane celulozne folije, namenjenih za stik z živali (UL L št. 172 z dne 30. 6. 2007, str. 71), Direktiva Sveta 84/500/EGS z dne 15. oktobra 1984 o približevanju zakonodaje držav članic, ki se nanaša na keramične izdelke, namenjene za stik z živali (UL L št. 277 z dne 20. 10. 1984, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo Komisije 2005/31/ES z dne 29. aprila 2005 o spremembi Direktive Sveta 84/500/EGS glede izjave o skladnosti in meril učinkovitosti analize metode za keramične izdelke, namenjene za stik z živali (UL L št. 110 z dne 30. 4. 2005, str. 36), Direktiva Komisije 93/11/EGS z dne 15. marca 1993 o sproščanju N-nitrozaminov in N-nitrozabilnih snovi iz dud in tolažilnih dud iz elastomera ali gume (UL L št. 93 z dne 17. 4. 1993, str. 35)), sprejeti posebni ukrepi v skladu z Uredbo 1935/2004/ES. Do sprejetja zakona se za prenos navedenih direktiv v nacionalno zakonodajo uporabljajo predpisi, ki so bili sprejeti na podlagi ZZUZIS. Ker bo z uveljavitvijo zakona ZZUZIS prenehal veljati v delih, ki se nanašajo na materiale in izdelke, namenjene za stik z živali, zakon določa, da minister, pristojen za zdravje, določi posebne ukrepe. Poleg tega lahko vlada v skladu s 6. členom Uredbe 1935/2004/ES sprejme posebne ukrepe za določene materiale in izdelke, če ti niso določeni s predpisi Unije.

K 88. členu (vstop v EU živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali)

Predlog zakona določa osnovna pravila glede varnosti uvoženih živil in krme in pri tem povzema določila Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (11. člen navedene uredbe). Osnovna pravila glede obveznosti izvajalcev dejavnosti da pošiljko predložijo v uradni nadzor pred vstopom pošiljke in obveznosti pristojnih organov za izvajanje nadzora ureja Uredba 2017/625 (Uredba o uradnem nadzoru), potrebno pa je določiti pristojne organe za nadzor pred vstopom pošiljk, kar trenutno ureja Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št.

129/20). Tudi pogostnost pregledov za določene primere določa EU zakonodaja, v kolikor pogostnost ni predpisana v EU zakonodaji, pa pogostnost pregledov določi pristojni organ. Ta pravila so deloma že povzeta v Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti in Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20). Zakon ureja tudi primere, ko mora izvajalec dejavnosti za vstop blaga, izvetega iz obveznosti uradnega nadzora po 48. členu Uredbe 2017/625/EU predhodno pridobiti dovoljenje. Osnovna pravila na področju uradnega nadzora krme, ki vstopa v EU, so določena v Uredbi 625/2017. Uredba določa pravila za sistematičen nadzor nad pošiljkami krme, ki jih je potrebno preveriti pred vstopom na ozemlje EU, določa pošiljke krme, ki morajo biti pregledane na mejni kontrolni točki prvega prispetja v EU, pogostost pregledov, uporabo skupnega zdravstvenega vstopnega dokumenta, najavo pošiljk, uporabo sistema TRACES s strani izvajalcev dejavnosti odgovornih za pošiljko in ukrepe v zvezi z neskladnimi pošiljkami.

K 89. členu (izvoz in ponovna odprema iz EU živil, krme ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali)

Predlog zakona določa osnovna pravila glede zagotavljanja varnosti izvoženih živil in krme in pri tem povzema določila Uredbe (ES) št. 178/2002 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (12. člen navedene uredbe). Pravila za ponovni izvoz oz. vračanje uvoženih pošiljk v tretjo državo so določena v Uredbi 2017/625, v 72. členu in so povzeta v tem zakonu. Pravila glede obveznosti izvajalcev dejavnosti in pristojnih organov glede izvajanja nadzora ureja Uredba 2017/625 (Uredba o uradnem nadzoru). Ta pravila do deloma že povzeta v Zakonu o veterinarskih merilih skladnosti in Uredbi o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmaceutskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20). Predlog zakona določa, da morajo pošiljke namenjene izvozu oz. ponovni odpremi izpolnjevati pogoje, določene s predpisi EU, če predpisi tretje države (države uvoznice) ne določajo drugače, oziroma so z namembno tretjo državo sklenjeni sporazumi na ravni EU ali dvostransko na področju zahtev glede varnosti živil. Ta člen tudi določa pravila obveznost nosilca živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo, da za izvedbo uradnega nadzora pristojnemu organu plačajo pristojbino.

K 90. členu (veterinarsko spričevalo za izvoz živil živalskega izvora in krme iz EU)

Predlog zakona povzema osnovna pravila glede priprave veterinarskih spričeval za izvoz, najavo pošiljke za izvoz in postopek potrjevanja izvoznih veterinarskih spričeval trenutno ureja Zakon o veterinarskih merilih skladnosti. V delu, ki se nanaša na živila živalskega izvora, se določbe ustrezno prenašajo v ta zakon. Predlog zakona na splošno določa pravila za pripravo obrazcev spričeval za izvoz v primeru, ko je to dogovorjeno med EU in tretjimi državami v mednarodnih sporazumih oz. na ravni EU, kot tudi v bilateralnih protokolih oz. dogovorih med Slovenijo in določeno tretjo državo. Natančnejše pogoje glede postopka priprave novih obrazcev veterinarskih spričeval za izvoz, obrazca in postopka najave pošiljke za izvoz pa določa Pravilnik o pripravi veterinarskih spričeval za izvoz in postopku najave pošiljk (Uradni list RS, št. 11/23 in 42/23 - popr). Predlog zakona določa tudi pravno podlago za pristojbine za izdajo veterinarskega spričevala za izvoz.

K 91. členu (vloga za izvoz iz EU po predhodnem postopku preverjanja pogojev)

Predlog zakona določa tudi postopek, ko so za pridobitev dovoljenja za izvoz v določene tretje države s strani države uvoznice zahtevani izredno dolgotrajni in administrativno zahtevni postopki. Zato je pomembno vključiti to določbo, da se postopki pričnejo kadar je izkazan resen interes branžne industrije. Le tako je namreč mogoče smotrno izkoristiti omejene kadrovske kapacitete. Predlog zakona določa pravila za primere, ko zaradi zahtev uvoznika v tretji državi, ali na zahtevo pristojnega organa v tretji državi, izvoznik poda vlogo za izdajo potrdila o dejstvu, ki pa ni v obliki spričevala, temveč potrdila. V takšnih primerih se za izdajo potrdila na obračuna pristojbina kot je predvidena za izdajo veterinarskih spričeval za izvoz. Gre za izdajo potrdila na vlogo stranke.

K 92. členu (dokument na vlogo stranke zaradi izvoza živil in krme neživalskega izvora ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, iz EU)

Ta člen določa možnost oziroma način izdaje potrdil s strani pristojnega organa o tem, da je izvajalec dejavnosti v Republiki Sloveniji registriran oziroma odobren kot proizvajalec živil neživalskega izvora, krme neživalskega izvora oziroma materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali. To potrdilo pristojni organ izda na podlagi vloge izvajalca dejavnosti za namen izvoza blaga (živil neživalskega izvora, krme neživalskega izvora ali materiala in izdelka, namenjenega za stik z živali) v tretje države, ki pogojujejo uvoz z navedenim dokumentom. Z izdajo potrdila pristojni organ potrdi (na podlagi uradnih evidenc), da je izvajalec dejavnosti registriran ali odobren za svojo dejavnost pri pristojnem organu za nadzor, je pod njihovim nadzorom, ter odgovarja za skladnost in varnost blaga v skladu z EU zakonodajo. Pogosto tretje države zahtevajo potrdilo, da se lahko živilo ali krma prosto trži v državi, kjer se proizvaja – free sale certifikat.

K 93. členu (vzpostavitev, vzdrževanje in upravljanje registrov)

Pristojni organi morajo vzpostaviti in vzdrževati registre oziroma zbirke podatkov. Sistem registracije mora delovati tako, da v največji meri izraža dejansko stanje, zato mora pristojni organ imeti možnost usklajevanja podatkov tudi po uradni dolžnosti, če tako izhaja iz drugih evidenc.

K 94. členu (registri obratov)

Zakon ureja področje registracije in odobritve obratov. Registre živilskih in krmnih obratov iz tega zakona vodijo in upravljajo Uprava, IRSKGLR in ZIRS. Zakon določa vrste podatkov, ki se morajo voditi v posameznih registrih obratov in evidenci priznanih naravnih mineralnih vod. Seznime krmnih obratov, ki so priglasili dejavnosti poslovanja s krmo, vodi Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Registri (z izjemo registra registriranih krmnih obratov na ravni kmetij) so javno dostopni.

K 95. členu (evidenca priznanih naravnih mineralnih vod)

Zakon ureja področje registracije in odobritve obratov. Registre živilskih in krmnih obratov iz tega zakona vodita in upravljata MKGP, Uprava, IRSKGLR in ZIRS. Zakon določa vrste podatkov, ki se morajo voditi v posameznih registrih obratov in evidenci priznanih naravnih mineralnih vod.

K 96. členu (evidenca usposobljenih oseb za prvi uplenjene divjadi)

Po prejemu obvestila Lovske zveze Slovenije o opravljenem usposabljanju in opravljenem izpitu Uprava usposobljeno osebo vpiše v evidenco usposobljenih oseb za prvi pregled uplenjene divjadi.

V evidenci se za vsako usposobljeno osebo vodijo naslednji podatki:

- osebno ime in kontaktni podatki (naslov, telefonska številka oziroma e-naslov);
- datum rojstva;
- številka in datum potrdila.

Evidenca iz tega člena je namenjena vodenju seznamov usposobljenih oseb za izvajanje prvih pregledov uplenjene divjadi.

K 97. členu (pridobivanje in uporaba podatkov)

Zakon določa namen zbiranja podatkov, ki so vpisani v zbirke podatkov iz zakona. Za namen zagotavljanja varnosti in skladnosti hrane, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali in krme se pridobivajo, uporabljajo in obdelujejo podatki, vključno z osebnimi podatki, iz zbirk podatkov, ki jih upravljajo drugi državni organi, javni zavodi in agencije, izvajalci javnih služb, izvajalci nalog iz drugih prenesenih dejavnosti uradnega nadzora ali občine ter drugi pooblaščen organi. Z Zakonom o varni hrani in krmi se vzpostavlja tudi pravila nadzora nad goljufivimi praksami v agroživilski verigi. Obveza za izvajanje nadzora nad goljufivimi praksami je podana v EU uredbi št. 625/2017. Z namenom vpogleda v obseg opravljanja živilske dejavnosti, ki lahko nakazuje na izvajanje goljufivih praks, so zato pomembni tudi podatki iz davčnega registra in evidence o davkih.

K 98. členu (povezovanje zbirk podatkov)

V zakonu so pravne podlage za povezovanje z drugimi podatkovnimi zbirkami, prevzemanje podatkov iz drugih podatkovnih zbirk. Za izvajanje nalog zagotavljanja varnosti hrane, materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil in krme se zbirke podatkov povezujejo med seboj. Za povezovanje zbirk podatkov se uporablja davčna številka, EMŠO, matična številka poslovnega subjekta, parcelna številka, številka stavbe in identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva oziroma identifikacijska številka subjekta, ki se dodelita po zakonu, ki ureja kmetijstvo.

K 99. členu (dostop do podatkov)

Določeni podatki se v javnem interesu opredelijo kot javni ali javno dostopni. Izvajalce dejavnosti se s tem zakonom zavezuje k poročanju podatkov, ki lahko predstavljajo poslovno občutljive podatke, zato je potrebno v zakonu opredeliti, kateri podatki so javni. Z zakonom se določi, da se podatki o odobrenih obratih objavijo na državnem spletnem portalu, določeni podatki o registriranih obratih pa so posamično javno dostopni.

K 100. členu (pošiljanje podatkov in vpogled v podatke za izvajanje zakonsko določenih nalog)

V zakonu so pravne podlage za posredovanje podatkov izvajalcem javnih pooblastil in javnih služb, izvajalcem intervencij skupne kmetijske politike ter drugim državnim organom in občinam, če jih ti potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

K 101. členu (elektronski dostop do podatkov v zbirkah podatkov za nosilca živilske dejavnosti, dejavnosti poslovanja s krmo in dejavnosti materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil)

Izvajalci dejavnosti, ki so vpisani v register obratov, so upravičeni do svojih podatkov v računalniški zbirki podatkov. Z namenom zmanjšanja administrativnih ovir ta zakon ureja tudi, da lahko izvajalci dejavnosti, ki so vpisani v register obratov, podatke z upravo izmenjujejo elektronsko, npr. sporočanje sprememb).

K 102. členu (financiranje zbirk podatkov)

Sredstva za financiranje obveznih zbirk podatkov, ki jih morajo vzpostaviti pristojni organi držav članic EU, morajo biti zagotovljena v proračunu.

K 103. členu (pristojbine za izvajanje nadzora)

Člen ureja področje zaračunavanja pristojbin za uradni nadzor živil, krme živalskega izvora ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živil, z namenom zagotavljanja finančne podpore za izvajanje uradnega nadzora in uskladitve z evropskimi predpisi, kot je Uredba 2017/625/EU, z namenom, da se jasno opredeli kako in kdaj se pristojbine zaračunavajo, kar omogoča pokrivanje stroškov nadzora, hkrati pa zagotavlja pregledno financiranje teh dejavnosti. Pristojbine se zaračunavajo v skladu z Uredbo 2017/625/EU, da se implementirajo evropske zahteve za financiranje uradnega nadzora, kot so inšpekcijski pregledi, vzorčenja in analize, ki so ključni za zagotavljanje varnosti in kakovosti v agroživilski verigi. Poleg tega višino pristojbin, ki niso določene z evropsko uredbo, opredeli vlada, da se omogoči prilagodljivost pri določanju stroškov za dodatne nadzorne dejavnosti, specifične za nacionalne potrebe, da so vsi vidiki nadzora ustrezno financirani.

K 104. členu (zaračunavanje, plačevanje in izterjava pristojbin Uprave ali ZIRS)

Z vsebino tega člena se vzpostavlja sistem za zaračunavanje pristojbin za uradni nadzor živil, krme in materialov, namenjenih za stik z živil, z namenom zagotavljanja finančne podpore za izvajanje uradnega nadzora skladno z evropskimi predpisi, kot je Uredba 2017/625/EU, z namenom, da se določijo postopki in roki za plačilo pristojbin, prilagojeni različnim vrstam pregledov in okoliščinam, kar omogoča nemoteno delovanje pristojnih organov, hkrati pa preprečuje zamude ali neplačila. Poleg tega so pristojbine prihodek proračuna Republike Slovenije, plačljive na podračun Uprave ali ZIRS, da se zagotovi stabilno financiranje uradnega nadzora in s tem delovanje javne uprave.

K 105. členu (pooblastila)

V členu se opredeljujejo pooblastila in pristojnosti za uradne osebe, ki presegajo splošne predpise o inšpekcijskem nadzoru, z namenom zagotavljanja učinkovitega uradnega nadzora nad varnostjo

hrane, krme, materialov za stik z živali in vina v skladu z evropskimi predpisi, kot je Uredba 2017/625/EU, z namenom, da se določijo z natančno določena pooblastila, ki omogočajo celovit uradni nadzor nad vsemi fazami prehranske verige, od pridelave do distribucije, vključno z izvozom, uvozom, označevanjem in odpoklicem, kar ščiti zdravje potrošnikov in zagotavlja skladnost z zakonodajo. Besedilo člena natančno opredeljuje pooblastila uradnih oseb posameznih pristojnih organov. Poleg tega vključitev pooblastil, kot so dostop do podatkovnih zbirk, uporaba sodobnih tehnik nadzora in odrejanje ukrepov za skladnost, kaže na namen zakona, da se organom omogoči prilagodljiv in tehnološko napreden pristop, ki izboljšuje učinkovitost in odzivnost pri preprečevanju tveganj.

K 106. členu (ukrepi)

Člen je bil napisan zaradi potrebe po opredelitvi širokega nabora ukrepov, uskladitvi z evropsko zakonodajo, zagotavljanju hitrega ukrepanja v primeru tveganj ali goljufij in specializiranem nadzoru nad različnimi segmenti prehranske verige. Njegov namen je zaščititi zdravje potrošnikov, preprečiti zavajanje in zagotoviti skladnost, kar krepi varnost in zaupanje v sistem nadzora hrane, krme in vina, skladno z EU predpisi. Pristojnim organom se omogoči hitro in učinkovito ukrepanje v primeru neskladnosti, zavajanja potrošnikov ali tveganj za zdravje, kar ščiti potrošnike, preprečuje goljufije in ohranja zaupanje v prehransko verigo. Besedilo člena podrobno opisuje ukrepe, ki jih lahko inšpektorji izrečejo, kar kaže na namen zakona, da se zagotovi celovit nadzor nad vsemi vidiki varnosti in skladnosti. Posebna pooblastila, kot so izbris iz registra obratov ali predlog za ukinitve zavajajočih spletnih strani, poudarjajo cilj zakona, da se preprečijo ponavljajoče se kršitve in zaščitijo potrošnike pred goljufivimi praksami. Zakon omogoča hitre ukrepe v nujnih primerih z ustnimi odločbami na zapisnik, zlasti pri goljufivih praksah ali tveganjih za zdravje, da se pristojnim organom omogoči takojšnje posredovanje, ko je to potrebno za preprečitev škode.

K 107. členu (lažji prekrški)

Člen opredeljuje sankcije za lažje prekrške za kršitev določb tega zakona, ki morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

K 108. členu (prekrški)

Člen opredeljuje sankcije za prekrške za kršitev določb tega zakona, ki morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

K 109. členu (težji prekrški)

Člen opredeljuje sankcije za težje prekrške za kršitev določb tega zakona, ki morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

K 110. členu (ponovitev goljufive prakse)

Ponovno storjeni prekrški iz 108. člena se sankcionirajo z visokimi globami, ki so sorazmerne z letnim prometom pravnih oseb, samostojnih podjetnikov ali posameznikov, kar zagotavlja, da so sankcije dovolj odvračilne, da preprečijo nadaljnje kršitve. Določba o globi od 0,5 do 5 odstotkov letnega prometa kaže na namen zakona, da se kazni prilagodijo finančni moči kršitelja, kar povečuje njihovo učinkovitost in preprečuje ponavljanje goljufivih dejanj, kot so zavajajoče označevanje ali neustrezna kakovost izdelkov. Možnost in obveznost držav članic za določitev globe v odstotku letnega prometa izhaja iz drugega odstavka 139. člena Uredbe 2017/625/EU, ki določa, da države članice zagotovijo, da finančne kazni zaradi goljufivih ali zavajajočih praks v skladu z nacionalnim pravom odražajo vsaj gospodarsko korist izvajalca dejavnosti ali določen delež njegovih prihodkov. Iz 90. uvodne izjave Uredbe 2017/625/EU izhaja cilj drugega odstavka 139. člena: »Da bi bile finančne kazni, ki se uporabljajo za kršitve pravil zaradi goljufivih ali zavajajočih praks, dovolj odvračilne, bi jih bilo treba določiti tako, da bi presegale neupravičeno prednost, ki bi jo kršitelj pridobil s temi praksami.« V 22. členu zakon prepoveduje uporabo goljufivih praks, tj. kršitev zahtev ali pogojev iz predpisov za dajanje na trg živil, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, s strani izvajalca dejavnosti z namenom zavajanja potrošnika ali drugega izvajalca dejavnosti ter pridobitve premoženjske koristi. Te zahteve ali pogoji so določeni v predpisih, opredeljenih pod a) in c) drugega

odstavka 1. člena Uredbe 2017/625/EU, ki obsegajo pravila na področju živil ter varnosti, zanesljivosti in neoporečnosti živil v vseh fazah proizvodnje, predelave in distribucije živil, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini in varovanje interesov potrošnikov in informacij, ter o proizvodnji in uporabi materialov in snovi, namenjenih za stik z živilo, kakor tudi krme in varnosti krme v vseh fazah proizvodnje, predelave, distribucije in uporabe krme, vključno s pravili za zagotavljanje poštenih praks v trgovini ter varovanje zdravja, interesov in obveščenosti potrošnikov. Ker razpon globe v odstotku letnega prometa v 139. členu Uredbe 2017/625/EU ni predpisan, je v tem členu predviden razpon, ki je v okviru primerljivega petega odstavka 17. člena ZP-1, ki omogoča odmero globe pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku ali posamezniku, ki samostojno opravlja dejavnost, v višini do deset odstotkov njihovega letnega prometa ali njihovega letnega prometa s podjetji v skupini v predhodnem poslovnem letu. Drugi odstavek tega člena predpisuje uporabo glob iz 109. člena, če bi bila najvišja globa po prvem odstavku tega člena nižja od najvišje predpisane globe, določene v 109. členu. S tem se prepreči, da bi se storilec ponovljenega prekrška goljufive prakse zaradi nizkega letnega prometa smela izreči globa, ki bi znašala manj od globe, ki se lahko izreče za prvi tak prekršek po 109. členu.

K 111. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Člen omogoča se, da za prekrške iz tega zakona sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

K 112. členu (uporaba določb o prekrških)

Globa v prvem odstavku 110. člena predloga zakona zaradi drugega odstavka 139. člena Uredbe 2017/625/EU odstopa od okvirja, ki ga za predpisovanje glob določa 17. člen Zakona o prekrških, zato se s predlagano določbo izrecno določi, da višina in razpon globe, določena v prvem odstavku 110. člena tega zakona, veljata in se uporabljata ne glede na določbe zakona, ki ureja prekrške.

K 113. členu (nacionalne smernice za dobro higiensko prakso)

Člen opredeljuje področje uporabe smernic za dobro higiensko prakso in sistem HACCP, ki so bile že odobrene pred uveljavitvijo zakona, z namenom ohranjanja kontinuitete varnostnih standardov v agroživilski verigi in preprečevanja vrzeli v zakonodaji, dokler niso sprejete nove smernice po tem zakonu. Vsebina člena izhaja iz želje, da se obstoječe smernice, odobrene v skladu z uredbami iz leta 2010 in 2020, še naprej uporabljajo, da se izognemo nenadni prekinitvi veljavnih higienskih praks, ki so ključne za varnost hrane in krme. To omogoča izvajalcem živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo, da še naprej sledijo uveljavljenim standardom, dokler pristojni ministri neodobrijo posodobljenih smernic.

K 114. členu (odločbe o priznanjih in spremembah označb naravnih mineralnih vod)

Člen določa, da odločbe o priznanjih in odločbe o spremembah označb naravnih mineralnih vod, ki so bile izdane na podlagi doslej veljavnih predpisov, ostanejo v veljavi in bodo enakovredne odločbam, izdanim na podlagi 42. člena.

K 115. členu (organizacije za ugotavljanje skladnosti)

Trenutno so organizacije za opravljanje prvega in rednih pregledov naravne mineralne vode in ugotavljanje skladnosti naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode določene s tremi Odločbami o določitvi organizacije za opravljanje prvega in rednih pregledov naravne mineralne vode in ugotavljanje skladnosti naravne mineralne vode, izvirske vode in namizne vode (Uradni list, št. 80/04). Odločbe nimajo omejenega roka veljavnosti. V odločbah ali veljavnih predpisih ni določeno, da bi lahko organizacija izgubila status organizacije, določene za opravljanje pregledov, če ne izpolnjuje več predpisanih pogojev ali če ravna v nasprotju s pogodbo o medsebojnih razmerjih z Upravo, kot bo to veljalo po novem za organizacije, določene v skladu s 43. členom. Tudi za organizacije, določene z odločbami, je treba zagotoviti, da ves čas izpolnjujejo pogoje za izvajanje pregledov in možnost, da jim določitev preneha. Z drugimi ukrepi ni mogoče zagotoviti, da pregledi zagotavljajo namene varovanja zdravja potrošnikov, preprečevanja njihovega zavajanja in

zagotavljanja poštenega trgovanja, kot izhajajo iz 5. uvodne izjave Direktive 2009/54/ES. Člen proizvajalcem in pristojnim organom omogoča dovolj časa za prilagoditev novim zahtevam, hkrati pa zagotavlja, da se pregledi in preverjanja skladnosti izvajajo brez prekinitev. Odločbe so postale pravnomočne pred več kot 20 leti. V skladu s 158. členom Ustave je mogoče pravna razmerja, urejena s pravnomočno odločbo državnega organa, odpraviti, razveljaviti ali spremeniti le v primerih in po postopku, določenih z zakonom. V pravnomočne odločbe zaradi uskladitve s tem zakonom ni mogoče poseči z izrednimi pravnimi sredstvi iz ZUP, ker niso izpolnjeni pogoji oziroma so potekli predpisani roki za njihovo uporabo. Za organizacije, določene s temi odločbami, je določena obveznost, da morajo pridobiti odločbe iz četrtega odstavka 43. člena tega zakona do 31. 12. 2030. To je zadostno prehodno obdobje, ki omogoča nemoten prehod in nadaljevanje veljavnosti obstoječih odločb o določitvi organizacij. Namen prehodne določbe je zagotavljanje pravne varnosti trenutno imenovanih organizacij in možnost nadaljnjega opravljanja pregledov. Če te organizacije do 31. 12. 2030 ne bodo pridobile novih odločb skladno s 43. členom, bodo po tem datumu ostale brez pravice do opravljanja pregledov.

K 116. členu (prepoved zamenljivosti označb)

S členom se vzpostavlja pravni okvir, ki omogoča prehodno obdobje in zaščito obstoječih pravic za imena predpakiranih naravnih mineralnih vod ter izvirskih in namiznih vod, ki so bile že priznane ali v uporabi ob uveljavitvi zakona. Namen je preprečevanje pravnih neskladij in gospodarske škode za proizvajalce se izvajajo imena vod, za katere je Uprava že izdala odločbo o priznanju označbe naravne mineralne vode, ter imena izvirskih in namiznih vod, ki so bila v uporabi za predpakirane vode iz drugih virov, da se spoštujejo predhodno pridobljene pravice in obstoječe prakse na trgu. To preprečuje, da bi novi predpisi retroaktivno vplivali na že uveljavljene blagovne znamke ali označbe, kar bi lahko povzročilo zmedo med potrošniki ali finančne izgube za proizvajalce.

K 117. členu (izpit za status usposobljene osebe za prvi pregled uplenjene divjadi)

Člen podaljšuje veljavnost obstoječih pooblastil za usposobljene osebe za prvi pregled divjadi tudi po uveljavitvi novega zakona.

K 118. členu (prehranska dopolnila in živila za posebne skupine)

Člen omogoča prehodno obdobje za uskladitev prehranskih dopolnil in povezanih oglaševalskih materialov z novimi zahtevami, z namenom preprečevanja gospodarske škode za proizvajalce in distributerje ter zagotavljanja nemotenega delovanja trga, hkrati pa zaščite potrošnikov z uvedbo strogih standardov. Proizvajalcem in trgovcem, se v določenih primerih, ko prehranska dopolnila niso skladna, omogoči razumen čas za prilagoditev izdelkov novim predpisom, kot so zahteve glede sestavin ali označevanja, brez takojšnje prepovedi prodaje obstoječih zalog. Prehodno obdobje je določeno tudi za določbe, ki omejujejo oglaševanje prehranskih dopolnil in začetnih formul za dojenčke ter živil za posebne zdravstvene namene, pripravljene za zadovoljitev potreb dojenčkov, s tem, da se pričnejo uporabljati 3 mesece od uveljavitve zakona, da se oglaševalcem in podjetjem da čas za prilagoditev, kar preprečuje finančne izgube in zmedo na trgu.

K 119. členu (dostop do registrov)

Člen določa, da se dostop do registrov začne uporabljati ob tehnični izpolnitvi pogojev za dostop s srednjo ravniyo zanesljivosti sredstva elektronske identifikacije.

K 120. členu (rok za izdajo podzakonskih aktov)

Člen določa, da se podzakonski akti, določeni s tem zakonom izdajo v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

K 121. členu (dokončanje postopkov)

Člen ureja prehodno obdobje glede uporabe upravnega postopka za posamezno upravno zadevo v teku.

K 122. členu (prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe predpisov)

Člen določa, kateri predpisi z uveljavitvijo tega zakona prenehajo veljati do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona.

K 123. členu (podaljšanje veljavnosti predpisov)

S tem členom se podaljšuje veljavnost nekaterih predpisov, ki so sprejeti na podlagi sedaj veljavnih zakonov in so vsebinsko še zmeraj ustrezni ter v skladu s predlogom zakona.

K 124. členu (prenehanje veljavnosti)

Člen določa, kateri predpisi prenehajo veljati z dnem uveljavitve tega zakona.

K 125. členu (končna določba)

S tem členom se določa, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

S predlogom se spreminjajo naslednji členi Zakona o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo (Uradni list RS, št. 52/00, 42/02 in 47/04 – ZdZPZ):

1. člen

Ta zakon določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati živila, aditivi za živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo, da so zdravstveno ustrezni ter ureja zdravstveni nadzor nad njihovo proizvodnjo in prometom z namenom, da se varuje zdravje ljudi, zaščitijo interesi potrošnika in omogoča nemoten promet na notranjem trgu in s tretjimi državami, spremljanje (monitoring) zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilo ter medresorsko in mednarodno sodelovanje na področju zdravstvene problematike prehrane in prehranske politike.

2. člen

Posamezni pojmi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

Živilo je vse, kar ljudje uporabljajo za prehranske namene v nepredelani, polpredelani ali predelani obliki, vključno s pitno vodo in pijačami. Pojem živila zajema tudi aditive za živila, pomožna tehnološka sredstva, snovi za obogatitev živil in žvečilni gumi. Med živila se ne štejejo tobak in tobačni izdelki, zdravila ter psihotropne substance.

Živila živalskega izvora so sestavni deli živalskega telesa in od njih oziroma od živali pridobljeni proizvodi v nepredelani, polpredelani ali predelani obliki, za katera se po mednarodnih pogodbah zahteva mednarodno veterinarsko dokazilo (v nadaljnjem besedilu: certifikat).

Nova živila so živila in sestavine živil, ki se do sedaj še niso v pomembnem obsegu uporabljala za prehrano ljudi in se razvrščajo v naslednje skupine:

- a) živila in sestavine živil, ki vsebujejo ali jih sestavljajo gensko spremenjeni organizmi v smislu zakona, ki ureja ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi;
- b) živila in sestavine živil, pridobljena iz gensko spremenjenih organizmov, ki pa ne vsebujejo gensko spremenjenih organizmov;
- c) živila in sestavine živil z novo ali namerno spremenjeno primarno molekularno strukturo;
- d) živila in sestavine živil, ki jih sestavljajo ali so pridobljena iz mikroorganizmov, gliv ali alg;
- e) živila in sestavine živil, ki jih sestavljajo ali so pridobljene iz rastlin, in sestavine živil, pridobljene iz živali, razen živil in sestavin živil, pridobljenih s tradicionalnim razmnoževanjem ali gojenjem, ki že veljajo za varna živila;
- f) živila in sestavine živil, pridobljene s proizvodnim postopkom, ki povzroči pomembne spremembe v sestavi ali strukturi živila in sestavine živil, kar vpliva na njihovo prehransko vrednost, presnovo ali raven neželenih snovi, in se do sedaj še ni uporabljal.

Pitna voda je voda iz javnih sistemov za oskrbo s pitno vodo, voda za pakiranje ter predpakirana pitna voda, namenjena javni porabi.

Izdelki ter snovi, ki prihajajo pri proizvodnji in prometu živil v stik z živilom, so:

- posoda, pribor, oprema, naprave in embalaža za živila;
- sredstva za čiščenje in razkuževanje, ki se uporabljajo v proizvodnji in prometu živil.

Proizvodnja je priprava, obdelava, predelava, dodelava in pakiranje živil ter izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živilom, v končno obliko ter hramba pri proizvajalcu. Za proizvodnjo se šteje tudi priprava jedi za javno prehrano.

Promet so vsi postopki po končani proizvodnji, ki vključujejo hrambo, prevoz, razdeljevanje in prodajo končnih proizvodov, vključno z njihovim izvozom ali uvozom, z namenom oskrbe uporabnika s proizvodi proti plačilu ali brez plačila, razen v znanstvene namene.

Aditiv je vsaka snov, ki se običajno ne uporablja oziroma uživa kot živilo in ne predstavlja običajne, tipične sestavine živila, ne glede na to, ali ima hranilno vrednost ali ne, se pa namensko dodaja živilu iz tehnoloških in organoleptičnih razlogov v proizvodnji, pakiranju, za prevoz in hrambo, ima neposredne ali posredne učinke na živilo in postane sestavina živila.

Pomožno tehnološko sredstvo je vsaka snov, ki se običajno ne uporablja oziroma uživa kot živilo, se pa namensko uporablja v predelavi živil iz tehnoloških razlogov, zaradi česar so njeni ostanki ali njeni razgradni produkti lahko sicer nenamensko vendar pričakovano prisotni v živilu.

Onesnaževalec (kontaminant) je katerikoli biološki, kemični, fizikalni ali radiološki agens, ki je nenamensko prisoten v živilu kot posledica postopkov pridelave kmetijskih pridelkov in surovin živalskega izvora, oziroma proizvodnje in prometa živil, ali kot posledica onesnaženja okolja.

Živila za posebne prehranske namene so živila, ki se zaradi specifične sestave ali načina predelave bistveno razlikujejo od običajnih živil ter so zaradi specifičnih prehranskih lastnosti namenjena prehrani določenih skupin oseb z motnjami prebave ali presnove, osebam, katerih fiziološko stanje zahteva nadzorovano in usmerjeno prehrano z določenimi snovmi v živilu ter dojenčkom in malim otrokom.

Hranilne snovi (hranila) so beljakovine, ogljikovi hidrati, maščobe, vitamini in minerali ter druge bistvene sestavine živil, ki vplivajo na energijsko in biološko vrednost živila.

Biološka vrednost pomeni izkoristljivost v živilu vsebovanih hranilnih snovi v organizmu.

Energijska vrednost pomeni energijo, ki se sprosti pri presnovi iz hranilnih snovi, vsebovanih v določeni količini živila.

Prehranska oziroma hranilna vrednost živila pomeni energijsko vrednost živila in vsebnost hranilnih snovi v določeni količini živila.

Higiena živil pomeni zahteve in ukrepe, potrebne za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil v vseh fazah njihove proizvodnje in prometa.

Osebna higiena pomeni zahteve in ukrepe, potrebne za zagotavljanje snaznosti in urejenosti oseb, delovne obleke in odsotnosti povzročiteljev bolezni, ki se lahko prenašajo z živilom.

HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) je sistem, ki omogoča identifikacijo oziroma prepoznavanje, oceno, ukrepanje in nadzor nad morebitno prisotnimi škodljivimi agensi v živilih, ali stanji, ki lahko ogrožajo zdravje človeka.

Varnost živil pomeni zagotovilo, da živilo ni škodljivo za zdravje potrošnika, če je pripravljeno oziroma zaužito za predviden namen.

Zdravstveni nadzor pomeni nadzor nad pogoji za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti živil, aditivov za živila, hranilnih snovi za obogatitev živila, izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom, predpisanimi s tem zakonom ter predpisi, izdanimi na podlagi tega zakona zaradi preverjanja njihove neškodljivosti za zdravje in s tem primernosti za uporabo v prehranske namene oziroma za predviden način uporabe.

Zdravstvena ustreznost živil je varnost živil ter ustreznost njihove sestave glede vsebnosti življenjsko pomembnih hranilnih snovi, ki vplivajo na biološko in energijsko vrednost živil.

Zdravstvena ustreznost izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom, je varnost izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom ter ustreznost njihove sestave.

Prehrana je delovanje hrane v povezavi z zdravjem, ki obsega vedenje o fizioloških potrebah organizma in procesih za zadovoljevanje teh potreb v smislu posameznih hranil, načinov zagotavljanja teh hranil z ustreznim načinom hranjenja in z učinki, če te prehranske potrebe niso

pokrite ter o posledicah vplivov živil in načinov prehranjevanja na organizem in zdravje človeka. Poleg tega obsega socialne, ekonomske, kulturne in psihološke procese v zvezi s prehranjevanjem. Prehranska politika je koordinirano načrtovanje pristojnih ministrstev in stroke in izvajanje celovitih ukrepov s področja zagotavljanja potrebnih količin živil, ki so varna in prehransko ustrezna ter vseh ukrepov za zdrave prehranske navade različnih skupin prebivalstva, s ciljem varovanja in izboljšanja zdravja ljudi.

3. člen

Proizvodnja in promet živil se morata izvajati skladno z načeli higiene živil.

Proizvodnja in promet živil se lahko izvajata le v objektih, prostorih in na mestih, ki ustrezajo higienskim in zdravstveno-tehničnim zahtevam.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v proizvodnji živil živalskega izvora in njihovem prometu v zvezi z uvozom, izvozom, prevozom, tranzitom ter skladiščenjem na debelo, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v proizvodnji živil rastlinskega in mešanega izvora in v prometu živil, izda minister, pristojen za zdravstvo.

Predpise o higienskih in zdravstveno-tehničnih pogojih v prometu pošilk surovega mesa, rib in vodnih organizmov, ki niso predpakirane, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

4. člen

V proizvodnji in prometu z živilom lahko delajo samo osebe, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo za delo z živilom, oziroma so zanj dodatno usposobljene in izpolnjujejo osnovne zahteve osebne higiene. Pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prometom živil, so dolžne skrbeti za stalno usposabljanje delavcev, ki prihajajo pri delu v stik z živilom.

Predpise, ki določajo osnovne zahteve osebne higiene, pogoje za usposobljenost za delo z živilom ter način in izvajalce usposabljanja, izda minister, pristojen za zdravstvo.

5. člen

V proizvodnji in prometu živil ne smejo delati osebe, ki so prenašalci povzročiteljev nalezljivih bolezni, zaradi česar bi lahko neposredno ali posredno preko živil ogrožali zdravje potrošnika.

Predpis, ki določa zdravstvene zahteve za osebe, ki pri delu v proizvodnji in prometu z živilom prihajajo v stik z živilom, izda minister, pristojen za zdravstvo.

6. člen

Živila so zdravstveno ustrezna oziroma varna, če:

1. ne vsebujejo mikroorganizmov ali parazitov oziroma njihovih razvojnih oblik ali izločkov, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi;
2. ostanki pesticidov in zdravil za veterinarsko uporabo, ki so na osnovi dobre kmetijske in veterinarske prakse pričakovana posledica uporabe teh snovi v postopkih pridelave kmetijskih pridelkov oziroma surovin živalskega izvora, ne presegajo najvišje dovoljene koncentracije;
3. ne vsebujejo strupenih kovin, nekovin, drugih kemičnih onesnaževalcev iz okolja ter strupenih in drugih snovi v koncentracijah, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi;
4. ne vsebujejo aditivov, ki niso dovoljeni za proizvodnjo živil ali ne izpolnjujejo pogojev čistosti oziroma če njihova količina ne presega dovoljene;
5. če ostanki pomožnih tehnoloških sredstev oziroma drugih snovi, ki se uporabljajo v proizvodnji živil, ne presegajo najvišje dovoljene koncentracije, oziroma ne vplivajo škodljivo na zdravje ljudi;
6. ne vsebujejo radionuklidov nad dopustno mejo ali niso obsevana nad mejo, določeno s predpisi, oziroma pod mejo učinkovitosti obsevanja;
7. niso mehanično onesnažena s primesmi ali tujki, ki so lahko škodljivi za zdravje ljudi, povzročajo odpor pri potrošnikih ali neposredno ogrožajo zdravje;

8. je njihova sestava, ki lahko vpliva na biološko in energijsko vrednost živila, v skladu s predpisanimi pogoji;
9. niso njihova sestava ali organoleptične lastnosti (okus, vonj, videz) zaradi fizikalnih, kemičnih, mikrobioloških ali drugih procesov tako spremenjene, da so namensko neuporabna;
10. je njihov rok uporabnosti čitljiv in ni pretečen;
11. so živila živalskega izvora označena z oznako zdravstvene ustreznosti.
- Predpise iz 1., 3., 6. in 7. točke prejšnjega odstavka, izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.
- Predpise iz 5. točke prvega odstavka tega člena, ki se nanašajo na čistost tehnoloških sredstev oziroma drugih snovi in 8. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.
- Predpise iz 2. in 9. točke prvega odstavka tega člena izda minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.
- Predpise iz 5. točke prvega odstavka tega člena razen pogojev čistosti in 10. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.
- Predpis iz 11. točke prvega odstavka tega člena, izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

7. člen

Živila iz prejšnjega člena ne smejo v promet, oziroma ne smejo biti v prometu, če vsebujejo onesnaževalce oziroma druge snovi, škodljive za zdravje, oziroma jih vsebujejo v količinah, ki lahko ogrožajo zdravje na osnovi analize in ocene tveganja, ki ga onesnaževalec oziroma druga snov lahko predstavlja za zdravje ljudi.

8. člen

Živila, ki se dajejo v promet, morajo biti opremljena z oznako, ki vsebuje podatke o vseh sestavinah v skladu s posebnim predpisom, ki ureja splošno označevanje predpakiranih živil, ki ga izda minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

V primeru, da je živilo opremljeno z oznako o hranilni vrednosti živila, mora biti hranilna vrednost živila označena v skladu s predpisom iz tretjega odstavka tega člena.

Minister, pristojen za zdravstvo, predpiše v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, način označevanja ter vrsto podatkov o hranilni vrednosti živil v prometu.

9. člen

Novo živilo se sme dajati v promet, če je za njegovo dajanje v promet izdano dovoljenje.

Dovoljenje za dajanje v promet novih živil iz točke a) tretjega odstavka 2. člena tega zakona izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za varstvo okolja in ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Dovoljenje za dajanje v promet novega živila iz točke b), c), d), e) in f) tretjega odstavka 2. člena tega zakona izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Dovoljenje za novo živilo iz točke a) tretjega odstavka 2. člena tega zakona se lahko izda, če so izpolnjene tudi zahteve, ki jih mora izpolnjevati izdelek za pridobitev dovoljenja za dajanje na trg skladno s predpisi, ki urejajo ravnanje z gensko spremenjenimi organizmi.

Dovoljenje se izda v 150 dneh od prejema popolne prijave za pridobitev dovoljenja.

Posebne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati nova živila, način njihovega označevanja, vsebino prijave za pridobitev dovoljenja in druge pogoje za izdajo dovoljenja, vključno z natančnejšo opredelitvijo obsega uporabe za prehrano in zahtevami iz četrtega odstavka tega člena, predpiše minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, in ministrom, pristojnim za varstvo okolja.

Pogoje za uvoz in izvoz novih živil predpiše Vlada Republike Slovenije.

10. člen

Živilom se smejo v proizvodnji dodajati aditivi.

Dovoljenje za uporabo novih aditivov izda Urad za živila in prehrano, v soglasju z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za zdravstvo, predpiše pogoje, ki jih morajo izpolnjevati dovoljeni aditivi za živila in pogoje za njihovo uporabo v živilih.

Minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, predpiše pogoje, ki jih morajo glede čistosti izpolnjevati aditivi za živila.

11. člen

Da se obogati hranilna in biološka vrednost živil, se sme živilom v proizvodnji dodajati vitamine, minerale in njihove soli ter druge hranilne snovi v predpisanih količinah.

Živila iz prejšnjega odstavka morajo imeti v oznaki naštete sestavine in količine, ki so jim dodane za obogatitev.

Minister, pristojen za zdravstvo, izda predpis, ki določa vrsto živil ter hranilne snovi in njihove količine za obogatitev.

12. člen

Če so živila namenjena posebnim prehranskim potrebam ljudi, pri katerih je potrebno zaradi posebnih fizioloških potreb ali motenj prebave ali presnove doseči določene učinke s kontroliranim uživanjem živil, se jim sme spremeniti sestava ali fizikalne, kemične, biološke oziroma druge lastnosti v primerjavi z drugimi istovrstnimi živilami (v nadaljnjem besedilu: živila za posebne prehranske namene). Med živila iz prejšnjega odstavka se uvrščajo tudi živila, katerih uporaba mora biti pod zdravniškim nadzorom (živila za posebne zdravstvene namene).

Predpise, ki določajo pogoje, ki jih morajo izpolnjevati živila iz prvega in drugega odstavka tega člena in način njihovega označevanja, izda minister, pristojen za zdravstvo.

13. člen

Izdelki in snovi, ki prihajajo v stik z živilami, ne smejo vsebovati snovi, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje ljudi ali poslabšajo organoleptične lastnosti in sestavo živil, če prehajajo v živilo.

Predpise o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izdelki in snovi, ki prihajajo v stik z živilami, določi minister, pristojen za zdravstvo.

14. člen

Živilom je prepovedano pripisovati zdravilno lastnost v smislu preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni ali jih označevati oziroma oglaševati s sliko, znamenji, izrazi ali besedili, ki bi lahko potrošnika zavedli v zmoti glede sestave, lastnosti, namena uporabe ali učinka delovanja živila.

Ne glede na prejšnji odstavek lahko minister, pristojen za zdravstvo, dovoli za posamezna živila, da se v njihovo oznako vpišejo podatki o njihovi zdravilni lastnosti in določi, kako sme biti navedena oziroma oglaševana njihova zdravilna lastnost.

16. člen

Za zagotovitev zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilami, se izvajajo naslednje vrste nadzora:

1. notranji nadzor, ki ga izvajajo pravne ali fizične osebe, ki proizvajajo ali dajejo v promet živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živilami;

2. uradni zdravstveni nadzor nad živili, pitno vodo, aditivi za živila, sestavo živil, ki lahko vpliva na biološko in energijsko vrednost živil, hranilnimi snovmi za obogatitev živil, izdelki ter snovmi, ki prihajajo v stik z živili, ki ga izvajajo zdravstveni inšpektorji, razen nadzora iz 3. točke tega odstavka;

3. uradni zdravstveni nadzor nad proizvodnjo živil živalskega izvora, njihovim prometom v zvezi z uvozom, izvozom, prevozom, tranzitom, skladiščenjem in prometom na debelo ter prometom s svežim neembaliranim mesom, surovimi ribami in drugimi vodnimi organizmi, ki niso predpakirani in uporabo izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik s temi živili, ki ga izvajajo veterinarski inšpektorji.

Nadzor nad splošnim označevanjem živil in aditivov, ki se nanaša na zdravstveno ustreznost živil, izvaja Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije, nadzor nad splošnim označevanjem živil in aditivov, ki se nanaša na kakovost živil pa izvaja Inšpektorat za kontrolo kakovosti kmetijskih pridelkov oziroma živil.

Strokovno podporo izvajanju uradnega zdravstvenega nadzora iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka, zlasti na področjih kemije, živilske kemije, medicine, veterinarske medicine, živilske mikrobiologije, biotehnologije, živilske higijene in živilske tehnologije, zagotavljajo imenovani javni zavodi.

Javne zavode, ki zagotavljajo strokovno podporo uradnemu zdravstvenemu nadzoru iz 2. točke prvega odstavka tega člena, imenuje minister, pristojen za zdravstvo, javne zavode, ki zagotavljajo strokovno podporo uradnemu zdravstvenemu nadzoru iz 3. točke prvega odstavka tega člena, pa imenuje minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

Minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, določita način izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora nad živili ter pogoje za imenovanje javnih zavodov za izvajanje strokovne podpore iz prejšnjega odstavka.

Minister, pristojen za zdravstvo, določi način izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora nad izdelki in snovmi, ki prihajajo v stik z živili.

17. člen

Pravne in fizične osebe, ki opravljajo proizvodnjo in promet z živili in javno oskrbo s pitno vodo, morajo v notranjem nadzoru spremljati in zagotavljati njihovo zdravstveno ustreznost v vseh fazah proizvodnje in prometa. Notranji nadzor mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP sistema, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih agensov, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje, izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavlja stalen nadzor na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah) v proizvodnji in prometu živil, kjer se tveganja lahko pojavijo.

Če pravna ali fizična oseba iz prejšnjega odstavka ugotovi, utemeljeno sumi ali je obveščena s strani pristojne inšpekcije, da živilo, ki ga je uvozila, proizvedla, predelala, izdelala ali dala v promet, ni v skladu z zahtevami zdravstvene ustreznosti oziroma varnosti živil iz 6. in 7. člena tega zakona, mora to živilo takoj umakniti iz proizvodnje in prometa, za katerega je odgovorna v okviru notranjega nadzora, in o tem obvestiti pristojno inšpekcijo.

Pravne in fizične osebe iz prvega odstavka tega člena morajo voditi dokumentacijo o obsegu in načinu izvajanja notranjega nadzora.

Način izvajanja ter dokumentacijo o obsegu in načinu izvajanja notranjega nadzora predpišeta minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

18. člen

Laboratorijsko preskušanje zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili v okviru izvajanja notranjega nadzora, se lahko opravlja v lastnih laboratorijih ali v drugih laboratorijih, ki izpolnjujejo predpisane pogoje.

Pogoje glede strokovno-tehnične usposobljenosti laboratorijev iz prejšnjega odstavka predpišeta minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

19. člen

Uradni zdravstveni nadzor obsega pregled, vzorčenje, preskušanje, preverjanje dokumentacije in ugotovitve glede:

1. higienskih in zdravstveno tehničnih pogojev objektov za proizvodnjo in promet z živili in pitno vodo ter za javno oskrbo s pitno vodo oziroma prometa živil izven teh objektov ali na javnih površinah;
2. zdravstvene ustreznosti živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili v vseh fazah njihove proizvodnje in prometa ter vseh snovi, ki se uporabljajo iz tehnoloških ali organoleptičnih razlogov v vseh fazah proizvodnje in prometa od surovin, polizdelkov, polgotovih do končnih izdelkov ter ustreznost tehnoloških postopkov;
3. higienskega stanja prostorov, naprav, opreme in pripomočkov za proizvodnjo in promet z živili in pitno vodo;
4. zdravja oseb, ki delajo v proizvodnji in prometu z živili in pitno vodo, zaradi preprečevanja, nastanka in širjenja nalezljivih bolezni;
5. osebne higiene oseb, ki delajo z živili v proizvodnji in prometu;
6. strokovne usposobljenosti oseb in njihovega znanja o osebni higieni in higieni živil, če delajo v proizvodnji in prometu z živili;
7. izvajanja HACCP sistema v notranjem nadzoru nad živili.

Finančna sredstva za izvajanje uradnega zdravstvenega nadzora se zagotovijo v državnem proračunu.

20. člen

Fizične in pravne osebe, ki proizvajajo, ali dajejo v promet živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, so pristojnim inšpektorjem iz 16. člena tega zakona, ki opravljajo uradni zdravstveni nadzor, dolžne omogočiti nadzor vseh faz proizvodnje oziroma prometa proizvodov, notranjega nadzora zagotavljanja ustreznosti oziroma kakovosti ter jim na njihovo zahtevo dati podatke o vrsti, sestavi in čistosti surovin, kemičnih sredstev in drugih snovi, uporabljenih v proizvodnji živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili ter drugo dokumentacijo.

Pravne in fizične osebe iz prejšnjega odstavka morajo dati pristojnemu inšpektorju brezplačno na razpolago potrebno količino živil oziroma izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, da vzame vzorec. O tem, da je bil vzet vzorec, se sestavi zapisnik.

21. člen

Če se z laboratorijskim preskušanjem ugotovi, da odvzeti vzorec v postopku opravljanja uradnega zdravstvenega nadzora ne ustreza pogojem zdravstvene ustreznosti, plača stroške preskušanja pravna ali fizična oseba, pri kateri je bil vzorec odvzet.

22. člen

Preskušanje živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili v okviru izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora, opravljajo akreditirani laboratoriji na podlagi imenovanja ministra, pristojnega za zdravstvo.

Preskušanje živil v okviru izvajanja uradnega zdravstvenega nadzora, za katerega so pristojni veterinarski inšpektorji, opravljajo akreditirani laboratoriji na podlagi imenovanja predstojnika veterinarske uprave.

Pogoje glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti ter postopek za pridobitev oziroma odvzem imenovanja za opravljanje preskušanja določita minister, pristojen za zdravstvo in minister, pristojen za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

23. člen

Minister, pristojen za zdravstvo, določi v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, referenčne laboratorije za izvajanje metodoloških in doktrinarnih nalog s področja laboratorijskih preiskav zdravstvene ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili.

Pogoje glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti, ki jih mora izpolnjevati referenčni laboratorij iz prejšnjega odstavka, določi minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo.

24. člen

Živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo oziroma začasno uvažajo ali izvažajo zaradi predelave, dodelave in obdelave iz oziroma v tretje države, morajo glede zdravstvene ustreznosti izpolnjevati pogoje, ki so predpisani s tem zakonom.

Uvoznik živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, mora ob vložitvi carinske deklaracije za uvoz vložiti pri pristojnem zdravstvenem inšpektorju, za živila živalskega izvora pa pri pristojnem veterinarskem inšpektorju, zahtevo za pregled pošiljke, ki jo uvažajo, da se ugotovi njena zdravstvena ustreznost.

Živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo, imajo lahko certifikat pooblaščenega organa države izvoznice, da so zdravstveno ustrezni. Certifikati, izdani v državah, s katerimi je Republika Slovenija sklenila meddržavno pogodbo, se lahko uporabljajo neposredno.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka je za živila živalskega izvora, ki se uvažajo, certifikat obvezen.

Ne glede na določila tretjega in četrtega odstavka tega člena, lahko pristojni zdravstveni inšpektor, glede zdravstvene ustreznosti živil živalskega izvora pa pristojni veterinarski inšpektor, pregleda in odredi laboratorijsko preskušanje živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo. Stroške laboratorijskega preskušanja in ocene zdravstvene ustreznosti krije uvoznik.

25. člen

Pred odobritvijo katerekoli carinsko dovoljene rabe ali uporabe, razen tranzita, mora pristojni inšpektor iz drugega odstavka prejšnjega člena potrditi zdravstveno ustreznost pošiljke.

Ne glede na prejšnji odstavek smejo carinski organi na zahtevo uvoznika odobriti carinsko dovoljeno rabo ali uporabo, razen tranzita, brez potrdila o zdravstveni ustreznosti pošiljke, če je bila pošiljka dana na analizo, izid analize pa še ni znan in če se s tem strinja pristojni inšpektor, ki je opravil pregled pošiljke.

Če se z analizo ugotovi, da pošiljka iz prejšnjega odstavka ni zdravstveno ustrezna, jo mora uvoznik na lastne stroške vrniti pošiljatelju.

26. člen

Določbe tega zakona se uporabljajo tudi za živila in izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo v proste in carinske cone ali v carinska skladišča.

27. člen

Poleg pooblastil po splošnih predpisih ima pristojni inšpektor pri opravljanju uradnega zdravstvenega nadzora pravico in dolžnost odrediti enega ali več naslednjih ukrepov:

1. začasno prepove proizvodnjo in promet živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, za katere se sumi, da so zdravstveno neustrezni, dokler se z laboratorijskim preskušanjem ne ugotovi njihova zdravstvena ustreznost;
2. začasno prepove promet živil, ki niso opremljena z oznako ali so opremljena z oznako, ki ne vsebuje vseh predpisanih podatkov;
3. prepove proizvodnjo in promet živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, če je s pregledom ali z laboratorijskim preskušanjem dokazana njihova zdravstvena neustreznost in neprimernost za prehrano ljudi oziroma predviden namen uporabe;
4. odredi, da se odvzamejo in neškodljivo uničijo živila in izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki ogrožajo zdravje ljudi, na stroške fizične ali pravne osebe, pri kateri so bila odkrita;
5. prepove uvoz zdravstveno neustreznih živil ali izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili in odredi, da se na stroške uvoznika vrnejo pošiljatelju;
6. odredi, da se na stroške uvoznika neškodljivo uničijo zdravstveno neustrezna živila ali izdelki ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki se uvažajo, če je ogroženo zdravje ljudi ali če pošiljke ni mogoče vrniti pošiljatelju;

7. prepove proizvodnjo in promet živil znotraj in zunaj poslovnih prostorov, če niso zagotovljeni pogoji, ki preprečujejo škodljive vplive na njihovo zdravstveno ustreznost;
 8. odredi, da se odpravijo zdravstveno tehnične in higienske pomanjkljivosti v proizvodnji in prometu živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom;
 9. odredi, da se odstranijo z dela osebe, ki delajo neposredno v proizvodnji in prometu z živilom in pitno vodo, če bi njihovo zdravstveno stanje lahko neposredno ali posredno ogrozilo zdravje ljudi, če niso usposobljeni za delo z živilom ali ne nosijo predpisane delovne obleke ali obutve;
 10. prepove nedovoljeno oglaševanje in odredi na stroške oglaševalca odstranitev prepovedanih oglaševalnih sredstev;
 11. zapečati objekt, delovne prostore, opremo in predmete oziroma prepove uporabo objekta, delovnih prostorov, opreme in predmetov, če je zaradi zdravstveno tehničnih in higienskih pomanjkljivosti ogrožena zdravstvena ustreznost živil oziroma izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živilom in s tem ogroženo zdravje ljudi;
 12. izreče za prekršek denarno kazen, ki se izterja takoj na kraju prekrška.
- Ukrepe iz prejšnjega odstavka odredi pristojni inšpektor z odločbo, izdano v upravnem postopku. Pritožba zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

28. člen

Če pri opravljanju nadzora nad zdravstveno ustreznostjo pristojni inšpektor sumi, da je bil s kršitvijo določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih oziroma drugih predpisov storjen prekršek ali kaznivo dejanje, mora vložiti pri pristojnem organu predlog za uvedbo postopka za prekršek ali podati ovadbo.

29. člen

Zaradi varovanja javnega zdravja in zdravja potrošnikov pred zdravstvenimi tveganji, ki so vezana na živila in prehrano, vključno s tveganji, ki se lahko pojavljajo v proizvodnji ali prometu živil, kot tudi varovanja interesov potrošnikov v zvezi z živilom in prehrano, se ustanovi Urad za živila in prehrano kot organ v sestavi Ministrstva za zdravje.

Urad za živila in prehrano opravlja naslednje naloge:

1. pripravi predlog nacionalne strategije in predlog nacionalnega programa za vodenje prehranske politike, ki zajema:
 - na področju prehrane naloge in aktivnosti, ki izhajajo iz nacionalnega programa zdravstvenega varstva Republike Slovenije;
 - nacionalno strategijo varnosti živil;
 - sodelovanje pri strategiji za zagotavljanje pridelave in predelave zadostnih količin varnih in po sestavi zdravstveno ustreznih živil glede na nacionalne potrebe;
2. na podlagi podatkov pristojnih ministrstev in stroke spremlja in koordinira izvajanje prehranske politike in nacionalnega programa prehranske politike;
3. spremlja prehranske navade prebivalstva in pripravlja smernice za zdravo prehrano;
4. predlaga ukrepe za doseganje ciljev zdrave prehrane in boljšega zdravja vse populacije s posebnim poudarkom na najbolj ogroženih skupinah populacije;
5. vključuje se v sistem spremljanja in analiziranja nepričakovanih nevarnosti in na podlagi ocen tveganj predlaga ukrepe za varovanje zdravja potrošnikov pred negativnimi posledicami vezanimi na živila in načine prehrane;
6. pripravlja predloge ukrepov za izvajanje zdravstvenega nadzora nad živilom na podlagi spremljanja zdravstvene ustreznosti živil in podatkov o prijavljenih boleznih, povzročenih z živilom;
7. obvešča potrošnike in jih usmerja v ustrezen izbor živil ter zagotavlja njihovo pravico do ustreznih informacij in podatkov o živilih;
8. sodeluje na mednarodni ravni na področju varnosti živil;
9. sodeluje in koordinira dejavnosti na mednarodni ravni na področju zdrave prehrane in prehranske politike.

Poleg nalog iz prejšnjega odstavka opravlja Urad za živila in prehrano tudi naslednje naloge:

1. izdaja dovoljenja za nova živila;

2. izdaja dovoljenja za uporabo novih aditivov;
3. izdaja soglasja za pridobitev naziva za naravne mineralne vode;
4. obvešča nosilce dejavnosti proizvodnje in prometa z živilami glede njihove odgovornosti za varnost živil;
5. pripravlja programe izobraževanja in usposabljanja delavcev o higieni živil in zdrave prehrane;
6. odobri uporabo panožnih smernic za dobro higiensko prakso;
7. pripravlja strokovne podlage za predpise s področja zdravstvene ustreznosti živil, ki jih izda minister, pristojen za zdravje;
8. opravlja druge z zakonom določene naloge.

30. člen

Na predlog Vlade Republike Slovenije Državni zbor Republike Slovenije sprejme Nacionalni program prehranske politike, ki vsebuje:

- strategijo na področju varnosti živil, zdravega prehranjevanja ter zagotavljanja zadostnih količin zdravih živil, ki so varna in uravnotežena po sestavi,
- specifične potrebe in prednostna področja,
- cilje in naloge na področju izvajanja prehranske politike,
- nosilce nalog za uresničevanje nacionalnega programa.

Program iz prejšnjega odstavka vsebuje kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje.

31. člen

Pri ministrstvu, pristojnem za zdravstvo, se ustanovi Svet za živila in prehrano kot strokovno in posvetovalno telo na področju doktrinskih, metodoloških in strokovnih nalog v zvezi z vodenjem prehranske politike ter zdravstvene problematike, vezane na živila in prehrano.

Svet iz prejšnjega odstavka sestavljajo strokovnjaki s področja zdravstva, kmetijstva, živilstva, veterine, varstva potrošnikov, izobraževanja ter varovanja okolja.

Člane sveta, ki jih predlagajo ministri, pristojni za delovna področja iz prejšnjega odstavka, imenuje minister, pristojen za zdravstvo.

32. člen

V Republiki Sloveniji se izvaja spremljanje zdravstvene ustreznosti živil, vključno s pitno vodo, in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilami (v nadaljnjem besedilu: monitoring).

Nosilec monitoringa po tem zakonu je javni zavod s področja zdravstva, prehrane, kmetijstva, veterinarstva in okolja.

Nosilec monitoringa za posamezne onesnaževalce pripravi v sodelovanju s pristojnimi inšpektorati in z javnimi zavodi, imenovanimi za preskušanje zdravstvene ustreznosti živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilami ter Svetom za živila in prehrano, predlog ciljanih laboratorijskih preiskav živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilami (v nadaljnjem besedilu: program monitoringa).

Predlog programa monitoringa ter njegovih izvajalcev se izdelava na podlagi ugotovitev in evidenc o zdravstveni ustreznosti živil, pitne vode, ekoloških razmerah v pridelavi, higienskih pogojih in epidemioloških razmerah nalezljivih bolezni v proizvodnji in prometu živil in pitne vode ter evidenc o boleznih, ki so neposredno ali posredno vezana na živila, pitno vodo oziroma izdelke in snovi, ki prihajajo v stik z živilami.

Minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, prehrano in veterinarstvo, ter ministrom, pristojnim za okolje, določi pogoje, ki jih mora glede kadrovske, strokovne in tehnične usposobljenosti izpolnjevati nosilec monitoringa, imenuje nosilce monitoringa za posamezne onesnaževalce ter sprejme program iz prejšnjega odstavka. Sredstva za izvedbo programa krije državni proračun.

33. člen

Zaradi spremljanja vplivov živil, pitne vode in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, na zdravje ljudi, vodi Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja zbirke podatkov s področja zdravstva, zbirke podatkov o obsegu in rezultatih preiskav pri izvajanju monitoringa.

34. člen

Z denarno kaznijo od 500.000 tolarjev do 8.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki se ukvarja s proizvodnjo ali prometom živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ali oglaševanjem oziroma reklamno dejavnostjo:

1. če proizvede ali da v promet živila, ki niso varna (6. člen);
2. če da v promet živilo, ki ni opremljeno z oznako, oziroma če oznaka ne vsebuje podatkov o vseh sestavinah (prvi odstavek 8. člena);
3. če da v promet živilo z oznako o hranilni vrednosti, ki ne vsebuje predpisanih podatkov, ali vsebuje napačne podatke (drugi odstavek 8. člena);
4. če da v promet, ali ima v prometu živila, ki vsebujejo onesnaževalce, oziroma druge snovi, škodljive za zdravje, oziroma jih vsebujejo v količinah, ki lahko ogrožajo zdravje na osnovi analize in ocene tveganja, ki ga onesnaževalec oziroma druga snov lahko predstavlja za zdravje človeka (7. člen);
5. če proizvaja živila s pomočjo biotehnoloških in tehnoloških postopkov, ki niso strokovno preverjeni, ali so škodljivi za zdravje človeka, ali jih daje v promet (prvi odstavek 9. člena);
6. če ne označi novega živila oziroma gensko spremenjenega živila na predpisan način oziroma da v promet novo živilo brez dovoljenja (9. člen);
7. če se živilom dodajo aditivi, ki niso dovoljeni oziroma uporabi nov aditiv brez dovoljenja, ali so dodani v neustrezni količini ali če je način njihove uporabe neustrezen (10. člen);
8. če živilo nima v oznaki naštetih sestavin, ki so mu dodane za obogatitev in njihove količine (11. člen);
9. če proizvaja ali daje v promet izdelke ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, ki vsebujejo nedovoljene snovi ali njihova količina presega dopustno mejo (13. člen);
10. če pripisuje živilu zdravilno lastnost v smislu preprečevanja, zdravljenja ali ozdravljenja bolezni, ali jih oglašuje na način, ki bi lahko potrošnika zavedel v zmotu glede sestave, lastnosti, namena uporabe ali delovanja živila (14. člen);
11. če v proizvodnji in prometu živil nima vzpostavljenega notranjega nadzora in če ne vzame iz prometa zdravstveno neustreznega živila (17. člen);
12. če inšpekcijskim organom ne omogoči izvajanja nadzora, oziroma ne da količine živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili, potrebne za odvzem vzorca, ali podatkov o snoveh, uporabljenih za njihovo proizvodnjo (20. člen);
13. če ne vloži zahteve za pregled pošiljke pri pristojnem inšpektorju, ali ne predloži certifikata za uvoz živila živalskega izvora (24. člen);
14. če ravna v nasprotju z ukrepi, odrejenimi z odločbo inšpekcijskega organa (27. člen).

Z denarno kaznijo od 200.000 tolarjev do 3.000.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek v zvezi z samostojnim opravljanjem dejavnosti, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo od 30.000 tolarjev do 250.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

35. člen

Z denarno kaznijo 250.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki se ukvarja s proizvodnjo ali prometom živil, če pri delu z živili zaposli osebe, ki nimajo ustrezne strokovne usposobljenosti in ustreznega zdravstvenega pregleda, če kršijo osnovno načelo higiene pri delu z živili ali pravila osebne higiene, snažnosti delovnih oblek oziroma ne nosijo predpisane delovne obleke in obutve, snažnosti delovnih ali stranskih prostorov, priprav, naprav, opreme ali pribora za delo in opravljanje storitev in s tem ogrožajo higieno proizvodnje ali prometa z živili ali higieno opravljanja storitev (3., 4. in 5. člen).

Z denarno kaznijo 150.000 tolarjev se kaznuje posameznik, ki stori prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo 80.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe in posameznik, ki dela neposredno v proizvodnji ali prometu z živili, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

Pristojni inšpektor izreče in izterja na kraju prekrška denarno kazen za prekršek iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena od tistih, ki so ta prekršek storili.

Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živili – ZZUZIS (Uradni list RS, št. 52/00) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

36. člen

Izvršilni predpisi po tem zakonu se izdajo v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

Vlada Republike Slovenije ustanovi Urad za prehrano v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

Svet za živila in prehrano se ustanovi pri Ministrstvu za zdravstvo v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

37. člen

Pravne in fizične osebe, ki opravljajo proizvodnjo in promet z živili in izdelki ter snovmi, ki prihajajo v stik z živili, morajo uskladiti svojo dejavnost glede pogojev za zagotavljanje zdravstvene ustreznosti, oglaševanja in nadzora zdravstvene ustreznosti živil oziroma izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili po tem zakonu in izvršilnih predpisih, izdanih na njegovi podlagi, do 31. 12. 2002.

38. člen

Laboratorije iz 22. člena tega zakona imenujeta minister, pristojen za zdravstvo in predstojnik veterinarske uprave do 31. 12. 2002.

Laboratorije iz 23. člena tega zakona določi minister, pristojen za zdravstvo v soglasju z ministrom, pristojnim za veterinarstvo in ministrom, pristojnim za kmetijstvo in prehrano, do 31. 12. 2002.

Do imenovanja laboratorijev iz prejšnjega odstavka opravljajo preskušanje živil ter izdelkov in snovi, ki prihajajo v stik z živili, javni zavodi, ki imajo pooblastilo za opravljanje analiz in superanaliz živil in predmetov splošne rabe.

39. člen

Do izdaje predpisov iz 36. člena tega zakona se uporabljajo naslednji izvršilni predpisi, kolikor niso v nasprotju s tem zakonom:

- pravilnik o zdravstveni ustreznosti pitne vode (Uradni list RS, št. 46/97, 52/97 - popravek, 54/98 in 7/00);
- pravilnik o načinu odvzemanja vzorcev in metodah za laboratorijsko analizo pitne vode (Uradni list SFRJ, št. 33/87);
- pravilnik o pogojih glede zdravstvene neoporečnosti predmetov splošne rabe, ki smejo v promet (Uradni list SFRJ, št. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 in 18/91);
- pravilnik o metodah za določanje pH vrednosti, količine toksičnih kovin in nekovin v sredstvih za osebno higieno, negovalnih in lepčilnih sredstev za obraz in telo in za določanje njihove mikrobiološke neoporečnosti (Uradni list SFRJ, št. 46/83);
- pravilnik o količinah pesticidov in drugih strupenih snovi, hormonov, antibiotikov in mikotoksinov, ki smejo biti v živilih (Uradni list SFRJ, št. 59/83 in 79/87);
- pravilnik o pogojih, ki jim morajo glede mikrobiološke neoporečnosti ustrezati živila v prometu (Uradni list SFRJ, št. 45/83 in 43/89, Uradni list RS, št. 39/92);
- pravilnik o metodah mikrobioloških analiz in superanaliz živil (Uradni list SFRJ, št. 25/80);
- pravilnik o kakovosti aditivov za živilske izdelke (Uradni list SFRJ, št. 39/89 in 22/90 - popravek);
- pravilnik o pogojih glede zdravstvene neoporečnosti dietetičnih živil, ki se smejo dajati v promet (Uradni list SFRJ, št. 4/85 in 70/86);

- navodilo o načinu jemanja vzorcev živil in predmetov splošne rabe za analize in superanalize (Uradni list SFRJ, št. 60/78);
- odločba o zdravstvenih in drugih organizacijah združenega dela, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje superanaliz živil in predmetov splošne rabe (Uradni list SFRJ, št. 25/80 in 4/83);
- odločba o določitvi organizacij združenega dela, ki izpolnjujejo pogoje za sistematično preiskovanje kontaminacije z radioaktivnimi snovmi (Uradni list SFRJ, št. 40/86);
- odredba o določitvi organizacij združenega dela, ki preizkušajo živila (Uradni list SRS, št. 25/88, 39/88 in 25/89, Uradni list RS, št. 46/90);
- pravilnik o higienskih in sanitarno tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati objekti za pripravo in delitev hrane (Uradni list SRS, št. 6/90 in Uradni list RS, št. 5/93);
- pravilnik o zagotavljanju higienske neoporečnosti živil rastlinskega izvora in pripravljenih jedi ter kruha in peciva med prevozom (Uradni list SRS, št. 17/85);
- pravilnik o tečajih in izpitih za pridobitev osnovnega znanja o higieni živil in o osebni higieni za osebe zaposlene v proizvodnji ali prometu z živilom (Uradni list SRS, št. 17/85 in 8/89);
- pravilnik o posebni delovni obleki in obutvi oseb, ki prihajajo pri opravljanju svojih del in nalog v proizvodnji ali prometu v neposreden dotik z živilom (Uradni list SRS, št. 35/82);
- pravilnik o higienskih in sanitarno-tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati prodajalne živil živalskega izvora (Uradni list SRS, št. 22/76 in Uradni list RS, št. 47/92).

40. člen

V enem letu po uveljavitvi tega zakona preneha veljati zakon o zdravilih (Uradni list RS, št. 9/96 in 19/96 - popravek) v delu, ki določa, da se kot zdravila štejejo tudi dietetični izdelki s terapevtsko indikacijo - izdelki z odstranjenimi specifičnimi aminokislinami, brezglutenski in drugi dietetični izdelki za zdravljenje presnovnih motenj.

41. člen

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o zdravstvenem nadzorstvu nad živilom (Uradni list SRS, št. 17/75 in 42/86) in se preneha uporabljati zakon o zdravstveni neoporečnosti živil in predmetov splošne rabe (Uradni list SFRJ, št. 55/78 in 58/85).

42. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

S predlogom se spreminjajo naslednji členi Zakona o spremembah in dopolnitvah določenih zakonov na področju zdravja (Uradni list RS, št. 47/04):

34. člen

V Zakonu o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živilom (Uradni list RS, št. 52/2000 in 42/02) se v 1. členu beseda »tujino« nadomesti z besedama »tretjimi državami«.

35. člen

V 24. členu se v prvem odstavku beseda »tujino« nadomesti z besedama »tretje države«.

S predlogom se spreminjajo naslednji členi Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05, 90/12 – ZdZPVHVVR, 23/13 – ZZZiv-C, 40/14 – ZIN-B in 22/18):

5. člen

(pomen izrazov)

Za potrebe tega zakona se uporabljajo definicije iz uredb iz drugega odstavka 2. člena tega zakona in izrazi, ki imajo naslednji pomen:

1. carinsko dovoljena raba ali uporaba je carinsko dovoljena raba ali uporaba iz 15. točke 4. člena Uredbe (EGS) št. 2913/92;
2. certificiranje je postopek preverjanja pogojev, na podlagi katerega se potrdi spričevalo ali drug dokument v zvezi s skladnostjo v pisni, elektronski ali drugi enakovredni obliki;
3. dajanje na trg pomeni imeti živalske proizvode, krmo in določene substance za prodajo, vključno s ponujanjem za prodajo ali vsemi drugimi oblikami prenosa, brezplačno ali proti plačilu, kot tudi prodajo, distribucijo in druge oblike njihovih prenosov na teritoriju EU;
4. dnevnik veterinarskih posegov je evidenca, ki se vodi na gospodarstvu in v katero se vpisujejo predpisani podatki o posegih in zdravljenju živali ter navodila veterinarja oziroma veterinarke (v nadaljnjem besedilu: veterinar);
5. dokumentacijski pregled pomeni pregled komercialnih dokumentov in, kadar je to primerno, dokumentov, zahtevanih z zakonodajo o živalih, krmi in živalskih proizvodih, ki spremljajo pošiljko;
6. država izvora oziroma regija izvora je država oziroma regija, kjer je mesto izvora živali oziroma proizvodov;
7. evidentirani posredniki in distributerji so nosilci živilske dejavnosti kot prvi prejemniki pošiljke na območju RS, ki živil pred dajanjem na trg ne obdelujejo, predelujejo ali preemballirajo;
8. fizični pregled je pregled živali, živalskih proizvodov ali krme, ki lahko vključuje preglede prevoznih sredstev, pakiranja, označevanja in temperature, vzorčenje za analizo in laboratorijsko preskušanje ter katerekoli druge preglede, ki so potrebni za potrditev skladnosti z zakonodajo o živalih, krmi in živilih;
9. gojitev je posedovanje več kot 5 odraslih hišnih živali iste vrste na stanovanje skupno več kot 30 dni v 12 mesecih;
10. gospodarstvo so kmetijsko gospodarstvo ali prostori trgovca na ozemlju države članice v smislu nacionalnih predpisov, kjer so ali se redno redijo živali. V primeru kopitarjev gospodarstvo pomeni kmetijsko gospodarstvo ali športni objekt, hlev ali vsak prostor ali objekt, kjer se običajno redijo ali zadržujejo kopitarji, ne glede na namen;
11. harmonizirane živali oziroma harmonizirani živalski in drugi proizvodi so tisti, za katere obstajajo enotni predpisi Skupnosti in država članica ne more predpisati drugačnih pogojev, ki bi lahko ovirali prost pretok blaga na teritoriju EU;
12. hišne živali so živali, ki se vzrejajo, redijo ali gojijo za družbo, rekreacijo, varstvo ali pomoč človeku in so določene v Uredbi Parlamenta in Sveta (ES) št. 998/2003 z dne 26. maja 2003 o zahtevah v zvezi z zdravstvenim varstvom živali, ki se uporabljajo za netrgovske premike hišnih živali in o spremembi Direktive Sveta 92/65/EGS (UL L št. 146 z dne 13. junija 2003, str. 1, z vsemi spremembami) (v nadaljnjem besedilu: Uredba 998/2003);
13. identifikacijski pregled je vizualni pregled za zagotovitev, da se spričevalo ali drugi dokumenti, ki spremljajo pošiljko, ujemajo z označitvijo in vsebino pošiljke;
14. imetnik oziroma imetnica živali (v nadaljnjem besedilu: imetnik živali) je vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik oziroma lastnica (v nadaljnjem besedilu: lastnik) oziroma je trajno ali začasno odgovorna za živali;
15. izbruh alimentarne infekcije je pojav dveh ali več primerov iste bolezni oziroma okužbe pri ljudeh, opaženih v istih danih okoliščinah, ali stanje, v katerem opaženo število primerov presega pričakovano število in pri katerem so primeri vezani ali verjetno vezani na isti vir hrane;
16. izvoz je komercialni premik na namembni kraj izven območja EU, opredeljenega s Pogodbo o ustanovitvi Evropskih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: Pogodba);
17. medicirana krma je krmna mešanica, ki vsebuje zdravila za uporabo v veterinarski medicini in je brez nadaljnje predelave namenjena krmljenju živali;
18. mejna veterinarska postaja (v nadaljnjem besedilu: MVP) je katerakoli kontrolna točka na meji teritorija EU, določena in odobrena za izvajanje veterinarskih pregledov živali, živalskih proizvodov ter drugih proizvodov, določenih s predpisi Skupnosti;
19. mesto izvora je gospodarstvo ali obrat, kjer se pripravi pošiljka za oddajo na trg, promet, trgovanje ali izvoz in se opravi predpisan pregled oziroma certificiranje;
20. namembna država oziroma regija je država oziroma regija, kjer je namembno mesto;

21. namembno mesto je gospodarstvo, obrat ali katerikoli drug prejemnik oziroma prejemnica (v nadaljnjem besedilu: prejemnik) pošiljke, naveden na dokumentu, ki spremlja pošiljko;
22. nedovoljena uporaba je uporaba substanc, ki nimajo dovoljenja za promet v skladu s predpisi Skupnosti, za živali, in uporaba substanc, ki imajo dovoljenje za promet v skladu s predpisi Skupnosti, vendar za druge indikacije ali pod drugimi pogoji kot so določeni v dovoljenju za promet, če ta zakon ne določa drugače;
23. nedovoljene substance so substance, ki so predmet nedovoljene uporabe;
24. nekomercialni premiki so premiki živali, kot so določeni z Uredbo 998/2003 in predpisi, ki urejajo premike in uvoz kopitarjev z vsemi spremembami, premiki živali na ozemlju RS, pri katerih ni neposrednega komercialnega učinka (npr. sezonska paša, sodelovanje na kulturni oziroma športni prireditvi, počitnice in izleti z živalmi, selitev lastnika skupaj z živalmi), ter premiki živalskih proizvodov in krme brez komercialnega namena oziroma neposrednega komercialnega učinka (npr. premiki krme za lastne potrebe, zbiranje živalskih trupel v okviru veterinarsko higienske službe);
25. oseba, odgovorna za tovor, je katerakoli pravna ali fizična oseba, ki je v skladu z določbami Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 odgovorna za razvoj različnih situacij, ki jih zajema navedena uredba, v katerih se lahko znajde pošiljka, kakor tudi zastopnik iz 5. člena navedene uredbe, ki prevzame takšno odgovornost za nadaljevanje pregledov, določenih s tem zakonom;
26. pošiljka so živali, živalski proizvodi ali krma iste vrste, zajeti v istem dokumentu, predpisanem z veterinarsko zakonodajo, ki se nahajajo na istem prevoznem sredstvu, izvirajo z istega mesta izvora in so namenjeni na isto namembno mesto;
27. povzročitelj zoonoze je vsak virus, bakterija, gliva, parazit ali druga biološka enota, za katero je verjetno, da povzroča zoonozo;
28. premik je vsak komercialni ali nekomercialni premik živali z izvirnega gospodarstva oziroma drugega mesta izvora na drugo lokacijo (namembni kraj) oziroma odprema pošiljke živalskih proizvodov in krme, ne glede na namen;
29. prepovedane substance so substance, katerih dajanje na trg in uporaba sta prepovedani, ter substance, katerih uporaba je prepovedana v skladu s predpisi Skupnosti;
30. pristojni organ pomeni osrednji organ države članice, pristojen za zagotavljanje skladnosti z veterinarsko in živilsko zakonodajo in za izvajanje uradnega veterinarskega nadzora, ali kateri koli drug organ, na katerega je osrednji organ prenesel to pristojnost; kadar je to primerno, vključuje tudi ustrezen organ države nečlanice. Pristojni organ v RS je organ, pristojen za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava);
31. promet je komercialni premik živali in živalskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, znotraj RS;
32. rejne živali so živali, ki se vzrejajo ali redijo za proizvodnjo hrane oziroma za proizvodnjo volne, kož, krzna ali druge gospodarske namene;
33. reprodukcijski material so živalsko seme, jajčne celice in zarodki, vključno z valilnimi jajci in ikrami;
34. rezidua so ostanki dovoljenih substanc, ki lahko v preseženih količinah v živilih, določenih s predpisi Skupnosti, predstavljajo tveganje za zdravje ljudi, ter prepovedane in nedovoljene substance;
35. serija živali je skupina živali iste vrste in iste starostne skupine, ki jo na istem posestvu vzredijo istočasno in pod enakimi pogoji;
36. skladnost je izpolnjevanje pogojev, določenih s predpisi, ki urejajo zdravstveno varstvo živali in zoonoze, zaščito živali, živalske proizvode in varnost krme ter rezidua in uporabo zdravil v veterinarski medicini;
37. skupni vstopni veterinarski dokument (v nadaljnjem besedilu: SVVD) je predpisana oblika veterinarskega spričevala za pošiljko živali ali proizvodov, ki potrjuje opravljen veterinarski pregled po predpisanem postopku pri vnosu pošiljke na teritorij EU, in na katerem so navedeni rezultati pregleda in odločitev uradnega veterinarja glede izpolnjevanja pogojev za vnos oziroma uvoz;
38. sledljivost je možnost sledenja in spremljanja živali, živalskih proizvodov in krme skozi vse faze pridelave, predelave, distribucije in uničenja, vključno s sledenjem snovi, ki so namenjene za vključitev v živilo ali se zanje pričakuje, da bodo vključene v živilo ali krmo, ter zdravil, namenjenih za uporabo v veterinarski medicini;

39. trgovanje je komercialni premik živali in živalskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, na namembni kraj v drugi državi članici EU, kot to ustreza pomenu iz Pogodbe;
40. uporaba prepovedanih substanc pomeni dajanje prepovedanih substanc živalim;
41. uradni pooblaščenec oziroma pooblaščenka (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec) za certificiranje je uradni veterinar oziroma uradna veterinarica (v nadaljnjem besedilu: uradni veterinar) ali katerakoli druga oseba, ki jo pristojni organ v primerih, predvidenih z veterinarsko zakonodajo, lahko pooblasti za podpisovanje spričeval, kakršna zahteva veterinarska zakonodaja; v RS sta to uradni veterinar in odobreni veterinar oziroma odobrena veterinarica (v nadaljnjem besedilu: odobreni veterinar);
42. uradni vzorec je vzorec, ki ga odvzame uradni veterinar oziroma oseba, ki jo za to dejanje pooblasti generalni direktor oziroma generalna direktorica (v nadaljnjem besedilu: generalni direktor) Uprave;
43. uvoz je sprostitve živali, živalskih proizvodov in krme v prost pretok ali namen sprostitve v prost pretok na teritoriju EU;
44. uvozniki so veterinarske zahteve, določene s predpisi Skupnosti, ki jih morajo izpolnjevati živali in proizvodi, namenjeni uvozu;
45. veterinarski nadzor je uradni veterinarski nadzor po tem zakonu in vse druge vrste nadzora po tem zakonu, za katerih izvajanje se zahteva univerzitetna izobrazba veterinarske medicine;
46. veterinarski pregled je vsak fizični pregled oziroma upravna formalnost, ki velja za živali, živalske in druge proizvode in katerih namen je varovanje javnega zdravja, zdravstvenega varstva živali in dobrega počutja živali;
47. veterinarska zakonodaja so ta zakon, vsi predpisi, izdani na njegovi podlagi, drugi predpisi s področja veterinarstva, zaščite živali in zdravil za uporabo v veterinarski medicini ter vsi predpisi Skupnosti z veterinarskega področja;
48. vnos je dejanski fizični vnos na teritorij EU z namenom uvoza, tranzita ali skladiščenja v proste cone, prosta skladišča, carinska skladišča in pri registriranih oskrbovalcih ladij ter vnos hišnih živali pri nekomercialnih premikih;
49. zdravila so snovi ali kombinacije snovi, kot so definirana v predpisih, ki urejajo zdravila;
50. zoonoza je vsaka bolezen oziroma okužba, ki se naravno neposredno ali posredno prenaša med živalmi in ljudmi;
51. živalski proizvodi so živila, živalski proizvodi, ki niso namenjeni prehrani ljudi ter krma izključno živalskega izvora;
52. živalski proizvodi, ki niso namenjeni prehrani ljudi, so živalski stranski proizvodi (v nadaljnjem besedilu: ŽSP), reprodukcijski material in drugi tovrstni proizvodi;
53. živila so tista, ki ustrezajo definiciji iz Uredbe 178/2002 in so živalskega izvora.

7. člen

(veterinarski nadzor in registracija)

(1) Pod veterinarskim nadzorom so živali, vključno z živalmi v obratih po tem zakonu, na sejmi, trgih, prodajalnah ter drugih prodajnih in zbirnih mestih, razstavah, športnih tekmovanjih, oborah za divje živali, dogonih in drugih javnih mestih, kjer se namensko zbirajo živali, ter gospodarstva, sejmi, zbirni centri, zbirališča, prodajalne hišnih živali, prevozniki, trgovci ter sredstva, naprave in oprema za rejo in prevoz živali.

(2) Pod veterinarskim nadzorom so živalski proizvodi, krma in voda za napajanje živali, obrati po tem zakonu ter sredstva, naprave in oprema za pridelavo, proizvodnjo, dodelavo, obdelavo, predelavo, prevoz in skladiščenje živalskih proizvodov.

(3) Pod veterinarskim nadzorom je uporaba zdravil in z uporabo povezana sledljivost zdravil pri pravnih oziroma fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost prometa z zdravili, in pri uporabnikih zdravil. Predmet veterinarskega nadzora pri uporabi zdravil je tudi predpisovanje, izdajanje in dajanje zdravil živalim.

(4) Prevozniki ter zbirni centri, zbirališča, sejmi in trgovci, ki so pod veterinarskim nadzorom, morajo biti evidentirani, odobreni oziroma registrirani pri Upravi. Izpolnjevanje predpisanih pogojev glede prostorov, kadrov in opreme ugotavlja Uprava z odločbo v upravnem postopku.

(5) Natančnejši pogoji in postopek evidentiranja, odobritve ter registracije so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

8. člen (obradi)

(1) Obrati po tem zakonu so predpisano opremljeni in oskrbovani objekti in prostori nosilcev dejavnosti, v katerih ti opravljajo dejavnost proizvodnje, obdelave, predelave, skladiščenja, distribucije ali kakršnegakoli drugega ravnanja z živalskimi proizvodi in krmo, namenjenimi dajanju na trg, prometu ali trgovanju, kot tudi deli kmetijskih gospodarstev v skladu z Uredbo 183/2005. Vpisani morajo biti v evidence, ki se vodijo na Upravi oziroma na ministrstvu, pristojnem za kmetijstvo.

(2) Obrat mora izpolnjevati pogoje glede osebja, higiene, prostorov, opreme, notranjih kontrol in dokumentacije, ki so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

(3) Obrat, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka, se odobri ali registrira po postopku, določenem s predpisi Skupnosti oziroma s predpisom ministra, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače. Postopek registracije ali odobritve se začne na podlagi vloge nosilca dejavnosti, ki jo vloži na Upravo.

(4) Obratu, ki ne izpolnjuje več predpisanih pogojev iz drugega odstavka tega člena, se začasno ali trajno odvzame registracija oziroma odobritev po postopku, določenem s predpisi Skupnosti oziroma s predpisom ministra, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

(5) Natančnejšo vsebino vloge in način ugotavljanja izpolnjevanja predpisanih pogojev predpiše minister.

10. člen (uvoz)

(1) Dovoljen je uvoz le iz tistih držav oziroma regij in le tistih živali, živalskih proizvodov in drugih proizvodov, ki izpolnjujejo predpisane pogoje Skupnosti, so po predpisih Skupnosti pod veterinarskim nadzorom in so na seznamih, ki jih objavi Evropska komisija (v nadaljnjem besedilu: Komisija).

(2) Uvoz živalskih proizvodov je dovoljen iz obratov v državah iz prejšnjega odstavka, ki izpolnjujejo predpisane pogoje Skupnosti in so na seznamih, ki jih objavi Komisija.

(3) Živali in proizvode iz prvega odstavka tega člena mora pri uvozu spremljati dokument, določen s predpisi Skupnosti.

(4) V primeru, da ni katerega od predpisov iz prejšnjih odstavkov, je uvoz živali oziroma proizvodov iz prvega odstavka tega člena dovoljen pod pogoji, ki jih določi namembna država. Pogoje za primere, ko je namembna država RS, predpiše minister.

(5) Natančnejši pogoji iz tega člena so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če ni s predpisi Skupnosti drugače določeno.

22. člen (označevanje in sledljivost)

(1) Živalski proizvodi morajo biti na predpisan način označeni in zagotovljena mora biti njihova sledljivost.

(2) Živalske proizvode mora pri dajanju na trg, v prometu oziroma pri trgovanju spremljati predpisan dokument.

(3) Uprava lahko v izjemnih primerih določi obveznost veterinarskega spričevala tudi za premike pošiljk živalskih proizvodov na ozemlju RS, kadar to zahtevajo predpisi Skupnosti ali je to nujno zaradi zaščite zdravja ljudi in živali.

(4) Natančnejši pogoji za označevanje in sledljivost živil so določeni s predpisi Skupnosti iz 23. člena tega zakona, za ŽSP z Uredbo 1774/2002, za ostale živalske proizvode pa z drugimi predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

23. člen (živila)

(1) Proizvodnja, predelava in distribucija harmoniziranih živil mora potekati v skladu z Uredbo 178/2002, Uredbo 852/2004, Uredbo 853/2004 in Uredbo 854/2004 ter njihovimi izvedbenimi predpisi oziroma predpisi ministra v skladu s predpisi Skupnosti.

(2) Pogoje glede proizvodnje, predelave in distribucije živil, za katere določbe predpisov Skupnosti iz prejšnjega odstavka ne veljajo, predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

28. člen **(krma)**

(1) Proizvodnja, predelava, prevoz, skladiščenje krme od vključno primarne predelave do dajanja na trg, krmljenje živali, uvoz in izvoz krme morajo potekati v skladu z Uredbo 178/2002 in Uredbo 183/2005 ter njunimi izvedbenimi predpisi oziroma predpisi ministra, sprejetimi v skladu s predpisi Skupnosti.

(2) Krma mora biti pred dajanjem na trg na predpisan način označena.

(3) Podrobnejši način označevanja krme je določen s predpisi Skupnosti oziroma ga predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

29. člen **(medicirana krma)**

(1) Medicirana krma se lahko proizvaja samo v obratu, ki izpolnjuje predpisane pogoje in ima dovoljenje Uprave za opravljanje te dejavnosti in samo iz odobrenih mediciranih predmešanic.

(2) Medicirana krma mora izpolnjevati pogoje za dajanje na trg in biti predpisano označena.

(3) Medicirana krma se lahko uporablja le na predpisan način.

(4) Podrobnejši pogoji iz tega člena so določeni v predpisih Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

30. člen **(krmni dodatki)**

Krmni dodatek se lahko uporablja, predeluje in daje na trg, če so izpolnjeni pogoji iz Uredbe 1831/2003, njenih izvedbenih predpisov oziroma predpisov ministra, sprejetih v skladu s predpisi Skupnosti.

31. člen **(krma za posebne prehranske namene)**

(1) Krma za posebne prehranske namene pomeni krmo, ki se zaradi svoje posebne sestave ali načina izdelave jasno razlikuje od navadne krme, krmnih mešanic z dodatki ter od medicirane krme in je na njej navedeno, da je namenjena zadovoljevanju posebnih prehranskih potreb.

(2) Posebni prehranski namen pomeni namen zadovoljevanja posebnih prehranskih potreb določenih živali, katerih presnova, absorpcija ali metabolizem bi lahko bili začasno oslavljeni ali so začasno ali trajno poškodovani in jim zato lahko koristi uživanje krme, prilagojene njihovemu zdravstvenemu stanju.

(3) Označevanje krme kot krme za posebne prehranske namene ni dovoljeno, če namena ne odobri Komisija in če krma ne izpolnjuje minimalnih pogojev za ta namen.

(4) Pogoji, posebni prehranski nameni in postopek odobritve iz prejšnjega odstavka so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

32. člen **(proizvodi, ki so neposredni ali posredni vir beljakovin)**

(1) Proizvode, ki so neposredni ali posredni vir beljakovin v prehrani živali, se lahko proizvaja in uporablja kot posamično krmilo ali v krmnih mešanica, če so odobreni in uvrščeni na seznam dovoljenih proizvodov pri Komisiji.

(2) Pogoji, posebni prehranski nameni in postopek odobritve iz prejšnjega odstavka so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

33. člen **(zagotavljanje varne krme)**

(1) Nosilci dejavnosti na področju krme morajo zagotavljati varnost krme v vseh fazah proizvodnje, skladiščenja in distribucije.

(2) Prepovedana sta dajanje na trg in uporaba krme, ki ni varna.

(3) Podrobnejši pogoji glede varnosti krme so določeni v predpisih Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

37. člen **(substance)**

(1) Prepovedano je:

1. dajanje na trg in uporaba določenih substanc pri vseh vrstah živali;
2. dajanje na trg in uporaba določenih substanc pri živalih, katerih meso in proizvodi se uporabljajo za prehrano ljudi, če ni s predpisi Skupnosti določeno drugače;
3. uporaba določenih substanc pri živalih, namenjenih proizvodnji živil.

(2) Substance iz prejšnjega odstavka ter izjeme so določene s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister v skladu s predpisi Skupnosti.

(3) Šteje se, da je prisotnost prepovedanih ali nedovoljenih substanc izkazana, če to potrdi rezultat preizkusa, opravljenega s potrditveno metodo v nacionalnem referenčnem laboratoriju (v nadaljnjem besedilu: NRL), v primeru preseženih najvišjih dovoljenih količin rezidua (v nadaljnjem besedilu: MRL) pa zadostuje potrditveni rezultat preizkusa, opravljenega s potrditveno metodo v imenovanem laboratoriju.

(4) Izjemoma se lahko preveri rezultate iz prejšnjega odstavka v NRL druge države članice.

(5) Generalni direktor Uprave lahko na podlagi ocene tveganja odredi:

1. prepoved uporabe določenih substanc;
2. prepoved dajanja v promet oziroma na trg živali, živalskih proizvodov in krme;
3. odpoklic iz prometa oziroma s trga živalskih proizvodov in krme, ki vsebujejo določene substance.

(6) Podrobnejše pogoje iz tega člena predpiše minister.

38. člen **(rezidua)**

(1) Veterinarji, imetniki živali in druge pravne in fizične osebe morajo preprečevati škodljive posledice, ki lahko nastanejo zaradi prisotnosti reziduov v živalih in živilih.

(2) MRL so določene z Uredbo Sveta (EGS) št. 2377/90 z dne 26. junija 1990 o določitvi postopka Skupnosti za določanje najvišjih mejnih vrednosti ostankov zdravil za uporabo v veterinarski medicini v živilih živalskega izvora (UL L št. 224 z dne 18. avgusta 1990, str. 1, z vsemi spremembami) in z drugimi predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister, če ni s predpisi Skupnosti določeno drugače.

(3) Nosilec živilske dejavnosti primarne pridelave mora jamčiti nosilcu živilske dejavnosti, ki je prvi prejemnik klavnih živali oziroma živalskih proizvodov primarne pridelave, da:

- živali niso dobile nedovoljenih substanc in pripravkov in niso bile zdravljene v nasprotju s predpisi;
- so bile pri živalih, ki so dobile dovoljene pripravke in substance, upoštevane karenčne dobe, predpisane za te pripravke ali substance;
- proizvodi izvirajo od živali, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnjih dveh alinej.

(4) Nosilec živilske dejavnosti, ki je prvi prejemnik klavnih živali oziroma živalskih proizvodov primarne pridelave, lahko prevzame samo živali in živalske proizvode, za katere je dano jamstvo iz prejšnjega odstavka.

(5) Nosilec živilske dejavnosti iz prejšnjega odstavka se je dolžan, predvsem z lastnimi pregledi, prepričati, da se v živalih oziroma živalskih proizvodih:

- ne nahajajo rezidua v količinah, ki presegajo MRL;
- ne nahajajo sledi prepovedanih substanc.

(6) Kadar klavne živali oziroma živalske proizvode primarne pridelave posreduje prejemniku iz četrtega odstavka tega člena oseba, ki ni njihov proizvajalec oziroma proizvajalka (v nadaljnjem besedilu: posrednik), mora posrednik zagotoviti, da so pri tem izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka tega člena. Ne glede na prejšnji odstavek lahko posrednik namesto prejemnika na podlagi dogovora s prejemnikom opravi tudi preglede iz prejšnjega odstavka.

53. člen **(pregledi krme neživalskega izvora pri uvozu)**

(1) Pri pošiljkah krme neživalskega izvora, ki se uvažajo, mora biti pred sprostitvijo v prost pretok opravljen dokumentacijski pregled, lahko pa tudi identifikacijski in fizični pregled.

(2) Če se pošiljka vnaša v EU z namenom uvoza preko mejnega prehoda v RS, opravi dokumentacijski in identifikacijski pregled carinski organ. O opravljenem pregledu potrdi carinski organ dokument, ki je določen s predpisi Skupnosti oziroma ga predpiše minister, če ni s predpisi Skupnosti določeno drugače.

(3) Kadar je RS namembna država, opravljajo fizični pregled pošiljk zaradi preverjanja varnosti krme neživalskega izvora na ozemlju RS uradni veterinarji.

56. člen **(zoonoze)**

(1) Zaradi zagotavljanja monitoringa stanja glede zoonoz in njihovih povzročiteljev Uprava v skladu s predpisi Skupnosti oziroma glede na epidemiološko situacijo sprejeme načrte monitoringov zoonoz in njihovih povzročiteljev.

(2) Če načrt iz prejšnjega odstavka vsebuje poleg spremljanja tudi ukrepe za obvladovanje zoonoze, te ukrepe predpiše minister.

(3) Uprava in organi, določeni s predpisi o nalezljivih boleznih in zdravstvenem nadzoru, pripravijo skupni letni program monitoringov za izvajanje načrtov iz prvega odstavka tega člena, v skladu s predpisi Skupnosti, ki ga pred koncem koledarskega leta za naslednje leto sprejmeta minister in minister oziroma ministrica, pristojna za zdravje. Iz programa morajo biti razvidni:

1. namen programa;
2. trajanje programa;
3. geografsko območje ali regija, ki jo pokriva;
4. zoonoze oziroma njihovi povzročitelji, ki jih vključuje;
5. vrsta vzorcev in drugi zahtevani podatki;
6. minimalni načrt vzorčenja;
7. vrsta laboratorijskih metod;
8. naloge pristojnih organov;
9. finančna sredstva, ki jih je treba dodeliti;
10. ocena stroškov programa in kako bodo pokriti;
11. način in čas poročanja rezultatov;
12. spremljanje odpornosti na protimikrobna zdravila.

(4) Če nosilci živilske dejavnosti pri izvajanju lastnih kontrol oziroma pri vključitvi v izvajanje načrta monitoringa ugotovijo prisotnost povzročiteljev zoonoz, morajo v primerih, določenih z načrtom, o tem poročati Upravi, hraniti rezultate in ohraniti določene izolate. Poročanje, roke in hrambo podrobneje predpiše minister.

(5) Organ, pristojen za sodelovanje s Komisijo, je Uprava.

(6) Poleg načrtov iz prvega odstavka tega člena se lahko v skladu s predpisi Skupnosti sprejmejo usklajeni programi monitoringa za celotno Skupnost.

(7) Uprava in ministrstvo, pristojno za zdravje, morata v primeru izbruha alimentarne infekcije opraviti skupno epidemiološko preiskavo. Podrobnejša vsebina in postopek izvedbe sta določena s predpisi Skupnosti oziroma ju predpišeta minister ter minister oziroma ministrica, pristojna za zdravje, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

(8) Natančnejša vsebina skupnega programa monitoringov iz tretjega odstavka tega člena ter lista zoonoz in povzročiteljev so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jo predpišeta minister ter minister oziroma ministrica, pristojna za zdravje, če predpisi Skupnosti ne določajo drugače.

57. člen

(prepovedane in nedovoljene substance ter rezidua)

(1) V RS se sistematično izvaja monitoring prepovedanih in nedovoljenih substanc ter reziduov, da se odkrije uporaba prepovedanih substanc, nedovoljena uporaba substanc in navzočnost reziduov v živih živalih, njihovih iztrebkih, telesnih tekočinah in tkivih, v živalskih proizvodih, krmi in vodi za napajanje živali.

(2) Za izvajanje monitoringa iz prejšnjega odstavka Uprava pripravi letni načrt, ki ga pošlje v odobritev Komisiji.

(3) Izvedba načrta monitoringa iz tega člena se financira skladno s predpisi Skupnosti.

(4) Natančnejša vsebina načrta, način vzorčenja in vrste uradnih vzorcev so določeni s predpisi Skupnosti oziroma jih predpiše minister v skladu s predpisi Skupnosti.

58. člen

(dodatni pregledi)

(1) Poleg načrtovanih pregledov iz prejšnjega člena lahko uradni veterinarji izvedejo tudi dodatne naključne uradne preglede:

1. glede sledljivosti prepovedanih in nedovoljenih substanc, vključno s sledljivostjo v njihovi proizvodnji;

2. na katerikoli stopnji v proizvodni in distribucijski verigi krme;

3. v celotni proizvodni verigi živali in živalskih proizvodov.

(2) S pregledi iz prejšnjega odstavka se odkriva tudi posedovanje prepovedanih substanc.

(3) Pregledi iz tega člena se opravljajo brez predhodnega obvestila.

72. člen

(postopek po laboratorijski potrditvi)

(1) Kadar se na podlagi tretjega odstavka 37. člena tega zakona posumi na uporabo prepovedanih substanc ali nedovoljeno uporabo, mora uradni veterinar zahtevati od imetnika živali in veterinarja, ki skrbi za posestvo, da mu izroči vso dokumentacijo, na podlagi katere bi bilo mogoče dokazati ali ovreči sum.

(2) Poleg tega mora uradni veterinar izvesti enega ali več naslednjih ukrepov:

1. takoj pridobiti vse podatke, potrebne za identifikacijo živali oziroma živalskih proizvodov in izvirnega gospodarstva;

2. uradno pridržati živali oziroma živalske proizvode, ki so predmet preiskave, in poskrbeti za uradno označitev oziroma identifikacijo;

3. opraviti pregled živali na izvirnem gospodarstvu; pregledi lahko vključujejo tudi uradno vzorčenje;

4. opraviti preglede gospodarstev, vključno z vsemi gospodarstvi, povezanimi z rejo teh živali (sledljivost), ter gospodarstev in nosilcev dejavnosti, ki so kakorkoli medsebojno povezani, vključno z odvzemom uradnih vzorcev pitne vode in krme ter vode akvakultur;

5. dokler niso na razpolago rezultati preiskav, zagotoviti, da živali oziroma živalski proizvodi ne zapustijo gospodarstva;

6. opraviti preglede pri pravnih oziroma fizičnih osebah, ki opravljajo dejavnost proizvodnje oziroma prometa zdravil glede z uporabo povezane sledljivosti;
 7. opraviti katerekoli druge preglede, da se pojasni izvor prepovedanih ali nedovoljenih substanc oziroma poreklo živali;
 8. primarne proizvode, namenjene prehrani ljudi, in živila, v katerih je izkazana prisotnost reziduov oceniti kot neustrezna za prehrano ljudi;
 9. pripraviti podrobno poročilo o preiskavi in rezultatih.
- (3) Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko izvede uradni veterinar v sodelovanju z organi pregona.

73. člen (ukrepi)

(1) Kadar je na podlagi izvedenih ukrepov iz prejšnjega člena ugotovljena uporaba prepovedanih substanc ali nedovoljena uporaba substanc, se na stroške imetnika živali oziroma živalskih proizvodov izvedejo še naslednji ukrepi:

1. odvzamejo se uradni vzorci kot statistično reprezentativni vzorec;
2. kadar je izkazana prisotnost prepovedanih oziroma nedovoljenih substanc v uradnih vzorcih iz prejšnje točke, se na podlagi odločitve imetnika živali izvede vzorčenje vseh živali na gospodarstvu, ki so lahko sumljive, v nasprotnem primeru se izvede usmrnitev sumljivih živali. Primarni proizvodi od sumljivih živali se ocenijo kot neustrezni za prehrano ljudi, hkrati pa se odredi predpisano odstranjevanje nastalih ŽSP;
3. usmrnitev živali, pri katerih je izkazana prisotnost prepovedanih oziroma nedovoljenih substanc ter sumljivih živali iz prejšnje točke, za katere se imetnik ni odločil za njihovo vzorčenje. Primarni proizvodi od usmrčenih živali se ocenijo kot neustrezni za prehrano ljudi, hkrati pa se odredi predpisano odstranjevanje nastalih ŽSP;
4. najmanj za obdobje 12 mesecev se na gospodarstvu oziroma gospodarstvih, ki pripadajo istemu imetniku, opravljajo poostreni pregledi.

(2) Kadar se kršitelju dokaže posedovanje, posredovanje ali uporaba prepovedanih substanc, se za obdobje 12 mesecev od vročitve odločbe zadrži izvrševanje pravic iz odobritve, registracije, koncesije, dovoljenja, verifikacija oziroma licence, podeljenih v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo veterinarske dejavnosti. V tem času se izvaja poostreni uradni veterinarski nadzor. V primeru ugotovljene ponovne kršitve se odločbe o odobritvi, registraciji, podelitvi koncesije, dovoljenju, verifikaciji oziroma podelitvi licence razveljavijo.

(3) V primeru preseženih MRL mora uradni veterinar:

1. prepovedati zakol živali za obdobje, dokler količina reziduov presega dovoljene količine oziroma dokler se ne izteče karenčna doba, ali živila oceniti kot neustrezna za prehrano ljudi in odrediti predpisano odstranjevanje;
2. v primeru ponovne kršitve vsaj šest mesecev opravljati poostrene preglede živali ali živil z zadevnega gospodarstva ali obrata in do pridobitve analiz vzorcev živila uradno pridržati.

94. člen

(1) Z globo od 20,000.000 tolarjev do 30,000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba, ki ne upošteva prepovedi iz prvega odstavka 37. člena tega zakona.

(2) Z globo od 10,000.000 do 20,000.000 tolarjev se kaznuje samostojni podjetnik posameznik oziroma samostojna podjetnica posameznica (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik), ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 800.000 do 1,000.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 700.000 tolarjev do 900.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo od 100.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi fizična oseba.

95. člen

(1) Z globo od 500.000 tolarjev do 15.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba:

1. ki ni evidentirana, odobrena oziroma registrirana pri Upravi v skladu s četrtem odstavkom 7. člena tega zakona;
2. ki ne izvede nekomercialnega premika živali v skladu s predpisanimi pogoji (prvi odstavek 9. člena);
3. ki ne izvede prometa z živalmi v skladu s predpisanimi pogoji (drugi odstavek 9. člena);
4. če trguje v nasprotju s tretjim odstavkom 9. člena tega zakona;
5. ki ravna v nasprotju s četrtem odstavkom 9. člena tega zakona;
6. ki ne zagotovi, da so živali na predpisan način označene in registrirane (prvi odstavek 12. člena);
7. ki ne vodi predpisanih evidenc (drugi odstavek 12. člena);
8. ki ne zagotovi sledljivosti živali pri premikih (drugi odstavek 12. člena);
9. ki ne ravna v skladu s tretjim odstavkom 12. člena tega zakona;
10. ki ravna v nasprotju s četrtem odstavkom 12. člena tega zakona;
11. ki ne upošteva odrejene karantene za živali (prvi odstavek 21. člena);
12. ki živalskih proizvodov ne označi na predpisan način (prvi odstavek 22. člena);
13. ki ne zagotovi sledljivosti živalskih proizvodov (prvi odstavek 22. člena);
14. ki živalskih proizvodov pri oddaji na trg, prometu oziroma pri trgovanju ne spremlja predpisan dokument (drugi odstavek 22. člena);
15. ki ne pridobi ali proizvede reprodukcijskega materiala v skladu s prvim odstavkom 24. člena tega zakona;
16. če obrat ni odobren (tretji odstavek 24. člena);
17. ki zbere, opravi prevoz, skladišči, ravna, predela, uporabi, odstrani, da v promet, trguje, izvozi ali skladišči ŽSP v nasprotju s predpisi, ki jih sprejme minister v soglasju z ministrom, pristojnim za okolje na podlagi prvega odstavka 25. člena tega zakona;
18. ki ne zagotovi prevoza in zbiranja živalskih trupel do odobrenih vmesnih ali predelovalnih obratov v skladu z drugim odstavkom 26. člena tega zakona;
19. ki ne zagotovi stalne pripravljenosti v skladu s petim odstavkom 26. člena tega zakona;
20. ki proizvede, predela, opravi prevoz oziroma skladišči krmo v nasprotju s pogoji, ki jih predpiše minister na podlagi prvega odstavka 28. člena tega zakona;
21. ki medicirano krmo proizvede, da na trg, označi ali uporabi v nasprotju z 29. členom tega zakona;
22. ki uporabi, predela ali da na trg krmni dodatek v nasprotju s pogoji, ki jih predpiše minister na podlagi 30. člena tega zakona;
23. ki ne zagotovi varnosti krme v skladu s prvim odstavkom 33. člena tega zakona;
24. ki da v promet krmo, ki ni varna (drugi odstavek 33. člena);
25. ki ne zagotovi sledljivosti zdravil v skladu s prvim odstavkom 35. člena tega zakona;
26. ki ravna v nasprotju z odrejenimi ukrepi iz petega odstavka 37. člena tega zakona;
27. ki ne ukrene vsega da bi preprečila škodljive posledice, ki lahko nastanejo zaradi prisotnosti rezidua v živalih in živilih (prvi odstavek 38. člena);
28. ki ne izvede vseh predpisanih postopkov v zvezi z najavo pošiljk, predložitvijo pošiljk v pregled, plačilom pristojbin in ne izvede morebitnih ukrepov, ki jih odredi uradni veterinar (drugi odstavek 50. člena);
29. ki pri ugotovitvi prisotnosti povzročiteljev zoonoz, ne poroča Upravi, ne hrani rezultatov oziroma ne ohrani izolatov v skladu s četrtem odstavkom 56. člena tega zakona.

(2) Z globo od 500.000 do 10.000.000 tolarjev se kaznuje samostojni podjetnik posameznik, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 300.000 do 800.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 300.000 do 700.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo od 100.000 do 300.000 tolarjev se za prekršek iz 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 17., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. ali 28. točke prvega odstavka tega člena kaznuje tudi fizična oseba.

96. člen

(1) Z globo od 400.000 do 10.000.000 tolarjev se za prekršek kaznuje pravna oseba:

1. ki ne ravna v skladu z dolžnostjo varovanja živali in ljudi pred boleznimi in infekcijami, ki se prenašajo med živalmi in ljudmi ter pred posledicami reziduov v živilih živalskega izvora (tretji odstavek 6. člena);
2. ki ne omogoči opravljanja veterinarskega pregleda in uradnega nadzora, kakor tudi odvzema potrebnega materiala za preiskave in izvajanje drugih predpisanih ukrepov, ter pri tem ne nudi tehnične pomoči (četrti odstavek 6. člena);
3. ki ne izvede ukrepov, predpisanih z veterinarsko zakonodajo (peti odstavek 6. člena);
4. ki ne poskrbi, da gospodarstvo, živali in evidence pregleda veterinar, v skladu s šestim odstavkom 6. člena tega zakona;
5. ki ne najavi odpreme oziroma prispetja pošiljke v skladu s sedmim odstavkom 6. člena tega zakona;
6. ki ne ravna v skladu z osmim odstavkom 6. člena tega zakona;
7. ki ne vodi predpisanih evidenc (deveti odstavek 6. člena);
8. ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom 11. člena tega zakona;
9. ki izvede prevoz bolnih in poškodovanih živali oziroma živali ki se odpremljajo v klavnico iz gospodarstev z nepreverjenimi ali sumljivimi epizootiološkimi razmerami, v klavnico v nasprotju s 13. členom tega zakona;
10. ki gojitve hišnih živali, hotela za živali oziroma zavetišča za zapuščene živali nima pod veterinarskim nadzorom oziroma nima registriranega pri območnem uradu Uprave (prvi odstavek 14. člena);
11. ki v primeru pojava bolezni ali znakov, na podlagi katerih se sumi, da je žival zbolela ali poginila za boleznijo, ne ravna v skladu s 17. členom tega zakona;
12. če proizvede, predela oziroma distribuira živila v nasprotju s pogoji, ki jih predpiše minister (prvi in drugi odstavek 23. člena);
13. ki ne prijavi na predpisan način pogina živali oziroma trupla živali VHS, oziroma če pred oddajo trupla živali z njim ne ravna na predpisan način (prvi odstavek 26. člena);
14. ki živalsko truplo zakoplje ali zažge v nasprotju s 27. členom tega zakona;
15. ki krme, preden jo odda na trg, ne označi na predpisan način (drugi odstavek 28. člena);
16. ki označi krmo kot krmo za posebne prehranske namene v nasprotju s tretjim odstavkom 31. člena tega zakona;
17. ki proizvod, ki je neposredni ali posredni vir beljakovin v prehrani živali, proizvede ali uporabi v nasprotju s prvim odstavkom 32. člena tega zakona;
18. ki trguje, da v promet ali uporabi na ozemlju RS zdravila, ki niso na predpisan način označena oziroma nimajo veljavnega dovoljenja za promet, kot je določeno v 34. členu tega zakona;
19. ki predpiše zdravila v nasprotju z drugim odstavkom 36. člena tega zakona;
20. ki izda zdravila v nasprotju s tretjim odstavkom 36. člena tega zakona;
21. ki ne vodi evidenc iz petega odstavka 36. člena tega zakona;
22. ki prevzame živali oziroma živalske proizvode v nasprotju s četrtim odstavkom 38. člena tega zakona;
23. ki ravna v nasprotju s petim odstavkom 38. člena tega zakona;
24. ki kot posrednik ne zagotovi izpolnjevanja pogojev iz šestega odstavka 38. člena tega zakona;
25. ki v zvezi s prevozom živali ali prometno nesrečo živali ravna v nasprotju s 40. členom tega zakona;
26. ki na zahtevo uradnega veterinarja ne ravna v skladu s prvim odstavkom 72. člena tega zakona.

(2) Z globo od 200.000 do 8.000.000 tolarjev se kaznuje samostojni podjetnik posameznik, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 100.000 do 600.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 100.000 do 500.000 tolarjev se kaznuje tudi odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Z globo od 30.000 do 100.000 tolarjev se za prekršek iz 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 17., 18., 21., 22., 24., 25. ali 26. točke prvega odstavka tega člena kaznuje tudi fizična oseba.

(6) Z globo od 10.000 do 50.000 tolarjev se za prekršek kaznuje fizična oseba:

- imetnik živali, ki ne upošteva pisnega navodila veterinarja (prvi odstavek 17. člena);
- ki ne ravna v skladu s prvim odstavkom 18. člena;
- ki da zdravila v nasprotju s četrtem odstavkom 36. člena tega zakona.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

VI. PRILOGE

- osnutki podzakonskih predpisov, katerih izdajo določa predlog zakona
 - Uredba izvajanju uredbe sveta in komisije (ES) o onesnaževalih v živilih
 - Uredba o izvajanju uredbe (ES) o gensko spremenjenih živilih in krmi in uredbe (es) o sledljivosti in označevanju gensko spremenjenih organizmov ter sledljivosti živil in krme, izdelanih iz gensko spremenjenih organizmov
 - Uredba o izvajanju uredbe (ES) evropskega parlamenta in sveta o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih
 - Uredba o izvajanju uredbe (ES) o aditivih za živila
 - Uredba o izvajanju uredbe (ES) evropskega parlamenta in sveta o dodajanju vitaminov, mineralov in nekaterih drugih snovi živilom
 - Uredba o pristojbinah na področju varne hrane in krme
 - Pravilnik o obveščanju javnosti o tveganjih in ukrepih, o prepovedi opravljanja dejavnosti in goljufivih praksah ter obveščanju o umiku in odpoklicu živil, krme ali materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali
 - Pravilnik o zagotavljanju sledljivosti porekla za nepredpakirano sveže, ohlajeno in zamrznjeno goveje, prašičje, ovčje, kozje in perutninsko meso
 - Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov nosilcev dejavnosti na področju krme
 - Pravilnik o varnosti hitro zamrznjenih živil
 - Pravilnik o nekaterih ukrepih za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje transmisivnih spongiformnih encefalopatij
 - Pravilnik o krmnih dodatkih
 - Pravilnik o naravni mineralni vodi, izvirski in namizni vodi
 - Pravilnik o posebnih zahtevah glede označevanja in predstavljanja predpakiranih živil
 - Pravilnik o splošnem označevanju živil, ki niso predpakirana
 - Pravilnik o zdravstvenih zahtevah za osebe, ki pri delu v proizvodnji in dajanju živil na trg prihajajo v stik z živali
 - Pravilnik o pogojih za zakol živali izven klavnice za lastno domačo porabo
 - Pravilnik o dodatnih pogojih za dajanje uplenjene divjadi na trg, zagotavljanje sledljivosti uplenjene divjadi in način usposabljanja lovcev za prvi pregled uplenjene divjadi
 - Pravilnik o jodiranju jedilne soli
 - Pravilnik o dodajanju vitaminov, mineralov in omejevanju uporabe določenih snovi v proizvodnji živil
 - Pravilnik o živilih, obsevanih z ionizirajočim sevanjem
 - Pravilnik o prehranskih dopolnilih
 - Pravilnik o živilih na osnovi predelanih žit in otroška hrana, ki izpolnjujejo posebne prehranske potrebe zdravih dojenčkov in majhnih otrok
 - Pravilnik o dodatnih mikrobioloških merila za živila
 - Pravilnik o monitoringu zoonoz in povzročiteljev zoonoz
 - Pravilnik o nadzoru salmonеле pri perutnini vrste *Gallus gallus* in *Meleagris gallopavo domestica*

- Pravilnik o prepovedi uporabe določenih snovi s hormonskim ali tireostatskim delovanjem in beta-agonistov v živinoreji
 - Pravilnik o prepovedi trgovanja in uporabe govejega somatotropina
 - Pravilnik o mejnih vrednostih določenih onesnaževal v živilih za dojenčke in majhne otroke
 - Pravilnik o določitvi kategorij posamičnih krmil, ki se lahko uporabljajo pri označevanju hrane za hišne živali
 - Pravilnik o pogojih za zagotavljanje varnosti krme
 - Pravilnik o zbiranju in odstranitvi neuporabljene medicirane krme in vmesnih proizvodov ter vsebina veterinarskega recepta za medicirano krmo
 - Pravilnik o obvezni registraciji in ravnanju podjetij, ki proizvajajo, predelujejo in prva dajejo v promet materiale in izdelke, namenjene za stik z živali
 - Pravilnik o posebnih ukrepih za keramične izdelke, regenerirano celulozo ter dude in tolažilne dude
 - Pravilnik o ukrepih in pogojih za vstop živali, zarodnega materiala in določenih proizvodov živalskega izvora, krme ter materialov in izdelkov, namenjenih za stik z živali, v EU
 - Pravilnik o pripravi veterinarskih spričeval za izvoz in postopku najave pošiljk.
- MSP test
 - Izjava o skladnosti